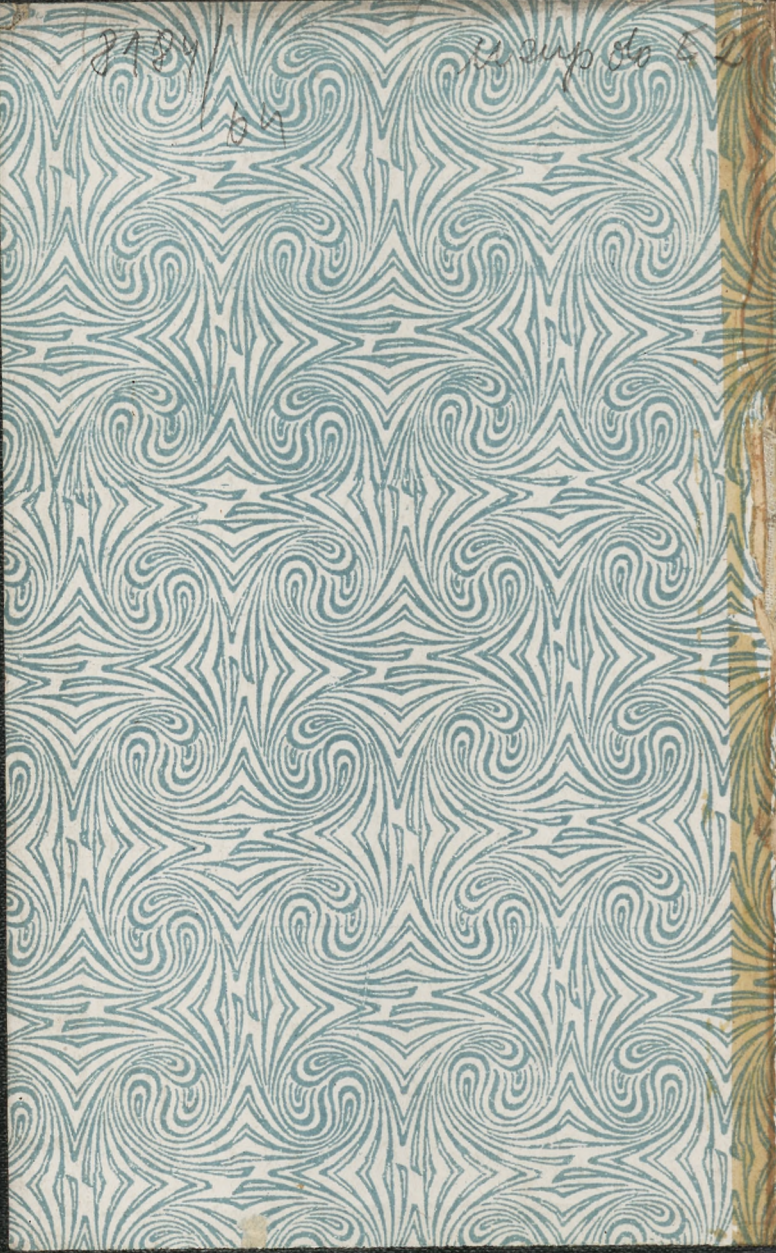
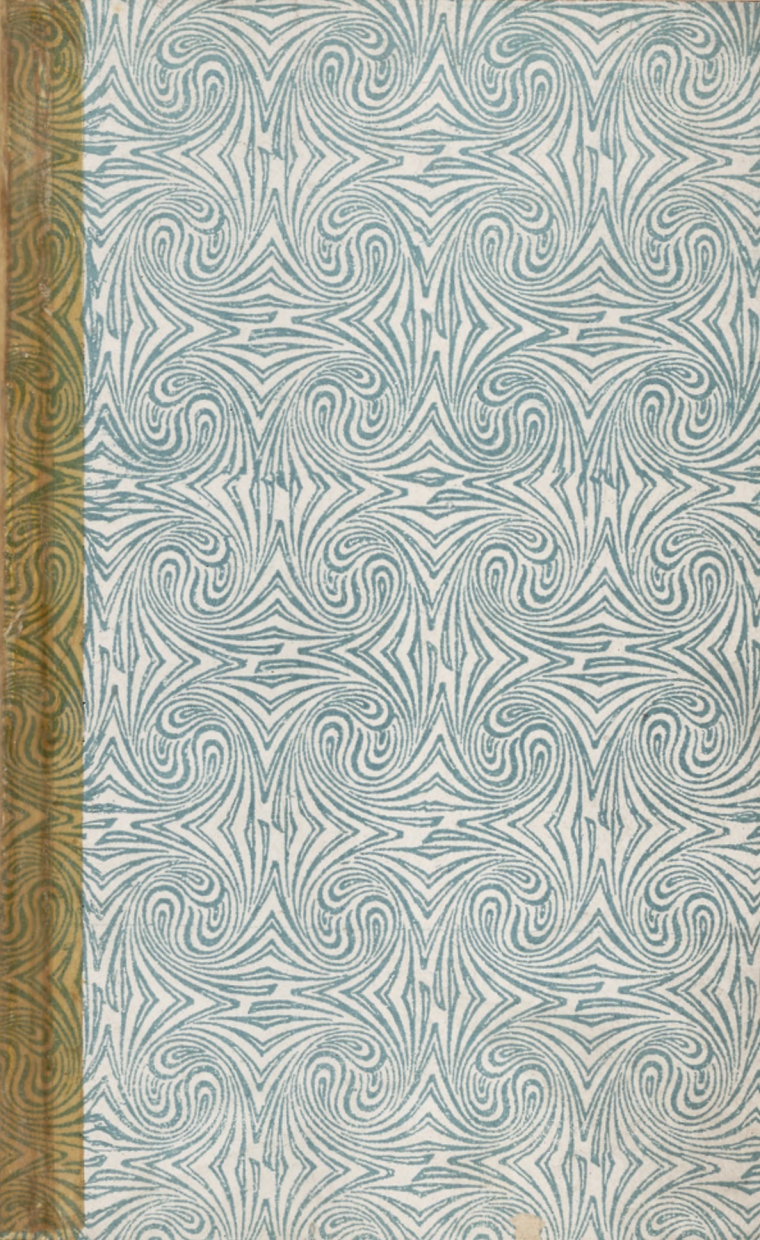

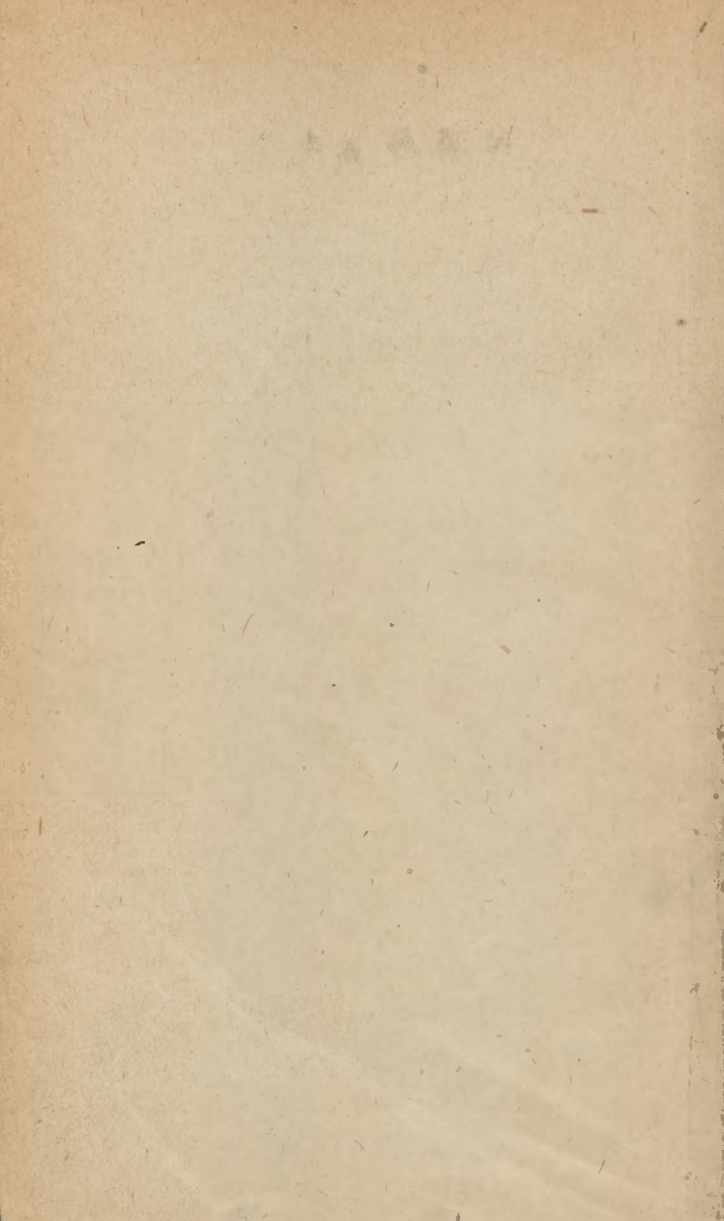
8484

64

U.S. Sup. Ct. 5-2

KALENDARZYK

Policji Województwa Śląskiego

1926

2184/64

210028 • 1926

I

NAKLADEM
ZWIĄZKU FUNKCJONARJUSZY
POLICJI WOJEW. ŚLĄSKIEGO
„SAMOPOMOC“

Dar
H. Piszczyk
Rybnik, Rudzka 43
21.5.164v.

5,-
(E.2)

Ustawowe dnie świąteczne.

(Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15. listopada 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 101. poz. 928) uzupełnione ustawą z dnia 18. marca 1925 r. poz. 234. (Dz. U. R. P. Nr. 34.)

1. stycznia, Nowy Rok.
6. —, — Trzech Króli.
2. lutego, Oczyszczenie N. Marji Panny.
3. maja,
Drugi dzień Wielkiej Nocy.
Wniebowstąpienie Pańskie,
Drugi dzień Zesłania Ducha Św.
Boże Ciało.
29. czerwca, Świętych Apostołów Piotra i Pawła.
15. sierpnia, Wniebowzięcie Najświętszej Marji Panny.
1. listopada, Wszystkich Świętych,
8. grudnia, Niepokalane Poczęcie N. Marji Panny.
25. grudnia, Boże Narodzenie.
26. —, — 2, dzień Bożego Narodzenia.

* * *
* * *
* * *

Piszczek Alojzy

STYCZEŃ

1	P	<i>Nowy Rok.</i>
2	S	Makarego
3	N	<i>Imienia Jesus.</i>
4	P	Tytusa
5	W	Telesfora
6	S	<i>Trzech Króli</i>
7	C	Łucjana m.
8	P	Marcjana p.
9	S	Seweryna op.
10	N	<i>1 po 3 Królach</i> Juljana
11	P	Honoraty
12	W	Ernestyna, Arkad.
13	S	Weroniki z Med.
14	C	Hilarego
15	P	Pawła, Maura
16	S	Marcelego p. m.
17	N	<i>2 po 3 Królach</i> Anton.
18	P	Kat. św. Piotra
19	W	Henryka b. m.
20	S	Fabjana i Sebastjana
21	C	Agnieszki p. m.
22	P	Wincentego i An.
23	S	Zaślubienie Najś. M. P.
24	N	<i>3 po 3 Królach</i> Tymot.
25	P	Nawr. św. Pawła
26	W	Polikarpa b. m.
27	S	Jana Złotoustego
28	C	Karola ces.
29	P	Franciszka Sal.
30	S	Martyna Hjac.
31	N	<i>Starozap. Piotra N.</i>

NOTATKI

1	P	Łyżecznica
2	W	Ów. A. M. P.
3	S	Błażka b. m.
4	C	Andrzeja Kora
5	P	Agaty p. m.
6	S	Doroty p. m.
7	N	Mikoszyna Rom.
8	P	Jana z Mally
9	W	Apolonij p. m.
10	S	Scholastyki p.
11	C	ZMP z Lour.
12	P	Edalji p. m.
13	S	Znichi z Poljan
14	N	Zapustna Wal.
15	P	Fanstyna m.
16	W	Jolanny p. m.
17	S	Popielcec Łc. do Eg.
18	C	Symona b. m.
19	P	Korabda w.
20	S	Kucharska dysk.
21	N	z Wsłpna Andz.
22	P	Kat. św. Piotra
23	W	Piotra Dam.
24	S	Macieja ap.
25	C	Zyrybda b. w.
26	P	Malgorzaty z Kor.
27	S	Aleksandra Fort.
28	N	z Sucha Roman.

LUTY

1	P	Ignacego
2	W	<i>Ocz. N. M. P.</i>
3	S	Błażeja b. m.
4	C	Andrzeja Kors.
5	P	Agaty p. m.
6	S	Doroty p. m.
7	N	<i>Mięsopustna Rom.</i>
8	P	Jana z Malty
9	W	Apolonji p. m.
10	S	Scholastyki p.
11	C	NMP. z Lourd.
12	P	Eulalji p. m.
13	S	Anieli z Folign.
14	N	<i>Zapustna Wal.</i>
15	P	Faustyna m.
16	W	Juljanny p. m.
17	S	Popielec Uc. do Eg.
18	C	Symeona b. m.
19	P	Konrada w.
20	S	Eucherjusza bisk.
21	N	<i>Wst. pna Andrz.</i>
22	P	Kat. św. Piotra
23	W	Piotra Dam.
24	S	Macieja ap.
25	C	Zygryda b. w.
26	P	Małgorzaty z Kor.
27	S	Aleksandra Fort.
28	N	<i>z Sucha Romana</i>

NOTATKI

Albina p.	P	1
Symphicjusz, Am.	W	2
Kunegundy ces.	S	3
Kazimierz kr.	C	4
Fylicjka p.	P	5
Koety, Kóty	S	6
Gracjan, Tom.	N	7
<hr/>		
Jana Bożego	P	8
Franciszka R.	W	9
40 Meczenników	S	10
Pelagi, Kar. B.	C	11
Giegorza W.	P	12
Wincentego K.	S	13
Szodopusza Mary.	N	14
<hr/>		
Longina, Klémens	P	15
Eufrozyn p.	W	16
Patrycego p. w.	S	17
Gabjela Arch.	C	18
Józefa Opl. N.M.P.	P	19
Klaudj, Eufemj	S	20
Czwana Bened.	N	21
<hr/>		
Ostawiana, Kat.	P	22
Katarzyn Szwed.	W	23
Irenjusz p.	S	24
Zwiasz, N.M.P.	C	25
Ludgera p. w.	P	26
Ruberta, Jana	S	27
Palmonow Szkest.	N	28
<hr/>		
Eustachego	P	29
Kwinya, Aniel	W	30
Balbiny, Korcel	S	31

MARZEC

1	P	Albina b.
2	W	Symplicjusza, Am.
3	S	Kunegundy ccs.
4	C	Kazimierza kr.
5	P	Fryderyka b.
6	S	Kolety, Róży
7	N	<i>Głucha. Tom.</i>
8	P	Jana Bożego
9	W	Franciszka Rz.
10	S	40 Męczenników
11	C	Pelagji, Kat. B.
12	P	Grzegorza W.
13	S	Wincentego K.
14	N	<i>Środopusina Matyl.</i>
15	P	Longina, Klemens.
16	W	Eufrozyny p.
17	S	Patrycego b. w.
18	C	Gabrjela Arch.
19	P	Józefa Obl. NMP.
20	S	Klaudji. Eufemji
21	N	<i>5 Czarna Bened.</i>
22	P	Oktawjana, Kat.
23	W	Katarzyny Szwedz.
24	S	Irenjusza b.
25	C	Zwiast. N.M.P.
26	P	Ludgera b. w.
27	S	Ruperta, Jana
28	N	<i>Palmowa Sykst.</i>
29	P	Eustazego
30	W	Kwiryna, Anieli
31	S	Balbiny, Kornel.

NOVATKI

1	C	W. G. ...
2	P	W. ...
3	S	W. ...
4	N	W. ...
5	P	W. ...
6	W	W. ...
7	S	W. ...
8	C	W. ...
9	P	W. ...
10	S	W. ...
11	N	W. ...
12	P	W. ...
13	W	W. ...
14	S	W. ...
15	C	W. ...
16	P	W. ...
17	S	W. ...
18	N	W. ...
19	P	W. ...
20	W	W. ...
21	S	W. ...
22	C	W. ...
23	P	W. ...
24	S	W. ...
25	N	W. ...
26	P	W. ...
27	W	W. ...
28	S	W. ...
29	C	W. ...
30	P	W. ...

KWIECIEŃ

1	C	W. Czwartek Teod.
2	P	W. Piątek Franc.
3	S	W. Sobota Ryszard.
4	N	<i>Wielkanoc.</i>
5	P	<i>Poniedziałek Wielk.</i>
6	W	Juljanny Korn.
7	S	Donata i Rufina m.
8	C	Dyonizego b. w.
9	P	Marji Klcofas
10	S	Marji Egipc.
11	N	<i>1. po W. Leona</i>
12	P	Juljusza
13	W	Hermenegildy
14	S	Justyna, Walerego
15	C	Krescentego
16	P	Benedykta Labr.
17	S	Aniceta, Rudolfa
18	N	<i>2 po W. Bogumił</i>
19	P	Pafnucego
20	W	Sulpicjusza
21	S	Anzelma
22	C	Sotera i Kajusa
23	P	Wojciecha b. m.
24	S	Jerzego, Fidclisa
25	N	<i>3 po W. Marka</i>
26	P	NMP. Dobr. R.
27	W	Zyty p., Teofila
28	S	Witalisa m.
29	C	Piotra m.
30	P	Katarzyny Sen.

NOTYKI

31	P	Anieli i Petr.
30	N	A. po św. Feliksa
29	S	Teodozji
28	P	Germana
27	C	Magdaleny
26	S	Filipa Nerwsza
25	W	Gregorza Udz.
24	P	z św. Ziel. św.
23	N	Ziel. Sw. ta
22	S	Julji p. m.
21	P	Wiktora
20	C	Bernardyna
19	S	Piotra Ciest.
18	W	Feliksa kapł.
17	P	Paschalisa w.
16	N	ś. po W. Jana Nep.
15	S	Zofji m. Izydora
14	P	Bonifacego m.
13	C	Wniebowst. Pański
12	S	Nerwsza, Pankracyja
11	W	Mamerta b. w.
10	P	Antonina b. w.
9	N	ś. po W. Gregorza
8	S	św. Stanisława
7	P	Domiceli p.
6	C	Jana w Olszu
5	S	Piusa V. pap.
4	W	Piotras m.
3	P	Konst. z Maja
2	N	ś. po W. Zygmunta
1	S	Filipa i Jakoba

MAJ

1	S	Filipa i Jakóba
2	N	4 p. W. Zygmunt.
3	P	<i>Konst. 3 Maja</i>
4	W	Florjana m.
5	S	Piusa V. pap.
6	C	Jana w Oleju
7	P	Domiceli p.
8	S	św. Stanisława
9	N	5 po W. Grzegorza
10	P	Antonina b. w.
11	W	Mamerta b. w.
12	S	Nereusza, Pankracego
13	C	<i>Wniebowst. Pańskie</i>
14	P	Bonifacego m.
15	S	Zofji m., Izydora
16	N	6 po W. Jana Nep.
17	P	Paschalisa w.
18	W	Feliksa kapł.
19	S	Piotra Celest.
20	C	Bernardyna
21	P	Wiktora
22	S	Julji p. m.
23	N	<i>Ziel. Święta</i>
24	P	2. dz. Ziel. św.
25	W	Grzegorza Urb.
26	S	Filipa Nercusza
27	C	Magdaleny
28	P	Germana
29	S	Teodozji
30	N	1. po św. Feliksa
31	P	Anieli i Petr.

NOTATKI

1	W	Jakóba
2	S	Franz m.
3	C	Andr. C. m.
4	F	Franziska C. m.
5	S	Anton C. m.
6	V	Anton C. m.
7	F	Anton C. m.
8	W	Anton C. m.
9	S	Franz C. m.
10	C	Anton C. m.
11	F	Anton C. m.
12	S	Anton C. m.
13	V	Anton C. m.
14	F	Anton C. m.
15	W	Anton C. m.
16	S	Anton C. m.
17	C	Anton C. m.
18	F	Anton C. m.
19	S	Anton C. m.
20	V	Anton C. m.
21	F	Anton C. m.
22	W	Anton C. m.
23	S	Anton C. m.
24	C	Anton C. m.
25	F	Anton C. m.
26	S	Anton C. m.
27	V	Anton C. m.
28	F	Anton C. m.
29	W	Anton C. m.
30	S	Anton C. m.

CZERWIEC

1	W	Jakóba
2	S	Erazma m.
3	C	<i>Boże Ciało</i>
4	P	Franciszka Carrac.
5	S	Bonifacego b. m.
6	N	<i>2 po św. Norberta</i>
7	P	Roberta op.
8	W	Medarda, Got.
9	S	Pryma i Felicjana
10	C	Małgorzaty
11	P	Serca Jezus.
12	S	Jana z Fakundy
13	N	<i>3 po św. Anton.</i>
14	P	Bazylego b.
15	W	Wita i Modesta
16	S	Benona, Jolanty
17	C	Germana, Adolfa
18	P	Marka i Marcel.
19	S	Juljanny p.
20	N	<i>4 po św. Sylwer.</i>
21	P	Alojzego
22	W	Paulina b. w.
23	S	Marjanny Egn.
24	C	Jana Chrzcziciela
25	P	Wilhelma op.
26	S	Jana i Pawła m.
27	N	<i>5 po. św. Władysł.</i>
28	P	Leona II. pap.
29	W	<i>Piotra i Pawła</i>
30	S	Wspom. św. Paw.

NOTATKI

1	C	Tęczyński
2	P	Wojciechowski
3	S	Asanow
4	N	o św. Teresie
5	P	Antoniego
6	W	Wojciechowski
7	S	Kłopotowski
8	C	Hłubiński
9	P	Wojciechowski
10	S	o św. Teresie
11	N	o św. Kolumbie
12	P	Jan Góral
13	W	Majewski
14	S	Bożencki
15	C	Karłowicz
16	P	o św. Teresie
17	S	Alaksyja W.
18	N	o św. Kamille
19	P	Wojciechowski
20	W	Czesław i Hier.
21	S	Odnego, Makr.
22	C	Mari Magdaleny
23	P	Apolinarego, b. m.
24	S	Krzysztof
25	N	o św. Jakóbie
26	P	Annę Mat. NMP.
27	W	Panteleona, Nat.
28	S	Wiktora, Innocent.
29	C	Marty, Simpl.
30	P	Abdona i Szary
31	S	Ignacego, Hohen

LIPIEC

1	C	Teodoryka
2	P	Nawiedz. NMP.
3	S	Anatola
4	N	6 po św. Prokopa
5	P	Antoniego
6	W	Cyryla i Metodego
7	S	Klaudjusza
8	C	Elżbiety król.
9	P	Weroniki G.
10	S	7 Braci męcz.
11	N	7 po św. Pilomeny
12	P	Jana Gwałb.
13	W	Małgorzaty p.
14	S	Bonawentury
15	C	Rozesłanie Apostołów.
16	P	NMP. Szkapł.
17	S	Aleksego w.
18	N	8 po św. Kamila
19	P	Wincentego
20	W	Czesława i Hier.
21	S	Onufrego, Makr.
22	C	Marji Magdaleny
23	P	Apolinarego b. m.
24	S	Krystyny p.
25	N	9 po św. Jakóba
26	P	Anny Mat. NMP.
27	W	Pantaleona, Nat.
28	S	Wiktora, Innocent.
29	C	Marty, Simpl.
30	P	Abdona i Senny
31	S	Ignacego, Heleny

NOTATKI

1	Z	o po św. Piotra
2	P	ZMP. Anielski
3	W	Anal. św. Sacerp.
4	S	Dominka wzn.
5	C	ZMP. Śnież.
6	P	Przem. Pab.
7	S	Księżna w.
8	Z	o po św. Cyryl.
9	P	Romanus m.
10	W	Wawrzyńca st.
11	S	Złoty Tyburc.
12	C	Klary p.
13	P	Hypolita, Kassjana
14	S	Furcjusza b.
15	Z	o po św. Wn. ZMP.
16	P	Kochs w.
17	W	Anastazego B.
18	S	Agapita, Heleny c.
19	C	Benigna p.
20	P	Bernarda op.
21	S	Joanny Chantal.
22	Z	o po św. Symeoj.
23	P	Filipa Ben.
24	W	Bartholomeja ap.
25	S	Ludwika kr.
26	C	Złoty p. m.
27	P	Józefa Kaszubszego
28	S	Augustyna p.
29	Z	o po św. Ścieśie & J.
30	P	Króy & Lamy
31	W	Rajmunda Kubna

SIERPIEŃ

1	N	<i>10 po św. Piotra</i>
2	P	NMP Anielskiej
3	W	Znal. św. Szczep.
4	S	Dominika wyzn.
5	C	NMP. Snież.
6	P	Przem. Pań.
7	S	Kajetana w.
8	N	<i>11 po św. Cyrj.</i>
9	P	Romana m.
10	W	Wawrzyńca ar.
11	S	Zuzanny, Tyburc.
12	C	Klary p.
13	P	Hypolita, Kassjana
14	S	Euzebjusza b.
15	N	<i>12 po św. Wn. NMP.</i>
16	P	Rocha w.
17	W	Anastazego B.
18	S	Agapita, Heleny c.
19	C	Benigna p.
20	P	Bernarda op.
21	S	Joanny Chantal.
22	N	<i>13 po św. Symforj.</i>
23	P	Filipa Ben.
24	W	Bartłomicja ap.
25	S	Ludwika kr.
26	C	Zefiryna p. m.
27	P	Józefa Kalasantego
28	S	Augustyna p.
29	N	<i>14 po św. Ścięcie ś. J.</i>
30	P	Róży z Liny
31	W	Rajmunda Rufina,

NOTATKI

1	S	Illego op.
2	C	Scholar kl. w.
3	P	Przebieg p.
4	S	Kowalski p.
5	N	cz. posze. Warsz.
6	P	Zachwasza
7	W	Kowalski p.
8	S	Zachwasza ZMP
9	C	Goyoniusz. Ponia
10	P	Mikolaj z Tol.
11	S	Emilian. Engerl
12	N	cz. posze. Warszana
13	P	Maryjnska p.
14	W	Podwysk sw. Krysta
15	S	Mikolajnski K.
16	C	Kowalski. Eulengh
17	P	Blizny sw. Franciszka
18	S	Wielki z Kup. w.
19	N	cz. posze. Janusz
20	P	Fustachnska m.
21	W	Maruszka Ad.
22	S	Tomasz. Marja
23	C	L. musz. Toky
24	P	MR. od wyk. n.
25	S	Kicolski. Arch.
26	N	cz. posze. Cyprian
27	P	Kosny i Damska
28	W	Wschwa kl. m.
29	S	Mikolaj. Arch.
30	C	Illego op.

WRZESIEŃ

1	S	Idziego op.
2	C	Stefana kr. w.
3	P	Bronisławy p.
4	S	Rozalji p.
5	N	<i>15. po św. Wawrz.</i>
6	P	Zacharjasza
7	W	Reginy p.
8	S	Narodzenie NMP.
9	C	Gorgonjusza, Piotra
10	P	Mikołaja z Tol.
11	S	Emiljana, Eugenj.
12	N	<i>16 po św. Walerjana</i>
13	P	Mauryljusza b.
14	W	Podwyższ. św. Krzyża
15	S	Mikodema k.
16	C	Kornela, Eufemji
17	P	Blizny św. Franciszka
18	S	Józefa z Kup. w.
19	N	<i>17. po św. Januarj.</i>
20	P	Eustachjusza m.
21	W	Mateusza Ap.
22	S	Tomasza, Maura
23	C	Linusa, Tekly
24	P	MB. od. wyk. n.
25	S	Kleofasa, Aurel.
26	N	<i>18 po św. Cyprjana</i>
27	P	Kosmy. i Damjana
28	W	Wacława kr. m.
29	S	Michała Arch.
30	C	Hieronima

NOTATKI

1	P	Remyńska h. w.
2	S	Antoniów Stróżów
3	N	z p. do św. Kandydy
4	P	Franciszka z As.
5	W	Blachy z Tow.
6	S	Brnonska, Artura
7	C	Justyny p.
8	P	Władysława w.
9	S	Dionizy, Arcop.
10	N	z p. do św. Franciszka
11	P	Blachy p.
12	W	Maksymilian, Ser.
13	S	Edwarda ks. w.
14	C	Katolicki pap.
15	P	Władysława i Teresy
16	S	Florentyńska, Józef
17	N	z p. do św. Iustiana
18	P	Kazimierz ew.
19	W	Włocławek z Alkanta
20	S	Henryk p. m.
21	C	Włocławek z Tow.
22	P	Konstantyna p.
23	S	Janina Kapłanowa
24	N	z p. do św. Kataliny
25	P	Krzysztofina m.
26	W	Władysława p. m.
27	S	Szymon p. m.
28	C	Szymon z Tow.
29	P	Władysława, Kuznierz
30	S	Władysława m.
31	N	z p. do św. Iustiana

PAŹDZIERNIK

1	P	Remigjusza b. w.
2	S	Aniołów Stróżów
3	N	<i>19 po św. Kandyda</i>
4	P	Franciszka z As.
5	W	Placyda z Tow.
6	S	Brunona, Artura
7	C	Justyny p.
8	P	Brygidy wd.
9	S	Dionizego Arcop.
10	N	<i>20 po św. Franciszka</i>
11	P	Placydy p.
12	W	Maksymiljana, Ser.
13	S	Edwarda ks. w.
14	C	Kaliksta pap.
15	P	Jadwigi i Teresy
16	S	Florentyna, Gerar.
17	N	<i>21 po św. Lucjana</i>
18	P	Łukasza ew.
19	W	Piotra z Alkant.
20	S	Ireny p. m.
21	C	Urszuli i Tow.
22	P	Korduli p.
23	S	Jana Kapistrana
24	N	<i>22 po św. Rafała</i>
25	P	Kryspina m.
26	W	EWarysta p. m.
27	S	Sabiny p. m.
28	C	Szymona i Tad.
29	P	Narcyza, Euzebjusza
30	S	Zenobjusza m.
31	N	<i>23 po św. Lucylli</i>

NOTATKI

1	P	Wzrostlich Smilch
2	W	Diet zabawy
3	S	Habera, p.
4	C	Karola borom.
5	P	Zacharyas i H.
6	S	Leonarda w.
7	N	sz. po św. Fagelberta
8	P	Godryda
9	W	Teodora i Orest.
10	S	Andrzeja z Awst.
11	C	Marina p. w.
12	P	Pierca Braci Męcz.
13	S	Dydaka w.
14	N	sz. po św. Jozafata
15	P	Gertrudy
16	W	Edmunda B.
17	S	Salomcji p.
18	C	Potr. Bazyliki
19	P	Elzbiety wd.
20	S	Helena, Waleryo
21	N	sz. po św. OZ. NMP.
22	P	Cecylii p. m.
23	W	Klementyna pap.
24	S	Emilji, Jana od K.
25	C	Katarzyny p. m.
26	P	Sylwestra
27	S	Leonarda z or.
28	N	z. św. Rufina m.
29	P	Szaturnina m.
30	W	Andrzeja ap.

LISTOPAD

1	P	<i>Wszystkich Świętych</i>
2	W	Dzień zaduszny
3	S	Huberta, b.
4	C	Karola Borom.
5	P	Zachariasza i El.
6	S	Leonarda w.
7	N	<i>24. po św. Engelberta</i>
8	P	Godfryda
9	W	Teodora i Orest.
10	S	Andrzeja z Awel.
11	C	Marcina b. w.
12	P	Pięciu Braci Męcz.
13	S	Dydaka w.
14	N	<i>25 po św. Jozafata</i>
15	P	Gertrudy
16	W	Edmunda B.
17	S	Salomeji p.
18	C	Pośw. Bazyliki
19	P	Elżbiety wd.
20	S	Feliksa, Walezego.
21	N	<i>26 po św. Of. NMP.</i>
22	P	Cecylji p. m.
23	W	Klemensa pap.
24	S	Emilji, Jana od K.
25	C	Katarzyny p. m.
26	P	Sylwestra
27	S	Leonarda a ort.
28	N	<i>1 Adw. Rufina m.</i>
29	P	Saturnina m.
30	W	Andrzeja ap.

NOVATKI

1	S	Michałowski
2	C	Michałowski
3	P	Michałowski
4	S	Michałowski
5	N	Michałowski
6	P	Michałowski
7	W	Michałowski
8	S	Michałowski
9	C	Michałowski
10	P	Michałowski
11	S	Michałowski
12	N	Michałowski
13	P	Michałowski
14	W	Michałowski
15	S	Michałowski
16	C	Michałowski
17	P	Michałowski
18	S	Michałowski
19	N	Michałowski
20	P	Michałowski
21	W	Michałowski
22	S	Michałowski
23	C	Michałowski
24	P	Michałowski
25	S	Michałowski
26	N	Michałowski
27	P	Michałowski
28	W	Michałowski
29	S	Michałowski
30	C	Michałowski
31	P	Michałowski

GRUDZIEŃ

1	S	Eligjusza Marjana
2	C	Bibjanny p. m.
3	P	Franciszka. Ksaw.
4	S	Barbary p. m.
5	N	2 <i>Adw.</i> Piotra
6	P	Mikołaja b.
7	W	Ambrożego b.
8	S	<i>Niep. Pocz. NMP.</i>
9	C	Leokadji Wal.
10	P	Przen. do NMP.
11	S	Damazego pap. w.
12	N	3 <i>Adwentu</i> Aleks.
13	P	Łucji, Otylji
14	W	Spirydjona b. w.
15	S	Walerjana Edyt.
16	C	Fuzebjusza b. m.
17	P	Łazarza b. m.
18	S	Oczekiw. NMP.
19	N	4 <i>Adwentu</i> Tymof.
20	P	Pelagli, Teofila
21	W	Tomasza ap.
22	S	Flawjana Zenona
23	C	Wiktorji p. m.
24	P	Wigilja. Adama. i Ew.
25	S	<i>Boże Narodzenie</i>
26	N	<i>Szczepana Męcz.</i>
27	P	Jana Ew.
28	W	Młodzianków
29	S	Tomasza b. m.
30	C	Eugenjusza, Sabiny
31	P	Sylwestra, Mel.

NOTATKI

WSTĘP

Tak w służbie burmistrzowska jak i w
prywatnym funkcjonowaniu policyjnym
nie odznaczają braku kalendarza, którego
nie ma u nich chociażby najmniejszego
pojęcia. Wobec tego nie sposób
wykonywania swego zawodu policyjnego
z pełną systematycznością i przy
sporych dotychczasowych trudach
funkcjonariuszy Policji, jakoteż
funkcjonariuszy Policji Woj. Śl.

W wykonywaniu służby i w życiu poza służbą
nie brak im funkcjonariuszy policyjnych
którzy nie posiadają najmniejszego
pojęcia o sposobie wykonywania
swojej służby. Wobec tego
nie sposób wykonywania
swojej służby z pełną
systematycznością i przy
sporych dotychczasowych
trudach funkcjonariuszy
Policji, jakoteż funkcyj-
nariuszy Policji Woj. Śl.

Wobec tego nie sposób
wykonywania swego zawodu
policyjnego z pełną
systematycznością i przy
sporych dotychczasowych
trudach funkcjonariuszy
Policji, jakoteż funkcyj-
nariuszy Policji Woj. Śl.

WSTĘP

Tak w służbie bezpieczeństwa jak i w życiu prywatnem funkcjonariusze Policji niejednokrotnie odczuwają brak kalendarzyka, któryby stanowił dla nich coroczny przegląd, gdzie mogliby znaleźć pewne informacje i wskazówki potrzebne przy wykonywaniu swego zawodu policyjnego, i w którym z pewną systematycznością byłyby umieszczone sprawy dotyczące ogólnie Policji, jakoteż samych funkcjonariuszów Policji Woj. Śl.

W wykonywaniu służby i w życiu poza służbowem brak jest funkcjonariuszom praktycznego podręcznika, względnie pewnego rodzaju wskaźnika, z którego by mogli zaczerpnąć — bez uciekania się do specjalnych podręczników — różnych wiadomości, wskazówek, wyjaśnień i t. p., by móc na miejscu bądź to udzielić odpowiedzi zapytującym się ich w służbie, lub poza służbą stronom, lub też sami skorzystać z pewnych potrzebnych w codziennem życiu wskazówek, wyjaśnień i t. d.

Pragnąc wypełnić tę lukę podjął się Związek funkcjonariuszów Policji Woj. Śl. „Samopomoc“ z inicjatywy Pana Głównego Komendanta Policji Wojew. Śl. — pracy wydania tradycyjnego, praktycznego kalendarzyka policyjnego na rok 1926, któryby choć w części wyżej wymienionym wymogom odpowiadał.

Kalendarzyk policyjny określiłem słowem „tradycyjny“, dlatego, że zamiarem Związku funkcjonariuszów Policji Woj. Śl. „Samopomoc“ jest odtąd corocznie wydawać taki kalendarzyk tak jak to jest zwyczajem innych zrzeszeń urzędniczych i społecznych.

Kalendarzyk policyjny na rok 1926. zawiera pod względem treści szereg informacji dotyczących samych funkcjonariuszów, wiele różnych praktycznych zestawień, wskazówek i wyjaśnień, z których funkcjonariusze będą mogli korzystać.

Zauważam, że pierwotnym zamiarem Związku „Samopomoc“, było umieszczenie również w kalendarzyku policyjnym kilku ustaw i rozporządzeń dotyczących przede wszystkim funkcjonariuszów Policji Woj. Śl. i urzędników państwowych, jak konstytucję, statut organiczny, ustawę o uposażeniu, o państwowej służbie cywilnej, o zaopatrzeniu emerytalnem, rozp. o państwowej pomocy lekarskiej, oraz spis wszystkich funkcjonariuszów Policji Woj. Śl. z zaznaczeniem grupy, szczebla i ilości punktów uposażeniowych (netto).

Niestety jednak, późne rozpoczęcie pracy nad wydaniem kalendarzyka (listopad i grudzień), oraz konieczność wydania kalendarzyka z początkiem stycznia 1926 r., pokrzyżowały te zamiary. Treść kalendarzyka musiano zatem z konieczności ograniczyć i zadowolić się wydaniem (prócz ustawy o organizacji Policji Wojew. Śl.) tylko spraw o charakterze informacyjnym i pamiątkowym. Mimo to, treść kalendarzyka przedstawia się dość bogato i okazaście.

Wychodząc ze stanowiska, że funkcjonariusz Policji Wojew. Śl. powinien być w stanie udzielić publiczności dokładnych informacji, bez względu na to, czy pełni służbę zewnętrzną czy kancelaryjną, nie tylko w rejonie który mu jest znanym, lecz również i w obcym rejonie, jeżeli choćby tylko przejściowo tam przebywa — starał się Związek „Samopomoc“ wyposażyć kalendarzyk policyjny w bogaty dział informacyjny.

Umieszczona bowiem w kalendarzyku mapa Katowic, Król.-Huty i Bielska z wyszczególnieniem ulic, jakoteż skorowidz ważniejszych urzędów, osób, urzędników instytucji społecznych i zakładów tych miast, umożliwiają każdemu funkcjonariuszowi Policji Wojew. Śl., który posiadać będzie kalendarzyk policyjny — orjentowanie się i udzielanie dokładnej informacji zwracającej się o to do niego publiczności.

Każdy funkcjonariusz Policji Wojew. Śl. wie z doświadczenia, że publiczność nie wiedząc, czy

odnośny funkcjonariusz, który przechodzi ulicą, pełni służbę w Katowicach, Król.-Hucie i t. d. lub nie — zwraca się często o informację właśnie do takich funkcjonariuszów, którzy nie znając rejonu tych miast nie mogą udzielić informacji. Tak dla funkcjonariusza samego, jak również i dla proszącej o informację osoby, której funkcjonariusz nie mógł udzielić żądanej informacji — jest taka sytuacja bardzo przykłą, wskutek czego również mimo woli i autorytet Policji traci na powadze. Było zatem przewodnią myślą wydawców umieścić w kalendarzyku policyjnym odpowiedni skorowidz, któryby funkcjonariuszom Policji Wojew. ułatwił udzielanie informacji stronom.

Dla władz i urzędów policyjnych będzie również bardzo pożyteczną pomocą spis miejscowości Województwa Śląskiego, oraz tabela dyslokacyjna Policji Województwa Śląskiego wraz z skorowidzem — na podstawie którego będzie można wyszukać każdą choćby najmniejszą miejscowość, kolonję, przysiółek, zakład przemysłowy, kopalnię, hutę i t. p. w Województwie Śląskim, oraz stwierdzić jej przynależność do rejonu policyjnego i sądowego.

Oczywiście, że jako pierwsze tego rodzaju wydanie w Policji Woj. Śl. kalendarzyk policyjny będzie może zawierał wiele pomyłek i braków, których przyczyną jest narazie brak doświadczenia i praktyki w tym kierunku, jakoteż nieświadomość życzeń funkcjonariuszów.

Czy i w jakim stopniu kalendarzyk ten odpowie swojemu zadaniu, osądzi krytyka, a stwierdzi doświadczenie — w każdym jednak razie osiągnięcie tego celu było usilnem staraniem Związku, oraz funkcjonariuszów którzy czynnie współpracowali nad wydaniem kalendarzyka.

Jak każda rzecz, tak również i pierwszy kalendarzyk policyjny na rok 1926. będzie musiał przejść przez ogień krytyki i praktycznego doświadczenia, by na tej podstawie coraz więcej się udoskonalać i stać się popularnym nie tylko wśród wyższych i niższych funkcjonariuszów Policji, lecz również wśród władz i urzędów Województwa Śląskiego. Z uwagi na to, prosi Zarząd „Samopomocy“ jako wydawca kalendarzyka o rozwinięcie szerokiej, lecz rzeczowej krytyki oraz o nadsyłanie swych

uwag co do treści kalendarzyka policyjnego, jak również o zwrócenie uwagi na mogące ewentualnie w kalendarzyku zachodzić błędy.

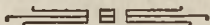
Wszelkie uwagi, jakoteż krytyczne oceny zostaną przy następnem rocznem wydaniu uwzględnione. Spodziewam się, że przedewszystkiem ze strony Powiatowych Komend i Wydziałów, nastąpi słuszna krytyczna ocena dobrych i złych walorów kalendarzyka policyjnego i dlatego proszę każdy Wydział Gł. Komendy każdą Komendę Powiatową oraz samodzielne Oddziały o nadesłanie swych uwag w tym kierunku, o ile możliwości zaraz po wydaniu tegoż.

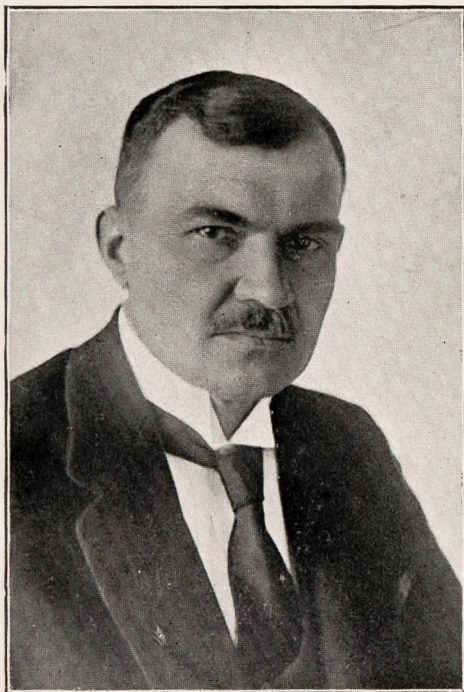
W końcu słowa wstępnego nie można pominąć milczeniem drukarni Głównej Komendy Policji Województwa Śląskiego, której czcienkami pierwszy kalendarzyk policyjny na rok 1926. został wydrukowany. Jest to pierwsza większa praca, którą wykonała wspomniana drukarnia. Jeśli się zważy, że drukarnia ta jest w stadjum organizacji i posiada z małemi wyjątkami wyrabiające się dopiero siły fachowe — przyznać trzeba, że nakładem energii i wytrwałości wszystkich pracowników drukarni, a zwłaszcza jej kierownika — kalendarzyk wypadł dodatnio.

Oddając kalendarzyk policyjny na rok 1926. do publicznego użytku, żywi Związek funkcjonarjuszów Policji Wojew. Śl. „Samopomoc“ nadzieję, że ci, dla których jest on przeznaczony t. j. funkcjonarjusze Policji Wojew. Śl. oraz urzędy i władze w Województwie Śląskim — znajdą w nim istotną pomoc i pożytek w wypełnieniu swoich zadań i będą z niego stale korzystać.

m. p. Niewiadomski
podinspektor

Prezes Związku funkcjonarjuszów
i urzędników „Samopomoc“

Mieczysław Bilski,
Wojewoda Śląski

Mieczysław Bilski.

Wojewoda Śląski.

Obecny Wojewoda Śląski Mieczysław Bilski, urodził się w roku 1875. w Litwinowie (Małopolska). Ukończył gimnazjum filologiczne w Brzeżanach, poczem Wydział Prawa i Nauk Politycznych na uniwersytecie we Lwowie.

W roku 1902. wstąpił do galicyjskiej administracji politycznej w Przemyślanach, później przeniesiony do starostwa w Brzeżanach pozostawał w służbie administracji politycznej w charakterze komisarza powiatowego, względnie sekretarza Namiestnictwa we Lwowie, — aż do wybuchu wojny światowej.

W okresie wojny, jako austr. oficer rezerwy brał udział w walkach na froncie czarnogórskim, pełniąc służbę kompanijną w pułku piechoty a przez czas kilku miesięcy dowodził następnie lotnym oddziałem kawaleryjskim karabinów maszynowych. W okresie zwycięstw państw centralnych, odwołany został ze służby frontowej z przeznaczeniem do służby administracyjnej w okupacji austriackiej b. zaboru rosyjskiego.

Kolejno z ramienia władz austriackich był prezydentem miasta Chełma, starostą (kierującym komisarzem cywilnym) w Tomaszowie Lubelskim, następnie starostą powiatu Radomskiego, poczem ponownie starostą (kierującym komisarzem cywilnym) w Tomaszowie Lubelskim.

W roku 1918 powołano go do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w charakterze inspektora administracyjnego. Wkrótce potem został desygnowany kierownikiem inspektoratu administracyjnego w M. S. Wewn.

W grudniu 1919 r. organizował z obecnym Wojewodą Warszawskim p. Sołtanem — Warszawski Urząd Wojewódzki i od tego czasu do chwili zamianowania Dy-

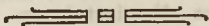
rektorem Departamentu Bezpieczeństwa Publicznego i Prasy przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych sprawował obowiązki Wicewojewody Warszawskiego.

Na trudnym i odpowiedzialnym posterunku w Województwie Warszawskim wykazał duży talent organizacyjny, obok niezmordowanej energii i rozległej wiedzy fachowej.

Dekretem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23. lutego 1923 r. zamianowany został Dyrektorem Departamentu Bezpieczeństwa Publicznego i Prasy przy Ministerstwie Spraw Wewn., który to urząd obejmujący pieczę nad bezpieczeństwem Państwa sprawował do czasu powołania go na stanowisko Wojewody Kieleckiego.

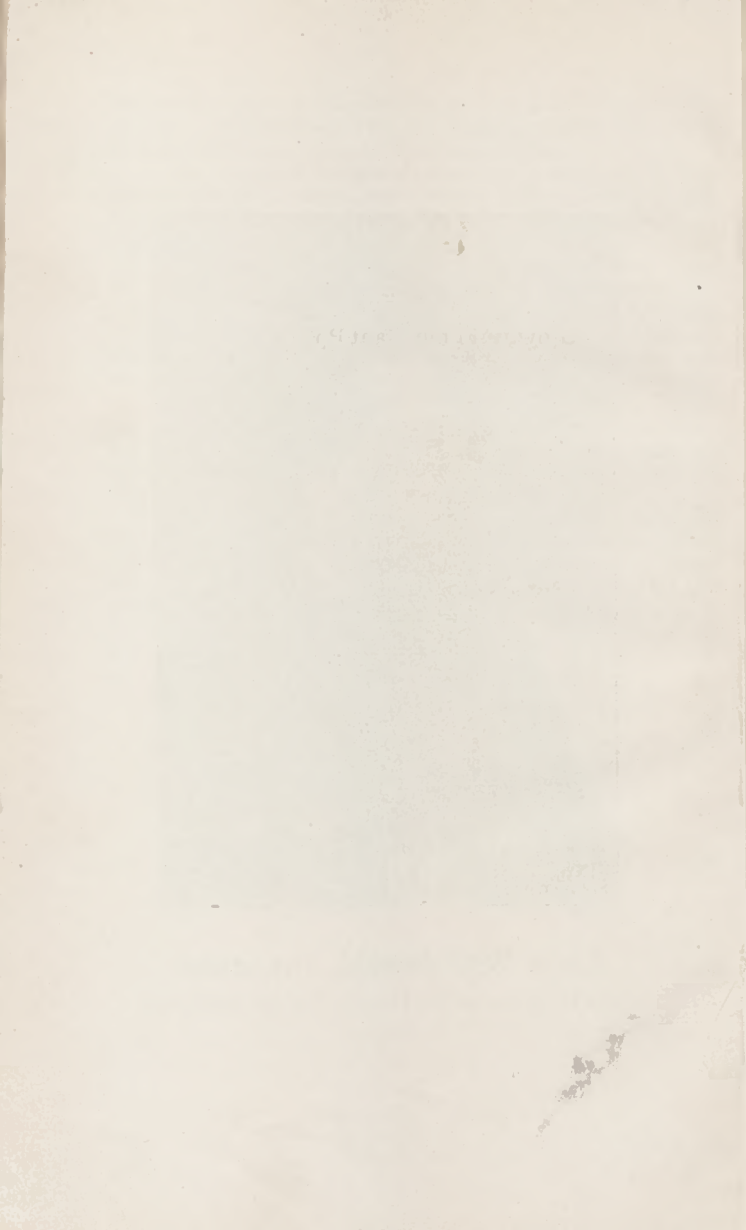
Po zgonie b. Wojewody Śląskiego śp. Dra Tadeusza Konckiego został reskrytem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6. maja 1924 r. powołany na ciężkie i odpowiedzialne stanowisko Wojewody Śląskiego, który to urząd dotychczas sprawuje.

Pan Wojewoda Bilski w uznaniu zasług dla Państwa został odznaczony w r. 1923 krzyżem oficerskim orderu „Odrodzenia Polski“, a w listopadzie b. r. został zaliczony w poczet Komandorów tegoż orderu, jest ponadto kawalerem orderu Korony rnmuńskiej z gwiazdą.

Leon Wróblewski, inspektor
Główny Komendant Policji Wojew. Śląskiego

Wróblewski Leon

Inspektor i Główny Komendant Policji Województwa Śląskiego w Katowicach.

Z pośród osób, które w naszym korpusie P. W. zasługują na zainteresowanie się ze względu na ich owocną działalność dla Państwa, poczesne miejsce zajmuje osoba Leona Wróblewskiego, inspektora i Głównego Komendanta Policji Województwa Śląskiego.

Wróblewski Leon urodził się dnia 4. marca 1888 r. we Lwowie. Po ukończeniu gimnazjum i Wydziału Prawniczego na uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, złożył 3 egzamina prawnicze, potem jako praktykant konceptowy odbył praktykę w b. Namiestnictwie i Dyrekcji Skarbu we Lwowie za czasów austriackich. Po odbyciu praktyki złożył egzamin polityczno — administracyjny i egzamin ze skarbowości. Od roku 1914 brał udział w wojnie światowej jako oficer armji austriackiej.

Po upadku b. monarchji Austriacko—Węgierskiej od listopada 1918 r. do stycznia 1920 r. służył w Wojsku Polskiem, przyczem przy odrodzeniu Rzeczypospolitej Polskiej brał udział w walkach w obronie Lwowa w roku 1918 i z początkiem roku 1919-go. W roku 1920 przeszedł do rezerwy jako kapitan W. P. w rezerwie.

1-go lutego 1920 r. wstąpił do służby w Policji Państwowej w Małopolsce. Odtąd zaczyna się pasmo jego pracy dla Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej na niwie służby bezpieczeństwa.

Przydzielony początkowo jako nadkomisarz Policji Państwowej na stanowisko Powiatowego Komendanta Policji Państwowej w Nowym Sączu, przyczynia się do zaprowadzenia ładu, porządku i bezpieczeństwa publicznego w powierzonym mu powiecie przez zorganizowanie nader sprawnie funkcjonującej służby bezpieczeństwa.

Władze zwierzchnie przenoszą go w czerwcu 1921 r. na stanowisko oficera inspekcyjnego do Komendy Policji

Państwowej Województwa Tarnopolskiego. Na stanowisku tem wykazał jak prawdziwie pracować i wiernie służyć Ojczyźnie. Stojąc nieustannie w służbie, kontrolując służbę i badając stosunki — według poczynionych spostrzeżeń przyczynia się w pierwszym rzędzie do należytego zorganizowania służby bezpieczeństwa, która w tem Województwie w początkach organizacji Policji Państwowej nie dopisywała.

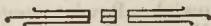
W uznaniu tych zasług zostaje z dniem 1. XI. 1923 r. mianowany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podinspektorem Policji Państwowej z przydziałem jako zastępca Komendanta Policji Państwowej Województwa Tarnopolskiego.

Dla wykazanych przez niego na poprzednich stanowiskach zdolności organizacyjnych zostaje podinspektor Wróblewski z dniem 13. XII. 1923 r. delegowany do dyspozycji ówczesnego Pana Wojewody Śląskiego ś. p. Dra Tadeusza Konckiego, który mu powierza Komendę nad Policją Województwa Śląskiego, znajdującą się w początkach organizacji.

Ujawszy kierownictwo Policji Województwa Śląskiego, w krótkim czasie przeprowadza umiejętnie i celowo organizację tejże. Policja Województwa Śląskiego staje się wzorowym organem służby bezpieczeństwa.

Najlepiej wiedziały to ocenić władze zwierzchnie, które z dniem 1. sierpnia 1924 r. mianują go inspektorem Policji z zatwierdzeniem na stanowisku Głównego Komendanta Policji Województwa Śląskiego, które poprzednio piastował tymczasowo.

Poza należytem zorganizowaniem Policji Województwa Śląskiego i przyczynieniem się do opanowania stosunków w Województwie Śląskiem—inspektor Leon Wróblewski stara się o Związek funkcjonarjuszów i urzędników Policji Województwa Śląskiego „Samopomoc”, który doprowadził do rozkwitu, przez co Związek ten stał się prawdziwą instytucją dobroczynną dla funkcjonarjuszów Policji Wojew. Śląskiego i ich rodzin.

Augustyn Bańczyk, podinspektor
Zastępca Komend. Policji Wojew. Śląsk.

Very faint, illegible text or markings at the bottom of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Bańczyk Augustyn

podinspektor, i zastępca Głównego Komendanta
Policji Województwa Śląskiego w Katowicach.

Ur. w roku 1888 w powiecie Zabrzskim Górny Śląsk niemiecki, ukończył 9 klas gimn. z maturą, 7 semestrów matematyki i 2 semestry rolnictwa. Brał czynny udział w wojnie światowej jako kapitan, następnie jako major W. P. stał się jednym z niestrudzonych organizatorów powstań górnośląskich, biorąc czynny udział w walce o oswobodzenie Ziemi Górnośląskiej z pod jarzma pruskiego w roku 1921.

Naczelna Komenda Wojsk Powstańczych Górnego Śląska śledząc mozolną pracę Komendanta Żandarmerji Polskiej Górnego Śląska majora powstańca podinsp. Bańczyka, odznaczyła go „Śląską Wstęgą Waleczności i Zasługi“ ustanowioną rozkazem Nr. 35. z dnia 30. 5. 1921 r. Naczelnej Władzy na G. Śl., jako odznaczenie za udział w walce o niepodległość.

Nadto Główny Komitet Pomocy dla Górnego Śląska ustanawiając odznaki za udział w powstaniu, zatwierdzone przez M. S. Wojsk., L. 9359/22/G. M. I. nadał obecnemu podinsp. Bańczykowi w uznaniu zasług dyplom z prawem noszenia „Orła Górnośląskiego“. Podinsp. Bańczyk jako prawy Polak i syn Górnośląskiej Ziemi przysłużył się wielce sprawie polskiej na Górnym Śląsku, której był jednym z najzagorzalszych zwolenników.

Powołany przez Pana Ministra Spraw Wewnętrznych na stanowisko Zastępcy Głównego Komendanta Policji Województwa Śląskiego, pracuje z poświęceniem nad udoskonaleniem i organizacją Policji Wojew.,

Przez swe sprawiedliwe postępowanie, szczerłość i otwartość pozyskał podinsp. Bańczyk przywiązanie funkcjonariuszów Pol. Woj. i jest przez nich ogólnie lubianym. Wymowne czyny stawiają go w poczet pierwszych synów Ojczyzny i Ziemi Śląskiej.

„Krótko i dobitnie“ jest zasadą p. podinspektora Bańczyka. Kreśląc zatem jego biografię w myśl tej zasady uważamy, że w ten sposób najlepiej oddajemy jego charakterystykę.

Karol Niewiadomski, podinsp.

Pow. Komendant Katowice

Niewiadomski Karol

podinspektor Powiatowy Komendant Policji
Województwa Śląskiego w Katowicach.

Urodził się dnia 29. grudnia 1878 r. w Kamionce Strumiłowej, Małopolska. Ukończył 2. klasy szkoły realnej w Krakowie, 2. klasy szkoły realnej wojskowej w Eisenstadt i 4. klasy szkoły kadeckiej w Königsfeld (Czechy) z postępem bardzo dobrym. Od dnia 18. sierpnia 1899 r. do dnia 31. grudnia 1905 r. pełnił służbę jako zawodowy oficer w Pradze, Budziejowicach, Bośni i Czortkowie, poczem został na własną prośbę przydzielony do Wojskowej Policji w Krakowie. Po ukończeniu jednorocznej służby próbnej i złożeniu egzaminu, mianowano go z dniem 1. maja 1908 r. porucznikiem, a w roku 1914. kapitanem i komendantem konnego plutonu Policji Wojskowej w Krakowie.

W pamiętnym dniu 31. października 1918 r. rocznicy wyzwolenia bierze czynny udział w obaleniu austr. rządów w Krakowie a tem samem przyczynia się do ugruntowania władzy polskiej wzgl. Państwa Polskiego w Krakowie.

W uznaniu zasług za szczególnie owocną działalność w chwili przełomu, otrzymuje od Generalnego Dowództwa Okręgu, pismem z dnia 25. lutego 1920 r. L. 1291. pochwałę i pełne uznanie.

Aż do 1. czerwca 1922 r. pracuje z poświęceniem na stanowisku Zastępcy Komendanta P. P. na miasto Kraków w charakterze nadkomisarza Policji, otrzymuje w międzyczasie z dniem 1. kwietnia 1920 r. stopień majora W. P. w rezerwie, poczem jako wybitny znawca i organizator służby bezpieczeństwa delegowany zostaje na Górny Śląsk do dyspozycji Prezesa Naczelnej Rady Ludowej.

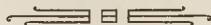
Po objęciu Górnego Śląska przez władze polskie przyjęty zostaje do Pol. Wojew. na stanowisko oficera insp. Gł. Komendy P. W. i równocześnie mianowany podinsp. Na stanowisku tym położył podinsp. Niewiadomski wybitne zasługi przy organizowaniu Policji Wojew. Śląsk. Trudne zwłaszcza w pierwszych dniach organizowania Pol. Wojew. Śl., obowiązki oficera inspekcyjnego wypełniał gorliwie i sumiennie a swą niestrudzoną pracą przyczynił się znacznie do pokonania wszelkich trudności w pierwszych chwilach organizacji. W uznaniu zasług za tak ofiarną i gorliwą pracę, udzielił ówczesny Główny Komendant P. W. insp. Młodnicki podinsp. Niewiadomskiemu rozkazem z dnia 1. maja 1923 r. Nr. 57. pochwałę i uznanie.

Z uwagi na wybitne zdolności podinsp Niewiadomskiego w organizowaniu służby bezpieczeństwa w mieście, powołany został dnia 1. grudnia 1922 r. w czasie najcięższej sytuacji bezpieczeństwa na stanowisko Komendanta Powiatowego w Katowicach.

Kto uprzytomni sobie tę chwilę musi przyznać, że był to najkrytyczniejszy czas wzburzonych umysłów, wśród robotników i górników Górnego Śląska po rozruchach w Katowicach i Hajdukach Wielkich a zatem, na stanowisku Komendanta Policji powiatu katowickiego ciążył trudny obowiązek przywrócenia ładu i porządku tak w mieście Katowicach, jak również na pow. Z obowiązku tego wywiązał się podinspektor Niewiadomski znakomicie, jak również i w późniejszych ciężkich chwilach, różnych strajków, oraz usiłowań zakłócenia spokoju publicznego sprawił przez swe zarządzenia, że Policja sprostала swemu zadaniu utrzymania porządku i spokoju publicznego.

Działalność podinsp. Niewiadomskiego na stanowisku Pow. Komendanta Pol. Wojew. powiatu katowickiego nie uszła uwadze Pana Wojewody, który reskryptem z dnia 6. czerwca 1925 r. L. B. P. 4305. wyraził mu za jego wybitną pracę w czasie akcji strejkowych, i demonstracji komunistycznych, jak również w czasie przyjęcia szeregu dostojników państwowych i zagranicznych — pełne uznanie i pochwałę.

Wkońcu wspomnieć należy o jego owocnej działalności jako prezesa „Związku funkcjonarjuszów P. W. Śl. „Samopomoc“ na którym to stanowisku cieszy się pełnem zaufaniem członków „Samopomocy“ i które piastuje od początku założenia Związku. Że „Związek Samopomoc“ doszedł do obecnego majątku i rozwoju, że stoi na pewnych podstawach — to jest to zasługą podinsp. Niewiadomskiego i Pana Głównego Komendanta Policji Wojew. Śl. inspektora Wróblewskiego.

Jan Starzyk, nadkomisarz

Oficer Insp. Gł. Kom. Pol. Woj. Śl.

Starzyk Jan

nadkomisarz i oficer inspekcyjny Głównej Komendy
Policji Województwa Śląskiego w Katowicach.

Urodził się dnia 30. VIII. 1888 r. w Wędryni pow. Cieszyn, należącej obecnie do Czechosłowacji. Uczęszczał do gimnazjum w Cieszynie poczem po ukończeniu 4-tej klasy gimnazjalnej przeszedł do polskiego seminarjum nauczycielskiego w Cieszynie w którym zdał w 1910 r. egz. dojrzałości (maturę). Powołany na nauczyciela przy szkole ludowej w Skrzeczoni, Polskiej Lutyni i Porębie pracował na tych stanowiskach z poświęceniem dla sprawy polskiej.

Mimo ucisku władz austriackich był jednym z tych nauczycieli — patryotów, którzy nie bacząc na swój własny interes, pracowali z poświęceniem dla utrzymania polskości na Śląsku Cieszyńskim. Miejscowości w których nadkom. Starzyk pracował jako nauczyciel należały do tego zakątka Śląska Cieszyńskiego gdzie ścierały się interesy narodowościowe Polaków, Czechów i Niemców i gdzie nauczycielstwo polskie musiało staczać ciężkie walki w obronie polskości.

Powołany z wybuchem wojny światowej do wojska austriackiego pełnił służbę frontową prawie bez przerwy aż do rozpadnięcia Austrii, osiągając stopień porucznika.

W okresie powstania Państwa Polskiego wstąpił do Wojska Polskiego w randze porucznika i poświęcił się z zapałem organizowaniu polskiej służby bezpieczeństwa na Śląsku Cieszyńskim, gdzie pełnił służbę jako Pow. Komendant Żandarmerji Krajowej w Cieszynie. Jako dowódca Żandarmerji Polowej podczas napadu Czechów na Śląsk Cieszyński, zahartowany w walce o polskość na Śląsku dodawał ducha i wzniecał zapał do walki z na-

jeźdźcą. Jego zasługą jest, że Żandarmerja Krajowa — składająca się wówczas z żołnierzy którzy niedawno powrócili z frontu zniechęceni do jakiegokolwiek walki — stanęła pierwsza na stanowisku w obronie Śląska przed najęźdźcą.

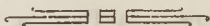
W okresie plebiscytowym zajmował w dalszym ciągu trudne na ówczesne czasy stanowisko Pow. Komendanta Żandarmerji Krajowej w Cieszynie, gdzie nieraz przychodziło mu wybierać między obowiązkiem służbowym a obowiązkiem Polaka wobec Narodu Polskiego.

Władza przełożona ceniąc charakter ówczesnego porucznika Starzyka i znając jego poświęcenie dla sprawy polskiej delegowała go wraz z 100. żandarmami na Górny Śląsk do Naczelnego Dowództwa Żandarmerji Polowej w Szopienicach gdzie pozostawał aż do przejścia Górnego Śląska przez władze polskie.

Mianowany dekretem M. S. Wewn. z dnia 22. XI. 1922 r. L. Pr. 30063. adjutantem i kierownikiem Wydziału Administracyjnego Gł. Komendy Policji Wojew. Śląskiego brał wybitny udział przy organizowaniu Policji Wojew. Śląskiego poczem w uznaniu zasług powołany został dekretem z dnia 22. II. 1924 r. L. Pr. 1021. na stanowisko oficera inspekcyjnego przy Gł. Komendzie Pol. Wojew. które obecnie piastuje i na którym rozwija szeroką działalność w udoskonaleniu służby bezpieczeństwa.

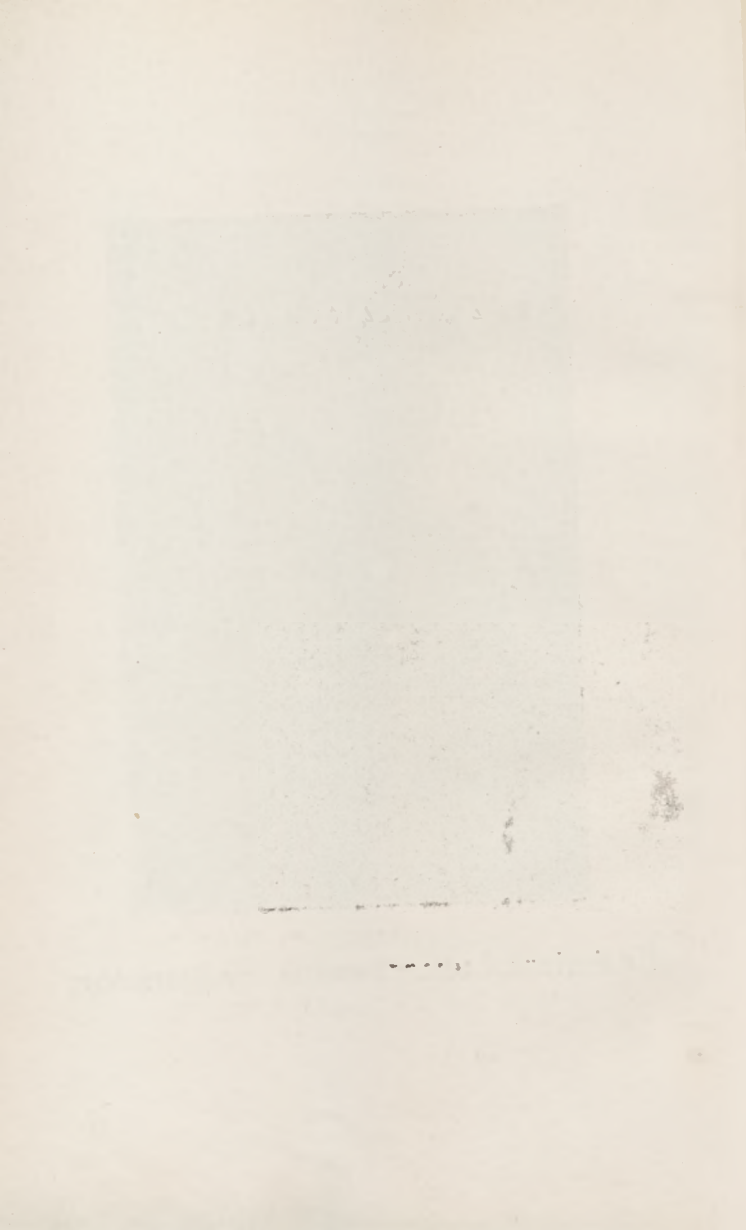
Nadkomisarza Jana Starzyka cechuje gorący patriotyzm, który jest przewodnią zasadą i którym się kieruje we wszystkich jego czynnościach i zamierzeniach.

Pozatem jest sumiennym i sprawiedliwym przełożonym a jego dokładność i fachowość w służbie bezpieczeństwa przyczynia się do coraz lepszej sprawności Policji Województwa Śl. Położył on na polu organizacji służby bezpieczeństwa, oraz wyszkolenia Policji Woj. Śl. wybitne zasługi. W uznaniu tych zasług otrzymał dekretem Pana Wojewody z dnia 24. VI. 1925 r. L. B. P. 1930 uznanie i pochwałę.

Kazimierz Łukaszewicz, nadkomisarz
Oficer Insp. Gł. Kom. Pol. Woj. Sl.

Łukasziewicz Kazimierz

nadkomisarz i oficer inspekcyjny Głównej Komendy
Policji Województwa Śląskiego w Katowicach.

Nadkom. Łukasziewicz ur. 1889 w Rzeszowie Małopolska, ukończył seminarjum w Rzeszowie a następnie objął posadę nauczycielską i był kierownikiem szkoły.

Zaciągnięty w szeregi armji austr. brał czynny udział w wojnie światowej i następnie służył jako oficer w Policji wojskowej w Rzeszowie w randze porucznika.

W pierwszych dniach tworzenia się Państwa Polskiego powierzono porucznikowi Łukasziewiczowi wśród najcięższych warunków zorganizowanie służby bezpieczeństwa w Rzeszowie gdzie rozpanoszył się wówczas na wielką skalę bandytyzm. Dzięki żelaznej woli i wytrwałej pracy por. Łukaszewicza został w krótkim czasie bandytyzm w Rzeszowie i okolicy zlikwidowany a w samym mieście zapanował ład i porządek. Oddział Policji kierowany jego umiejętną ręką był wzorem karności i dyscypliny.

Jako gorący patriota pracuje dla idei i dobra Ojczyzny a będąc przytem dobrym, karnym i dyscyplinowanym oficerem zyskał sobie ze strony Dowódcy Garnizonu, całego korpusu oficerskiego, oraz władz Sądowych i Administracyjnych pełne uznanie czego dowodem są liczne pochwały.

Powołany na stanowisko Komendanta powiatu i miasta w Bielsku w roku 1922 pracował na tem stanowisku do końca miesiąca września 1925 r., doprowadzając swój powiat do wzorowego porządku tak pod względem wyszkolenia, dyscypliny, jakoteż pod względem skoszarowania Policji Wojewódzkiej.

Nadkom. Łukaszewicza cechuje szczególnie inicjatywa i stanowczość w przeprowadzaniu swych zamierzeń. Jego inicjatywie i zapobiegliwości zawdzięczać należy wy-

Polegli w obronie prawa i porządku.

wyżsi i niżsi funkcjonariusze Policji Województwa Śląskiego.

1.) st. poster. **Szendera** Augustyn z Miejskiej Kmdy Królewska Huta postrzelony podczas wystąpienia służbowego przeciw uzbrojonym w broń palną bandytom, dokonywującym napad rabunkowy na właściciela kawiarni. Zmarł wskutek odniesionych ran w dniu 11. września 1922r.

2.) st. przod. **Kandziora** Piotr z Powiat. Komendy Policji Województwa Śląskiego Katowice, wracając z kontroli posterunków przez pola w dniu 5. października 1922 r., zastrzelony 3-ma strzałami rewolwerowymi przez bandytów. Śledztwo doprowadziło do ujęcia 3-ch sprawców którzy oddani zostali w ręce sprawiedliwości.

3.) post. **Kurosz** Paweł z Powiatowej Komendy Katowice, zastrzelony dnia 20. listopada 1922 r. przez bandytów. Post. Kurosz jadąc po służbie tranwajem do domu zauważył 4-rech bandytów którzy napadli na urzędnika celnego Jaworskiego. Wskoczywszy z tramwaju wezwał uzbrojonych w broń palną bandytów, do podniesienia rąk. Trzech z nich usłuchało wezwania, natomiast 4-ty wykorzystując nieuwagę Kurosza oddał strzał kładąc go trupem na miejscu.

4.) post. **Głajcar** Jan z oddziału technicznego Głównej Komendy Pol. Województwa Śląskiego zastrzelony w dniu 4. stycznia 1923 r. przy ściganiu bandytów będąc poza służbą.

5.) aspirant **Przeczek** Bernard, kierownik komisarjatu w Świętochłowicach zmarł wskutek odniesionej rany z wystrzału rewolweru, oddanego przez funkcjonariusza podczas rozbijania go w dniu 31. grudnia 1922 r.

Zmarł 2. lutego 1923 r. pozostawiając żonę, która utrzymuje się z pensji, pobieranej po zmarłym.

6.) post. Kurpas Wincenty z Powiat. Komendy Katowice, zastrzelony dnia 7. marca 1923 r. podczas służby w teatrze miejskim w Katowicach, przez bandytę Golusa którego chciał aresztować.

7.) st. przod. Łapawa Michał z Powiat. Komendy Policji Wojewódz. Śląskiego Katowice zastrzelony w dniu 8. marca 1923. podczas walki z bandytami na ulicach miasta Katowic przez bandytów Golusa i Swobodę.

8.) przod. Krawiec Tomasz z Powiatowej Komendy Katowice ugodzony kulą rewolwerową przez doprowadzonego na inspekcję Jerzego Olmę — zmarł w dniu 14. maja 1923 r. w szpitalu Bonifratrów w Bogucicach.

9.) post. Korus Wiktor z Powiatowej Komendy Pszczyna, zastrzelony dnia 13. listopada 1924 r. podczas wykonywania obowiązków służbowych przez bandytę Sopińskiego, którego po dłuższych poszukiwaniach zdołał ująć przod. Brannny Józef komendant posterunku Łaziska Średnie.

Sopicki został wyrokiem Sądu doraźnego w Wadowicach rozstrzelany.

10.) post. Sosna Ludwik z Powiat. Komendy Tarnowskie Góry, zastrzelony dnia 1. stycznia 1925 r. przez bandytę podczas wykonywania obowiązków służbowych.

11.) post. Pyrczek Józef z Powiat. Komendy Katowice, zastrzelony dnia 23. września 1925 r. podczas patrolowania w porze nocnej przez szygara Józefa Kowalskiego, który kilkakrotnie okradziony w mniemaniu, że do jego mieszkania zbliża się złodziej strzelił do niego z karabinu wojskowego kładąc go trupem.

Cześć Bohaterom!

Zmarli funkcjonariusze Policji Województwa Śląskiego

1.) post. Woźnica Teodor z Powiat. Komendy Tarnowskie Góry zmarł dnia 12 października 1922 r. wskutek skaleczenia przy wyskakiwaniu z pociągu.

2.) post. Żurek Paweł z Oddziału Technicznego, Gł. Komendy Policji Województwa Śląskiego Katowice

zmarł dnia 4. grudnia 1922 r., zastrzelony przez poster. Nasta Jana.

3.) st. post. wyw. Drzyzga Jerzy z Oddziału Śledczego w Katowicach zmarł dnia 27. stycznia 1923 r. na gruźlicę.

4.) st. post. Rozkosz Jan z Głównej Kmdy Pol. Województwa Śląskiego Katowice zmarł dnia 4. lutego 1923 r. wskutek przejechania przez samochód będąc poza służbą.

5.) post. Adler Stefan z Oddziału Technicznego Gł. Komendy Policji Województwa Śląskiego Katowice zmarł dnia 20 lutego 1923 r. w szpitalu na chorobę sercową.

6.) st. post. Buła Roman z komisar. Hajduki Wielkie z marł dnia 11. marca 1923 r. na zapalenie płuc w szpitalu.

7.) post. Troszka Leopold z Powiat. Komendy Policji Województwa Śląskiego Rybnik zmarł dnia 10. kwietnia 1923 r. w szpitalu na gruźlicę.

8.) post. Nalawajka Henryk z Miejskiej Kmdy Królewska Huta zmarł 9 maja 1923 r. na zapalenie płuc.

9.) st. post. Curaj Stefan z Powiat. Komendy Tarnowskie Góry zmarł 24 maja 1923 r. w Zakładzie Lecznym w Wodzisławiu na gruźlicę.

10.) post. Gawlik Jan z poster. Gierałtowiec zmarł 1. lipca 1923 r. na zapalenie płuc.

11.) asp. Segiet Jan kierownik komisar. Mysłowice zmarł dnia 4. sierpnia 1923 r. w szpitalu na zapalenie wyrostka robaczkowego.

12.) st. post. Tyrała Hugon z Powiat. Komendy Katowice zabił się dnia 4. sierpnia 1923 r. podczas niebezpiecznego wypadku samochodem.

13.) st. post. Nowak Karol z Powiat. Komendy Cieszyn zmarł dnia 30. listopada 1923 r. na suchoty.

14.) st. przod. Magryta Ludwik z Powiat. Komendy Pszczyna zmarł dnia 7. grudnia 1923 r. nagłą śmiercią na udar sercowy.

15.) post. Kajl Emanuel z Powiat. Komendy Świętochłowiec zmarł 15. stycznia 1924 r. w Lecznicy w Wodzisławiu na suchoty. Osierocił żonę i 3 dzieci.

16.) post. Brzoza Paweł z Powiat. Komendy Katowice zmarł 16. stycznia 1924 r. w szpitalu. Osierocił żonę i jedno dziecko.

17.) post. Śliwa Jan z Powiat. Komendy Katowice zmarł dnia 23. stycznia 1924 r. na gruźlicę.

18.) post. Hudzik Tomasz z Powiat. Komendy Katowice zmarł 20. lutego 1924 r. na gruźlicę.

19.) post. Piątek Bolesław z komisar. Bielszowice zmarł 17. marca 1924 r. na chorobę płucną (gruźlicę).

20.) post. Papinos Jan z Powiat. Komendy Rybnik zmarł dnia 18. marca 1924 r. na zapalenie mózgu.

21.) st. post. Bies Stanisław z Powiat. Komendy Katowice zmarł dnia 31. marca 1924 r. w szpitalu hutniczym w Nowym Bytomiu.

22.) st. post. wyw. Celner Emanuel z Powiat. Komendy Świętochłowice zmarł dnia 5. kwietnia 1924 r.

23.) st. post. Pełka Paweł z Miejskiej Komendy Królewska Huta zmarł dnia 5. kwietnia 1924 r.

24.) post. Cholewa Jan z Powiat. Komendy Pszczyna zmarł dnia 7. kwietnia 1924 r. w szpitalu miejskim w Katowicach. Osierocił żonę i 1. dziecko.

25.) st. post. Kustoś Antoni z Powiat. Komendy Pszczyna zmarł dnia 15. kwietnia 1924 r. na gruźlicę.

26.) st. post. Bombelka Józef z Powiat. Komendy Lubliniec zmarł dnia 6. maja 1924 r.

27.) post. Hause Antoni z Powiat. Komendy Świętochłowice zmarł dnia 14. maja 1924 r. w szpitalu.

28.) post. Kuc Józef z Powiat. Komendy Katowice, zmarł dnia 17. lipca 1924 r.

29.) post. Obruśnik Jan z Powiat. Komendy Katowice zmarł dnia 29. września 1924 r. w szpitalu.

30.) st. post. Hakuba Franciszek z Powiat. Komendy Tarnowskie Góry zmarł 19. października 1924 r. na gruźlicę.

31.) post. Bartodziej Karol z Powiat. Komendy Świętochłowice zmarł dnia 5. listopada 1924 r. wskutek ran postrzałowych.

32.) post. Świtała Józef z Powiat. Komendy Rybnik zmarł dnia 18. listopada 1924 r. w szpitalu.

33.) post. Pietrasz Alfons z Powiat. Komendy Rybnik zmarł dnia 23. listopada 1924 r. w szpit. na gruźlicę.

34.) st. post. Urbńczyk Karol z Powiat. Komendy Katowice zmarł dnia 15. stycznia 1925 r. wskutek nieszczęśliwego wypadku nieostrożnego obchodzenia się z bronią.

35.) post. Stochnioł Karol z Powiat. Komendy Tarnowskie Góry zmarł dnia 15. września 1925 r. w szpitalu.

Cześć Ich pamięci!

USTAWA

z dnia 23. VI. 1923r. Dz. Ust. Rz. P. P. Nr. 62. poz. 458.

o ustanowieniu „Krzyża Zasługi“.

Art. 1. Ustanawia się „Krzyż Zasługi“ celem odznaczania osób, które od chwili wskrzeszenia Państwa Polskiego położyły wględem niego lub jego obywatele zasługi, spełniając czyny, nie leżące zakresie ich zwyczajnych obowiązków, a przynoszących znaczną korzyść Państwu, lub poszczególnym obywatelom.

Art. 2. Zasadniczą odznaką „Krzyża Zasługi“ jest krzyż czteroramienny o średnicy 40 mm., zawieszony na wieńcu z wytłoczonymi liśćmi laurowymi; między ramionami pęki promieni, w środku tarcza z literami R. P., otoczona wiankiem z ornamentacją. Odwrotna strona gładka, w środku wytłoczony Nr. porządkowy. „Krzyż Zasługi“ nosi się na wstążce amarantowej z niebieskimi prążkami wzdłuż brzegów, na lewej piersi po krajowych orderach i odznakach, otrzymanych za czyny bojowe.

Art. 3. „Krzyż Zasługi“ dzieli się na trzy stopnie. Odznaki tegoż w poszczególnych stopniach są :

a) krzyż złoty, średnicy 40 mm., zawieszony na złotym wieńcu z wytłoczonymi liśćmi laurowymi, średnicy 20 mm. czerwono emailjowany, ze złotymi krawędziami; w środku w otoku z czerwonej emalji i złotego wianka z ornamentacją, biała tarcza ze złotymi literami R. P. Między ramionami złote promienie. Odwrotna strona gładka, złota; w środku wytłoczony Nr. porządkowy;

b) krzyż srebrny, średnicy 40 mm., zawieszony na srebrnym wieńcu z wytłoczonymi liśćmi laurowymi średnicy 20 mm., czerwono emailjowany, ze srebrnymi krawędziami; w środku w otoku z czerwonej emalji

i srebrnego wianka z ornamentacją, biała tarcza ze srebrnymi literami R. P. Między ramionami srebrne promienie. Odwrotna strona gładka, srebrna; w środku wytłoczony Nr. porządkowy;

- c) krzyż brązowy, średnicy 40 mm., matowy, zawieszony na brązowym kółku średnicy 20mm.; w środku brązowa tarcza z literami R. P., otoczona brązowym wieńcem laurowym. Między ramionami promienie z brązu. Kanty krzyża, wieńiec, promienie, kulki i litery polerowane. Odwrotna strona gładka, w środku wytłoczony Nr. porządkowy.

Szerokość wstążki przy wszystkich stopniach wynosi 40 mm.

Art. 4. Odznaczenie „Krzyżem Zasługi“ może być udzielone tej samej osobie w każdym stopniu czterokrotnie w niemieńskich, jak roczne odstępach czasu.

Nadanie po raz drugi, trzeci i czwarty oznacza się połączeniem na wstążkę posiadanego, już „Krzyża Zasługi“ jednego, dwóch, względnie trzech okuć w kształcie gładkim, matowej listewki ze złota, srebra, względnie brązu, z polerowanymi krawędziami, szerokości 5 mm.

Wzór rysunkowy „Krzyża Zasługi“ okuć i wstążki ustala się jak w załączniku.

Art. 5. Złoty „Krzyż Zasługi“ nadaje Prezydent Rzeczypospolitej. Nadanie następuje, na przedstawienie Prezesa Rady Ministrów, na podstawie wniosków poszczególnych Ministrów, każdego w zakresie jego działania.

Srebrny, oraz brązowy „Krzyż Zasługi“ nadaje Prezes Rady Ministrów na wniosek poszczególnych Ministrów, każdego w zakresie jego działania. Cudzoziemcom „Krzyż Zasługi“ nadaje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Ministra spraw Zagranicznych, przedstawiony przez Prezesa Rady Ministrów.

Odnosnie do każdego nadania Prezes Rady Ministrów zarządza przygotowanie dyplomu, wydanie odznak i ogłoszenie w gazecie urzędowej.

Art. 6. Odznaczeni „Krzyżem Zasługi“ otrzymują oprócz Krzyża dyplom, stwierdzający jego nadanie z wyszczególnieniem czynu, za jaki został nadany.

Art. 7. Odznaczony „Krzyżem Zasługi“ winien zwrócić do Skarbu rzeczywiste koszty wykonania odznak. Przepis ten nie dotyczy cudzoziemców.

Rada Ministrów może na wniosek Prezesa Rady Ministrów zwalniać od obowiązku zwrotu kosztów w całości lub w części także i obywateli polskich.

Wysokość kosztów nadania „Krzyża Zasługi“ ustanawia Rada Ministrów na wniosek Prezesa Rady Ministrów.

Wszystkie wydatki, związane z nadawaniem „Krzyża Zasługi“, przewyższające wpływy na odznaki, pokrywa Skarb.

Wszelkie pisma i dokumenty, w sprawach „Krzyża Zasługi“ nie podlegają obowiązkowi opłaty skarbowej.

Art. 8. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Prezesowi Rady Ministrów.

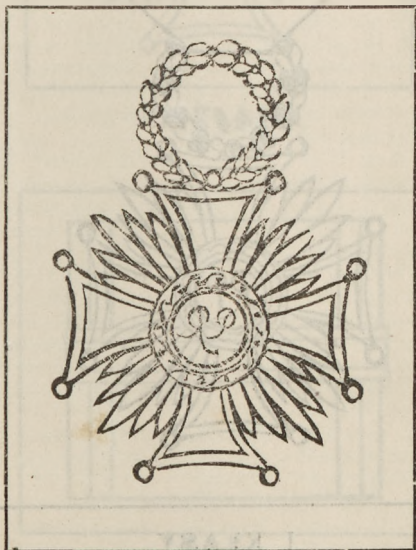
Art. 9. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej;

S. Wojciechowski

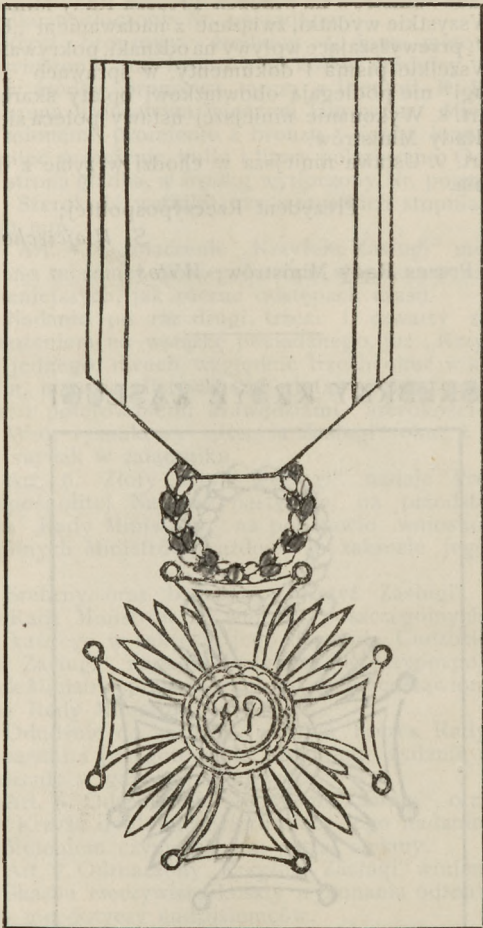
Prezes Rady Ministrów; *Witos*

SREBRNY KRZYŻ ZASŁUGI

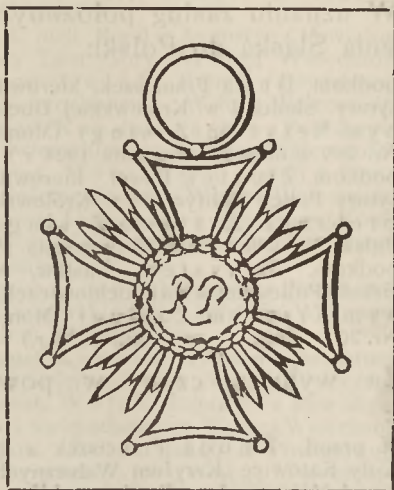
II. KLASY.

ZŁOTY KRZYŻ ZASŁUGI

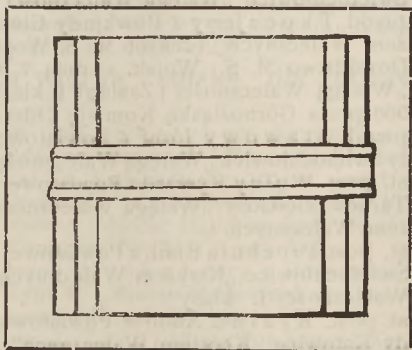

I. KLASY.

BRONZOWY KRZYŻ ZASŁUGI

III. KLASY.

LISTEWKA.

szerokość 6 cm.

ODZNACZENI.

a) W uznaniu zasług położonych około przyłączenia Śląska do Polski:

1. podkom. D u d a Franciszek, kierownik Ekspozytury Śledczej w Królewskiej Hucie Srebrnym Krzyżem Zasługi (Monitor Polski Nr. 209 z dnia 12. września 1924 r.)
2. podkom. Z i e n t e k Paweł, kierownik Ekspozytury Policji Politycznej w Królewskiej Hucie Srebrnym Krzyżem Zasługi (Monitor Polski Nr. 209 z dnia 12. września 1924 r.)
3. podkom. K r z y s t e k Gustaw, Komendant Szkoły Policyjnej w Świętochłowicach Srebrnym Krzyżem Zasługi (Monitor Polski Nr. 209 z dnia 12. września 1924 r.)

b) Za wybitne czyny w powstaniach Śląskich:

4. st. przod. Ż m u d a Franciszek z Powiatowej K-dy Katowice „Krzyżem Walecznych I. klasy“.
5. przod. M i t r e g a Jan z Powiatowej Komendy Tarnowskie-Góry „Wstęgą Waleczności“, i Krzyżem Walecznych.
6. przod. P o l i t a j Emanuel z Powiat. Komendy Świętochłowice „Wstęgą Waleczności I. klasy“.
7. przod. T k o c z Jerzy z Powiat. Komendy Cieszyn „Krzyżem Walecznych“ (dekret M. S. Wojsk. G. M. I. Dowództwo M. S. Wojsk. z dnia 7. 6. 1922 r.) „Wstęgą Waleczności i Zasługi I. klasy“ Nr. leg. 300 przez Górnośląską Komisję Odznaczeń,
8. przod. S t a w o w y Józef z Powiatowej Komendy Świętochłowice „Wstęgą Waleczności I. klasy“.
9. st. post. W o l n y Ryszard z Powiatowej Komendy Tarnowskie-Góry „Wstęgą Waleczności“ i Krzyżem Walecznych.
10. st. post. P i e c h u ł a Emil, z Powiatowej Komendy Świętochłowice „Krzyżem Walecznych i Wstęgą Waleczności I. klasy“.
11. st. post. K r a i n a Adolf z Powiatowej Komendy Katowice „Krzyżem Walecznych“.
12. st. post. O g a z a Paweł z Powiatowej Komendy Świętochłowice „Wstęgą Waleczności I. klasy“.

13. st. post. Wili m Roman z Powiatowej Komendy Świętochłowice „Wstęgą Waleczności I. klasy“.
14. st. post. R o d e Augustyn z Powiatowej Komendy Tarn. Góry „Wstęgą Waleczności“
15. post. G w i ź d ź Robert z Powiatowej Komendy Świętochłowice „Wstęgą Waleczności I. klasy“.
16. post. K a n d z i o r a Oton z Powiatowej Komendy Świętochłowice, Wstęgą Waleczności I. klasy“.
- 17) post. W i e s z o ł e k Teofil z Pow. Komendy Świętochłowice „Wstęgą Waleczności I. klasy“.
18. post. J a n u s Jan z Powiatowej Komendy Tarn.-Góry „Wstęgą Waleczności i Krzyżem Walecznych“.
19. post. Z i e n t e k Ignacy z Powiatowej Komendy Tarnowskie-Góry „Wstęgą Waleczności i Krzyżem Walecznych“.
20. post. Ż y c h o ń Wilhelm z Powiatowej Komendy Świętochłowice „Wstęgą Waleczności I. klasy.
21. post. W o j a k Augustyn z Powiatowej Komendy Świętochłowice „Wstęgą Waleczności I. klasy“.
22. post. Z y z i k Jakób z Powiatowej Komendy Świętochłowice „Wstęgą Waleczności I. klasy“.
23. prób. post. K i s i a ł a Franciszek z Powiatowej Komendy Cieszyn „Krzyżem Walecznych“ (rozkaz Nr. 4425/22 G. M. Ł. Dowództwo M. S. W. z dnia 7. kwietnia 1922).
Wstęgą Waleczności i Zasługi I. klasy (rozkaz Naczelnej Władzy na Górnym Śląsku Nr. 35 z dnia 30. maja 1922).

c) Za wierną służbę dla Ojczyzny we Francji:

24. st. przod. S k r z y p e k Augustyn z Komendy Rezerwy Katowice „Miecze Hallerowskie“ (Rozkaz Gł. Komendy Nr. 171/25. punkt. II.)
25. przod. K a l u s Robert z Komendy Rezerwy Katowice „Miecze Hallerowskie“ (Rozkaz Główniej Komendy Nr. 171/25 pkt. II.)
26. przod. M a ń k a Ignacy z Powiatowej Komendy Rybnik, „Miecze Hallerowskie“ (Rozkaz Gł. Komendy Nr. 139/25 pkt. 4.)
27. przod. T y r o l Józef z Powiatowej Komendy Katowice Dyplom Hallerowski,
28. przod. G ó r e c k i Henryk z Powiatowej Komendy Pszczyna „Miecze Hallerowskie“ (Rozkaz Gł.

- Komendy Nr. 142/25 pkt. 3.)
29. st. post. Z w y r t k i Konrad z Powiatowej Komendy Rybnik „Miecze Hallerowskie“ (Rozkaz Głównej Komendy Nr. 156/25 pkt. 7.)
  30. st. post. S z m i d t Józef z Powiatowej Komendy Pszczyna „Miecze Hallerowskie“ (Rozkaz Gł. Komendy Nr. 140/25 pkt. 4.)
  31. st. post. P a s o ń Wiktor z Powiatowej Komendy Pszczyna „Miecze Hallerowskie“ (Rozkaz Gł. Komendy Nr. 186/25 pkt. 2.)
  32. post. S z y m o n Konrad z Powiatowej Komendy Pszczyna „Miecze Hallerowskie“ (Rozkaz Gł. Komendy Nr. 161/25 pkt. 5.)
  33. post. T o m a n e k Jan z Powiatowej Komendy Pszczyna „Miecze Hallerowskie“ (odznakę honorową 7-mej lotniczej polsko - amerykańskiej eskadry bojowej „Kościuszkowskiej“).

d) Za obronę Śląska Cieszyńskiego odznaką honorową (Dz. Ustaw Rady Narodowej Nr. 172, z dnia X. XI. 1919 r.) :

34. nadkom. S t a r z y k Jan, ze stanu Głównej Komendy Policji w Katowicach.
35. komisarz W ł o s o k Paweł, ze stanu Gł. K-dy Pol. w Katowicach.
36. asp. C y r o ń Emil, kierownik Komisarjatu Łągiwniki.
37. asp. N i k i e l Franciszek, z Pow. K-dy Świętochłowice.
38. st. przod. D o n a Karol z Pow. K-dy Świętochłowice.
39. st. przod. J a n i k Andrzej, z Pow. K-dy Bielsko.
40. st. przod. K r a s n o p o l s k i Antoni, ze stanu Pow. K-dy Bielsko.
41. st. przod. C i m a ł a Wilhelm, z Miejskiej K-dy Królewska Huta.
42. st. przod. C z y ł o k Józef, z Pow. K-dy Katowice.
43. st. przod. G o d u ł a Stanisław, z Pow. K-dy Pszczyna.
44. st. przod. G ü r t l e r Jan, z Pow. K-dy Pszczyna.
45. st. przod. J e l e ń Henryk, z Pow. K-dy Pszczyna.
46. st. przod. T y c Roman, z K-dy Rez. Katowice.
47. st. przod. B r o ź e k Karol, z K-dy Rez. Katowice.
48. st. przod. P i l i c h Józef z Powiatowej Komendy Rybnik,

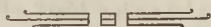
49. przod. F o l w a r c z n y Jan, z Pow. K-dy Świętochłowice.
50. przod. L a c h Józef, z Pow. K-dy Świętochłowice.
51. przod. M a c u r a Józef, z Pow. K-dy Katowice.
52. przod. B r a n n y Józef, z Pow. K-dy Pszczyna.
53. przod. G r y c z Franciszek, z K-dy Rez. Katowice.
54. przod. K o z i k i e w i c z Jan, z K-dy Rez. Katowice.
55. przod. M a t u s z y ń s k i Józef, z Pow. K-dy Przczyna.
56. przod. M i t r ę g a Józef z Powiatowej Komendy Pszczyna,
57. przod. G a ł u s z k a Józef z Powiatowej Komendy Cieszyn.
58. st. post. T u r o ń Karol, z Pow. K-dy Katowice.
59. st. post. S a n t a r j u s Karol, ze stanu Pow. K-dy Bielsko.
60. st. post. B o r s k i Józef, z Pow. K-dy Katowice
61. st. post. B y l i c a Antoni, z Pow. K-dy Bielsko.
62. st. post. D o r d a Józef, z Pow. K-dy Pszczyna.
63. st. post. H e r o k Jan, z Pow. K-dy Tarn.-Góry.
64. st. post. K u b a l a Jan, z K-dy Rez. Katowice.
65. st. post. M a j e r Franciszek, z K-dy Rez. Katowice.
66. st. post. P ę k a ł a Franciszek z Powiatowej Komendy Bielsko.
67. st. post. S z u ł a Wojciech z Powiatowej Komendy Bielsko.
68. st. post. W ę g ł o r z Rudolf z Powiatowej Komendy Katowice,
69. post. R a s z k a Oskar z Powiatowej Komendy Świętochłowice,
70. post. wyw. G o ł a s o w s k i Eugenjusz, z Pow. K-dy Katowice.
71. post, T u r o ń Adam, z K-dy Rez, Katowice,
72. urz. wewn. R z y m a n Franciszek z Główniej Komendy Policji Katowice,

e) Za obronę Lwowa:

91. st. przod. W ł o s o k Karol z Powiatowej Komendy Pszczyna odznaką honorową „Orląta“.
70. przod. M i c h n i k Alojzy z Powiatowej Komendy Świętochłowice odznaką honorową „Orląta“,

f) Za wybitne czyny na froncie bolsze-
wickim:

73. st. przod. Słomka Herman z Powiatowej Komendy Tarnowskie-Góry „Wstęgą Walecznych i Krzyżem Walecznych“.
68. post. Los Józef z Powiatowej Komendy Świętochłowice „Krzyżem Walecznych“ Nr. leg. 580.

POCHWAŁY.

Oficerowie i urzędnicy Policji Woj. Śląsk.

1. podinsp. Bańczyk rozk. Gł. Komendy P. W. Śl. 113/24/pkt. 1 za nadzwyczajną pomoc przy reorganizacji Policji Wojew. Śląsk., oraz sumienne i nader gorliwe wykonywanie swych obowiązków.

2. podinsp. Niewiadomski Karol, rozkazem Gł. Komendy P. W. Śl. Nr. 57/23 pkt. 1 za gorliwą i ofiarną pracę, oraz umiejętność na stanowisku oficera insp. Gł. Komendy. Reskryptem Wojewody. Śl. z dnia 12./XII. 1923 L. III. 4673/6, za gorliwe i pełne poświęcenie wykonywanie służby bezpieczeństwa, której wynikiem było ujęcie herszta, oraz zlikwidowanie bandy Stolorza (rozk. Gł. Komendy P. W. Śl. Nr. 147/23 pkt. 1). Reskryptem Wojewody Śl. z dnia 6. czerwca 1925, L. B. P. 4305 za niezwykłą sprawność i gorliwość w pełnieniu swoich ciężkich obowiązków służbowych w czasie akcji strejkowych, demonstracji komunistycznych, oraz w czasie przyjęcia szeregu dostojników państwowych i zagranicznych (rozk. Gł. Komendy Nr. 115/35. pkt 1 z 1925 r.)

3. nadkom. Starzyk Jan, reskr. Woj. Śl. z dnia 24. czerwca 1925 r. L. B. P. 1930 za wytrwałą i sumienną, pracę którą przyczynił się w wielkiej mierze do udoskonalenia organizacji i podniesienia dyscypliny, oraz poziomu Policji Wojew.

4. nadk. Łukaszkiewicz, reskryptem Wojewody Śl. z dnia 13./IV. 1923 L. Wydz. III — 2036 za energiczną i niezmordowaną pracę uwięzioną ujęciem mordercy fabrykanta Otona Stosjusa.

Reskryptem Województwa z dnia 28. listopada 1923r. L. Wydz. III. 5353/17 za należyte i sumienne wykonanie obowiązków służbowych w czasie ostatniego strejku kolejowego.

5. Nadkom. Tomaneck Piotr rozkazem Głównej K-dy Nr. 110/24. pkt I. za umiejętne zorganizowanie i kierowanie obław uwięzione nadzwyczajnymi wynikami. Rozkazem Głównej Komendy Nr. 161/25; pkt. IV. za wzorowe utrzymanie porządku i spokoju w czasie odbywających się uroczystości koronacyjnych Cudownego Obrazu Matki Boskiej w Wielkich Piekarach.

6. Nadkom. Chomrański Marjan z Wydziału V. rozkazem Gł. Komendy P. W. Śl. Nr. 169/25 pkt. 1.

za wybitną inicjatywę, gorliwość, oraz umiejętne zorganizowanie akcji wywiadowczej przy wykryciu i zlikwidowaniu tajnej organizacji komunistycznej w Król-Hucie.

7. komisarz Klooske Ludwik rozkazem Gł. Komendy Nr. 169/25 pkt 1, za wydanie szybkich i celowych zarządzeń na skutek których zdołano ująć bandytę Broga.

8. komisarz Brodniewicz rozkazem Gł. K-dy Nr. 125/25 pkt. I. za celowe i świetnym wynikiem uwieńczone przeprowadzenie śledztwa, skutkiem czego zdołano wykryć tajną drukarnię komunistyczną, oraz ujawnić osoby, należące do tajnej organizacji komunistycznej.

9. podkom. Czosiowski Sylwester rozkazem Głównej Komendy Nr. 102/25, pkt. I. z dnia 3. lipca 1925r. na wniosek Prokuratora przy Sądzie Apelacyjnym w Katowicach za dobre wykszolenie funkcjonariuszów wiezionych w nauce „samoobrony“ dzu-dzit-su i daktyloskopji.

10. podkom. Drzewuszewski Wincenty rozkazem Powiatowej Komendy Katowice Nr. 41/45 pkt. I. za wzorowe urządzenie koszar policyjnych i biur komisariatu.

11. podkom. Niedziela Wincenty, Komendant Powiatowy Tarnowskie-Góry rozkazem Głównej Komendy Nr. 49/24 pkt. I. za wzorowe prowadzenie agend Powiatowej Komendy Policji Województwa Śląskiego Ruda. Rozkazem Głównej Komendy Nr. 104/25 pkt. I. za umiejętne zorganizowanie obław w swoim powiecie, dzięki czemu obławy były owocne w bardzo ładne wyniki.

12. podkom. Włodarczyk Antoni z Powiatowej Komendy Rybnik rozkazem Głównej Komendy Nr. 161/25 pkt. IV. za wykazaną gorliwość w służbie, oraz ujęcie sprawców dokonanej kradzieży z włamaniem i oddanie ich w ręce sprawiedliwości.

13. podkom. Zientek Paweł z Miejskiej K-dy Królewska-Huta rozkazem Głównej Komendy Nr. 169/25 pkt. I. za wykrycie i likwidację tajnej organizacji komunistycznej w Królewskiej-Hucie.

14. podkom. Duda Franciszek rozkazem Głównej Komendy Nr. 207/25 pkt. I. za sprężyste zorganizowanie służby prewencyjnej i celowe kierownictwo śledztwem, które doprowadziło do ujawnienia ujęcia i oddania w ręce sprawiedliwości 3. włamywaczy którym udowodniono 28 kradzieży z włamaniem.

15. podkom. Gaszczyk Karol reskryptem Wojewody Śl. z dnia 12. grudnia 1923 L, III. 4673/6, za gorliwe i pełne poświęcenia wykonywanie służby bezpieczeństwa, której wynikiem było ujęcie herszta oraz zlikwidowanie bandy Stolorza (Rozk. Gł. K-dy Nr. 147/23. pkt. I).

16. podkom. Maślanka Józef Komendant Rez. Katowice, rozkazem Głkmdy Nr. 82/24. pkt. I. za dobre zorganizowanie K-dy Rezerwy, zaprowadzenie dyscypliny porządku i sprawności mimo trudnych warunków. Rozkaz Głkmdy Nr. 101/25. pkt. I. za należyte prowadzenie K-dy Rezerwy, a szczególnie za umiejętne utrzymanie rygoru i dyscypliny skoszarowanych tam podoficerów policji, oraz załogujących w K-dzie Rez. kompanji szkolnych.

17. podkom. Wasilko Michał oficer insp. Powkmdy Katowice, rozk. Głkmdy Nr. 101/25. pkt. I za bardzo dobre przeprowadzenie wizytacji pododdziałów policji w powiecie katowickim, wskutek czego ogólny poziom wyszkolenia, dyscypliny, a zatem i służby bezpieczeństwa w tym powiecie znacznie się podniósł.

18. podkom. Niżankowski Roman, rozk. Głkmdy Nr. 46/24. pkt. II. za energiczne zachowanie się podczas obławy przy ściganiu i zastrzeleniu bandyty Gیزی.

19. asp. Nikiel Franciszek z Powkmdy Świętochłowice, rozkazem Głkmdy Nr. 47/23 pkt. I. za dzielność i gorliwość okazaną przy ściganiu bandytów, którzy dokonali rabunku na domowstwie Klotza Józefa w Czarkowie powiat Pszczyna.

20. asp. Ferfecki Jan z Powiatowej Komendy Tarnowskie Góry, rozkazem Głównej Komendy Nr. 6/25 pkt. II. za szybkie ujęcie sprawy morderstwa popełnionego na Trębaczewskim. Rozkazem Główkmdy Nr. 208/25 pkt. I. za gorliwość w służbie, która doprowadziła do ujęcia i likwidacji bandytów.

21. asp. Herlik Józef z Miejskiej Komendy Król-Huta, rozkazem Główkmdy Nr. 14/24. pkt. I. za należyte i sumienne pełnienie obowiązków służbowych w czasie strejku kolejowego. Rozkazem Głównej Komendy Nr. 14/25 pkt. I. z 1925 r. za energiczne i sprężyste przeprowadzenie śledztwa, oraz udowodnienie niezbitych faktów popełnionego morderstwa rabunkowego na osobie Maurycyego Sternlichta w Frelichowie.

22. asp. Hein Emil z Powiatowej Komendy Pszczyna, rozkazem Głównej Komendy Nr. 80/25 pkt. I, za wykrycie dwóch napadów rabunkowych, szeregu kradzieży, oraz uszkodzenia nagrobków na cmentarzu żyd. w Pszczynie.

23. asp. Cyroń Emil i urzędnicy: Rusecki Feliks, Michalski Józef, Kuropatwa Franciszek, rozkazem Gł. K-dy Nr. 208/22. pkt. I. za sumienne i gorliwe pełnienie obowiązków służbowych przy reorganizacji Wydziału I-go, oraz Kancelarji Głównej Komendy P. W. Śl.

Podoficerowie.

(Wyciąg z rozkazów dziennych Głównej Komendy Policji Woj. Śląskiego).

1. st. przod. Brożek Karol, przod. Szczepanek Piotr, st. post. Mizera Antoni, post. Sontowski Józef, poster. Moćkówna Łucja, post. Czycionkówna Helena ze stanu Komendy Rezerwy, Nr. 208/24. pkt. I. za sumienne i gorliwe pełnienie obowiązków służbowych przy reorganizacji Wydziału I-go oraz kancelarii Gł. K-dy Pol. Woj. Śląskiego.

2. st. przod. Zamorski Antoni, ze stanu Komendy Rez. Nr. 162/25. pkt. I. za wzorowe zorganizowanie kapeli policyjnej.

3. st. post. Bogdół Wincenty z Komendy Rezerwy 126/23. pkt. I. za sumienne i gorliwe pełnienie służby telefonicznej podczas strejków w dniu 15. paździer. 1923 r.

4. post. Hupka Józef ze stanu Komendy Rezerwy Nr. 25/22. pkt. VII za gorliwe i sumienne wykonywanie obowiązków służbowych jak również i energję, którą przyczynił się do wyśledzenia w krótkim czasie licznych kradzieży.

5. st. post. Irek Józef ze stanu Komendy Rezerwy Nr. 126/23. pkt. I. za sumienne i gorliwe pełnienie służby telefonicznej podczas strajków w dniu 15. października 1923 roku.

6. st. przod. Piątek Ludwik, przod. Kuba Wacław, przod. Adolf Jenkner, st. przod. Jerzy Herman, poster. Grygiel Jan, post. Gancel Jerzy, post. Kowalczyk Władysław, post. Ruśniok Jerzy, post. Gancel Franciszek, post. Koloń Jerzy, post. Szymkowiak Franciszek, post. Kuśka Wincenty, Kusek Augustyn, post. Lisek Augustyn, post. Świercz Maksymilian, post. Kubicki Stanisław, st. przod. wyw. Sztwiertnia Józef, st. post. wyw. Stobik Józef, post. wyw. Hanel Karol, st. wyw. Szoblik Jan, post. wyw. Lorenc Franciszek, post. wyw. Szelong Leopold z Pow. Komendy Bielsko reskryptem Województwa z dnia 28. listopada 1923 r. L. Wydz. III. 5353/17 za należyte i sumienne pełnienie obowiązków służbowych w czasie strajku kolejowego (Nr. 14/24, pkt. II.)

7. st. przod. Irla Stanisław z Powiatowej Komendy Bielsko Nr. 148/23. pkt. II. za powtórne przytrzymanie wychowanków zbiegłych z Śl. Kr. Zakładu Wychowaw.

8. st. przod. Krumpohl Jan z Powiatowej Komendy Bielsko i przod. wyw. Gorgol Wiktor z Urzędu Śledczego w Katowicach pismem z dnia 5. stycznia 1925 r.

L. N. XI. Sądu Okręgowego w Cieszynie za energiczne i szybkie przeprowadzenie śledztwa, oraz udowodnienie niezbitych faktów popełnionego mordstwa rabunkowego na osobie Maurycego Sternlichta w Frelichowie. (Nr. 14/25. pkt. I.)

9. st. przod. R a s z k a Józef z Powiatowej Komendy Bielsko Nr. 49/23 pkt. za wykrycie skradzionego sukna z wagonu kolejowego i ujęcie sprawców kradzieży.

10. przod. wyw. C h m i e l Gustaw z Powiatowej Komendy Bielsko Nr. 55/23. za wykrycie mordercy Ottona Stosiusa.

11. st. post. K l a j a Franciszek z Powiatowej Komendy Bielsko Nr. 49/23. pkt. I. za wykrycie skradzionego sukna z wagonu kolejowego i ujęcie sprawców kradzieży.

12. st. przod. P r e i s n e r Klemens, st. post. M o s k a ł a Józef, K r a w c z y k Henryk, G a j d z i c a Józef ze stanu Powiatowej Komendy Bielsko Nr. 40/23. pkt. I. za energiczne i sumienne wykonywanie służby uwieńczonej wysiedzeniem sprawców grubszych kradzieży, oraz usiłowanego morderstwa na osobie st. post. K o ł a t k a.

13. st. post. S z y m k o w i a k Franciszek z Powiatowej Komendy Bielsko Nr. 144/25. pkt. I. za wyszkolenie uczniów IV-go kursu posterunkowych przy Powiatowej Komendzie Bielsko.

14. st. post. W ę g r z y k Jan ze stanu Powiatowej Komendy Cieszyn Nr. 144/25. za dobre wyszkolenie fizyczne kompanji administracyjno-gospodarczej.

15. st. przod. G ü r t l e r Jan, ze stanu Powiatowej Komendy Pszczyna Nr. 48/23 pkt. V. za wysiedzenie i aresztowanie 7-miu bandytów, którzy dokonali napadu rabunkowego na domostwo Wawrzychka w Łące. Nr. 18/23 pkt. I. za energiczne ściganie bandytów, którzy dokonali napadu rabunkowego na domostwo Kłoca w Czarkowie. Nr. 84/23 pkt. I. za wykrycie kilkudziesięciu kradzieży z włamaniem i aresztowanie sprawców. Nr. 80/25 pkt. I. za wykrycie sprawców dwóch napadów rabunkowych szeregu kradzieży oraz uszkodzenia nagrobków na cmentarzu żydowskim w Pszczynie. Nr. 168/25 pkt. I. za ujęcie groźnej szajki bandytów, która dokonała kilkudziesięciu napadów rabunkowych i zgwałceń.

16. st. przod. W o l n y Ferdynand z Pow-komdy Pszczyna nr. 62/25. pkt. I. za umiejętne i energiczne prowadzenie śledztwa uwieńczone zlikwidowaniem szajki złodziejskiej, która dopuściła się licznych kradzieży.

17. st. przod. J e l e ń Henryk z Powkmdy Pszczyna nr. 168/25. pkt. I. za wyśledzenie sprawców kilkudziesięciu napadów rabunkowych, usiłowanego morderstwa i zgwałceń.

18. st. przod. J a b ł e c k i Franciszek z Powkmdy Pszczyna nr. 46/24. pkt. II. za energiczne zachowanie się podczas obławy przy ściganiu i zastrzeleniu bandyty Gیزی. Nr. 181/25. pkt. II. za gorliwe i sumienne pełnienie obowiązków służbowych i ujęcie niebezpiecznego bandyty Wilkosza z narażeniem własnego życia.

19. st. przod. L a r y s z Józef z Powkmdy Pszczyna nr. 46/24. pkt. II. za energiczne zachowanie się podczas obławy przy ściganiu i zastrzeleniu bandyty Gیزی.

20. przod. Rzeźniczek Jan z Powkmdy Pszczyna nr. 46/24. pkt. II. za energiczne zachowanie się podczas obławy przy ściganiu i zastrzeleniu bandyty Gیزی.

21. przod. K ł o s k a Jan z Powkmdy Pszczyna nr. 46/24. pkt. II. za energiczne zachowanie się podczas obławy przy ściganiu i zastrzeleniu bandyty Gیزی.

22. przod. M a t u s z y ń s k i Józef z Powkmdy Pszczyna nr. 46/24. punkt II. za energiczne zachowanie się podczas obławy przy ściganiu i zastrzeleniu bandyty Gیزی. Nr. 104/25. punkt I. za gorliwość w służbie i spostrzeżenie nadwyżęzenia toru kolejowego, przez co przyczynił się do zapobieżenia ewentualnemu nieszczęściu.

23. przod. K u c z a Augustyn z Powkmdy Pszczyna nr. 46/24. punkt II. za energiczne zachowanie się podczas obławy przy ściganiu i zastrzeleniu bandyty Gیزی.

24. st. przod. W ł o s o k Karol, st. post. Mazur Paweł, post. Śmietana Wilhelm, post. Salzbrun August, post. J e l e ń Alojzy i post. Buchalik Wiktor z Powkmdy Pszczyna nr. 9/24. punkt I za sumienne i energiczne wykonywanie służby uwięzionej wyśledzeniem kilkunastu kradzieży i innych czynów karygodnych, jak również przyaresztowanie 7-miu osobników grasujących w powiatach pszczyńskim, katowickim i w mieście Król-Huta.

25. st. post. wyw. M a z u r Paweł z Powkmdy Pszczyna nr. 46/24. punkt II. za energiczne i gorliwe zachowanie się podczas obławy przy ściganiu i zastrzeleniu bandyty Gیزی. Nr. 27/25. punkt I. za gorliwe i sprawne przeprowadzenie pościgu za bandytą Sopickim.

26. st. post. D o l e ń c h Adolf z Powkmdy Pszczyna nr. 144/23. punkt I. za wyśledzenie sprawców kradzieży drutu telefonicznego.

27. przod. Branny Józef, st. przod. Włosok Karol, st. post. Płachetka Paweł, post. Szczepaniak Ignacy, z Powkmdy Pszczyna reskrytem Wojewody Śląsk. z dnia 16. stycznia 1925 r. L. B. P. 4801/24 za gorliwe i sprawne przeprowadzenie pościgu za bandytą Sopickim i towarzyszą, uwiecznionego szybkim ujęciem i oddaniem tychże władzom sprawiedliwości z narażeniem własnego życia (nr. 27/25 pkt. I.)

28. st. post. wyw. Janosz Franciszek z Powkmdy Pszczyna nr. 80/25 pkt. I, za wykrycie dwóch napadów rabunkowych całego szeregu kradzieży i uszkodzeń nagrobków na cmentarzu żydowskim w Pszczynie. Rozkazem nr. 168/25 pkt. I. za ujęcie groźnej szajki bandytów, którzy popełnili kilkadziesiąt napadów i zgwałceń.

29. st. post. wyw. Hajda Wilhelm z Powkmdy Pszczyna nr. 80/25 pkt. I. za wykrycie dwóch napadów rabunkowych całego szeregu kradzieży i uszkodzeń nagrobków na cmentarzu żydowskim w Pszczynie.

30. st. post. Majnusz Serafin z Powkmdy Pszczyna nr. 46/24 pkt. II. za energiczne i gorliwe zachowanie się podczas obławy przy ściganiu i zastrzeleniu bandyty Gیزی.

31. st. post. Szczerba Rudolf z Powkmdy Pszczyna nr. 46/24 pkt. II. za energiczne i gorliwe zachowanie się podczas obławy przy ściganiu i zastrzeleniu bandyty Gیزی.

32. st. post. Kurowski Wojciech z Powkmdy Pszczyna nr. 104/25 pkt. I. za gorliwość w służbie i ujawnienie nadwyłączenia toru kolejowego przez co przyczynił się do zapobieżenia ewentualnemu nieszczęściu.

33. przod. Górecki Henryk, post. Babioch Jan, post. Szczeppek Robert i post. Pająk Jan z Powkmdy Pszczyna reskrytem Wojewody Śląskiego z dnia 14/IX. 1923 r. L. W. III. 4442 za przyaresztowanie w lesie Lędzińskim kilku niebezpiecznych bandytów, (nr. 109/23 pkt. I.)

34. post. Gabor Edmund z Powkmdy Pszczyna nr. 46/24 pkt. II. za energiczne i gorliwe zachowanie się podczas obławy przy ściganiu i zastrzeleniu bandyty Gیزی.

35. post. Urbańczyk Jan, post. Loska Stefan z Powkmdy Pszczyna za umiejętne i energiczne prowadzenie śledztwa, oraz wykrycie i zlikwidowanie szajki złodziejskiej, która dopuściła się licznych kradzieży, — przez Wojewodę Śląskiego (nr. 62/55 pkt. I.)

36. przod. Mitręga Józef, przod. wyw. Michalik Piotr, (z komisariatu w Mysłowicach), przod. wyw. Szymańda Piotr i post. Płaszczyk Stefan z Powkmdy Pszczyna nr.

47/23 pkt. I. za sumienne i energiczne wykonywanie służby uwiecznione wyśledzeniem sprawców kradzieży motoru elektrycznego na kopalni „Książę“ (Fürstengrube) wartości 9.000.000.- Mkn.

37. st. post. Babisz Leon, st. post. Tomiczek Franciszek, st. post. Gajer Ernest z Powkmdy Bielsko nr. 47/23 pkt. I za energiczne wykonywanie służby, uwiecznione wyśledzeniem i ujęciem sprawców popełnionego rabunku na osobie Alojzego Chmiela z Golasowic.

38. przod. wyw. Christoph Augustyn, st. post. wyw. Jakubowski Stefan, st. przod. wyw. Szczot Ignacy z Miejskiej Komendy Król-Huta nr. 47/23 pkt. I. za energiczne wykonywanie służby uwiecznione wyśledzeniem grubszej kradzieży, popełnionej w P. K. P. P. w Królewskiej Hucie.

39. st. post. wyw. Pipiec Teodor i wyw. Jędrecki Piotr, oraz post. Banaszyński Jan i Wojak Franciszek z Powkmdy Rybnik nr. 59/25. pkt. I. za gorliwość i odwagę w służbie, narażając własne życie przy ujęciu niebezpiecznego bandyty Groborza Emila.

40. st. post. Pachół Paweł z Powkmdy Rybnik nr. 108/24. pkt. I. za pełną poświęcenia akcję ratowniczą przy pożarze, czem przyczynił się do zlokalizowania pożaru.

41. przod. H a r a z i m Powkmdy z Rybnik nr. 108/24 pkt. I. za pełną poświęcenia akcję ratowniczą przy pożarze lasu państwowego.

42. przod. M i c o r Władysław z Powkmdy Rybnik nr. 66/23. pkt. I. za okazaną energię przy schwytaniu zbiegłego więźnia z więzienia Mikołów, skazanego na 5 lat ciężkiego więzienia.

43. post. C i e ś l i k Maksymiljan z Powkmdy Rybnik nr. 33/23. pkt. I. za energiczne wykonanie służby uwiecznionej wyśledzeniem sprawców kilkunastu kradzieży rabunku szpiegostwa i wykrycie dwóch tajnych gorzelni.

44. st. post. C h r o m y Jan z Powkmdy Rybnik nr. 137/23. punkt I. za energiczne wykonanie służby uwiecznionej wyśledzeniem skradzionego motoru elektrycznego na szkodę kopalni Rymer, jakoteż sprawców kradzieży miedzianych przewodów elektrycznych, trzech rowerów, oraz kilka kradzieży z włamaniem.

45. st. post. R u g o r Jan, post. Oślizło Karol, post. Szczęsny Teofil i post. Leśniok Józef z Powkmdy Rybnik nr. 186/25. puunkt I. za energiczne przeprowadzenie śledztwa za sprawcami morderstwa w dwóch wypadkach, które doprowadziły do ujawnienia i ujęcia wszystkich sprawców.

46. st. post. Kuczera Jan i Murek Teodor z Powkmdy Rybnik nr. 138/25. punkt I. za gorliwą służbę bezpieczeństwa w akcji ratunkowej przy zlokalizowaniu pożaru lasu Żory-Palowice.

47. st. przod. wyw. Hadyk Jerzy i post. Bulik Konstanty z Powkmdy Tarn-Góry nr. 6/25. punkt II. za szybkie ujęcie sprawcy mordestwa na Trębaczewskim.

48. przod. Kamiński Wiktor, st. post. Kansy Jan i post. Sosna Wincenty z Powkmdy Tarn-Góry nr. 60/25. punkt I. za ujęcie na granicy niebezpiecznych członków ukraińskiej bandy dywersyjnej.

49. przod. Olejak Tomasz z Powkmdy Tarn-Góry nr. 80/23. punkt I. za energiczne i sumienne wykonanie służby uwięczone wysłędzeniem i przyaresztowaniem sprawcy podpalenia stodoły w Skoczowie.

50. st. post. Zotyka Józef z Powkmdy Tarn-Góry nr. 80/23. punkt I. za wysłędzenie i przyaresztowanie sprawcy podpalenia domu.

51. st. post. Kałuża Karol z Powkmdy Cieszyn nr. 80/23. punkt I. za energiczne i sumienne wykonywanie służby uwięczone przytrzymaniem sprawcy kradzieży towarów bławatnych, jakoteż przytrzymanie kilku przemytników spirytusu.

52. st. post. Czuk Adam z Powkmdy Świętochłowice nr. 51/23. punkt I. za energiczne ściganie bandyty z narażeniem własnego życia, przyczem został ciężko ranny.

53. st. przod. Wesolek Teofil, st. wyw. Urbaś Wiktor, st. wyw. Sojka Franciszek i wyw. Soloch Wilhelm z Powkmdy Świętochłowice nr. 54/23. punkt I. za sprytne i rozważne postępowanie przy wykryciu szajki bandyckiej, która dokonała kilkanaście napadów rabunkowych i ciężkich kradzieży w Woj. Śląskim.

54. post. Powąła Edward z Powkmdy Świętochłowice nr. 168/24. punkt I. za przytomność umysłu przy wykonywaniu służby na terenie niemieckim w Zabrze.

55. post. Michalik Paweł z Powkmdy Świętochłowice nr. 167/25. punkt I. za przytrzymanie niebezpiecznego dla Państwa Polskiego przestępcę Deptucha Konstantego z Warszawy, wraz z cennym materiałem dowodowym.

56. przod. Hajduk Franciszek, post. Cierpiel i post. Wała Franciszek z Powkmdy Katowice nr. 3/25. punkt I. za gorliwość i odwagę przy ściganiu i ujęciu bandyty Broga.

57. st. post. Pander Paweł, przod. wyw. Knopek Paweł, st. przod. wyw. Nawrocki Konstanty, st. przod. wyw. Klukowski Henryk, przod. wyw. Graf Michał przod. wyw. Wajda Józef, przod. wyw. Konieczny Jan, st. przod. wyw. Liberski Jan, st. przod. wyw. Knapski Sylwester, st. post. wyw. Bartoszek Józef, przod. Walder Emil, st. post. Roesner Ryszard, st. post. Kraina Adolf, st. post. wyw. Lesik Karol, przod. wyw. Minol Teodor, st. post. wyw. Helfeuer Karol, st. post. wyw. Sosna Franciszek z Powkmdy Katowice, st. post. Adamiec Antoni, st. post. Cofala Franciszek i przod. Szenk Jan z Powkmdy Pszczyzna reskryptem Województwa Śląskiego z dnia 12. grudnia 1923 r. L. III. — 4673/6. za gorliwe i pełne poświęcenia wykonywanie służby bezpieczeństwa, której wynikiem było ujęcie herszta i zlikwidowanie bandy Stolorza.

58. post. Kocyba Alojzy z Powkmdy Katowice na wniosek Naczelnika Sądu Powiatowego w Mysłowicach, nr. 159/25. punkt I. za należyte spełnienie obowiązków służbowych z narażeniem swego zdrowia i życia, skutkiem czego udaremnił dokonanie włamania do Kasy Sądu w Mysłowicach.

59. st. przod. Karwasiecki Stanisław z Powkmdy Katowice nr. 167/25 pkt. I. za sumienne i gorliwe pełnienie obowiązków służbowych na stanowisku kierownika komisarjatu Nowa Wieś.

60. przod. Szpyra Jakób z Powkmdy Katowice nr. 28/23 pkt. I. za energję i przytomność umysłu przy ratowaniu 2-ch tonących chłopców, pod którymi podczas ślizgania na stawie lód się załamał.

61. st. przod. Chrobok Józef i st. post. Surma Józef nr. 72/25 pkt. IV. za należyte i umiejętne przeprowadzenie śledztwa uwiecznzonego wykryciem i ujęciem sprawców napadu rabunkowego.

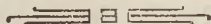
62. st. przod. Zaleski Józef, przod. Nowak Józef, st. post. Gądek Franciszek, st. post. Adamik Antoni, st. post. Gołąb Ignacy, st. post. Staś Wiktor, st. post. Pękała Jan z Powkmdy Cieszyn nr. 24/23 pkt. I. za energiczne i gorliwe ściganie, oraz ujęcie niebezpiecznego zbrodniarza. Hellera Edwarda.

63. st. przod. Herman Jerzy, Sztwiertnia, Hanel Karol, Woźnica Franciszek, Heczko Paweł, Chmiel Gustaw, Krygiel Adolf, Czarnecki Gustaw z Powkmdy Bielsko, st. przod. wyw. Brudny i wyw. Kasperlik z Powkmdy Cieszyn reskryptem Województwa z dnia 13. kwietnia 1923 r. L. Wydz. III. — 2036 za energiczną i niezmordo-

waną pracę, oraz wykrycie sprawcy morderstwa Stosiusa w Bielsku.

64. przod. wyw. Ślżak Paweł, st. post. wyw. Kor-naś Teofil, st. post. wyw. Moczyński Sylwester, st. post. wyw. Jankowski Stefan, st. post. wyw. Zimniowski Franciszek, post. wyw. Rurek Gabryel Miejskiej Komendy Król-Huta nr. 207/25. punkt I. za sumienne i gorliwe wykonywanie obowiązków służbowych, uwieńczone ujawnieniem i ujęciem 3-ch włamywaczy, którym udowodniono 28. kradzieży z włamaniem.

65. przod. wyw. Śmiłowski Wawrzyniec, st. post. wyw. Wolny Ryszard, st. post. wyw. Słota Antoni, st. post. wyw. Gawron Feliks, post. wyw. Szewczyk Franciszek, post. wyw. Janus Jan z Powkmdy Tarnowskie Góry nr. 207/25. punkt I. za okazaną gorliwość w służbie, uwieńczoną ujęciem i likwidacją szajki bandytów.

MIANOWANIA.

Reskryptem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 22. stycznia 1925 r. Nr. A. P. 153 na podstawie art. 26 ustawy z dnia 15. lipca 1920 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 73 poz. 497). Rozkaz Głównej Komendy P. W. Nr. 11/25 pkt. I.

Z dniem 1. lutego 1925 r.

1. nadkomisarz R y c z k o w s k i Stanisław, Naczelnik Wydziału V-go, podinspektorem.
2. komisarz Ka ł u ż a Franciszek Powiatowy Komendant w Lublińcu (obecnie w Pszczynie) nadkomisarzem,
3. komisarz Ł u k a s z k i e w i c z Kazimierz Powiatowy Komendant w Bielsku (obecnie oficer inspekcyjny Gł. Komendy) nadkomisarzem,
4. komisarz Ch o m r a ń s k i Marjan z Wydziału V-go nadkomisarzem,
5. podkomisarz B u j o k Jan, Naczelnik Urzędu Śledczego (obecnie kierownik Ekspozytury Śledczej Katowice) komisarzem,
- 6) podkomisarz W ł o s o k Paweł Naczelnik Wydziału I-go Głównej Komendy Policji Wojewódzkiej komisarzem,
- 7) podkomisarz P o t y k a Leopold kierownik komisariatu w Mysłowicach — komisarzem,
8. podkomisarz B u l i ń s k i Wiktor z Wydz. V-go komisarzem,
9. podkomisarz B r o d n i e w i c z Stanisław ze stanu Powiatowej Komendy Katowice — komisarzem,

Reskryptem Woj. Śl. z dnia 1. lipca 1925 r.
L. B. P. 4818 (rozk. Gl. Komdy Nr. 128/25 pkt. I.)

Z dniem 1. lipca 1925 r.

10. aspirant Szewieczek Franciszek z Wydziału V-go — podkomisarzem,
11. aspirant Guziur Ferdynand z Powiatowej Komendy Katowice, podkomisarzem,
12. aspirant Fryc Wilhelm z Powiatowej K-dy Bielsko — podkomisarzem,
13. aspirant Twardzik Alojzy z Powiatowej Komendy Tarnowskie-Góry — podkomisarzem,

Rozkazem Głównej Komendy Nr. 42/25 pkt I.

z dniem 1. marca 1925 r.

Na przodowników:

st. poster. Mitrega Jan, st. poster. Sikora Józef, st. poster. Polnik Józef, st. post. Raszka Jan, z Powiatowej Komendy Katowice, st. poster. wywiadowca Bazgier Józef, st. post. Mazurek Józef, z Powiatowej Komendy Bielsko, st. post. Śliwka Ludwik, st. post. Śmieja Wincenty z Powiatowej Komendy Rybnik, st. post. Krakowczyk Antoni, st. post. Sulski Edward z Powiatowej Komendy Świętochłowice, st. post. Murek Ignacy st. post. Sapa Wincenty z Powiatowej Komendy Tarnowskie Góry, st. post. Gujot Władysław z Komendy Rezerwy w Katowicach.

Na starszych posterunkowych:

poster. śl. śl. Szczerbicki Bronisław, z Miejskiej Komendy Królewska-Huta, post. Szymkowiak Franciszek z Powiatowej Komendy Bielsko, post. śl. śl. Żymła Franciszek z Powiatowej Komendy Rybnik, post. Dziembała Roman z Powiatowej Komendy Tarn-Góry.

Rozkazem Głównej Komendy Nr. 154/25 pkt. I.

z dniem 15. sierpnia 1925 r.

Na st. przodowników.

przod. Bochyniek Alojzy z Powiatowej Komendy Katowice, przod. Kołder Józef, z Powiatowej Komendy Bielsko, przod. Laksander Henryk z Komendy Rezerwy Katowice,

Na przodowników:

st. post. Orzeł Jan, st. post. Pielok Józef z Powiatowej Komendy Katowice, st. post. Węglorz Rudolf z Powiatowej Komendy Świętochłowice,

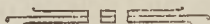
Na st. posterunkowych:

post. Jokiel Roman z Powiatowej Komendy Katowice, post. Saturnus Józef, z Powiatowej Komendy Cieszyn, post. Rode Augustyn, post. Szewczyk Teodor, post. Kansy Jan, z Powiatowej Komendy Tarn-Góry, post. Polok Antoni, z Powiatowej K-dy Lubliniec, post. Grzesiczek Szczepan, z Powiatowej K-dy Rybnik, post. Ciesielski Franciszek, z Powiatowej K-dy Świętochłowice, post. Kurowski Wojciech, poster. Szombała Alojzy, post. Klens Emanuel, z Powiatowej K-dy Pszczyzna.

post. wyw. Pirog Józef, rozkazem Głównej Komendy Nr. 60/25, pkt. VII. st. posterunkowym st. śl.

przod. Cwiekała Franciszek z Komendy Rezerwy Katowice i przod. Szymańda Piotr z Powiatowej Komendy Pszczyzna rozkazem Głównej Komendy Nr. 179/25 pkt. 7. st. przodownikami.

przod. Tarnawa Karol z Powiatowej Komendy Rybnik rozkazem Głównej Komendy Policji Woj. Śl. Nr. 120/25 pkt. I. st. przodownikiem.

ORGANIZACJA WŁADZ W PAŃSTWIE POLSKIM.

Organizacja władz w Państwie Polskiem dzieli się na władzę ustawodawczą, władzę wykonawczą i niezależne Sądy.

Władzę ustawodawczą, sprawuje Sejm i Senat. Sejm składa się z 444 posłów, wybranych na lat pięć. Senat składa się z 111 senatorów wybranych na ten sam okres czasu. Zakres działania Sejmu i Senatu określa art. 3-38 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Wybór posłów do Sejmu następuje na podstawie ordynacji wyborczej do Sejmu (ogł. Dz. U. R. P. Nr. 81/22 poz. 723. Dz. U. R. P. Nr. 66/22 poz. 590) wybór posłów do senatu na podstawie ordynacji wyborczej do Senatu (Dz. U. R. P. Nr. 66/22 poz. 591).

Władzę wykonawczą sprawuje Prezydent Rzeczypospolitej przez odpowiedzialnych przed Sejmem ministrów i podległych im urzędników. Ministrowie tworzą Radę Ministrów pod przewodnictwem Prezesa Rady Ministrów. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wybiera Zgromadzenie Narodowe (połączony Sejm i Senat) na lat 7. Obecnie mamy w Rzeczypospolitej 12 Ministerstw:

1. Spraw Wewnętrznych, 2. Skarbu, 3. Sprawiedliwości, 4. Wyznań Religijnych i Oświeccenia Publicznego, 5. Rolnictwa i Dóbr Państwowych, 6. Przemysłu i Handlu, 7. Ochrony Pracy i Opieki Społecznej, 8. Spraw Zagranicznych, 9. Spraw Wojskowych, 10. Kolci Żelaznych, 11. Robót Publicznych, 12. Reform Rolnych.

Ustrój Państwowy w Rzeczypospolitej Polskiej.

Rzeczpospolita Polska jest podzielona na 17 Województw, a mianowicie: 1. Województwo Warszawskie, 2. Łódzkie, 3. Kieleckie, 4. Lubelskie, 5. Białostockie, 6. m. st. Warszawa, 7. Krakowskie, 8. Lwowskie, 9. Tarnopolskie, 10. Stanisławowskie, 11. Poznańskie, 12. Pomorskie, 13. Wołyńskie, 14. Poleskie, 15. Nowogródzkie, 16. Wileńskie, 17. Śląskie.

I. Województwo Warszawskie

obejmuje 23 powiatów, a mianowicie: 1. Błoński, (z siedzibą Starostwa w Grodzisku), 2. Cicchanowski, 3. Gostyniński, 4. Grojecki, 5. Kutnowski, 6. Lipnowski, 7. Łowicki, 8. Makowski, 9. Mińsko — Mazowiecki, 10. Mławski, 11. Nieszawski, (z siedzibą Starostwa w Aleksandrowie), 12. Płocki, 13. Płoński, 14. Przasnyski, 15. Pułtusi, 16. Radzymiński, 17. Rawski, 18. Sierpecki, 19. Skierniewicki, 20. Sochaczewski, 21. Warszawski, 22. Włocławski, oraz miasta wydzielone z powiatów: 1. Płock, 2. Włocławek, 3. Żyrardów.

II. Województwo Łódzkie

obejmuje 13 powiatów, a mianowicie: 1. Brzeziński, 2. Kaliski, 3. Kolski, 4. Koniński, 5. Łaski, 6. Łęczycki, 7. Łódzki, 8. Piotrkowski, 9. Radomski, 10. Sieradzki, 11. Słupcecki, 12. Turecki, 13. Wieluński, oraz miasto, wydzielone z powiatu Łódź.

III. Województwo Kieleckie

obejmuje 16 powiatów, a mianowicie: 1. Będziński, 2. Częstochowski, 3. Hżecki, 4. Jędrzejowski, 5. Kielecki, 6. Konecki, 7. Kozienicki, 8. Miechowski, 9. Olkusi, 10. Opатовski, 11. Opoczyński, 12. Pińczowski, 13. Radomski, 14. Sandomierski, 15. Stopnicki, 16. Włoszczowski.

IV. Województwo Lubelskie

obejmuje 19 powiatów, a mianowicie: 1. Bialski, 2. Biłgorajski, 3. Chełmski, 4. Garwoliński, 5. Hrubieszowski, 6. Janowsko-Lubelski, 7. Janowsko-Podlaski, 8. Krasny-

stawski, 9. Lubartowski, 10. Lubelski, 11. Łukowski, 12. Puławski, 13. Radzyński, 14. Siedlecki, 15. Sokołowski, 16. Tomaszowski, 17. Węgrowski, 18. Włodawski, 19. Zamajski.

V. Województwo Białostockie

obejmuje 14 powiatów, a mianowicie: 1. Augustowski, 2. Białostocki, 3. Bielski, 4. Grajewski, 5. Grodzieński, 6. Kolneński, 7. Łomżyński, 8. Ostrołęcki, 9. Ostrowski, (Ostrów Mazowiecki), 10. Sejneński, 11. Sokółski, 12. Suwalski, 13. Wołkowsky, 14. Wysoko-Mazowiecki.

VI. Komisarjat Rządu na m. st. Warszawa

dzieli się na 4 ekspozytury Komisarjatu Rządu a mianowicie: 1. Ekspozytura I. ulica Szpitalna 7 obejmuje komisarjaty policji IX, XI, XIII, XVI, XX, XXI i XXIII, 2. Ekspozytura II. ulica Oboźna 4, obejmuje komisarjaty policji VI, VIII, X, XXII oraz I. komisarjat kolejowy, 3. Ekspozytura III. Plac Dąbrowskiego 3. obejmuje komisarjaty policji I, II, III, IV, V, VII, XII, XIX, XXVI, oraz II. komisarjat kolejowy, 4. Ekspozytura IV. Praga ul. Jagiellońska 25 obejmuje komisarjaty policji XIV, XV, XVII, XVIII, XXIV, XXV oraz III. i IV. komisarjat kolejowy.

VII. Województwo Krakowskie

obejmuje 23 powiaty, a mianowicie: 1. Bialski, 2. Bocheński, 3. Brzeski, 4. Chrzanowski, 5. Dąbrowski, 6. Gorlicki, 7. Grybowski, 8. Jasielski, 9. Krakowski, 10. Limanowski, 11. Makowski, 12. Mielecki, 13. Myślenicki, 14. Nowotarski, 15. Nowosądecki, 16. Oświęcimski, 17. Pilzneński, 18. Ropczycki, 19. Tarnowski, 20. Wadowicki, 21. Wielicki, 22. Żywiecki, 23. Spisko-Orawski, (w Nowym Targu).

VIII. Województwo Lwowskie

obejmuje 27. powiatów, a mianowicie: 1. Bóbrecki, 2. Brzozowski, 3. Dobromilski, 4. Drohobycki, 5. Gródecko-Jagielloński, 6. Jarosławski, 7. Jaworowski, 8. Kolbuszowski, 9. Krośnicński, 10. Liski, 11. Lubaczowski, 12. Lwowski, 13. Łańcucki, 14. Mościcki, 15. Niski, 16. Przemycki, 17. Przeworski, 18. Rawsko-Ruski, 19. Rudecki, 20. Rzeszowski, 21. Samborski, 22. Sanocki, 23. Sokalski, 24. Staro-Samborski, 25. Strzyżowski, 26. Tarnobrzesci, 27. Zółkiewski.

IX. Województwo Tarnopolskie

obejmuje 17 powiatów, a mianowicie: 1. Borszczowski, 2. Brodzki, 3. Brzeżański, 4. Buczacki, 5. Czortkowski, 6. Husiatyński, 7. Kamionkowski, 8. Podhajecki, 9. Przemyślański, 10. Radziechowski, 11. Skalański, 12. Tarnopolski, 13. Trembowelski, 14. Zaleszczycki, 15. Zbaraski, 16. Zborowski, 17. Zloczowski.

X. Województwo Stanisławowskie.

obejmuje 16 powiatów, a mianowicie: 1. Bohorodczański, 2. Doliniecki, 3. Horodeński, 4. Kałuski, 5. Kołomyjski, 6. Kosowski, 7. Nadwórniański, 8. Peczeniżyński, 9. Rohatyński, 10. Skolski, 11. Śniatyński, 12. Stanisławowski, 13. Stryjski, 14. Tłumacki, 15. Turski, 16. Żydaczowski.

XI. Województwo Poznańskie

obejmuje 35 powiatów, a mianowicie: 1. Bydgoski, 2. Czarnkowski, 3. Chodzieski, 4. Gnieźnieński, 5. Gostyński, 6. Grodzki, 7. Jarociński, 8. Innowrocławski, 9. Kępnieński, 10. Kościański, 11. Kozmiński, 12. Krotoszyński, 13. Leszczyński, 14. Międzychocki, 15. Mogilnieński, 16. Mowotomyśki, 17. Obornicki, 18. Odolanowski, 19. Ostrzeszowski, 20. Pleszewski, 21. Wschodnio-Poznański, 22. Zachodnio-Poznański, 23. Rawicki, 24. Śmigieński, 25. Śremski, 26. Środzki, 27. Strzelceński, 28. Szamotuński, 29. Szubiński, 30. Wągrowiecki, 31. Witkowski, 32. Wolsztyński, 33. Wrześniański, 34. Wyrzyski, 35. Żniński.

XII. Województwo Pomorskie

obejmuje 18 powiatów, a mianowicie: 1. Brodnicki, 2. Chojnicki, 3. Chełmiński, 4. Działdowski, 5. Grudziądzki, 6. Gniewski, 7. Kartuski, 8. Kościerzynski, 9. Lubawski, 10. Pucki, 11. Świecki, 12. Starogardzki, 13. Sępoleński, 14. Tczewski, 15. Toruński, 16. Tucholski, 17. Wąbrzeźnieński, 18. Wejherowski.

XIII. Województwo Wołyńskie

obejmuje 10 powiatów, a mianowicie: 1. Dubieński, 2. Horochowski, 3. Kostopolski, 4. Kowelski, 5. Krzemieniecki, 6. Lubomski, 7. Łucki, 8. Ostrogski, 9. Rówieński, 10. Włodzimierski.

XIV. Województwo Poleskie

obejmuje 10 powiatów, a mianowicie: 1. Brzeski, 2. Drohichycki, 3. Kamień-Koszyński, 4. Kobryński, 5. Kosowski, 6. Łuniniecki, 7. Piński, 8. Próżański, 9. Sarnieński, 10. Stoliński.

XV. Województwo Nowogródzkie

obejmuje 7 powiatów, a mianowicie: 1. Baranowski, 2. Lidzki, 3. Nieświeski, 4. Nowogródzki, 5. Słonimski, 6. Stołpecki, 7. Wołyński.

XVI. Województwo Wileńskie

obejmuje 7 powiatów, a mianowicie: 1. Braślawski, 2. Działowski, 3. Duniłowicki, 4. Oszmiański, 5. Święciański, 6. Wileński, 7. Wileńsko-Trocki,

XVII. Województwo Śląskie

obejmuje 8 powiatów a mianowicie; 1. Bielski, 2. Cieszyński, 3. Katowicki, 4. Lubliniecki, 5. Pszczyński, 6. Rybnicki, 7. Świętochłowicki, 8. Tarnogórski, oraz miasto Królewska Huta.

Organizacja Władz Sądowych Rz P.

Najwyższą władzą sądową jest Sąd Najwyższy w Warszawie któremu podlegają Sądy Apelacyjne: w Warszawie, Lublinie, Lwowie, Poznaniu, Wilnie, Katowicach, Krakowie i Toruniu.

I. Sąd Apelacyjny w Warszawie.

Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie podlegają Sądy Okręgowe w Białej Podlaskiej, Białymstoku, Kaliszu, Łodzi, Łomży, Mławie, Płocku, Piotrkowie, Siedlcach, Suwałkach, Sosnowcu, Warszawie i Włocławku.

II. Sąd Apelacyjny w Lublinie.

Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie podlegają Sądy Okręgowe w Kielcach, Lublinie, Łucku, Radomiu, Równem i Zamościu.

III. Sąd Apelacyjny we Lwowie.

Sądowi Apelacyjnemu we Lwowie podlegają Sądy Okręgowe we Lwowie, Brzeżanach, Czortkowie, Kołomyji, Przemyślu, Samborze, Sanoku, Stanisławowie, Stryju, Tarnopolu i Złoczowie.

IV. Sąd Apelacyjny w Poznaniu.

Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu podlegają Sądy Okręgowe w Poznaniu, Bydgoszczy, Lesznie, Gnieźnie i Ostrowie.

V. Sąd Apelacyjny w Toruniu.

Sądowi Apelacyjnemu w Toruniu podlegają Sądy Okręgowe w Toruniu, Grudziądzu, Chojnicach, Starogardzie,

VI. Sąd Apelacyjny w Wilnie.

Sądowi Apelacyjnemu w Wilnie podlegają Sądy Okręgowe w Nowogrodzku, Wilnie, Grodnie i Pińsku.

VII. Sąd Apelacyjny w Katowicach.

Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach podlegają Sądy Okręgowe w Katowicach i w Cieszynie.

VIII. Sąd Apelacyjny w Krakowie.

Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie podlegają Sądy Okręgowe w Krakowie, Jaśle, Nowym Sączu, Rzeszowie, Tarnowie i Wadowicach.

Organizacja Policji Państwowej.

Jest przystosowana do administracyjnego podziału Rzeczypospolitej Polskiej i' dzieli się na 16 Okręgowych Komend Policji Państwowej, które podlegają Głównej Komendzie Policji Państwowej w Warszawie.

I. Komendant Policji Państwowej Wojew. Warszawskiego

któremu podlegają Powiatowe Komendy Policji Państwowej w Grodzisku,)na powiat Błoński (Ciechanowie, Gostyninie, Grójcu, Kutnie, Lipnie, Łowiczu, Makowie, Mińsku-

Mazowieckim, Mławie, Aleksandrowie Kujawskim (na powiat Nieszawski) Płocku, Płońsku, Przasnyszu, Pułtusk, Radzyminie, Rawie Mazowieckiej, Rypinie, Sierpcu, Skiernewicach, Sochaczewie, Warszawie na (powiat Warszawski) i Włocławku.

II. Komendant Policji Państwowej Wojew. Łódzkiego.

któremu podlegają Powiatowe Komendy Policji Państwowej w Brzezinach, Kaliszu, Kole, Koninie, Łasku, Łęczycy, Łodzi, Piotrkowie, Radomsku, Sieradzu, Słupcy, Turku, Wieluniu, oraz Komenda Policji Państwowej na miasto Łódź.

III. Komendant Policji Państwowej Wojew. Kieleckiego

któremu podlegają Powiatowe Komendy Policji Państwowej w Będzinie, Busku, (na pow. Stopnicki), Częstochowie, Jędrzejowie, Kielcach, Końsku, Kozienicach, Miechowie, Olkuszu, Opatowie, Opocznie, Pińczowie, Radomiu, Sandomierzu, Wierzbniku, (na powiat Iłżecki) Włoszczowej.

IV. Komendant Policji Państwowej Wojew. Lubelskiego

któremu podlegają Powiatowe Komendy Policji Państwowej w Białej Podlaskiej, Biłgoraju, Chełmie, Garwolinie, Chrubieszowie, Janowie Lubelskim, Krasnym Stawie, Janowie Podlaskim (dla powiatu Konstantynowskiego), Lublinie, Lubartowie, Łukowie, Puławach, Radzyniu, Siedlcach, Sokołowie, Tomaszowie, Włodawie, Węgrowie, Zamościu.

V. Komendant Policji Państwowej Wojew. Białostockiego

któremu podlegają Powiatowe Komendy Policji Państwowej w Augustowie, Białymstoku, Bielsku Podlaskim, Grodnie, Kolnie, Łomży, Ostrowie Mazowieckim, Ostrołęce, Sokółce, Sejnach, /na powiat szczuczyński/ Suwałkach, Grajewie, Wołkowysku i w Wysokiem Mazowieckim.

VI. Komendant Policji Państwowej na miasto stołeczne Warszawa

któremu podlegają Inspektoraty I., II., III., IV.

VII. Komendant Policji Państwowej Wojew. Krakowskiego

któremu podlegają Komendy Powiatowe Policji Państwowej w Białej, Bochni, Brzesku, Chrzanowie, Dąbrowej, Gorlicach, Grybowie, Jaśle, Krakowie, Limanowej, Mielcu, Myślenicach, Nowym Sączu, Oswięcimiu, Pilźnie, Podgórzu, Ropczycach, Makowie, Nowym Targu, (na powiat Nowotarski i Spisko—Orawski), Tarnowie, Wadowicach, Wieliczce i Żywcu, oraz Komenda Policji Państwowej na miasto Kraków.

VIII. Komendant Policji Państwowej Wojew. Lwowskiego

któremu podlegają Powiatowe Komendy Policji Państwowej w Bóbrce, Brzozowie, Lubaczowie, Dobromilu, Drohobyczu, Gródku Jagiellońskim, Jarosławiu, Jaworowie, Kolbuszowej, Krośnie, Lisku, Lwowie, Łańcucie, Mościskach, Nisku, Przemyślu, Przeworsku, Rawie Ruskiej, Rudkach, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sokalu, Starym Samborze, Strzyżowie, Tarnobrzegu, Żółkwi, oraz Komenda Policji Państwowej na miasto Lwów.

IX. Komendant Policji Państwowej Wojew. Tarnopolskiego

któremu podlegają Powiatowe Komendy Policji Państwowej w Borszczowie, Brodach, Brzeżanach, Buczaczu, Czortkowie, Kamionce Strumiłowej, Kopyczyńcach, (na powiat Husiatyński), Podhajcach, Przemyślanach, Radziechowie, Skalice, Tarnopolu, Trembowli, Zaleszczykach, Zbarażu, Zborowie, Złoczowie.

X. Komendant Policji Państwowej Wojew. Stanisławowskiego

któremu podlegają Powiatowe Komendy Policji Państwowej w Bohorodczanach, Dolinie, Horodence, Kałuszu, Kolo-myji, Kosowie, Nadwórnej, Peczeniżynie, Rohatynie, Skolem, Śniatynie, Stanisławowie, Stryju, Tłumaczu, Turce, i w Żydaczowie,

XI. Komendant Policji Państwowej Wojew. Poznańskiego

któremu podlegają Powiatowe Komendy Policji Państwowej W Poznaniu, (na powiaty Wschodnio Poznański, Zachodnio-Poznański i Grodziski), Środzic (na powiaty Środzki i Śremski), Krotoszynie (na powiaty Krotoszyński Jarociński i Koźmiński), Ostrowiu (na powiaty Ostrowski, Odolański i Pleśszewski), Kępnie (na powiaty Kępneński i Ostrzeszowski), Lesznie (na powiaty Leszczyński, Rawicki i Gostyński), Kościanie (na powiaty Kościański, Śmigieński i Wolsztyński), Szamotułach (na powiaty Szamotułski i Obornicki), Nowym Tomysłu (na powiaty Nowotomyślski i Międzychodzki), Czarnkowie (na powiaty Czarnkowski i Chodzieski), Gnieźnie (na powiaty Gnieźnicki, Witkowski i Wrześniański), Wągrowcu (na powiaty Wągrowiecki i Żniński), Nakle (na powiaty Szubiński i Wyżyski), Inowrocławiu (na powiaty Inowrocławski, Strzelneński i Mogilneński), Bydgoszczy (na powiat Bydgoski), oraz Komendy Policji Państwowej na miasto Poznań i Bydgoszcz.

XII. Komendant Policji Państwowej Wojew. Pomorskiego

któremu podlegają Powiatowe Komendy Policji Państwowej w Toruniu, Grudziądzu, Gniewie, Tczewie, Wejherowie, Starogardzie, Kartuzach, Sępólnie, Tucholi, Chojnicach, Pucku, Brodnicy, Działdowie, Chełmnie, Świeciu, Wąbrzeźnie, Kościerzynie, Nowym Mieście, oraz Komendy Policji Państwowej na miasto Toruń i Grudziądz.

XIII. Komendant Policji Państwowej Wojew. Wołyńskiego

któremu podlegają Powiatowe Komendy Policji Państwowej w Łucku, Równem, Kowlu, Dubnie, Włodzimierzu Wołyńskim, Lubomli, Horochowie, Ostrogu i Krzemieńcu.

XIV. Komendant Policji Państwowej Wojew. Poleskiego

któremu podlegają Powiatowe Komendy Policji Państwowej w Brześciu n/B. Pińsku, Łunińcu, Kobryniu, Prużanach, Kossowie, Drohiczynie, Kamieniu Koszyrskim, Sarnach i Stolinie.

ORGANIZACJA WŁADZ W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM.

Najwyższym przedstawicielem władzy wykonawczej w Województwie Śląskiem jest Wojewoda Śląski podległy Ministrowi Spraw Wewnętrznych. Ustawą konstytucyjną z dnia 15. lipca 1920 r. nadaną została Województwu Śląskiemu autonomia, której wyrazem jest „Statut organiczny Województwa Śląskiego“, oraz wybrany na mocy art 30-go tego statutu Sejm Śląski. Sejm Śląski stanowi w ramach kompetencji rozdziału II statutu organicznego władzę ustawodawczą dla Województwa Śląskiego. Sejm Śląski składa się obecnie z 48 posłów.

Władza wykonawcza spoczywa w rękach Wojewody Śląskiego który w zakresie ustawodawstwa i samorządu objętego statutem organicznym, odpowiedzialny jest przed Sejmem Śląskim, zaś we wszystkich innych sprawach przed Ministrem Spraw Wewnętrznych. W ramach ustaw śląskich jest Wojewoda Śląski uprawniony do wydawania rozporządzeń w porozumieniu z Radą Wojewódzką.

Organizacja Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

I. Wydział Prezydjalny — znak Pr. Naczelnik: *Ludwik Caspary*

1. Oddział ściśle Prezydjalny:

1. Sprawy związane ze stanowiskiem Wojewody, jako przedstawiciela Rządu.
2. Sprawy dotyczące stosunku Wojewody do Sejmu Śląskiego.

3. Sprawy wyborów do obu Sejmów i Senatu.
4. Interpelacje poselskie.
5. Odznaczenia.
6. Gazeta Urzędowa.
7. Organizacja Urzędu Wojewódzkiego.
8. Dary z łaski z okazji jubileuszów małżeńskich.

II. Oddział personalny:

9. Sprawy osobowe urzędników — nominacje, przeniesienia, zwalnianie, urlopowanie, zaliczki na płacę.
10. Sprawy osobowe urzędników kontraktowych.
11. Zapomogi i remuneracje.
12. Pozwolenia na zajęcia uboczne.
13. Szematyzm urzędniczy.
14. Wykazy stanu osobowego.
15. Komisje kwalifikacyjne i weryfikacyjne.
16. Legitymacje urzędnicze.
17. Sprawy dyscyplinarne urzędników i funkcjonariuszy niższych z wyjątkiem Policji Wojewódzkiej.
18. Ewidencje osób zdyskwalifikowanych na posady państwowe.

II. Wydział Samorządowy — znak Sm.

Naczelnik: *(vakat) p. o. Tadeusz Huza.*

I. Oddział dla spraw organizacyjnych i ogólnych:

1. Opracowywanie projektów ustaw i rozporządzeń w sprawach samorządu powiatowego i gminnego.
2. Sprawy wyborów do ciał reprezentacyjnych Związków komunalnych, zatwierdzanie wyborów,
3. Sprawy urzędników i emerytów komunalnych, oraz sprawy dyscyplinarne.
4. Sprawy związków specjalnych gminnych i powiatowych.
5. Ewidencja i piecza nad granicami powiatów i gmin, zmiany tych granic, zmiany nazw gmin.
6. Sprawy pożarnictwa.
7. Policja ogniowa z wyjątkiem rekursów karnych.
8. Administracja komunalna.

I. Oddział dla spraw finansowo-budżetowych i gospodarki Związków Komunalnych:

9. Sprawy finansów związków komunalnych. Zastwierdzanie budżetów i uchwał finansowych i podatkowych.
10. Sprawy komunalnych i powiatowych kas oszczędności.
11. Piecza nad majątkiem i gospodarką zw. komunalnych, oraz ich instytucji finansowych.
12. Lustracje związków komunalnych,

III. Oddział dla spraw szpitalnictwa krajowego:

13. Zarząd Zakładów umyślowo-chorych w Ryniku i Lublińcu, oraz Szpitala Krajowego w Cieszynie.
14. Koszta leczenia.
15. Subwencje dla szpitali.

IV. Oddział dla spraw mieszkaniowych:

16. Opracowanie projektów ustaw, zarządzeń i okólników w sprawach mieszkaniowych w zakresie kompetencji Województwa.
17. Rozstrzyganie rekursów mieszkaniowych w toku instancji.
18. Rozpatrywanie zażaleń na działalność Urzędów mieszkaniowych.

III. Wydział Administracyjny — znak Ad.

Naczelnik: *Dr. Adam Przybyłowicz*

I. Oddział dla spraw ogólnych:

1. Organizacja starostw i urzędów okręgowych.
2. Lustracja starostw i nadzór nad urzędami okręgowymi,
3. Sprawy stanu cywilnego.
4. Organizacja i nadzór nad urzędami stanu cywilnego.
5. Legalizacje podpisów urzędowych.
6. Orzecznictwo w sprawach administracyjno-karnych z wyjątkiem spraw karnych, policyjnych i przemysłowych.
7. Opiniowanie projektów rozporządzeń policyjnych (opracowanych przez Wydziały resortowe)

w myśl ustawy o ogólnym zarządzie kraju z r. 1883.

8. Sprawy policyjno kolejowe.
9. „ „ wodno-prawne i policja wodna.
10. „ „ spadków zagranicznych.
11. „ „ zniesienia obszarów dworskich.
12. Sprawy administracyjne nienależące do innych Wydziałów.

II. Oddział wojskowy.

13. Sprawy wojskowe i mobilizacyjne.
14. „ „ gołębi pocztowych.
15. Świadczenia na rzecz wojska,
16. Reklamacje wojskowe urzędników w porozumieniu z Wydziałem przysądycznym.

III. Oddział dla spraw obywatelstwa:

17. Sprawy przynależności państwowej, oraz gminnej.
18. Spis ludności.

IV. Oddział wyznaniowy:

19. Sprawy wyznaniowe.
20. „ „ patronackie.
21. „ „ darowizn na rzecz gmin wyznaniowych.
22. „ „ cmentarzy wyznaniowych.

IV. Wydział Bezpieczeństwa Publicznego — znak BP.

Naczelnik: *Dr. Józef Minasowicz*

1. Czuwanie nad ogólnym stanem bezpieczeństwa.
2. Sprawy dotyczące użycia oddziałów policyjnych.
3. Aśystencja wojskowa.
4. Sprawy ruchów antypaństwowych.
5. Strejki, zgromadzenia i pochody.
6. Sprawy cudzoziemców, pozwolenia na przyjazd i pobyt, wydalenia.
7. Sprawy paszportowe, kart cyrkulacyjnych, przepustek granicznych.
8. Sprawy ruchu pogranicznego i sprawy ochrony granic Państwa.
9. Zarządzenia policyjne w sprawach emigracyjnych i repatrjacyjnych.

10. Dozór prasowy i komunikaty prasowe.
11. Ewidencja i nadzór policyjny nad składami druków i drukarniami.
12. Organizacja Policji Wojewódzkiej.
13. Sprawy osobowe i dyscyplinarne Policji Wojewódzkiej.
14. Preliminarze budżetowe Policji Wojewódzkiej.
15. Organizacja i inspekcja Dyrekcji Policji.
16. Sprawy meldunkowe.
17. Ewidencja i nadzór nad stowarzyszeniami z wyjątkiem kredytowych i gospodarczych.
18. Zezwolenia na widowiska, zabawy i gry dozwolone, oraz nadzór nad nimi.
19. Taglje za uratowanie życia.
20. Zarządzenia policyjne przeciw włóczęgostwu i żebractwu.
21. Zezwolenia na kwesty publiczne.
22. Szupaśnictwo.
23. Dozór policyjny, sprawy inwigilacyjne, konfinowanie i internowanie.
24. Policja obyczajowa.
25. Przepisy o godzinie policyjnej.
26. Karty na broń i amunicję, karty myśliwskie, handel bronią i amunicją, sprawy transportu i magazynowania materiałów wybuchowych, strzelnice.
27. Rekursy w sprawach:
  - a) przekroczenia przepisów o noszeniu broni,
  - b) naruszenia spokoju i porządku publicznego,
  - c) przekroczeń godziny policyjnej,
  - d) przekroczeń przepisów meldunkowych,
  - e) " " o ruchu samochodowym.
28. Statystyka przestępczości.

V. Wydział Zdrowia Publicznego - znak ZP.

Naczelnik: *Dr. Józef Rostek*

I. Oddział lekarski:

1. Ogólne zarządzenia sanitarne.
2. Zapobieganie i walka z chorobami zakaźnymi
3. Czuwanie nad higieną publiczną w gminach, miastach, szkołach, na kolejach, w zakładach przemysłowych, w górnictwie, wogóle we wszystkich przedsiębiorstwach.

4. Nadzór sanitarny nad szpitalami, zakładami dla chorych, sanatorjami i domami zdrowia.
5. Nadzór nad cmentarzami, ich zamykaniem, i zakładaniem, oraz sprawy zezwoleń na ekshumację i przewóz zwłok.
6. Nadzór nad lekarzami, dentystami i osobami uprawnionymi do wykonywania praktyki leczniczej (pielęgniarzami).
7. Sprawy instytutu bakterjologicznego.
8. „ „ położnych, dezynfektorów i oglądaczy zwłok.
9. Sprawy zdrojowisk i uzdrowisk.
10. „ „ Izb lekarskich i lekarskich sądów honorowych.
11. Statystyka zdrowia (ruchu ludności).

II. Oddział aptekarski:

12. Nadzór nad aptekami i personelem aptekarskim, składami materiałów aptecznych, drogerjami, składami farb i fabrykami wód mineralnych i gazowych, oraz nad fabrykami chemiczno-farmaceutycznymi.
13. Sprawy koncesji aptekarskich.
14. Sprawy Wojewódzkiego Zakładu badania środków spożywczych.

III. Oddział pomocy lekarskiej:

15. Sprawy dotyczące pomocy lekarskiej dla urzędników państwowych i wojewódzkich,

VI. Wydział Przemysłu i Handlu — znak PH.

Naczelnik: *inżynier Szymon Rudowski*

1. Koncesje na zakłady przemysłowe
2. Patenty na przemysł wędrowny
3. Sprawy kominiarskie.
4. „ „ cechów i stowarzyszeń przemysłowych
5. „ „ izby rękodzielniczej
6. „ „ izb handlowo-przemysłowych
7. „ „ nadzoru kotłów parowych
8. „ „ reglamentacji sztucznych nawozów
9. „ „ spółek handlowych i kooperatyw
10. „ „ inspekcji przemysłowych,
11. Opinie w sprawach zezwoleń na wjazd i pobyt

- w Polsce fachowców przemysłowych na żądanie Wydziału Bezpieczeństwa Publicznego
12. Opinie w sprawach paszportów ulgowych dla przemysłowców
  13. Rekursy i zażalenia w sprawach przemysłowych.
  14. Sprawy targów i jarmarków.
  15. „ komisji dla ustalania cen w handlu.
  16. „ komisji parytetycznej dla ustalania kosztów utrzymania i wskaźnika drożyznianego.
  17. Sprawy polityki handlowej, przemysłowej, oraz kredytów dla przemysłu.
  18. Sprawy organizacji giełd w porozumieniu z Wydziałami resortowymi.
  19. Statystyka przemysłowa.
  20. Przejściowo sprawy przywilejów przemysłowo-handlowych, patentów, wzorów i marek ochronnych.
  21. Sprawy kontroli obrotu zagranicznego w myśl Konwencji Genewskiej (ulgi celne i zwolnienia od celi).
  22. Sprawy Komisji Arbitrażowej i Pojednawczej.

VII. Wydział Rolnictwa — znak RWD.

Naczelnik: *Dr. Roman Trzeciak.*

I n s p e k t o r a t R o l n y :

1. Sprawy agrarno-komasacyjne i obrotu nieruchomościami rolnymi, o ile nie należą do właściwości Urzędów ziemskich.
2. Sprawy dotyczące popierania wytwórczości rolnej hodowli roślin i zwierząt domowych.
3. Sprawy wystaw rolniczych.
4. Ochrona własności polnej z wyjątkiem rekursów karnych.
5. Ochrona ptactwa pożytecznego.
6. Zwalczanie chorób i szkodników roślin, oraz chwastów.
7. Sprawy pomocy dla rolników przy klęskach żywiołowych w porozumieniu z Wydziałem Pracy i Opieki Społecznej.
8. Sprawy meteorologiczne.
9. „ dotyczące meljoracji rolnych (spółki drenarskie).
10. Sprawy zrzeszeń rolniczych i szkolnictwa rolniczego.
11. Sprawy ogrodnictwa.

Inspektorat lasowy :

12. Ochrona lasów.
13. Sprawy dot. rybołówstwa, łowiectwa i pszczelnictwa,
14. Policja lasowa z wyjątkiem rekursów karnych.
15. Sprawy daniny lasowej.

Inspektorat majątków państwowych ;

16. Administracja majątków (domen) państwowych, wydzierżawianie ich i nadzór nad majątkami państwowymi.
17. pozbycie majątków ziemskich państwowych oraz Skarbu Śląskiego.

Inspektorat weterynaryjny :

18. Ogólny nadzór weterynaryjny.
19. Zwalczanie chorób zaraźliwych u zwierząt.
20. Odszkodowania z powodu zaraz zwierzęcych.
21. Nadzór nad lekarzami weterynaryjnemi.
22. Policja weterynaryjna z wyjątkiem rekursów karnych.
23. Nadzór nad targowicami.
24. Opieka nad zwierzętami.
25. Sprawy podkownictwa.
26. Szczepienie ochronne zwierząt.
27. Statystyka weterynaryjna.

VIII. Wydział Budżetowo — Gospodarczy znak BG.

Kierownik: *Jan Knobloch.*

I. Oddział Budżetowy :

1. Preliminarze budżetowe Urzędu Wojew., Starostw, oraz Dyrekcji Policji (z wyjątkiem administracji skarbowej, szkolnictwa, oraz Policji Wojewódzkiej).
2. Sprawy kredytów dodatkowych i nadzwyczajnych
3. „ personalne funkcjonariuszy niższych.
4. „ emerytalne urzędników i funkcjonariuszy niższych.

II. Oddział Rachunkowy :

5. Prowadzenie ksiąg rachunkowych administracji politycznej.

6. Likwidowanie poborów, kosztów przeniesienia, kosztów podróży i zaliczek na płacę.
7. Likwidacja i wypłata wydatków, urosłych z Pomocy lekarskiej w porozumieniu z Wydziałem Zdrowia Publicznego.

III. Oddział Gospodarczy :

8. Najem lokali na pomieszczenie Urzędu Wojewódzkiego, — Starostw — Dyrekcji Policji i Urzędów Budownictwa.
9. Sprawy środków lokomocji.
10. Ewidencja inwentarza biurowego w Urzędzie Wojewódzkim i Urzędach podległych.
11. Sprawy przyborów biurowych.
12. Nadzór nad Drukarnią Wojewódzką.
13. „ „ nad biblioteką.
14. Kasa podręczna, ryczałt kancelaryjny.
15. Nadzór nad woźnymi i służbą, oraz utrzymanie, porządku w Urzędzie Wojewódzkim.

IX. Wydział Oświecenia Publiczn. Znak OP.

Naczelnik: *Karol Stach*

I. Oddział dla spraw szkolnictwa powszechnego, oraz seminarjów nauczycielskich.

1. Nadzór pedagogiczny nad szkolnictwem powszechnem, publicznem i prywatnem, oraz nad seminarjami nauczycielskiemi.
2. Doksztalcanie nauczycieli szkół powszechnych.

II. Oddział dla spraw szkolnictwa średn. ogólno kształcącego.

3. Nadzór pedagogiczny nad szkolnictwem średniem państwowem, komunalnem i prywatnem.
4. Dalsze kształcenie nauczycieli szkół średnich.

III. Oddział dla szkolnictwa zawodowego.

5. Nadzór pedagogiczny nad szkolnictwem zawodowem.
6. Kursa zawodowo-doksztalcające,

IV. Oddział personalno-administracyjny:

7. Opracowywanie projektów ustaw i rozporządzeń w zakresie spraw szkolnych.
8. Koncesje na szkoły prywatne.
9. Sprawy administracyjne zakładów szkolnych, oraz urzędów szkolnych, najem lokali na zakłady szkolne i urzędy szkolne.
10. Stypendja na podstawie wniosków wizytatorów.
11. Subwencjonowanie gmin i związków szkolnych.
12. Sprawy personalne i dyscyplinarne nauczycieli, oraz funkcjon. urzędów szkolnych, na podstawie wniosków wizytatorów.
13. Sprawy szkolne mniejszości językowej.
14. Sprawy zwrotu opłaty szkolnej za dzieci urzędników i funkcjon. niższych.
15. Statystyka szkolna.
16. Dziennik urzędowy Wydziału Oświecenia Publicznego.
17. Sprawy budżetowe, oraz nadzór nad rachubą i kancelarją.
18. Legitymacje dla nauczycieli.

V: Oddział Oświaty pozaszkolnej:

19. Popieranie działalności instytucji kulturalno-oświatowych.
20. Uczestnictwo w komisjach cenzurujących filmy dla młodzieży szkolnej.
21. Popieranie teatrów amatorskich.
22. Statystyka oświaty pozaszkolnej.
23. Kształcenie dorosłych.
24. Organizacja kursów dla analfabetów.
25. Biblioteki ludowe, zakładanie i nadzór nad nimi.
26. Harcerstwo żeńskie i męskie.
27. Popieranie ruchu oświatowego wśród kobiet.
28. Biblioteka Wydziału Oświecenia Publicznego.

X. Wydział Skarbowy — znak Sk.

Naczelnik: *Antoni Pawlita.*

I. Oddział Organizacyjny:

Kierownik: *Wiktor Towarnicki.*

1. Sprawy organizacyjne Urzędów Skarbowych.
2. Sprawy osobowe wszystkich urzędników skar-

bowych z wyłączeniem funkcjonariuszów Kontroli Skarbowej. Legitymacje urzędników i funkcjonariuszy skarbowych.

3. Nadzorowanie i sprawdzanie wykazów czynności oddziałów Wydziału Skarbowego i podległych urzędów skarbowych.
4. Nadzór nad czynnościami kancelaryjnymi i nad biblioteką Wydziału Skarbowego.
5. Likwidatura poborów służbowych wszystkich funkcjonariuszy skarbowych.
6. Sprawy gospodarcze i ekonomiczne Wydziału Skarbowego, oraz urzędów podległych.
7. Sprawy niezastrzeżone kompetencji innych oddziałów.

II. Oddział podatków i katastru gruntowego.

Kierownik: *Stanisław Bałycki.*

8. Wszystkie sprawy podatkowe i opłat skarbowych oraz odnośne sprawy karne.
9. Nadzór nad podwładnymi urzędami skarbowymi i lustracje.
10. Kontrola przypisów i wpływów podatkowych.
11. Sprawy ewidencji katastru podatku gruntowego.
12. Archiwum map.
13. Sprawy ochrony kamieni i znaków trygonometrycznych.

III. Oddział Akcyz i Monopolów:

Kierownik: *Stanisław Bogdanowicz.*

14. Sprawy dochodów skarbowych z akcyz i monopolów, oraz odnośne sprawy karne.
15. Nadzór nad urzędami akcyz i monopolów i lustracje tych urzędów.
16. Sprawy osobowe funkcjonariuszy Urzędów akcyz i monopoli, oraz Kontroli Skarbowej.
17. Kontrola przypisów i wpływów dochodów z akcyz i monopoli.

IV. Oddział Budżetowo-kasowy:

Kierownik: *Dr. Michał Bielak.*

18. Sprawy budżetowe wszystkich Wydziałów Urzędu Wojewódzkiego.
19. Kontrola Kredytów.
20. Wyплаты emerytur państwowych i wojewódzkich, rent wojskowych i powstańczych, darów z łaski.

21. Nadzór nad kasami i sprawy kasowo-administr.
V. Oddział Obrotu Pieniężnego:

Kierownik: *Paweł Gatzka*.

22. Sprawy obrotu pieniężnego, sprawy kredytu wojewódzkiego wewnętrznego i zewnętrznego.
23. Sprawy nadzoru państwowego nad prywatnymi instytucjami kredytowymi.

XI. Wydział Pracy i Opieki Społecznej. Znak P.O.

Naczelnik: Wydziału *Dr. Korczyński Lesław*.

I. Oddział Ubezpieczeń Społecznych:

1. Ubezpieczenia na wypadek choroby, od wypadków, inwalidzkie, brackie, oraz ubezpieczenia urzędników prywatnych.
2. Sprawy prywatnych kas pensyjnych.
3. Opieka i pomoc połogowa.
4. Renty od wypadków w instytucjach państwowych.
5. Sprawy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Król. Hucie.

II. Oddział Pracy:

6. Pośrednictwo pracy, Clearing pracy, nadzór nad komunalnymi urzędami pośrednictwa pracy.
7. Polityka pracy i pomoc dla bezrobotnych.
8. Sprawy ruchu zawodowego.
9. „ emigracji zarobkowej.

III. Oddział Opieki:

10. Opieka nad ofiarami wojny.
11. Opieka nad dziećmi i młodzieżą, oraz nad zakładami dobroczynnymi.
12. Opieka nad uchodźcami.
13. „ nad repatriantami.
14. Pomoc w wypadkach żywiołowych klęsk w porozumieniu z resortowymi Wydziałami.
15. Opieka nad wychowaniem młodzieży zaniedbanej, sprawy zakładów wychowawczych (poprawczych) dla tej młodzieży.
16. Opieka nad kalekami.
17. „ nad ubogimi.
18. Sprawy matełków, głuchoniemych i ociemniałych.
19. Odszkodowanie z okresu powstań i plebiscytów.

XII. Wydział Komunikacji i Robót Publicznych. — Znak KR.

Naczelnik: *Dr. Witold Banaszkiewicz.*

Oddział Kolejowy:

1. Sprawy kolejowe wynikające ze statutu organizacyjnego.
2. Nadzór państwowy nad prywatnymi kolejami, dojazdowymi i przemysłowymi stosownie do przepisów ustawy z r. 1892.
3. Współdziałanie w nadzorze państwowym przy budowie kolei kopalnianych.
4. Postępowanie administracyjne przy budowach kolei państwowych.
5. Wywłaszczenia kolejowe.

II. Oddział Drogowy:

6. Projekta, trasowanie i budowa kolei krajowych.
7. Budowa i nadzór techniczny nad drogami i mostami oraz policja drogowa z wyjątkiem rekursów karnych, które należą do Wydziału Administracyjnego.
8. Wywłaszczenia drogowe.
9. Sprawy autoryzacji geometrów cywilnych i inżynierów.
10. Rejestracja samochodów i egzamina szoferskie.

III. Oddział Budownictwa Nadziemnego:

11. Budownictwo Nadziemne gmachów publicznych oraz policja budowlana z wyłączeniem rekursów karnych, które należą do Wydziału Administracyjnego.
12. Administracja budynków państwowych i wojewódzkich.
13. Sprawy Spółek budowlanych.

IV. Oddział Wodny:

14. Budownictwo wodne z funduszków publicznych.
15. Nadzór techniczny nad spółkami meljoracyjnymi i budowlami wodnymi, wykonywanymi przez spółki wodne, oraz przez osoby prawne i fizyczne.
16. Prowadzenie ksiąg wodnych.

XIII. Biuro Rady Wojewódzkiej znak RW.

Kierownik: (*vacat.*)

Przygotowuje wnioski pod obrady Rady Wojewódzkiej i czuwa nad wykonaniem uchwał.

XIV. Kancelarja.

a) Biuro podawcze i informacyjne:

1. Przyjmuje pisma urzędowe dla Urzędu Wojewódzkiego, które następnie przesyła właściwym Wydziałom.
2. Udziela informacji interesentom.

b) oddziały kancelaryjne:

Przy poszczególnych wydziałach załatwiają wszelkie czynności kancelaryjne dla tych wydziałów, włącznie ze sporządzeniem czystopisów.

Wydziały: Zdrowia Publicznego, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Oświecenia Publicznego, Skarbowy, Pracy i Opieki Społecznej, oraz Komunikacji i Robót Publicznych posiadają własne ekspedytury. Odnośne czynności spełniają ich oddziały kancelaryjne, i prowadzą księgi pocztowe.

Wydziały pomieszczone razem w gmachu głównym a to wydział: Prezydjalny, Samorządowy, Bezpieczeństwa Publicznego, Administracyjny i Budżetowo—Gospodarczy mają wspólną ekspedyturę. Ekspedytura wspólna odbiera pisma urzędowe z odnośnych wydziałów i wysyła adresatom.

Urzędowi Wojewódzkiemu podlegają:

Starostwa: w Lublińcu, Tarnowskich Górach, Świętochłowicach, Katowicach, Rybniku, Cieszynie, Bielsku, Pszczynie, oraz Dyr. Pol. w Katowicach, Król.-Hucie, Bielsku.

Sądy.

Sąd Apelacyjny Katowice, któremu podlegają Sądy Okręgowe Katowice i Cieszyn.

I. Sąd Okręgowy Cieszyn, któremu podlegają sądy powiatowe w Bielsku, Cieszynie, Skoczowie i Strumieniu.

II Sąd Okręgowy Katowice, któremu podlegają sądy powiatowe w Katowicach, w Król.-Hucie (przy nim Izba Karna dla Królewskiej Huty i Rudy), Lublińcu, Mikołowie, Mysłowicach, Pszczynie, Rudzie, Rybniku (przy nim Izba Karna dla Rybnika Wodzisławia i Żor) Tarn. Górach (przy nim Izba Kar. dla Lublińca i Tarn. Gór.) Wodzisławiu i Zorach.

WŁADZA USTAWODAWCZA.

---

a) Senat :

Prezydentum: Marszałek Trąpczyński Wojciech. Wicemarszałkowie, Bojko Jakób, (P. S. L.) Woźnicki Jan, (Wyzwolenie), Stychel Antoni (Zw. L. N.), Sekretarze: Dyr. Kończyński Stefan (Zw. P. P. S.) Banaszak Antoni (N. P. R.) Glogier Maciej (Chrz. Nar.) Bielawski Bolesław (Zw. L. N.) Koerner Mojżesz (Koło Żyd.) Kaniewski Tadeusz (P. S. L.)

Komisje Senackie :

Gospodarczo - Społeczna; przewodniczący Średniawski Andrzej, Skarbowo - Budżetowa; przewodniczący Nowodworski Stanisław, Administracyjna; przewodniczący Zdąnowski Juliusz, Prawnicza; przewodniczący Dr. Ringel Michał, Kulturalno-Oświatowa; przewodniczący Kalinowski Michał, Regulaminowa; przewodniczący Łubiński. Leon

b) Sejm :

Prezydentum: Marszałek Rataj Maciej, (P. S. L.), Wicemarszałkowie Moraczewski Jędrzej (P. P. S.), Poniatowski Juliusz (Wyzwolenie), Osiecki Stanisław (P. S. L.), Gdyk Ludwik (Chrz. Dem.), Daszyński Ignacy (P. P. S.), Dębski Jan (P. S. L.), Sekretarze: Sołtyk Stefan (Zw. L. N.) Niedbalski Serwacy (P. S. L.), Ledwoch Jan (Wyzwolenie), Harasz Antoni (Chrz. Dem.), Osowski Stanisław (Chrz. Dem.), Pużak Kazimierz (P. P. S.), Waszkiewicz Ludwik (N. P. R.), Dr. Weinzieher Salomon (Koło Żydowskie), Uta August (Zj. Niem.).

Komisje Sejmowe wielkie (po 31 członków).

1. Administracyjna:
zastępca przewodniczącego Dr Ilski Konrad;
2. Komunikacyjna: przewodniczący Dr. Bartel Kazimierz;
3. Konstytucyjna: „ Dr. Głębiński Stanisław;
4. Ochrony Pracy: „ Ks. Wójcicki Aleksander;
5. Opieki Społecznej i Inwalidzka: przewodniczący:
Bigoński Edmund;
6. Odbudowy Kraju: przewodniczący Bryl Jan;
7. Oświatowa: „ Sołtysek Stefan,
8. Prawnicza: „ Marek Zygmunt,
9. Przemysłowo-Handlowa: „ Wierzbicki Andrzej
10. Robót Publicznych: „ Anusz Antoni,
11. Rolna: „ Kowalczyk Józef,
12. Skarbowa: „ Dr. Byrka Władysław.
13. Budżetowa: „ Zdziechowski Jerzy
14. Wojskowa: „ Mączyński Czesław,
15. Spraw Zagranicznych „ Dębski Jan;

Komisje Sejmowe małe (po 15. członków).

1. Petycyjna: przewodniczący: Dobrzański Stefan,
2. Regulaminowa i Nietykalności Poselskiej: przewo-
dniczący: Popiel Karol;
3. Morska: przewodniczący: Dr. Załuska Jan;
4. Do Walki z Drożdżną: Przewodniczący: Dr. Pró-
szyński Tadeusz;
5. Zdrowia Publicznego: Przewodniczący: Dr.
Weinzier Salomon.

c) Sejm Śląski:

Prezydjum.

Marszałek: Wolny Konstanty, (bezpartyjny).

Wicemarszałkowie: Biniszkievicz Józef (PPS), Grajek
Michał (NPR), Kędzior Jan (Ch. D.), Dr. Pant Edward
(Klub niemiecki)

Komisje Sejmowe.

Komisja Agrarna: przewodniczący Palarczyk Karol (Ch. D.)
„ Apropowizacyjna: „ Czajor Antoni (P. P. S.)
„ Budżetowa: „ Janicki Stanisław (Ch. D.)

Komisja Kontroli:	„	ks. Brzuska Eugenjusz, (Ch. D.)
„	Legislatywna:	„ Dr. Rakowski Kazimierz, (Ch. D.)
„	Mieszkaniowa:	„ Sobota Adolf (Ch. D.)
„	Petycyjna:	„ Czajor Antoni (P. P. S.)
„	Prawnicza:	„ Kędzior Jan, (Ch. D.)
„	Rugów Wyborcz.	„ Pronobis Piotr (N.P.R.)
„	Regulaminowa	„ Wydra Ryszard (Ch.D.)
„	Socjalna	„ Pronobis Piotr. (N.P.R.)
„	Szkolna	„ ks. Brzuska Eugenjusz (Ch. D.)
„	Śledcza	„ Dr. Rakowski Kazimierz, (Ch. D.)
„	Dla Spraw Uchodźców i Powstańców: przewodni- czący: Gwóździ Ignacy (N. P. R.)	

FRAKCJE SEJMOWE.

Klub Chrześcijańskiej Demokracji.

(*Postów 16*).

Prezes: Korfanty Wojciech,

Wiceprezes: Kędzior Jan i ks. Mateja Karol,

Sekretarz: Fojkis Walenty,

Zastępca sekretarza: Szymkowiakówna Bronisława.,

Gospodarz: Sobota Adolf,

Członkowie: 1. ks. Brzuska Eugenjusz, 2. Fojkis Wa-
lenty, 3. Janicki Stanisław, 4. Korfanty Wojciech, 5. Kemp-
ka Paweł, 6. Kędzior Jan, 7. Lubos Jan, 8. Łukaszek
Franciszek, 9. ks. Mateja Karol, 10. Omańkowska Ja-
nina. 11. Palarczyk Karol, 12. Dr. Rakowski Kazimierz,
13. Sobota Adolf., 14. Szymkowiakówna Bronisława, 15.
Wydra Ryszard, 16. Zuber Wincenty.

Katolicki Związek Ludowy.

(*Postów 5*).

Członkowie: 1. Goldman Wilhelm, 2. Jankow-
ski Bernard, 3. Kaczmarczyk Alfons, 4. Szoppa Fran-
ciszek, 5. Szczeponik Tomasz.

Partja Niemiecka.

(*Postów 6*).

Prezes: Dr. Pant Edward,
Wiceprezes: Sabass Maksymiljan,
Sekretarz: Pawlas Józef.

Członkowie: 1. Fuchs Karol, 2. Kurt Mayer, 3. Pawlas Józef, 4. Dr. Pant Edward, 5. Sabass Maksymiljan, 6. Ulitz Otto.

Uwaga: Stronnictwa K. Z. L. i P. N. utworzyły jeden klub pod nazwą »Klub Niemiecki«.

Niemiecka Partja Socjalistyczna.

(*Postów 2*).

Członkowie; 1. Kowoll Jan, 2. Buchwald Karol.

Narodowa Partja Robotnicza.

(*Postów 8*).

Prezes: Sikora Ignacy,
Wiceprezes: Grajek Michał,
Sekretarz: Pronobis Piotr,
Zastępca Sekretarza: Gwoździ Ignacy,

Członkowie: 1. Grajek Michał, 2. Gwoździ Ignacy, 6. Mędlewski Romuald, 4. Obrzut Franciszek, 5. Pronobis Piotr, 6. Sikora Ignacy, 7. Węgrzyk Teodor, 8. Szuścik Jan.

Polska Partja Socjalistyczna.

(*Postów 6*).

Prezes: Biniszkiwicz Józef
Wiceprezes: Rumpfeld Wiktor,
Sekretarz: Juchelek Jan,
Zastępca Sekretarza: Mokry Wojciech,
Gospodarz: Rumpfeld Wiktor,

Członkowie: 1. Biniszkiwicz Józef, 2. Czajor Antoni, 3. Juchelek Jan, 4. Machej Józef, 5. Mokry Wojciech, 6. Rumpfeld Wiktor.

Bezpartyjni.

(*Postów 4*).

1. Borys Klemens, 2. Rybarz Edward, 3. Wiechuła Józef, 4. Wolny Konstanty.

WŁADZE WYKONAWCZE,

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: Wojciechowski
Stanisław.

R Z A D

Prezes Rady Ministrów Dr. Aleksander Skrzyński.
Minister Spraw Wewnętrznych Władysław Racz-
kiewicz.

„ Spraw Zagranicznych Dr. Aleksander
Skrzyński.

„ Skarbu Jerzy Zdziechowski.

„ Sprawiedliwości Dr. Stefan Piechocki.

„ Wyznań Religijnych i Oświecenia Publi-
cznego Dr. Stanisław Grabski.

„ Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych
Dr. Władysław Kiernik.

„ Przemysłu i Handlu Stanisław Osiecki.

„ Kolei Inż. Adam Chądzyński.

„ Robót Publicznych Inż. Jędrzej Moraczewski.

„ Pracy i Opieki Społecznej Bronisław
Ziemięcki.

Kierownik Ministerstwa Spraw Wojskowych Generał
Dywizji Stefan Majewski.

„ Ministerstwa Reform Rolnych Józef
Radwan,

Władze wykonawcze w Województwie Śląskiem.

Wojewoda Bilski Mieczysław,

Wydział Prezydjalny — Naczelnik Ludwik Caspary

„ Samorządowy — Naczelnik (vacat) p. o.
Tadeusz Huza,

- Wydział Administracyjny — Naczelnik Dr. Adam Przybyłowicz,
 „ Bezpieczeństwa Publicznego — Naczelnik Dr. Józef Minasowicz,
 „ Zdrowia Publicznego — Naczelnik Dr. Józef Rostek,
 „ Przemysłu i Handlu — Naczelnik Inż. Szymon Rudowski,
 „ Rolnictwa — Naczelnik Dr. Roman Trzeciak,
 „ Budżetowo — Gospodarczy — Naczelnik Jan Knobloch,
 „ Oświecenia Publicznego — Naczelnik Karol Stach,
 „ Skarbowy — Naczelnik Antoni Pawlita,
 „ Pracy i Opieki Społecznej — Dr. Korczyński Lesław,
 „ Komunikacji i Robót Publicznych — Naczelnik Dr. Witołd Banaszkiewicz.

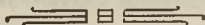
Starostowie i Dyrektorowie Policji.

1. Starosta i Dyrektor Policji na powiat katowicki Dr. Seidler Wilhelm,
Zastępca Dyrektora Policji Gebhardt Kamil,
Zastępca Starosty Cwojdzicki Szczepan
2. Starosta na pow. świętochłowicki Dr. Potyka Józef,
Zastępca Starosty Dr. Bocheński Władysław,
3. Starosta na powiat bielski Dr. Duda Józef,
Zastępca Dr. Stonawski Edward,
4. Starosta na powiat cieszyński Dr. Kisiała Jerzy,
Zastępca Starosty Grodecki Stanisław
5. Starosta na powiat pszczyński Dr. Lerch Franc.
Zastępca Starosty Dr. Ries Marjan,
6. Starosta na powiat rybnicki Troska Aleksander,
Zastępca Starosty asesor Niżankowski Tadeusz,
7. Starosta na pow. tarnogórski Żuławski Sławomir,
Zastępca Starosty asesor Iwanicki Julian,
8. Zastępca Dyrektora Policji na miasto Król. Huta Dr. Kotowicz Józef,
9. Dyrektor Policji na miasto Bielsko Dr. Podgórski Jan,
10. Starosta na powiat lubliniecki Dr. Piechaczek Paweł,
Zastępca Starosty Dr. Weyde Jan.

Władze Sądowe.

- Prezes Sądu Apelacyjnego (vacat),
 Wiceprezes Sądu Apelacyjnego Dr. Stark Tadeusz,
 Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym w Katowicach
 Dr. R a s p Aleksander,
 Prezes Sądu Okręgowego w Katowicach Węgrowski
 Konrad,
 Prokurator przy Sądzie Okręgowym w Katowicach
 Dr. Ś w i ą t k o w s k i Mieczysław,
 Prezes Sądu Okręgowego w Cieszynie Dr. Bukowski
 Erwin,
 Prokurator przy Sądzie Okręgowym w Cieszynie Dr.
 Kolbusz Józef,
 Przewodniczący Izby Karnej w Tarn.-Górach Dr,
 Herlinger Leopold,
 Prokurator przy Izbie Karnej w Tarn.-Górach Dr.
 Krzysztoforski Tadeusz,
 Przewodniczący Izby Karnej w Król.-Hucie Dr.
 Ostrowski Antoni,
 Prokurator przy Izbie Karnej w Król.-Hucie Dr.
 Byczewski Ignacy,
 Przewodniczący Izby Karnej w Rybniku Dr. Lesser
 Stanisław,
 Prokurator przy Izbie Karnej w Rybniku Dr.
 Waydowicz Jan.
 Naczelnik Sądu Powiatowego w Katowicach Dr.
 Zgórnjak Jan,
 „ Sądu Powiatowego w Królewskiej Hucie
 Dr. Damm Henryk,
 „ Sądu Powiatowego w Tarnowskich Gó-
 rach Dr. Wojciechowski Jan,
 „ Sądu Powiatowego w Pszcznie Dr.
 Seidler Walerjan,
 „ Sądu Powiatowego w Lublińcu Dr.
 Trznadel Władysław,
 „ Sądu Powiatowego w Rudzie Dr. Herwy
 Władysław,
 „ Sądu Powiatowego w Mysłowicach Dr.
 Kostka Karol,
 „ Sądu Powiatowego w Mikołowie Dr.
 Wierzchowski Kazimierz
 „ Sądu Powiatowego w Rybniku Dr.
 Stodolak Eugenjusz,
 „ Sądu Powiatowego w Wodzisławiu Dr.
 Szczęk Bolesław,

- Naczelnik Sądu Powiatowego w Żorach Dr. Rumpold
Ludwik,
„ Sądu Powiatowego w Bielsku Dr. Kobiela
Józef,
„ Sądu Powiatowego w Skoczowie Dr.
Cholewka Kazimierz,
„ Sądu Powiatowego w Strumieniu Dr.
Darocha Jakób,
„ Sądu Powiatowego w Cieszynie Dr.
Karpiniec Rudolf,

Organizacja Policji Wojewódzkiej.

z dnia 17. czerwca 1922 r. (Dz. U. Śl. Nr. 1. poz. 4. z 1924 r. zatwierdzona ustawą z dnia 2. marca 1923 r. Dz. U. Śl. Nr. 13. poz. 87.)

Na mocy ustępu 3. art. 40. Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Rz. P. z 1920 r. Nr. 73. poz. 497) uzupełnionego ustawą z dnia 30. lipca 1921 r. (Dz. Ust. Rz. P. z 1921 r. Nr. 69. poz. 449) i art. 4. ustęp 2. i 4. tejże Ustawy Konstytucyjnej, stanowią w porozumieniu z Radą Wojewódzką, co następuje:

Art. 1.

Policja Wojewódzka jest organizacją służby bezpieczeństwa i ma za zadanie utrzymanie bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego i w tym zakresie jest organem wykonawczym władz wojewódzkich.

Art. 2.

Koszty utrzymania Policji Wojewódzkiej ponosi bezpośrednio Województwo z tem jednak, że gminy zwracają jedną czwartą część wszelkich kosztów utrzymania Policji. Sposób pobierania należnej od gmin części kosztów utrzymania Policji określą osobne przepisy wydane przez Wojewodę w porozumieniu z Radą Wojewódzką. Gminy zobowiązane są dostarczyć na żądanie władz wojewódzkich lokali potrzebnych na umieszczenie Policji Wojewódzkiej. O ile się rozchodzi o własne lokale gmin już używane przez Policję muszą one być oddane bezpłatnie. Wysokość opłat za inne lokale, oddane Policji do użytku, ustalą przepisy wykonawcze, wydane przez Wojewodę w porozumieniu z Radą Wojewódzką.

Art. 3.

Policja Wojewódzka jest zorganizowana i wyszkolona na wzór wojskowy i podlega Wojewodzie.

Art. 4.

Organizacja Policji Wojewódzkiej jest przystosowana do administracyjnego podziału Województwa. Stosownie do tego Policja dzieli się na:

- a) Główną Komendę Policji Wojewódzkiej z siedzibą w Katowicach, która stoi na czele całej Policji Wojewódzkiej.
- b) Komendy powiatowe, miejskie i wiejskie.
- c) Komisarjaty, obejmujące ważniejsze miasta i gminy w powiatach, lub dzielnice w dużych miastach.
- d) Posterunki stałe w gminach i małych miastach,

Przy Policji w miarę potrzeby zorganizowane będą oddziały policyjno-śledcze do spraw dochodzeń i śledztwa, uzależnione w tym zakresie działania od organów wymiaru sprawiedliwości.

Art. 5.

Na czele Policji Wojewódzkiej stoi Główny Komendant Policji Wojewódzkiej, zależny od Wojewody. Do zadań Głównego Komendanta należą czynności wykonawcze w zakresie organizacji, administracji, zaopatrzenia, uzbrojenia, uzupełnienia i wyszkolenia Policji, oraz nadzór nad czynnościami tejsze.

Art. 6.

Głównemu Komendantowi Policji Wojewódzkiej podlegają bezpośrednio Komendanci powiatu, oraz Komendanci miasta.

Art. 7.

Na czele Policji Wojewódzkiej w powiecie stoi Komendant powiatowy, na czele Wojewódzkiej Policji miasta, stanowiącego samodzielny powiat miejski, Komendant miasta, na czele Komisarjatu Komisarz policyjny, na czele posterunku niższy funkcjonariusz Policji w stopniu przodownika lub st. przodownika.

Art. 8.

Organizację Głównej Komendy Wojewódzkiej, oraz Komend Powiatowych i Komend w miastach określają specjalne przepisy wydane przez Wojewodę.

Art. 9.

Funkcjonariusze Policji dzielą się na wyższych i niższych:

Wyżsi Funkcjonariusze:

Inspektor,
Podinspektor,
Nadkomisarz,
Komisarz,
Podkomisarz,
Aspirant,

Niżsi Funkcjonariusze:

Starszy Przodownik,
Przodownik,
Starszy Posterunkowy,
Posterunkowy.

Zależność służbowa, oraz stosunek do władz wojewódzkich, samorządowych i wojskowych.

Art. 10.

W zakresie organizacji, administracji zaopatrzenia, uzbrojenia uzupełnienia i wyszkolenia podlega Policja Wojewódzka Głównemu Komendantowi Policji Wojewódzkiej.

W zakresie służby bezpieczeństwa i czynności wykonawczych władz wojewódzkich podlega Policja w powiatach starostom, a w obwodach dla których ustanowione zostały Dyrekcje Policji, Dyrektorom Policji.

Art. 11.

O rozmieszczeniu i obsadzie komisariatów i posterunków decyduje Wojewoda na wniosek Głównego Komendanta Policji, przedłożony po porozumieniu się z lokalnymi władzami administracyjnymi.

Art. 12.

Urzędy prokuratorskie i władze sądowe mają prawo wydawania bezpośrednich zleceń Policji Wojewódzkiej zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie o postępowaniu karnem. W czynnościach dochodzenia przestępstw są urzędy policji w bezpośredniej zależności od urzędów wymiaru sprawiedliwości.

Art. 13.

Inne władze państwowe, zarówno cywilne jak i wojskowe, znoszą się z Policją za pośrednictwem starosty, względnie dyrektora policji.

W zakresie kompetencji władz samorządowych obowiązana jest miejscowa Policja udzielić im pomocy na ich bezpośrednie zgłoszenie w granicach zadań Policji, określonych art. 1-ym.

Art. 14.

W razie potrzeby użycia oddziałów Policji jednego powiatu w granicach drugiego powiatu decyduje Wojewoda.

Art. 15.

Mianowania, odwołania i przenoszenia wszystkich funkcjonarjuszów Policji Wojewódzkiej następują po myśli art. 26. i 33. ustawy z dnia 15. lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego.

Art. 16.

Zwolnienia z urzędów należą do właściwej władzy mianującej.

Przeniesienia wyższych funkcjonarjuszów Policji Wojewódzkiej zarządza Wojewoda na wniosek Głównego Komendanta Policji Wojewódzkiej.

Przeniesienia służbowe niższych funkcjonarjuszów Policji Wojewódzkiej w granicach Województwa zarządza Główny Komendant Policji Wojewódzkiej w porozumieniu z odnośnymi władzami administracyjnymi.

Odpowiedzialność karna i dyscyplinarna.

Art. 17.

Funkcjonariusze Policji Wojewódzkiej winni popełnienia czynów, objętych ustawami karnymi, podlegają sądownictwu karnemu dla osób cywilnych.

Art. 18.

Za wykroczenia służbowe stosowane będą do funkcjonarjuszów Policji Wojewódzkiej następujące kary dyscyplinarne według trybu, ustalonego w przepisach wydanych przez Wojewodę:

1. nagana,
2. areszt do 7-miu dni,
3. przeniesienie dyscyplinarne,
4. degradacja,
5. wydalenie.

Art. 19.

Starostowie wzgl. Dyrektorowie Policji mają prawo z ważnych powodów zawieszać w czynnościach służbowych powiatowych Komendantów, Komendantów miast i Kierowników Komisarjatów Policji pod warunkiem natychmiastowego zawiadomienia Głównego Komendanta Policji Wojewódzkiej o zawieszeniu celem wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wzgl. karnego.

Liczebność Polcji.

Art. 20.

Ilość funkcjonarjuszów Policji, urzędników i niższych pracowników, określi stosownie do potrzeb miejscowych Wojewoda na wniosek Głównego Komendanta Policji Wojewódzkiej przedłożony po porozumieniu z lokalnymi władzami administracyjnymi i samorządowemi.

Art. 21.

Korpus Policji uzupełnia się drogą dobrowolnego zgłaszania się kandydatów.

Warunki przyjęcia do Polcji.

Art. 22.

Warunkiem przyjęcia do Polcji jest:

1. obywatelstwo polskie,
2. nieskazitelna przeszłość,
3. wiek od 23 do 35 lat,
4. zdrowa i silna budowa ciała, oraz wzrost odpowiedni,
5. znajomość polskiego języka w piśmie i słowie i umiejętność liczenia.

Art. 23.

Kandydaci na wyższych funkcjonarjuszów Policji muszą prócz warunków podanych w art. 22. posiadać co najmniej świadectwo z ukończenia średniego zakładu naukowego; Główny Komendant Policji Wojewódzkiej wykształcenie wyższe.

Oficerowie rezerwy, o ile nie posiadają wyższego wykształcenia, mają prawo kandydatów z wykształceniem średnim.

Starsi przodownicy, niemający wykształcenia średniego, w uznaniu zasług i zdolności mogą awansować na wyższe urzędy, o ile złożą odpowiedni egzamin.

Art. 24.

Wszyscy funkcjonariusze Policji Wojewódzkiej muszą ukończyć specjalne szkoły.

Art. 25.

Służba próbna zalicza się do czasu służby w Policji.

Art. 25. a

Do 1. lipca 1925 roku mogą być odnośnie do wykształcenia, wieku, i okresu służby próbnej czynione wyjątki.

Art. 26.

Każdy nowowstępujący do Policji funkcjonariusz musi złożyć przysięgę, według roty i w sposób przepisany dla urzędników Rzeczypospolitej Polskiej.

Uposażenie Policji.

Art. 27.

Uposażenie Policji Wojewódzkiej określą specjalne przepisy ustanowione przez Wojewodę.

Art. 28.

Niżsi funkcjonariusze Policji Wojewódzkiej otrzymują umundurowanie i uzbrojenie na koszt Województwa, oraz w miarę możliwości bezpłatne pomieszczenie w koszarach.

Wyżsi funkcjonariusze i wszyscy funkcjonariusze służby śledczej w zamian za umundurowanie otrzymują odpowiednie wynagrodzenie na umundurowanie półrocznie z góry.

Szkoły.

Art. 29.

Przy Głównej Komendzie Policji Wojewódzkiej istnieją szkoły Policji.

Szkoły prowadzone są metodą wojskową.

Komendanci szkół winni posiadać wojskowe wy-szkolenie.

Szkoły policyjne podlegają bezpośrednio Głównemu Komendantowi Policji Wojewódzkiej.

Art. 30.

Organizację i programy szkół ustalą przepisy wydane przez Wojewodę.

Art. 31.

Wyżsi funkcjonariusze składają egzamin przed specjalną Komisją Egzaminacyjną przy Główniej Komendzie Policji Wojewódzkiej, której skład i tryb określa przepisy wydane przez Wojewodę.

Ukończenie głównej szkoły Policji Państwowej dla wyższych funkcjonariuszów Policji w Polsce zwalnia od złożenia egzaminów.

Funkcjonariusze Policji Wojewódzkiej, którzy ukończyli zawodowe szkoły policyjne w innych państwach i uzyskali odpowiednie kwalifikacje, są zwolnieni od uczęszczania do szkół Policji Wojewódzkiej, mogą być jednak powołani do złożenia dodatkowego egzaminu.

Prawa i obowiązki funkcjonariuszów Policji Wojewódzkiej.

Art. 32.

Funkcjonariusze Policji korzystają z wszelkich praw i prerogatyw, przysługujących urzędnikom państwowym, o ile niniejsze rozporządzenie, lub inne specjalne ustawy nie ustanowią czego innego.

Art. 33.

Przepisy o umundurowaniu i uzbrojeniu wyda Wojewoda.

Art. 34.

Funkcjonariuszom Policji podczas pełnienia służby wolno używać broni w wypadkach, przewidzianych przez instrukcję służbową.

Art. 36. (35.)

Do funkcjonariuszów Policji Wojewódzkiej, opuszczających samowolnie służbę bez uzyskania uprzedniego

zwolnienia od właściwej władzy, odnoszą się przepisy dotyczące funkcjonarjuszów, wydalonych z służby w toku postępowania dyscyplinarnego.

Art. 37. (36.)

Sprawę zaopatrzenia funkcjonarjuszów Policji Wojewódzkiej, którzy wskutek pełnienia służby stali się niezdolnymi do pracy, oraz wdów i sierót po tych, którzy ponieśli śmierć wskutek czynności służbowych, określi dodatkowe rozporządzenie o odszkodowaniu Policji i ich rodzin.

Art. 38. (37.)

Obowiązki funkcjonarjuszów Policji Wojewódzkiej określi instrukcja wydana przez Wojewodę.

Art. 39. (38.)

Ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 39.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Wojewodzie:

Marszałek:

Wolny.

Okólnik

Województwa Śląskiego z dnia 3. sierpnia 1923 r.
L. dz. 3730/III.

Do wszystkich Panów Starostów i Dyrektorów Policji, oraz Głównego Komendanta Policji Wojewódzkiej, w sprawie stosunku Policji Wojew. Śląskiego do władz administracyjnych.

Do urzędu Wojewódzkiego coraz częściej wpływają zapytania, pisma i skargi podległych urzędów, z których wynika, iż tak władze administracyjne, jak i organa policyjne częstokroć nie orjentują się dostatecznie co do przysługujących im kompetencji i co do wzajemnego ustosunkowania.

Wobec tego wyjaśniam co następuje:

1. Intencją i zasadą ustawy o Policji Wojewódzkiej z dnia 2. marca 1923 r. Dz. U. Śl. Nr. 13 poz. 87 jest ściśle uzależnienie organów policyjnych, jako organów egzekutywy, w zakresie ich zadań, określonych w art. 2. ustawy t. j. spełnianych przez nie funkcji bezpieczeństwa i czynności wykonawczych, władz państwowych, od władz administracyjnych, odpowiedzialnych za spokój i bezpieczeństwo w kraju i za wykonanie zarządzeń władz centralnych. Zostało to zupełnie wyraźnie określone przez art. 10. ustawy o Policji, który ustanawia zależność policji od przedstawicieli władz administracyjnych, oraz przez art. 6, 7 i 10 ustawy, ustalające zakres kompetencji, przysługujących komendantom Policji.

Z artykułów tych wynika, iż Starostowie w powiatach i Dyrektorowie Policji w miastach, którym policja bezpośrednio podlega, kierują jej działaniami w zakresie funkcji bezpieczeństwa i czynności wykonawczych, natomiast organom policji, jako jedynie i wyłącznie organom egzekutywy i wykonawcom zarządzeń zwierzchnich władz administracyjnych, nie przysługuje prawo samodzielnego wydawania zarządzeń, wyjaśnień etc., wchodzących w zakres kompetencji władz administracyjnych, ani też prawo komentowania, lub kwestjonowania otrzymanych od tych władz zarządzeń i poleceń.

Przełożone organa policji t. j. komendanci miejscy i powiatowi, w myśl przepisów art. 7 i 10 ustawy o policji załatwiają we własnym zakresie działania wyłącznie sprawy wewnętrznej organizacji, administracji, zaopatrzenia, uzupełnienia i wyszkolenia policji, oraz sprawują nadzór nad wykonywaniem czynności służbowych przez podwładnych im funkcjonariuszów t. j. do obowiązków ich należy baczenie, aby wewnętrzna organizacja policji stała na wysokości zadania, oraz aby zarządzenia i polecenia władz administracyjnych ściśle i w należyty sposób były wykonywane, działalność zaś policji odpowiadała ustawowym przepisom i instrukcjom obowiązującym.

Jednakże ze stanowiska Wojewody, Starostów i Dyrektorów Policji, jako zwierzchników i władzy nadzorczej wszystkich zespolonych w urzędach administracyjnych urzędów i organów państwowych, oraz odpowiedzialnych za spokój i bezpieczeństwo w powierzonych im okręgach i w myśl zasady art. 66 Konstytucji o zespoleniu organów administracji państwowej w jednostkach terytorjalnych wynika, iż tak Starostowie, jak i Dyrektorowie Policji

winni być dokładnie obeznani ze składem podległych im organów i powinni wiedzieć o wszystkich zmianach w tym składzie zachodzących, oraz mieć możność wypowiedzenia się co do tych zmian. Dotyczy to również personelu policji Wojewódzkiej tembardziej, iż poszczególni jej funkcjonariusze, oprócz czynności policyjnych mogą pełnić częstokroć poruczone funkcje administracyjne.

Zarządzam przeto aby pp. Komendanci powiatowi i miejscy zawiadamiali pp. Starostów i Dyrektorów Policji nie tylko o urlopach, ale również aby porozumiewali się z nimi i zasięgali ich aprobaty przed przeniesieniem, awansem, zwolnieniem, lub przydziałem wyższych i niższych funkcjonariuszy policji wzgl. przed postawieniem odnośnych wniosków i udzielali im żądanych informacji w tych sprawach. Oświadczenia się w tych sprawach Starostów i Dyrektorów Policji winny być każdorazowo dołączane do wniosków.

Przypominam tu również postanowienia art. 11 o policji, w myśl którego o rozmieszczeniu posterunków w powiatach wzgl. komisariatów i posterunków w miastach i gminach, a co za tem idzie o wszelkich zmianach w rozmieszczeniu oddziałów policji decyduje Wojewoda.

2. Zależność Komendantów powiatowych i miejskich od Starostów i Dyrektorów Policji częstokroć jest mylnie komentowana. Bezpośrednia zależność komendantów powiatowych od Starostów i Dyrektorów Policji w zakresie służby bezpieczeństwa i czynności wykonawczych uregulowana jest art. 10 i art. 13 ustawy o policji. W myśl tego ostatniego artykułu Staroście i Dyrektorowi Policji przysługuje prawo zawieszania podwładnych im komendantów i kierowników komisariatów policji, tak z własnej inicjatywy, jak i na wniosek przedstawicieli samorządu pod warunkiem natychmiastowego zawiadomienia o tem Komendanta Głównego.

W związku z tem tak Starostowie, jak i Dyrektorowie Policji mają prawo wglądu w akta spraw dyscyplinarnych funkcjonariuszów Policji, gdy uznają to za potrzebne, oraz prawo odwołania się do swej władzy zwierzchniej w razie niezadowolenia z wyniku postępowania dyscyplinarnego.

Jako władza służbowa policji Wojewoda, Starostowie w powiatach i Dyrektorowie Policji w miastach mogą wydawać bezpośrednio polecenia podległym im organom policji. Nie wynika jednak z tego, aby polecenia mogły być wydawane tylko osobiście przez Wojewodę, lub Starostę i Dyrektora Policji. W myśl zasad organizacyjnych

władz administracyjnych I i II instancji polecenia te mogą być wydawane przez urzędników, którzy do zastępowania Wojewody wzgl. Starostów lub Dyrektorów Pol. są upoważnieni i którzy tem samem działają w imieniu Wojewody, Starosty, lub Dyrektora Policji. W celu umożliwienia Komendantom powiat. i miejskim wykonywania nadzoru i instruowania funkcjonarjuszy P. W. Starostowie i Dyrektorowie Pol. winni wydawać swe polecenia i zarządzenia Policji za pośrednictwem tych komendantów.

Jednakże gdy władza administracyjna uważa to za wskazane, polecenia mogą być kierowane również bezpośrednio do posterunków wzgl. komisariatów policji. Przez należytą obsadę Komendantów posterunków i kierowników komisariatów należy dążyć do tego, by zlecenia administracji ogólnej w zakresie utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego kierowane były bezpośrednio do posterunków policyjnych wzgl. komisariatów. Komendanci powiatowi przy dokonywaniu możliwie, częstych inspekcji służbowych winni baczyć, by zlecenia władz administracyjnych były przez posterunki i komisariaty terminowo i należycie spełniane.

Panowie Starostowie i Dyrektorowie Policji, jako władze zwierzchnie policji i odpowiedzialne za spokój i bezpieczeństwo na powierzonych im terytorjach, mają prawo żądania od Komendantów powiatowych i miejskich wszystkich potrzebnych im informacji i wyjaśnień w zakresie stosunków bezpieczeństwa i tych stosunków, z jakimi organa policji w czasie pełnienia swych czynności służbowych stykają się lub mogą się zetknąć, zaś pp. Komendanci powiatowi i miejscy mają obowiązek nie tylko na żądanie ale i z własnej inicjatywy donoszenia Starostom i Dyrektorom Policji o wszystkich sprawach w zakresie spokoju, porządku i bezpieczeństwa publicznego, oraz zgłaszania się osobiście w terminach wyznaczonych do raportu w celu przyjęcia do wykonania i wiadomości zarządzeń i wskazówek władz administracyjnych.

Wojewoda:

Schultis m. p.

Okólnik

Województwa Śląskiego z dnia 8. sierpnia 1923 r.

L. dz. 3730/III.

Do wszystkich Panów Starostów i Dyrektorów Policji, oraz Głównej Komendy Policji Wojewódzkiej w sprawie stosunku Policji Województwa Śląskiego do władz administracyjnych.

Okólnikiem z dnia 4. b. m. L. 3730 wyjaśniono zasadniczo stosunek władz administracyjnych do Policji Wojewódzkiej. W okólniku tym zaznaczono między innymi z naciskiem, że odpowiedzialni za bezpieczeństwo powierzonych sobie terytoriów Naczelnicy władz administracyjnych, którym, Policja bezpośrednio podlega kierując jej działaniami w zakresie funkcji bezpieczeństwa i czynności wykonawczych, wydając policji odpowiednie w tym względzie dyspozycje. Jak najściślejsza łączność organów policji z dysponującą nimi władzą administracyjną jest w szczególności konieczną przy uśmierzeniu rozruchów i t. p. tłumnych ekscesów ulicznych. Z tego też powodu zechcą P. P. zwracać baczną uwagę na konieczność rozwinięcia szczególnej czujności zawsze wówczas, kiedy zachodzi obawa ekscesów, lub rozruchów ulicznych. W tym celu zechcą P. P. zarządzić aby funkcjonujące na ulicach oddziały policji wojewódzkiej w żadnym wypadku nie pozostawały bez stałej łączności z dysponującą nimi władzą administracyjną. Ponieważ wypadki na ulicach rozwinąć się mogą w takiej formie, jaka nie była przewidziana w dotyczącej instrukcji, udzielonej poprzednio organom policji przez władze administracyjne, a które wymagają od władzy zajęcia właściwego stanowiska, należy na miejsce rozruchów względnie tłumnych ekscesów ulicznych delegować należycie kwalifikowanego urzędnika (jednego lub w razie potrzeby kilku) administracyjnego wyposażonego w odpowiednie pełnomocnictwo, któryby orientując się na miejscu w sytuacji, imieniem władzy dysponującej mógł udzielić miarodajnych instrukcji kierownikowi sił policyjnych.

Techniczne wykonanie przez oddziały policji otrzymanych od władz administracyjnych zleceń należy do komendantów policyjnych. Nazwisko delegowanego na miejsce urzędnika winno być poprzednio podane do wiadomości komendantowi odnośnych oddziałów policyjnych.

O ileby zachodziła obawa ekscesów względnie ruchów w takich rozmiarach, że siły policyjne mogłyby się okazać niewystarczające, należy zawsze wcześniej zapewnić sobie dostatecznie pogotowie asystencji wojskowej, gdyż powoływanie wojska do pomocy dopiero w ostatniej chwili powoduje zazwyczaj niepożądane skutki opóźnienia.

Rozumie się samo przez się, że w wypadkach gdy niema na miejscu delegowanego urzędnika policja ma obowiązek w razie zakłócenia porządku przedsięwziąć wszelkie środki, zmierzające do przywrócenia naruszonego spokoju, ładu i porządku działając w myśl zasadniczej instrukcji.

Za Wojewodę

Krzyżanowski m. p.

Naczelnik Wydziału Bezpieczeństwa.

Okólnik

Województwa Śląskiego z dnia 1. grudnia 1923 r.
L. dz. 3730/23. 3 i 4/III.

Do wszystkich Panów Starostów Dyrektorów Policji, oraz Głównego Komendanta Policji Wojewódzkiej, w sprawie stosunku Policji Wojew. Śląskiego do władz administracyjnych.

W jednym z końcowych ustępów okólnika z 4. sierpnia r. b. L. III. 3730 w sprawie stosunku władz administracyjnych do organów Policji Wojewódzkiej znajduje się postanowienie, że pp. Starostowie i Dyrektorowie Policji winni wydawać swe polecenia i zarządzenia policji za pośrednictwem Komendantów powiatowych i miejskich. Jednakże, gdy władza administracyjna uważa to za wskazane, polecenia mogą być kierowane również bezpośrednio do posterunków, względnie komisariatów Policji.

Wyjaśniając powyższy ustęp oznajmiam, iż wydawanie poleceń i zarządzeń Policji za pośrednictwem Komendantów powiatowych i miejskich odnosi się jedynie do tych wypadków, w których chodzi o zarządzenia o ogólnem, lub bardziej zasadniczem znaczeniu, mające charakter szerzej pomyślanej akcji. Wówczas, jak to zresztą powołany okólnik wyraźnie zaznacza, w celu umożliwie-

nia Komendantom powiatowym wykonania nadzoru i odpowiedniego zainteresowania funkcjonariuszów P. W. odnośne zarządzenia winne być wydane za pośrednictwem tych Komendantów.

Natomiast zwracam uwagę, iż poza określonymi wyżej wypadkami wszelkie polecenia i zarządzenia władz administracyjnych winne być kierowane zawsze bezpośrednio do posterunków wzgl. komisariatów Policji. Tem samem w stosunku władz administracyjnych do lokalnych organów policji, jako regułę stosować należy bezpośrednią formę korespondencji, a wydane w drodze wyjątku tam gdzie tego zachodzi potrzeba istotna, polecenia i zarządzenia skierowane być mogą do Komendantów powiatowych i miejskich.

Do powyższego wyjaśnienia należy się ściśle zastosować.

Za Wojewodę:

Krykiewicz m. p.

Naczelnik Wydziału Bezpieczeństwa,

Okólnik

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 21. czerwca 1924 r. Nr. B. P. 4839.

(Ważność okólnika rozciągnięta na Wojew. Śląsk. reskr. Wojew. Śląsk. z dnia 9. lipca 1924 L. dz. III. 2177.)

Do wszystkich P. P. Wojewodów P. Delegata Rządu w Wilnie, P. Komisarza na m. st. Warszawę, oraz P. Głównego Komendanta Policji Państwowej, w sprawie, stosunku władz administracyjnych do organów Policji Państwowej.

I. Okólnikiem z dnia 9. lipca 1923 r. Nr. 77 —RP. 3761/23. zarządziłem, aby pp. Komendanci powiatowi i okręgowi pol. państw. porozumiewali się z pp. Starostami i Wojewodami, oraz zasięgali ich aprobaty przed przeniesieniem, awansem zwolnieniem, lub przydzieleniem wyższych, a na terenie powiatów i niższych funkcjonariuszów policji, względnie przed postawieniem odnośnych wniosków, z tem, że oświadczenia się w tych sprawach Starostów i Wojewodów winne być każdorazowo dołączane do wniosków. Doszło do mej wiadomości, że

pp. Komendanci nie zawsze stosują się do tego rozporządzenia, z drugiej strony zaś, że projekty, względnie wnioski dotyczące zmian personalnych, o jakich wyżej mowa przedstawione władzom administracyjnym ulegają częstokroć niepotrzebnej zwłoce, ponieważ władze administracyjne I. wzgl. II. instancji nie traktują rzeczonych spraw z należytem pośpiechem, jakiego wymagają policyjne względy służbowe. Wobec powyższego zwracam uwagę, że pp. Komendanci obowiązani są ściśle się stosować do przytoczonego powyżej postanowienia okólnika Nr. 77. i przedstawiać do aprobaty naczelnikom władz administracyjnych wnioski pisemne we wszystkich wzmiankowanych wyżej sprawach, ponadto zaś ze względu na zachodzącą niejednokrotnie konieczność służbową dokonywania pewnych zmian personalnych natychmiast, tak by sprawność służby bezpieczeństwa publicznego mogła stać na wysokości swego zadania, zarządzam niniejszem, by pp. Wojewodowie, względnie Starostowie przedstawiane sobie wnioski w sprawach personalnych policji traktowali jako sprawy terminowe, wymagające jaknajwiększego pośpiechu. Zauważam przytem, iż dla ułatwienia względnie uproszczenia pracy, związanej z rozpatrywaniem, oraz aprobatą wniosków personalnych, dotyczących nagłych translokacji niższych funkcjonarjuszów policji w granicach Województwa wzgl. powiatu, rzeczzone wnioski pisemne pp. Komendanci okręgowi i powiatowi mogą przedkładać władzom administracyjnym II. i I. instancji przy normalnych raportach, bez przedstawienia odpowiednich akt personalnych, co jednak nie wyklucza prawa tych władz żądania przedstawienia do wglądu akt każdej poszczególniej sprawy.

W związku z powyższem, wobec wynikłych wątpliwości co do trybu postępowania przy przenoszeniu funkcjonarjuszów z powiatu do powiatu w obrębie jednego Województwa, wyjaśniam, że w sprawach tego rodzaju winna być osiągnięta aprobata właściwego P. Wojewody rzeczą którego jest rozpatrzenie i ewent. uzgodnienie stanowiska zainteresowanych Starostów.

II. a). W związku z zarządzeniem zamieszczonem w p. 2 powołanego wyżej okólnika Nr. 77. wyjaśniam, że przysługujące pp. Wojewodom i Starostom prawo wglądu w akta spraw dyscyplinarnych funkcjonarjuszów policji, oraz prawo odwoływania się do swej władzy zwierzchniej, w razie niezadowolenia z wyniku postępowania dyscyplinarnego, nie może być uważane za równoznaczne z prawem zatwierdzenia wniosków komisji dyscypli-

narnych, lub wogóle aprobowania orzeczeń dyscyplinarnych, gdyż ani zatwierdzenie takich wniosków, ani aprobowanie orzeczeń do kompetencji władz administracyjnych I i II instancji nie należy. Pod tym względem zwracam uwagę P. Wojewody — Delegata Rządu, P. Komisarza Rządu P. Komendanta Głównego — na obowiązujące dotychczas postanowienia, zwłaszcza art. 7. 12 i 13 przepisów dyscyplinarnych dla policji państwowej z dnia 16. września 1919 r. — Dz. U. M. Spr. Wew. 46/19 poz. 672. Przy tej sposobności wyjaśniam, że P. P. Wojewodowie — P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu — mogą żądać przedstawienia sobie do wglądu akt dyscyplinarnych wyższych funkcjonarjuszów policji nie tylko w poszczególnych wypadkach, lecz w każdej sprawie, a w takim razie odnośni Komendanci okręgowi obowiązani są przedstawiać wszystkie takie sprawy przed wysłaniem ich do Głównej Komendy Pol. Państw. dla skierowania ich do komisji dyscyplinarnej dla wyższych funkcjonarjuszów policji przy Ministrze Spraw Wewnętrznych. Do wniosków w sprawach dyscyplinarnych P. P. Wojewodowie — P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu — winni dołączać swe opinie. Natomiast żądanie przedstawienia sobie akt już po wysłaniu do Głównej Komendy Pol. Państw., lub zwracanie się poszczególnych władz administracyjnych do Głównej Komendy o nadesłanie do wglądu rzeczonych akt dyscyplinarnych jest niedopuszczalne.

b. W związku z powyższem wyjaśniam, co następuje w przedmiocie prowadzenia dochodzeń w sprawie skarg na czynności policji państwowej i postępowania funkcjonarjuszów policji.

O ile skarga — interpelacja, wniosek etc, skierowana jest do władz administracyjnych i dotyczy działalności organów policji, jako organów wykonawczych, władz państwowych i samorządowych, władza administracyjna, jako władza zwierzchnia organów policji w tym zakresie obowiązana jest zbadać sprawę we własnym zakresie działania i to przez własne organa nieumundurowane. Jeśli władza administracyjna w toku dochodzenia uzna, że istnieją podstawy do wdrożenia postępowania dyscyplinarnego, przeciwko poszczególnym funkcjonarjuszom policji, winna niezwłocznie zarządzić wdrożenie takiego postępowania przez właściwe organa policji państwowej, załączając akta dochodzenia. Żądaniu władzy administracyjnej, wdrożenia postępowania dyscyplinarnego organa policji państw. odmówić nie mogą.

Zwracam tu uwagę, że dochodzenia tak administracyjne jak i dyscyplinarne nie mogą być prowadzone, tak jak to się kilkakrotnie zdarzyło, przez osoby, których skarga dotyczy. Rzeczą P. P. Wojewodów, P. Delegata Rządu P. Komisarza Rządu — i Starostów, oraz pp. Komendantów okręgowych i powiatowych jest zorganizowanie dochodzenia w taki sposób, aby bezstronność i sumiennosc w jego przeprowadzeniu były zupełnie zapewnione.

III. Zdarza się niejednokrotnie, iż pp. Komendanci okręgowi, względnie powiatowi wyjeżdżają w sprawach służbowych z miejsca swej urzędowej siedziby, nawet poza granice Województwa czy powiatu, nie zawiadamiając o swoim wyjeździe właściwych P. P. Wojewodów wzgl. Starostów, co sprzeczne jest z obowiązującymi zasadami, przytoczonymi w powołanym na wstępie okólniku Nr. 77. W uzupełnieniu przeto p. I.-go ustępu 5-go pomienionego okólnika zarządzam, aby pp. Komendanci powiatowi i okręgowi zawiadamiali pp. Starostów i Wojewodów o każdym zamierzonym wyjeździe z miejsca swej urzędowej siedziby, przedsięwziętym w sprawach służbowych tak z własnej inicjatywy jak i z rozkazu swych przełożonych organów policji. Przypominam tu także postanowienie § 22-go Tymczasowej Instrukcji służbowej dla policji państwowej z 3. lipca 1920 r. o urlopiach.

IV. Doszło do mojej wiadomości, że P.P. Wojewodowie względnie Starostowie, opierając się na zawartych w okólniku Nr. 77, z dnia 9. lipca 1923 r. wyjaśnieniach, dotyczących stosunku władz administracyjnych do organów policji państwowej, przedsięwzięli sami osobiście, lub przez specjalnie w tym celu delegowanych urzędników referendarskich inspekcję Komend i posterunków policyjnych, w zakresie, określonym dla policyjnych organów inspekcyjnych, działających z ramienia poszczególnych komendantów policji. Celem usunięcia niepożądanych ewentualnych nieporozumień zechcą P.P. Wojewodowie, P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu, P. Główny Komendant — stosować się pod tym względem do następujących wskazówek:

a) W myśl zasad organizacyjnych władz administracyjnych I. i II. instancji oraz policji państwowej, wizytacji podległych sobie komend i posterunków policyjnych dokonywują P. P. Wojewodowie, — P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu, i Starostowie osobiście. Nie wyklucza to jednak bynajmniej uprawnień P. Wojewody — P. Delegata Rządu, P. Komisarza Rządu, P. Głównego Ko-

mentanta delegowania do poszczególnych komend czy posterunków policyjnych, podległych sobie kierowników Wydziałów, oddziałów, referentów bezpieczeństwa dla przeprowadzenia lustracji w pewnych ściśle określonych sprawach w zakresie czynności wykonawczych Policji Państwowej.

b). P. P. Wojewodowie — P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu — dokonywują wizytacji okręgowych, oraz powiatowych Komend PP. tudzież podległych im urzędów i t. p. oddziałów stosownie do swego uznania, przedkładając Ministerstwu Spraw Wewnętrznych wyczerpujące sprawozdanie z każdej dokonanej wizytacji.

P. P. Starostowie dokonywują w ten sam sposób wizytacji powiatowych Komend P. P. tudzież podległych im komisariatów, posterunków i t. p. oddziałów na terenie powiatów, przedkładając władzom administracyjnym II. instancji sprawozdanie z każdej dokonanej wizytacji.

c). Przy wizytacji winni towarzyszyć P.P. Wojewodom — P. Delegatowi Rządu, P. Komisarzowi Rządu — wzgl. Starostom właściwi Komendanci okręgowi, względnie powiatowi.

d). Wzmiankowane wizytacje mają na celu bezpośrednio zapoznanie się naczelników władz administracyjnych I i II instancji z ogólnym stanem służby bezpieczeństwa na powierzonym ich pieczy terenie i winny przede wszystkim mieć za zadanie stwierdzanie w jaki sposób spełniają Komendy, posterunki i t. p. swoje zadania jako organ wykonawczy administracyjnych władz państwowych i władz samorządowych, oraz ustalenia stopnia gotowości komend — posterunków i t. p. — do spełniania tych zadań. W szczególności zaś przy tego rodzaju wizytacjach należy zwracać uwagę na:

1. tak ilościowy jak i jakościowy skład wizytowanych Komend, urzędów oddziałów i t. p.
2. celowość ich dyslokacji,
3. pomieszczenie,
4. faktyczny stosunek do miejscowych władz państwowych — wojskowych i samorządowych,
5. stosunek do miejscowej ludności,
6. ogólna ocena wydajności pracy policji na podstawie bezpośrednich spostrzeżeń, oraz na podstawie stanu bezpieczeństwa danego terytorjum. Ewentualnie zgłoszone podczas wizytacji zażalenia i skargi ludności na organa policji państwowej winne być skierowane na właściwą drogę stosownie do ich charakteru.

Powyższe punkty jako wytyczne przy wizytacji należy również uwzględniać w pomienionych wyżej pod b.

sprawozdaniach wizytacyjnych, które ponadto należy uzupełnić rubrykami:

7. wydane zarządzenia, względnie polecenia,

8. wnioski,

9. ogólne bezpośrednie spostrzeżenia z zakresu wewnętrznej organizacji administracji, uzupełnienia, zaopatrzenia i wyszkolenia organów policji państwowej.

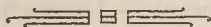
Odnosnie do p. 9. zaznaczam, że przedsięwzięcie szczegółowej technicznej inspekcji organów policji państwowej pod względem wewnętrznej organizacji, administracji, uzupełnienia, zaopatrzenia i wyszkolenia policji należy między innymi do zakresu działania specjalnych organów inspekcyjnych wobec czego P. P. Wojewodowie — P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu — i Starostowie winni przy wizytacjach ograniczać się pod tym względem tylko do ewentualnych spostrzeżeń, oraz wniosków ogólnych na zasadzie dokonanego wglądu.

e). P. P. Wojewodowie — P. Delegat Rządu P. Komisarz Rządu — i Starostowie, na podstawie dokonanych wizytacji mogą wydawać organom policji doraźnie potrzebne zarządzenia, względnie polecenia zasadniczo przez odnośnych Komendantów policji, a tylko w wypadkach nagłych i niecierpiących zwłoki bezpośrednio podległym im organom, przy czem winni zwracać uwagę na okoliczność by wydane przez nich doraźne zarządzenia, względnie polecenia nie kolidowały z treścią rozkazów, jakie dotyczące organa policji otrzymały od swych przełożonych Komend do wykonania o ile rozkazy te oparte są na ogólnie obowiązujących przepisach i instrukcjach, oraz zarządzeniach władz zwierzchnich.

f). P. P. Wojewodowie — P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu i Starostowie winni stale mieć na uwadze, że Komendanci okręgowi i powiatowi są z natury rzeczy w pierwszej linii fachowymi rzeczoznawcami w sprawach policyjnych. Dlatego też we wszystkich sprawach zasadniczych, dotyczących policji P. P. Wojewodowie, P. Delegat Rządu P. Komisarz Rządu — i Starostowie winni być w stałym kontakcie z rzeczonymi pp. Komendantami i przed powzięciem decyzji zasięgać ich zdania.

Minister:

Z. Hübner m. p.

DYSLOKACJA POLICJI WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO.

Główna Komenda Pol. Woj. Śląskiego.

Główny Komendant Policji Wojewódzkiej Inspektor
Wróblewski Leon.

Zastępca Głównego Komendanta Policji Wojewódzkiej podinspektor Bańczyk Augustyn.

Nadkomisarz Inspekcyjny I: nadkom. Starzyk Jan,

Nadkomisarz Inspekcyjny II: nadkom. Łukaszkiwicz Kazimierz.

Naczelnik Wydziału I-go komis. Włosok Paweł,

„ „ II-go podkomis. Reichenbach
Alojzy.

„ „ III-go podkomisarz Krzystek
Stefan.

„ „ V-go podinsp. Ryczkowski
Stanisław.

Komendant Rezerwy Pol. Wojew. Katowice, podkomisarz Maślanka Józef.

Powiat Katowice.

Komendant Powiatowy podinspektor Niewiadomski
Karol.

Powiatowa Komenda Katowice. Nr. telef. 501—505.

Komisariaty :

1. Katowice I.

Przydzielone miejscowości: ulice—1. Bankowa, 2. Bytomska, 3. Dąbrówki, 4. Dworcowa, 5. Dyrekcyjna, 6. Ferdynanda, 7. Gliwicka, 8. Św. Jana, 9. Koszutka—Połna, 10. Koszutka—Ligonia, 11. Trzeciego Maja, 12. Marjacka do Nr. 24 i 29, 13. Marjacka tylna, 14.

Matejki, 15. Mickiewicza, 16. Mieleckiego, 17. Młyńska, 18. Moniuszki, 19. Opolska, 20. Piastowska, 21. Plac Wolności, 22. Piotra Skargi, 23. Pocztowa, 24. Poprzeczna, 25. Rynek, 26. Sądowa, 27. Słowackiego, 28. Sobieskiego, 29. Sokolska, 30. Stanisława, 31. Starowiejska, 32. Stawowa, 33. Szkolna, 34. Szopena, 35. Szosa Welnowska, 36. Teatralna, 37. Warszawska do Nr. 24 i 29, 38. Wawelska, 39. Zabrska, 40. Zamkowa. Przynależność sądowa: Sąd Powiatowy Katowice. Nr. telefonu 759.

2. Katowice II.

Przydzielone miejscowości: ulice—1. Andrzeja, 2. Bartosza Głowackiego, 3. Batorego, 4. Dąbrowskiego 1—9—2—8, 5. Drzymały, 6. Fabryczna, 7. Jagiellońska od 1 do 19 i od 2 do 22, 8. Jordana, 9. Juljusza Ligonia od 2 do 26 i od 1 do 33, 10. Kamienna, 11. Kilińskiego, 12. Kochanowskiego, 13. Konopnickiej, 14. Kopernika, 15. Kościelna, 16. Kościuszki, 17. Kordeckiego, 18. Kozielska, 19. Królowej Jadwigi, 20. Krzywa, 21. Mikołowska, 22. Park Kościuszki, 23. plac Miarki, 24. plac Mikołowski, 25. Plebiscytowa, 26. Polna, 27. Poniatowskiego, 28. Powstańców od 1 do 39 i od 2 do 40, 29. Raciborska, 30. Stalmacha, 31. Strzelecka, 32. Styczyńskiego, 33. Św. Barbary, 34. Wandy, 35. Wita Stwosza, 36. Wojewódzka od 1 do 13 i od 2 do 14. 37. Zielona, 38. Konckiego.

Przynależność sądowa: Sąd Powiatowy Katowice. Nr. telefonu 501—505.

3. Katowice III.

Przydzielone miejscowości: ulice—1. Ks. Damrota, 2. Dąbrowskiego od Nr. 13 i 14, 5. Francuska, 4. Graniczna, 5. Górnicza, 6. Św. Jacka, 7. Jagiellońska od Nr. 21 i 24, 8. Juljusza Ligonia od Nr. 35 i 40. 9. Krasieńskiego, 10. Krótka, 11. Kolejowa, 12. Kopalnia Ferdynand, 13. Karbowa, 14. Lubeckiego, 15. Lompy, 16. Marjacka od Nr. 26 i 31, 17. plac Marjacki, 18. Powstańców od Nr. 41 i 42 wyżej, 19. Podgórna, 20. Św. Pawła, 21. Rybnicka, 22. Sienkiewicza, 23. Szafranka, 24. Warszawska od Nr. 26 i 31 do 71. 25. Wodna, 26. Wojewódzka od Nr. 15 i 16 wyżej, 27. Zacisze.

Przynależność sądowa: Sąd powiatowy Katowice, Nr. telefonu 664.

4. Katowice dworzec.
przydzielone miejscowości: dworzec osobowy i przetokowy,
przynależność sądowa: Sąd powiatowy Katowice,
nr. telefonu 501. — 505. centrala Dyr. Pol.
5. Zawodzie.
Zawodzie — Bogucicc. — Sąd powiatowy Katowice.
Nr. telef. 510.
6. Roździeń.
Roździeń — Szopienice. — Sąd powiatowy Mysłowice.
— Ostatnia poczta Szopienice. — Nr. telef. 512.
7. Mysłowice.
Mysłowice miasto. — Sąd powiatowy Mysłowice. —
Nr. telef. 36.
8. Janów.
Dawna kolonja Nikisz. — Sąd powiatowy Mysłowice.
— Ostanía poczta Nikisz. — Nr. telef. 508 Katowice.
9. Załęże.
Załęże. — Sąd powiatowy Katowice. — Nr. telef.
511 Katowice.
10. Siemianowice.
Siemianowice, Huta Laury. — Sąd powiatowy Katowice.
— Nr. telef. 22 i 78.
11. Chorzów.
Chorzów. Sąd powiatowy Król. Huta. — Nr. telef.
783 i 784. przez centralę policyjną Król. Huta.
12. Nowa Wieś.
Bykowina, Nowa Wieś wraz z dawn. obsz. dw. Wirek.
— Sąd powiatowy Katowice. — Połączenie telef.
przez centralę policyjną Król. Huta, oraz przez
pocztę Nr. 8.
13. Oddział Konny Katowice.
Sąd powiatowy Katowice. — Nr. 501. — 505. przez
centralę pol. Katowice.

Posterunki :

1. Janów I.
Przydzielone miejscowości: dawna gmina Janów. —
Przynależność sądowa: Sąd powiatowy Mysłowice.
—Nr. telef. 34. Mysłowice.
2. Janów II.
Dawny Giszowiec. — Sąd powiatowy Mysłowice. —
Połączenie telefoniczne przez komis. Janów.
3. Brzezinka.
Brzęczkowice, Brzezinka. — Sąd powiatowy Mysłowice. —
Mysłowice Nr. telef. 35.
4. Dąb.
Dąb. — Sąd powiatowy Katowice. — Ostatnia poczta
Zależc. — Nr. telefonu 512.
5. Kochłowice.
Kochłowice. — Sąd powiatowy Katowice. — Nr.
telefonu 1.
6. Brynów.
Brynów. — Sąd powiatowy Katowice. — Ostatnia
poczta Katowice. — Nr. telef. 509.
7. Mała Dąbrówka.
Mała Dąbrówka. — Sąd powiatowy Mysłowice. — Nr.
telef. 506 Katowice,
8. Bytków.
Bytków. — Sąd powiatowy Katowice. — Nr. telef. 31.
9. Maciejkowice.
Maciejkowice. — Sąd powiatowy Król. Huta. — Ostatnia
poczta Chorzów. — Nr. telef. 85. Siemianowice.
10. Michałkowice.
Gmina Michałkowice. — Sąd powiatowy Katowice.
—Nr. telef. 20 Siemianowice.
11. Wełnowiec.
Wełnowiec. — Sąd powiatowy Katowice. — Ostatnia
poczta Siemianowice. — Nr. telef. 507.

12. Bańgów.

Bańgów, Przelajka. — Sąd powiatowy Katowice. — Nr. telef. 89 Siemianowice.

13. Halemba.

Halemba, Kłodnica. — Sąd powiatowy Katowice. — Ostatnia poczta Kochłowice. — Nr. telef. 5 przez Kochłowice lub Ag. pocztową.

14. Ligota.

Ligota. — Sąd powiatowy Katowice. — Nr. telef. Katowice-Ligota 2535.

15. Huta Jerzego.

Huta Jerzego, (Siemianowice.) — Sąd powiatowy Katowice. — Ostatnia poczta Siemianowice. — Nr. telef. 46 Siemianowice.

16. Bielszowice.

Bielszowice. — Sąd powiatowy Ruda. — Nr. telef. 2 Bielszowice.

17. Pawłów.

Pawłów, Pawłów Górny, Pawłów Dolny. — Sąd powiatowy Ruda — Ostatnia poczta Bielszowice. — Nr. telef. 10 Bielszowice.

18. Kończyce.

Kończyce. — Sąd powiatowy Ruda. — Ostatnia poczta Bielszowice. — Nr. telef. 22 Bielszowice.

19. Makoszowy.

Makoszowy. — Sąd powiatowy Ruda. — Nr. telef. 11 Przyszowice.

20. Posterunek Konny Siemianowice.

Sąd powiatowy Katowice. — Nr. telef. 1018 rest. Ucher.

21. Załęska Hałda.

Załęska Hałda. — Sąd pow. Katowice. — Nr.tel. 1334

1. Ekspozytura śledcza Katowice.

Pow. Katowice. — Sąd powiatowy Katowice i Mysłowice. — Centrala Dyr. Policji Nr. telef. 501 — 505.

2. Ekspozytura pol. politycznej Katowice.

Pow. Katowice. — Sąd powiatowy Katowice. — Centrala Dyr. Pol. Nr. telef. 501 — 505.

Miejska Komenda Król. Huta.

Miejski Komendant nadkomisarz Jeziorski Józef.

Miejska Komenda Król. Huta. Centrala policyjna
Król. Huta. Nr. telefonu 783 -- 784.

Komisariaty :

1. Król. Huta. I.

Przydzielone miejscowości: Miasto Król. Huta. ulice — 1. Chorzowska, 2. Chrobrego, 3. Cmentarna, 4. Dworcowa, 5. Dąbrowskiego, 6. Drzymały, 7. Górna, 8. Głowackiego, 9. Gimnazjalna, 10. Góra Redena 11. Hajducka, 12. Jagiellońska, 13. Katowicka, 14. Kilińskiego, 15. Kazimierza, 16. Krzyżowa, 17. Kopernika, 18. Konopnicka, 19. Ligota Górnicza, 20. Mieleckiego, 21. Moniuszki, 22. Wolności, 23. Poniatowskiego, 24. Bogdajna, 25. Ks. Gałęckiego, 26. Ks. Skargi, 27. Piastowska, 28. Pocztowa, 29. Podgórna, 30. Redena, 31. Rynkowa, 32. Rejtana, 33. Rynek 34. Jacka, 35. Szpitalna, 36. Sienkiewicza, 37. Szopena, 38. Sobieskiego, 39. Stawowa, 40. Urbanowicza, 41. Batorego, 42. Damrota, 43. Plac Wolności, 44. Plac Kopernika, 45. Plac Matejki, 46. Plac Wagnera.

Przynależność sądowa: Sąd powiatowy Król. Huta.
Centrala policyjna Król. Huta Nr. telef. 783 — 784.

2. Król. Huta II.

Przydzielone miejscowości; Miasto Król. Huta. ulice — 1. 3. Maja, do l. 82 i 101, 2. Bytomska, 3. Kościelna, 4. Krakusa, 5. Lompy, 6. Florjańska, 7. Styczyńskiego, 8. Wandy, 9. Hołupki, 10. Melanji Parczewskiej, 11. Nomiarki, 12. Wąska, 13. Graniczna, 14. Kalidego, 15. Ogrodowa, 16. Mickiewicza, 17. Wodna, 18. Narozna, 19. Karola Miarki, 20. Piotrowa, 21. Słowackiego, 22. Juliusza Ligonia, 23. Pudlarska, 24. Krzyżowa, 25. Pawła, 26. Grundwaldzka, 27. Polna, 28. Niedurnego, 29. Łagiewnicka, 30. ks. Ficka, 31. Ks. Stabika, 32. Plac Mickiewicza, 33. Plac targowy, 34. Barska, 35. Hutnicza, 36. Janasa, do l. 3 i 4, 37. Kingi, 38. Krótka, 39. Ks. Bończyka, 40. Most Wolności, 41. Nowa, 42. Szybowa.

Przynależność sądowa: Sąd powiatowy Król. Huta.
Centrala policyjna Król. Huta. Nr. telef. 783 — 784.

Posterunki :

1. Pniaki.
Przydzielone miejscowości: Pniaki, część miasta Król. Huty, ulice — 1. św. Jana, 2. św. Józefa, 3. Marjańska, 4. 3. Maja, od l. 84 i 103, 5. Janasa, od l. 5 i 6, 6. Plac Józefa, 7. Ogrody Szrebera, 8. Droga polna, Przynależność sądowa: Sąd powiatowy Król. Huta. — Nr. telef. 1498.
2. Klimzowiec.
Klimzowiec, część miasta Król. Huty, ulice—1. Szkolna, 2. Ks. Gałeczki, 3. Średnia, 4. Młyńska, 5. Hajducka, 6. Ks. Kordeckiego, 7. Cementarna, 8. Piaskowa, 9. św. Jadwigi, 10. św. Barbary, 11. Klimzy, 12. Górnicza, 13. Ogrody Szrebera. — Sąd powiatowy Król. Huta. — Nr. telef. 783-784. centr. pol. Kr.-H.
3. Król. Huta dworzec.
Dworzec.—Sąd powiat Król.Huta.—Nr. telef .783-784.
4. Posterunek konny Król. Huta.
Sąd powiatowy Król. Huta. Nr. telef. 783-784.
1. Ekspozytura śledcza Król. Huta.
Miasto Król. Huta i pow. Świętochłowice. — Sąd powiatowy Król. Huta. — Centrala telef. Król. Huta Nr. 783-784.
1. Ekspozytura P. P. Król. Huta.
Miasto Król. Huta. — Sąd powiatowy Król. Huta. — Centrala telef. Król. Huta Nr 783 — 784

Powiatowa Komenda Świętochłowice.

Komendant Powiatowy nadkomisarz Tomanek Piotr.
Powiatowa Komenda Świętochłowice. — Nr. tel. 783, 784, przez centralę Policji, względnie 1606, 1611, 1612 i 1645. przez pocztę Król-Huta.

Komisarzy:

1. Świętochłowice.
przydzielone miejscowości: Świętochłowice, przynależność sądowa. — Sąd powiatowy Król-Huta. — Połączenie telef. przez centr. policji Król-Huta. Nr. telef. 783, 784.

2. Hajduki Wielkie.

Hajduki Wielkie. — Sąd powiatowy Król-Huta. — Połączenie telef. przez centralę policyjną Król-Huta Nr. telef. 783, 784.

3. Nowy Bytom.

Nowy Bytom. — Sąd powiatowy Król-Huta. — Poczta Nowa Wieś tel. Nr. 41.

4. Lipiny.

Lipiny. — Sąd powiat. Król-Huta. — Połączenie tel. przez centralę policji Król-Huta Nr. telef. 783, 784.

5. Łagiewniki.

Łagiewniki. — Sąd powiatowy Król-Huta. — Połączenie telef. przez centralę policyjną Król-Huta Nr. telef. 783, 784.

6. Szarlej.

Szarlej. — Sąd powiat. Tarn.-Góry. — Poczta Szarlej Nr. tel. 117.

7. Ruda.

Ruda, — Sąd powiat. Ruda. — Poczta Ruda Nr. tel. 1.

8. Bytom dworzec.

Kontrola paszportowa na dworcu w Bytomiu — Sąd powiatowy Król-Huta. — Ostatnia poczta Hajduki-Wielkie. — Centr. pol. Król-Huta. Nr. tel. 783 i 784.

Posterunki.

1. Zgoda.

Przydzielone miejscowości: Zgoda, Huta Zgoda, Kolonja Hugona, Kolonja Drzymały. — Przynależność sądowa: Sąd powiatowy Król-Huta — Ostatnia poczta Świętochłowice. — Centr. pol. Król-Huta Nr. tel. 783, 784 kom. Świętochłowice.

2. Czarny Las.

Kolonja Czarny las, Folw. Czarny Las, Kop. Lytandra. — Sąd powiatowy Król-Huta. — Ostatnia poczta Nowy Bytom. Kom. Nowy Bytom poczta Nowa-Wieś. Tel. Nr. 41.

3. Szarlociniec-Piaśniki.

Szarlociniec-Piaśniki. Sąd powiatowy Król-Huta. — Kom. Lipiny centr. pol. Król-Huta Nr. tel. 783-784.

4. Kamień.

Kamień. — Sąd powiatowy Król-Huta. Ostatnia poczta Szarlej. Nr. telef. 40. Urząd Gminny, poczta Szarlej.

5. Brzeziny.

Brzeziny. — Sąd powiatowy Król-Huta. — Poczta Szarlej Nr. telef. 49.

6. Dąbrówka Wielka.

Dąbrówka Wielka. — Sąd powiatowy Król-Huta. — Poczta Szarlej, posterunek Brzeziny Nr. telef. 49.

7. Brzozowice.

Brzozowice. — Sąd powiatowy Król-Huta. — Ostatnia poczta Szarlej. — Poczta Szarlej Nr. telef. 47.

8. Piekary Wielkie.

Piekary Wielkie. — Sąd powiatowy Tarn.-Góry. — Ostatnia poczta Szarlej. — Poczta Szarlej Nr. tel. 13.

9. Orzegów.

Orzegów. — Sąd powiatowy Ruda. — Poczta Król-Huta Nr. telef. 1618.

10. Chebzie.

Chebzie. — Sąd powiatowy Ruda. — Poczta Król-Huta Nr. telef. 1579.

11. Chropaczów.

Chropaczów. — Sąd powiatowy Król-Huta. — Centr. pol. Król-Huta Nr. telef. 783, 784.

12. Nowe Hajduki

Nowe Hajduki. — Sąd powiatowy Król-Huta. — Centr. pol. Król-Huta, kom. Hajduki Wielkie. — Nr. telef. 783 i 884.

13. Godula.

Godula. — Sąd powiatowy Ruda. Ostatnia poczta Chebzie. — Poczta Ruda Nr. telef. 92.

14. Młyn Szombierski.

Posterunek graniczny. — Sąd powiatowy Ruda. — Ostatnia poczta Orzegów. — Poster. Orzegów, poczta Król-Huta Nr. telef. 1618.

15. Rudzka Kuźnia.

Posterunek graniczny. — Sąd powiatowy Ruda. — Ostatnia poczta Ruda. — Król-Huta Nr. telef. 1671.

16. Karol Emanuel.

Kolonja Karol Emanuel, Kopalnia Wolfgang, Kopalnia Hr. Franciszek, Szyb Elżbiety, dwór Nowa Ruda Kolonja Ruda, Poręba, Szyb Minerwa, Szyb powietrzny. — Sąd powiatowy Ruda. — Ostatnia poczta Ruda. — Nr. telef. 1182 przez Król-Hutę.

17. Posterunek Konny, Hajduki Wielkie.

Sąd Powiatowy Król-Huta. — Komisarjat Hajduki Wielkie, centr. policyjna Król-Huta Nr. tel. 783 i 784.

18. Ekspozytura P. P. Świętochłowice.

Pow. Świętochłowice. — Sąd powiatowy Król-Huta. — Poczta Król-Huta, Starostwo Świętochłowice Nr. tel. 1611

Powiatowa Komenda Rybnik.

Komendant Powiatowy podkomisarz Niżankowski Roman.

Powiatowa Komenda Rybnik. — Nr. telef. 1936.

Komisarjaci:

1. Rybnik.

Przydzielone miejscowości miasto Rybnik. Przynależność sądowa. — Sąd powiatowy Rybnik. Nr. telefonu 1077.

Posterunki.

1. Brzezcie.

Brzezcie, Kobyła, Kornowacz, Łance, Rzuchów. — Sąd powiatowy Rybnik. — Pogrzebień — Sąd powiatowy Wodzisław. Nr. tel. 2.

2. Chwałowice.

Chwałowice, Jankowice-rybnickie, Popielów. — Sąd powiatowy Rybnik. — Ostatnia poczta Rybnik. — Używa telefonu Kons. Janickiego.

3. Czerwionka.

Czerwionka, Czuchów, Stanowice, Leszczyny, Przegęda, — Sąd powiatowy Rybnik. — Stacja teleg. Rybnik.

4. Golejów.

Golejów, Ochojec, Orzepowice, Wielopole. — Sąd powiatowy Rybnik. — Ostatnia poczta Rybnik. — Nr. telefonu 1031.

5. Gołkowice.

Gołkowice, Godów, Skrbcńsko, Łaziska, Podbucze. — Sąd powiatowy Wodzisław. — Ostatnia poczta Godów. — Nr. telefonu 6.

6. Gorzyce.

Gorzyce, Czyżowice, Gorzyczki, Turza, Olszynica, Uchylsko. — Sąd powiatowy Wodzisław. — Najbliższa stacja teleg. poczta Gorzyce.

7. Jejkowice.

Jejkowice, Gaszowice, Szczerbice, Zebrzydowice, Dzwonowice. — Sąd powiatowy Rybnik. — Najbliższa stacja teleg. poczta Rybnik.

8. Jastrzębie Górne.

Jastrzębie Górne, Jastrzębie Dolne, Gogolowa, Zofjówka. — Sąd powiatowy Wodzisław. — Najbliższa stacja teleg. poczta Jastrząb.

9. Knurów.

Knurów. — Sąd powiatowy Rybnik. — Nr. telef. 22.

10. Lubomia.

Lubomia, Ligota Tworkowska, Grabówka, Nieboczowy, Syrynia. — Sąd powiatowy Wodzisław. — Nr. tel. 8.

11. Krywałd.

Krywałd, — Sąd powiatowy Rybnik. — Ostatnia poczta Szczygłowice — Nr. telef. 10.

12. Łyski.

Łyski, Nowa-Wieś, Sumina, Dzimierz, Pstrązna. — Sąd Powiatowy Rybnik. — Nr. telefonu 3.

13. Mszana.

Mszana, Skrzyszów, Połomia, Wilchwa, Krostoszowice, — Sąd powiatowy Wodzisław. — Poczta Mszana.

14. Niedobczyce.

Niedobczyce, Niewiadom Dolny, Niewiadom Górny, Radoszowy Dolne, Radoszowy Górne, Radoszowy Wielkie, Żamysłów. — Sąd powiatowy Rybnik. — Stacja telegr. poczta Niedobczyce.

15. Raszczyce.

Raszczyce, Adamowice, Bogunice, Żytunia. — Sąd powiatowy Rybnik. — Ostatnia poczta Łyski. — Nr. telef. 5.

16. Ligota Rybnicka.

Ligota Rybnicka, Kamień. — Sąd powiatowy Rybnik. — Ostatnia poczta Paruszowiec. — Stacja telegraf. Paruszowiec.

17. Pszów.

Pszów, Pszowskie Doły — Kokoszyce, Zawada. — Sąd powiatowy Wodzisław. Krzyszkowice, Sąd powiatowy Rybnik. — Stacja telegraficzna Pszów.

18. Radlin.

Radlin, Biertułtowy. — Sąd powiatowy Wodzisław. — Nr. telef. 11. z kopalni Emma.

19. Rogów.

Rogów, Belsznica, Bluszczów, Buków, Kamień, Odra. Sąd powiatowy Wodzisław. — Nr. telef.

20. Ruptawa.

Ruptawa, Ruptawice, Cisówka, Moszczenice. — Sąd powiatowy Wodzisław. — Ostatnia poczta Jastrząb. — Stacja telegraficzna Jastrząb.

21. Rydułtowy.

Rydułtowy Górne, Rydułtowy Dolne, Czernica, Łuków, Piec, Pietrzykowice, Kopalnia Charlotte wraz z zabudowaniami dyrekcji kopalni Leon, szyb Ignacy. — Sąd powiatowy Rybnik. — Telefon kopalni Charlotte, stacja telegraficzna Rydułtowy.

22. Dębieńsko Wielkie.

Bełk, Dębieńsko Wielkie, Dębieńsko Stare. — Sąd powiatowy Rybnik. — Stacja telegraficzna Dębieńsko

23. Świerklany Górne.

Świerklany Górne, Świerklany Dolne, Kucharzówka, Marklowice. Sąd powiatowy Wodzisław. — Rój, Skrzeczkowice. — Sąd powiatowy Żory. — Stacja telegraficzna Świerklany.

24. Wilcza Górna.

Wilcza Górna, Wilcza Dolna, Szczygłowice, Książenice. — Sąd powiatowy Rybnik, ostatnia poczta Szczygłowice. — Nr. telefonu 11. — Stacja telegraficzna Szczygłowice.

25. Wodzisław.

Wodzisław miasto, Jedłownik, Marusz, Marklowice Dolne. — Sąd powiatowy Wodzisław. — Nr. telef. 70 stacja telegraficzna Wodzisław.

26. Żory.

Żory miasto, Baranowice, Klyszców, Osiny, Rogoźna, Palowice, Szecejkowice. — Sąd powiatowy Żory. — Nr. telefonu 8 stacja telegraficzna Żory.

27. Boguszowice.

Boguszowice, Gotartowice, Kłokocin. — Sąd powiatowy Rybnik. Folwarki, Rówień. — Sąd powiatowy Żory. — Stacja telegraficzna Boguszowice.

28. Gierałtowice.

Gierałtowice, Pszyszowice. — Sąd powiatowy Rybnik. — Nr. telefonu 5.

29. Paniówki.

Paniówki, Chudów, Bujaków. — Sąd powiatowy Mikołów, — Ostatnia poczta Pszyszowice. — Stacja telegraficzna Pszyszowice.

30. Chwałęcice.

Chwałęcice. — Sąd powiatowy Rybnik. Ostatnia poczta Rybnik. — Stacja telegraficzna Rybnik.

31. Olza.

Olza. — Sąd powiatowy Wodzisław. — Ostatnia poczta Gorzyce. — Nr. telefonu 3. stacja telegraficzna Gorzyce.

32. Sumina.

posterunek graniczny. — Sąd powiatowy Rybnik. — Ostatnia poczta Łyski. — Nr. telef. 6. przez Łyski.

1. Ekspozytura P. P. Rybnik.

Powiat Rybnik. — Sąd powiatowy Rybnik. — Nr. telef. 100. przez Starostwo.

Powiatowa Komenda Pszczyna.

Komendant Powiatowy nadkomisarz Kałuża Franciszek.

Powiatowa Komenda Pszczyna. — Sąd powiatowy Pszczyna. — Nr. telef. 60.

Komisarjat:

1. Pszczyna.

Przydzielone miejscowości: Pszczyna miasto, — Siedlec, Stara Wieś, Starawieś Książęca, Jankowice, Studzienice, Czarków, Siągarnie, Piasek, Cwiklice. — Przynalczność sądowa Sąd powiatowy Pszczyna. — Nr. telef. 103.

Posterunki:

1. Mikołów.

Przydzielone miejscowości: Miasto Mikołów. — Przynalczność sądowa Sąd powiatowy Mikołów. — Nr. telef. 143 Mikołów.

2. Bieruń Nowy.

Bieruń Nowy. — Sąd powiatowy Mysłowice. — Bija-sowice, Jajosty. — Sąd powiatowy Pszczyna. — Czar-nuchowice, Kopciowice Ściernie, Zabrzeg. — Sąd powiatowy Mysłowice. — Stacja telegraf. Bieruń Stary. — Nr. telef. 13.

3. Bieruń Stary.

Bieruń Stary, Bojszowy, Bojszowy Nowe, Cielmice, Jedlina, Świerczyniec, Urbanowice. — Sąd powiatowy Pszczyna. — telef. Nr. 3. fabryka Lignoza, stacja telegr. Stary Bieruń.

4. Goczałkowice.

Goczałkowice Dolne, Goczałkowice Górne, Rudolto-wice. — Sąd powiatowy Pszczyna. — Telefon przez Agenturę pocztową. Stacja telegr. Agent. pocztowa Goczałkowice.

5. Golasowice.

Golasowice, Bzie Górne, Bzie Zameckie, Bzie Dolne, Jarząbkowice, Pielgrzymowice. — Sąd powiatowy Żory, — stacja telegr. Golasowice Nr. telef. 8.

6. Imielin.

Imielin, Chełm, Goławiec, Gać. — Sąd powiatowy Mysłowice. — Nr. telef. 7.

7. Kosztowy.

Krasowy, Kosztowy, Dzieńkowice, kol. Ławki. — Sąd powiatowy Mysłowice. — Ostatnia poczta Brzezinka. — Nr. telef. 515. Mysłowice.

8. Kobiór.

Kobiór. — Sąd powiatowy Pszczyna. — Nr. telef. 2.

9. Kostuchna.

Kostuchna kol., Podlesie, Zarzecze. -- Sąd powiato-wy Mikołów. — Stacja telegr. Kostuchna.

10. Łaziska Średnie.

Łaziska Średnie, Łaziska Dolne. — Sąd powiatowy Mikołów. — Połączenie telef, przez kop. Kamienica Mik. Nr. 10.

11. Łaziska Górne.

Łaziska Górne, kop. i kol. Brade. — Sąd powiatowy Mikołów. — Stacja telegr. Łaziska Górne.

12. Miedzna.

Miedzna, Grzawa, Zawadka, Góra. — Sąd powiatowy Pszczyzna. — Poczta Miedzna. — Stacja telegr. Miedzna.

13. Murcki.

Murcki. — Sąd powiatowy Mikołów. — Wesoła, kol. Szklarnia, kop. Książę. — Sąd powiatowy Mysłowice. — Poczta Murcki. — Nr. telef. 6. Ag. pocztowa.

15. Mokre.

Mokre, Śmiłowice. — Sąd powiatowy Mikołów. — Poczta Mokre — Stacja telegraficzna Mikołów, telefon przez Agenturę poczt. Bujaków.

16. Mizerów.

Mizerów, Radostowice, Rudziczka, Suszec, Kryry, Kobielice, Brzeście, Poręba. — Sąd powiatowy Pszczyzna. — Stacja telegraf. Mizerów.

17. Orzesze.

Orzesze, Ornontowice, Zawada, Zawiść. — Sąd powiatowy Mikołów. — Nr. telef. 17, Spółka Spożywcza Orzesze, stacja telegraficzna Orzesze.

18. Piotrowice.

Piotrowice, Kamionka, Panówniki. — Sąd powiatowy Mikołów. — Ostatnia poczta Ligota — Urząd Okr. Piotrowice Nr. telef. 2709 przez pocztę Katowice.

19. Pawłowice.

Pawłowice, Pniówka, Warszowice, Krzyżowice, Borynia, Borynia Dolna, Borynia Górna, Szeroka. — Sąd powiatowy Żory. Studzionka. — Sąd powiatowy Pszczyzna. — Telef. przez Agent. Pocztową Pawłowice — najbliższa stacja telegraficzna Pawłowice.

20. Tychy.

Tychy, Wilkowyje, Paprocany. — Sąd powiatowy Mikołów — Nr. telef. 31.

21. Woszczyce.

Woszczyce, Królówka, Zazdrość, — Sąd powiatowy Żory. Gardawice. — Sąd powiatowy Mikołów. Zgoń. — Sąd powiatowy Pszczyna. — Stacja telegraficzna Woszczyce.

22. Wyry.

Wyry, Gostyń. — Sąd powiatowy Mikołów. — Stacja telegraficzna Wyry.

23. Wisła Wielka.

Wisła Wielka, Wisła Mała, Łąka. — Sąd powiatowy Pszczyna. — Poczta Pszczyna Nr. telef. 1.

24. Wola.

Wola, Gilowice, Międzyrzecze, Frydek. — Sąd powiatowy Pszczyna. — Stacja telegraficzna Miedzna.

25. Paniowy.

Paniowy, Stara Kuźnia, Borowa Wieś. — Sąd powiatowy Mikołów. — Stacja telegraficzna Paniowy.

26. Lędziny.

Lędziny, Hołdynów Stary, Hołdynów Nowy, Górki, Smardzowice Jaroszowice. — Sąd powiatowy Pszczyna — Stacja telegraficzna Lędziny.

Powiatowa Komenda Tarnowskie Góry.

Komendant Powiatowy podkomisarz Niedziela Wincenty.

Powiatowa Komenda Tarnowskie Góry. — Sąd powiatowy Tarnowskie Góry. — Nr. telef. 532.

Komisariaty:

1. Tarnowskie Góry.

Przydzielone miejscowości: Tarnowskie Góry miasto. Przynależność sądowa: Sąd powiatowy Tarnowskie Góry. — Nr. telef. 1092.

2. Radzionków.

Radzionków. — Sąd powiatowy Tarnowskie Góry. Nr. telefonu 20.

Posterunki:

1. Miasteczko.

Przydzielone miejscowości: Miasteczko, Żyglin, Żyglinek, Truszczyce, Jędrysek.

Przynależność sądowa: Sąd powiatowy Tarnowskie Góry. --- Nr. telef. 4.

2. Świerklaniec.

Świerklaniec, Chechło Stare, Chechło Nowe, Brynica, Kozłowa Góra, Orzech. — Sąd powiatowy Tarnowskie Góry. — Stacja telegraf. Tarnowskie Góry. — Nr. telef. 551.

3. Nakło.

Lasowice, Nakło, Sąd powiatowy Tarn. Góry. — Stacja telegr. poczta Tarn. Góry. — Nr. telef. 1083.

4. Bobrowniki.

Bobrowniki, Piekary Rudne, Sucha Góra, Kartuszwiec. — Sąd powiatowy Tarn. Góry. — Nr. telef. 581.

5. Stare Tarnowice.

Stare Tarnowice, Repty Stare, Repty Nowe, Opatowice. — Sąd powiatowy Tarn. Góry. — Nr. telef. 580.

6. Strzybnica.

Strzybnica, Piaseczna, Rybna. — Sąd powiatowy Tarn. Góry. — Nr. telef. 583.

7. Boruszowiec.

Boruszowiec, Pniowiec, Mikoleska. — Sąd powiatowy Tarn. Góry. — Nr. telef. 584.

1. Ekspozytura P. P. Tarn.-Góry.

Powiat Tarn.-Góry. Nr. telefonu 532.

Powiatowa Komenda Lubliniec.

Komendant Powiatowy podkomisarz Flaczek Paweł
Powiatowa Komenda Lubliniec. --- Sąd powiatowy.
Lubliniec. --- Nr, telef. 183.

Komisariat:

1. Lubliniec.

Przydzielone miejscowości: Lubliniec miasto, Dro-
niowiczki, Jawornica, Wymyślacz. --- Przynależność
sądowa: Sąd powiatowy Lubliniec --- Nr. telef. 162.

Posterunki:

1. Boronów.

Przydzielone miejscowości: Boronów, Dębowa Góra, Hadra, --- Przynależność sądowa: Sąd powiatowy Lubliniec. --- Ostatnia poczta Koszęcin. --- Stacja telegr. Koszęcin.

2. Brusiek.

Brusiek, Drutarnia. --- Sąd powiatowy Lubliniec. --- Ostatnia poczta Koszęcin. --- Stacja telegr. Koszęcin.

3. Lisów.

Lisów, Chwostek, Droniowice. --- Sąd powiatowy Lubliniec. --- Ostatnia poczta Lubliniec. --- Stacja telegr. Lubliniec.

4. Pawonków.

Pawonków, Łagiewniki Wielkie, Lisowice, Dralin. --- Sąd powiatowy Lubliniec. --- Nr. telef. 2.

5. Piasek.

Piasek, Strzebińska kol., Babienica, Lubsza, Psary, Kamienica. --- Sąd powiatowy Lubliniec. --- Stacja telegr. Kalety.

6. Kokotek.

Kokotek, Pusta Kuźnica. --- Sąd powiatowy Lubliniec, --- Ostatnia poczta Lubliniec. --- Nr. telef. 131.

7. Kalety.

Kalety, Zielona. --- Sąd powiatowy Lubliniec. --- Nr. telef. 5.

8. Kochcice.

Kochcice, Kochanowice, Glinica, Lubecko, Steblów. Sąd powiatowy Lubliniec. --- Ostatnia poczta Lubliniec. --- Nr. telef. 26.

9. Kośmidry.

Kośmidry, Solarnia. --- Sąd powiatowy Lubliniec. --- Ag. poczt. Pawonków. --- Nr. telef. 3.

10. Koszęcin.

Koszęcin, Cieszowa. — Sąd powiatowy Lubliniec. —
Stacja telegr. Koszęcin.

11. Herby Śląskie.

Herby Śląskie, Olszyna, Kalina. — Sąd Powiatowy
Lubliniec. — Ostatnia poczta Lubliniec. — Nr. te-
lef. 12.

12. Woźniki.

Woźniki, Łany, Ligota Woźnicka. — Sąd powiatowy
Lubliniec. — Nr. telef. 16.

13. Rusinowice.

Rusinowice, Sadów, Wierzbie, Harbułtowice. — Sąd
powiatowy Lubliniec. Ostatnia poczta Lubliniec.

14. Lubockie.

Granica w rejonie post. Kochcice. — Sąd powiato-
wy Lubliniec. — Urząd pocztowy Lubliniec. — Ag.
pocztowa Kochcice. — Nr. telef. 26.

15. Solarnia.

Granica w rejonie post. Kokotek i Kośmidry. — Sąd po-
wiatowy Lubliniec. — Ag. pocztowa Pawonków. —
Nr. telef. 3.

1. Eksp. P. P. Lubliniec.

Powiat Lubliniec. — Sąd powiatowy Lubliniec. —
Nr. telef. 138.

Powiatowa Komenda Bielsko.

P. o. Komendanta Powiatowego podkom. Pająk Józef.
Powiatowa Komenda Bielsko, — Sąd powiatowy
Bielsko, Nr. telef. 327.

Komisariaty:

1. Bielsko.

Przydzielone miejscowości: miasto Bielsko. — Przy-
naależność sądowa: Sąd powiatowy Bielsko. — Nr.
telef. 327.

2. Dziedzice.

Dziedzice. — Sąd powiatowy Bielsko. — Nr. telef. 11.

Posterunki:

1. Mikuszowice.

Przydzielone miejscowości: Mikuszowice, Kamienica, Bystra. — Przynależność sądowa: Sąd powiatowy Bielsko. — Nr. telef. 2053.

2. Wapienica.

Wapienica, Aleksandrowice, Stare Bielsko. — Sąd powiatowy Bielsko. — Nr. telef. 450. Szk. Ludowa.

3. Jaworze.

Jaworze. — Sąd powiatowy Bielsko. — Nr. telef. 220. Dyr. dóbr i lasów.

4. Czechowice.

Czechowice, Komorowice. — Sąd powiatowy Bielsko. Nr. telef. 12.

5. Chybi.

Chybi, Frelichów, Mnich, Landek, Zarzecze. — Sąd powiatowy Strumień. — Nr. telefonu 1.

6. Drogomyśl.

Drogomyśl, Zaborze. — Sąd powiatowy Strumień. — Nr. telefonu 1.

7. Grodziec.

Grodziec, Bielowicko, Wieszczoń. — Sąd powiatowy Bielsko.

8. Żebracze.

Żebracze, Grabowiec, Renardowice. — Sąd powiatowy Bielsko. — Nr. telef. 34.

9. Strumień.

Strumień, Bąków Rychółd, Zabłocie, Zbytków. — Sąd powiatowy Strumień. — Nr. telef. 1.

10. **Jasienica.**
Jasienica, Świętoszówka, Łazy. — Sąd powiatowy Bielsko. — Nr. telef. 9. Fabryka mebli „Mundus“.
11. **Ligota.**
Ligota, Bronów. — Sąd powiatowy Bielsko. — Stacja telegraficzna Dziedzice.
12. **Międzyrzecze Górne.**
Międzyrzecze Górne, Międzyrzecze Dolne, Mazancowice. — Sąd powiatowy Bielsko.
13. **Zabrzeg.**
Zabrzeg. — Sąd powiatowy Bielsko — Stacja telegraficzna Dziedzice.
14. **Rudzica.**
Rudzica, Hownica. — Sąd powiatowy Strumień. Roztropice. — Sąd powiatowy Bielsko. Nr. telef. 2. Centrala Komory Cieszyńskiej,
15. **Posterunek konny Bielsko.**
Posterunek konny Bielsko. — Sąd powiatowy Bielsko. — Nr. telef. 325.
1. **Ekspozytura P. P. Bielsko.**
Powiat Bielsko. — Sąd powiatowy Bielsko. — Nr. telef. 327.

Powiatowa Komenda Cieszyn.

Powiatowy Komendant komisarz Mierzwa Paweł.
Powiatowa Komenda Cieszyn. — Sąd powiatowy Cieszyn. — Nr. telef. 109.

Komisariaty:

1. Cieszyn.

Przydzielone miejscowości: Cieszyn miasto, Bobrek, Pastwiska, Boguszowice, Kalembice, Błogocice. Przy należność sądowa: Sąd powiatowy Cieszyn. — Nr. telef. 170.

2. Zebrzydowice.

Zebrzydowice, Marklowice, Mizerów. — Sąd powiatowy Cieszyn. — Nr. telef. 5.

Posterunki :

1. Skoczów.

Przydzielone miejscowości: Skoczów, Harbułtowice, Międzywieć, Wiślica, Kiczyce, Pierściec, Bładnice Dolne, Dębowiec, Pogórz, Górki Wielkie, Kowale, Wilamowice, Simoradz, Iskrzyczyn.

Przynależność sądowa: Sąd powiatowy Skoczów. Nr. telef. 9.

2. Puńców.

Puńców, Dzięgielów, Mnisztwo. — Sąd powiatowy Cieszyn. — Stacja telegraficzna Cieszyn.

3. Leszna Górna.

Leszna Górna. --- Sąd powiatowy Cieszyn. --- Stacja telegraficzna Goleszów.

4. Wiśla.

Wiśla. --- Sąd powiatowy Skoczów. --- Nr. telef. 1.

5. Brenna.

Brenna, Górki Małe. --- Sąd powiatowy Skoczów. --- Stacja telegraficzna Skoczów.

6. Istebna.

Istebna, Koniaków, Jaworzynka. --- Sąd powiatowy Cieszyn. --- Nr. telef. 12.

7. Ustroń.

Ustroń, Hermanice, Nierodzim, Bładnice Górne, Lipowiec. --- Sąd powiatowy Skoczów. Nr, telef. 13.

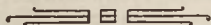
8. Goleszów.

Goleszów, Cisownica, Bażanowice. --- Sąd powiatowy Cieszyn. Godziszów, Dolne Kozakowice, Górne Kozakowice, --- Sąd powiatowy Skoczów. --- Nr. telefonu 86 i 3.

9. Pogwizdów.
Pogwizdów, Brzezówka, Hażlach. --- Sąd powiatowy Cieszyn. Stacja telegraficzna Cieszyn,
10. Kaczyce.
Kaczyce. --- Sąd powiatowy Cieszyn. --- Stacja telegraficzna Cieszyn.
11. Kończyce Wielkie.
Kończyce Wielkie, Kończyce Małe. --- Sąd powiatowy Cieszyn. Stacja telegraf. Urząd pocztowy Kończyce Wielkie.
12. Ogrodzona.
Ogrodzona, Zamarski, Gumna, Krasna. --- Sąd powiatowy Cieszyn, Kisielów, Łączka, Kostkowice. --- Sąd powiatowy Skoczów. --- Stacja telegraficzna Cieszyn.
13. Pruchna.
Pruchna, Ochaby. --- Sąd powiatowy Strumień. --- Nr. telefonu 1.
1. Ekspozytura P. P. Cieszyn.
Powiat Cieszyn. --- Sąd powiatowy Cieszyn. Nr. telefonu 170.

Komenda Rezerwy Katowice.

Komendant Rezerwy podkomisarz Maślanka Józef.
Nr. telefonu 501 --- 505. Centrala policyjna Katowice.

SPIS

miejsowości Województwa Śląskiego z wyszczególnieniem obszaru, ilości miesz- kańców, przysiółków i t. p.

Powiat Lubliniec.

Miasto Lubliniec: obszar 2346 ha. --- miesz-
kańców 5. 100. w tem 800. niemców. 4885. rzymsko-kat.,
150, ewangelików, i 15. wyznania mojżeszowego, --- zakłady
przemysłowe; przedzalnia wełny czesanej zatrudnia 555
robotników, tartak Bartosa zatrudnia 22. robotników, tar-
tak Przewłoki 22. robotników, elektrownia miejska 15
robotników, --- urzędy: urząd pocztowy, urząd celny, staro-
stwo, pow. komenda pol. W. Śl., kasa skarbową, poste-
runek policji, stacja kolejowa, --- szkoła, gimnazjum.

Pawonków: obszar 1362 ha. mieszk. 931. w tem
10 narodowości niem., 928 wyznania katolickiego, 3 wyzn.
żydowskiego, — kolonje; Pietraszowice, Lustrzaniec, Młyn-
ki, Ptakowe, Spikłowe, — urzędy: urząd celny, agentura
pocztowa, posterunek policji, szkoła ludowa, — stacja
kolejowa.

Droniowiczki: obszar 2172 ha. — mieszk. 970 w
tem 20 narodowości niem. 949 wyzn. katolickiego, 21
wyznania ewangelickiego, kolonje: Biała, Wesoła, Kopce.
--- p, k; Lubliniec 3 km.

Jawornica: obszar 420 ha; — mieszk. 420 w tem
66 narodowości niem. 300 wyzn. katol., --- szkoła ludowa,
--- p, k; Lubliniec 3 $\frac{1}{2}$ km.

Wymysłacz: obszar 292 ha; --- mieszk. 196 w tem 19 narodowości niem., 196 wyzn. katol., --- kolonje; Zogłówek, Młyn Gabor, Młyn Płuta, Młyn Dziuba, --- szkoła ludowa.

Wielkie Łagiewniki: obszar 1050 ha; — mieszk. 630, kolonje: Grabina, Pietruchowe, Wilkowe, — szkoła ludowa, — k, Lubliniec 8 $\frac{1}{2}$ km. p, Pawonków 3 $\frac{1}{2}$ km.

Draliny: obszar 419 ha; mieszk. 357 w tem 368 wyzn. katol., 7 wyzn. żyd., — kolonje: Kanus, Dębina, — szkoła ludowa, — k, Lubliniec 6 km, p, Lubeczko 2 km.

Lisowice: obszar 1046 ha; — mieszk. 607, — kolonje: Andrzejowe, Zawada, Napłatki, Sówków, Lisowska Kolonja, p, k; Lubliniec 4 $\frac{1}{2}$ km.

Kośmidry: obszar 3268 ha; — mieszk. 920 w tem 3 narodowości niem., — kolonje: Szmela, Dąbrowice, Podgroblany, Podlęsie, Chodoba, Kuźnica, Pruszyzna, Gaborowice, Paceras, Potaśnia, Młynie, — urzędy: szkoła ludowa, agentura pocztowa, posterunek policji, — k, Pawonków 5 km.

Solarnia: obszar 2016 ha; --- mieszk. 470 w tem 1 narodowości niem., --- kolonje: Dziewcza Góra, --- szkoła ludowa, k, Lubliniec 6 $\frac{1}{2}$ km. p, Kośmidry 4 km.

Lisów: obszar 2540 ha; --- mieszk. 689, --- kolonje: Lisówka, Głomby, Turza, Tanina, Braszowe, Łęga, Parszywiec, Ameryka, --- urzędy: posterunek policji, placówka straży celnej agentura pocztowa, stacja kolejowa. — zakłady przemysłowe: tartak i młyn wodny Wisłockiego.

Chwostek: obszar 1217 ha; — mieszk. 431, — kolonje: Otrząsie, Oleksiki, Drapacz, Piła, Jęczowskie, — p, k; Lisów 2 km.

W. Droniowice: obszar 1225 ha; — mieszk. 615. — szkoła ludowa, — k, Lubliniec 10 km. p, Sadów.

Koszęcin: obszar 4454 ha; — mieszk. 2035 w tem 82 narod. niem. 1933 katolików, 98 wyzn. ewang. 4 wyzn. żyd., — zakłady przemysłowe: cegielnia parowa ks. Hohenlohego 65 rob., — kolonje: Dąbrówka, Św. Trójca, Piosck, Piłka, Potępa, Irki, Lipowice, --- urzędy: urząd pocztowy, urząd okręgowy, posterunek policji, 2 szkoły ludowe, --- stacja kolejowa.

Cieszowa: obszar 1090 ha; mieszk. 545 w tem 14 narod. niem., 536 wyzn. katol., 9 wyzn. ewang., --- kolonje: Rzyce, Prondy, Buliński, Łazy, --- szkoła ludowa, p, k; Koszęcin 5 km.

Kalety: obszar 2006 ha; --- mieszk. 1587 w tem 2 narod. niem. 1576 wyzn. kat. 11 wyzn. ewang., --- zakłady przemysłowe: fabryka papieru i celulozy 600 robotników, tartak parowy ks. Donnersmarcka 54 rob., młyn parowy Smiatka 6 rob., --- kolonje: Kuczów, Mokrus, Sośnica, --- urzędy: urząd pocztowy, dworzec kolejowy, posterunek policji, stacja kolejowa, szkoła ludowa.

Zielona: obszar 582 ha; --- mieszk. 814, --- kolonje: Kuczów, Miotek, Dyrdy, kolonja Woźnicka, Woźnicki Las, --- szkoła ludowa, p, k; Kalety 6 $\frac{1}{2}$ km.

Boronów: obszar 4387 ha; mieszk. 1970 w tem 3 narod. niem. 1955 wyzn. katol., 15 wyzn. ewang., --- zakłady przemysłowe: tartak parowy ks. Hohenlohego 10 rob., --- kolonje: Sompy, Łysa Góra, Hucisko, Grojec, Niwy, Doły, Sielec, Szytek, Młyn Kotara, urzędy: agentura pocztowa, posterunek policji, ---k, Koszęcin 8 km. 4 szkoły ludowe.

Hadra: obszar 226 ha; --- mieszk. 337 w tem 3 narod. niem., 327 wyzn. katol. 10 wyzn. ewang., --- kolonje: Mochała, Biadacz, Kij, --- szkoła ludowa, ochronka, --- zakłady przemysłowe: fabryka pasów popędowych i garbiarnia w Mochali 60 robotników, --- p, k; Lisów 6 km.

Dębowa Góra: obszar 259 ha; --- mieszk. 128 w tem 8 narod. niem., 120 wyzn. katol., 8 wyzn. ewang., --- kolonje: Szklanna Huta, szk. ludowa, ---p, Boronów 3 km. k, Koszęcin 11 km.

Brusiek; obszar 1860 ha; mieszk. 390, --- kolonje: Nowy Brusiek, Krywałd, --- szkoła ludowa, posterunek policji, --- p, Koszęcin 7 km. k. Kalety 6 $\frac{1}{2}$ km.

Drutarnia: obszar 1120 ha; -- mieszk. 500 kolonje: Lubocz, Połoczno, -- szkoła ludowa. --- p. k. Kalety 4 km.

Woźniki: obszar 5662 ha. — mieszk. 1515 w tem 120 narod, niem., 1490 katol. — 20 wyzn. ewang., 5 wyzn. żydow., — kolonje: Dąbrowa, -- kolonja Woźnicka — urzędy: urząd okręgowy, posterunek policji, agentura pocztowa, szkoła ludowa, — k. Kalety 13 km.

Łany: obszar 606 ha; — mieszk. 553 w tem 25 narod. niem. kolonje: Sułów, Głazówka, Solarnia, Sliwa, Sapoka, — szkoła ludowa — p. Woźniki $\frac{1}{2}$ km. k. Kalety $13\frac{1}{2}$ km.

Ligota Woźnicka: obszar 1071 ha: --- mieszk. 943, kolonje: -- Pakuty, Krzesówka, Gorole, Czarny Las, Leśniczówka, — szkoła ludowa. — p. Woźniki 3 km. --- k. Kalety 14 km.

Piasek: obszar 238 ha; — mieszk. 287 w tem 100 narod. niem., 90% katolików, 10% ewang. kolonje: Schönhof, Smolarna Buda, Kolonja Piaskowska, szkoła ludowa, posterunek policji. — p. Lubsza 3 km. k. Kalety 7 km.

Lubsza: obszar 1678 ha; — mieszk. 905. w tem 400 narod. niem. kolonje: Śląskowe, Młynek, --- agentura pocztowa, szkoła ludowa, — k. Kalety $11\frac{1}{2}$ km.

Kamienica: obszar 1854 ha; — mieszk. 996 w tem 270 narod. niem. kolonje: Młyny, Huta Karola, Kolonja Kamińska, — szkoła ludowa. — p. Lubsza 3 km. k. Kalety $14\frac{1}{2}$ km.

Babienica: obszar 1693 ha; — mieszk. 764 w tem 225 narod. niem. 736 wyzn. katol. 22 wyzn. ewang. 6 wyzn. żyd. — kolonje: — Żdzieradowiec Mzyki, Drogo-byt, Okrąglik. — szkoła ludowa. — p. Lubsza 3 km. --- k. Koszęcin 12 km.

Psary; obszar 1464 ha. --- mieszk. 750 w tem 180 narod. niem. --- kolonje: Bukowiec, Płaszczymonki, Psarski, Młyn, --- szkoła ludowa. --- p. Lubsza 3 km. --- k. Kalety 9 km.

Strzebin: obszar 1328 ha; --- mieszk. 952 w tem 15 narod. niem. --- kolonje: Bagno, Łazy, Kurzychowe, folwark Brady, Kolonja Strzebińska. --- p. k. Koszęcin 6 km.

Kol. Strzebińska: obszar 329 ha; --- mieszk. 201. w tem 20 narod. niem. 180 wyzn. katol. 20 wyzn. ewang. --- p. k. Koszęcin 5 km.

Kochcice: obszar 4168 ha; --- mieszk. 1942 w tem 132 narod., niem. zakłady przemysłowe, tartak hr. Bałestrema, 18 robotników, cegielnia parowa hr. Bałestrema 25 robotników, kolonje: Pawełki, Paryż, Średniok, Lubockie, Szklarnia, Bażantnica, Leśnictwo, Braszok, --- urzędy: posterunek policji, agentura pocztowa, posterunek policji w Lubockach. szkoła ludowa, --- k. Lubliniec $5\frac{1}{2}$ km.

Glinica: obszar 1090 ha; --- mieszk. 810; --- zakłady przemysłowe; tartak parowy Grzechaca 4. rob. Młyn parowy Grzechaca 3 rob. cegielnia parowa Teifenbrunnera 20 robotników, --- kolonje: Brzezinka, Dąbrowa, Gąsienka, Spiewotki, Biały Łuk, Majchrowo, --- urzędy; urząd pocztowy, szkoła ludowa. --- k. Lubliniec 6 km. --- p. Lubbecko 2 $\frac{1}{2}$ km.

Lubecko: obszar 678 ha; --- mieszk. 785; --- kolonje: Lipie, --- szkoła ludowa, agentura pocztowa. --- k. Lubliniec 4 $\frac{1}{2}$ km.

Stebłów: obszar 345 ha; --- mieszk. 274. --- p. k. Lubliniec 3 km.

Kochanowice: obszar 1889 ha; --- mieszk. 900; --- kolonje: Ostrów, Kalina, Łęk, Swacok, Diomże, --- stacja kolejowa, szkoła ludowa, agentura pocztowa.

Kalina: obszar 599 ha; --- mieszk. 544 w tem 220 narod. niem. 523 wyzn. katol. 15 wyzn. ewang. 6 prawosł. --- szkoła ludowa. --- p. k. Herby Śląskie 3 km.

Olszyna: obszar 1177 ha; --- mieszk. 890 w tem 267 narod. niem. --- kolonje: Herby Śląskie, Kierzki, Drapacz, Młynek, Cołka, Jonczyk, --- zakłady przemysłowe; tartak parowy 35 rob. --- urzędy; posterunek policji, agentura pocztowa, stacja kolejowa, szkoła ludowa.

Kokotek: obszar 2214 ha; --- mieszk. 246. --- kolonje: Kosmyk, Zarach, --- urząd celny, szkoła ludowa, posterunek policji. --- k. Lubliniec 9 $\frac{1}{2}$ km.

Pusta Kuźnica: obszar 1620 ha; — mieszk. 210.

Rusinowice: obszar 462 ha; — mieszk. 495. — kolonje: Jania Góra, Piłka, Czarny Las, — szkoła ludowa, posterunek policji. — k. Lubliniec 7 $\frac{1}{2}$ km.

Sadów: obszar 1197 ha; — mieszk. 1030 w tem 12 narod. niem. — kolonje: Sadów Górny, Błychy, Kopce, — szkoła ludowa, agentura pocztowa, — k. Lubliniec 5 km.

Wierzbie: obszar 772 ha; — mieszk. 436. — kolonje: Gudlina, — szkoła ludowa, — p. Sadów 2 km. — k. Lubliniec 7 km.

Harbułtowice: obszar 510 ha; — mieszk. 280. — k. Lisów 6 km. — p. Sadów 3 $\frac{1}{2}$ km.

Powiat Świętochłowice :

Świętochłowice : obszar 532 ha; — mieszk., 23288 w tem 70% polaków i 30% Niemców. — Zakłady przemysłowe: huta żelaza „Falwa“ 1400 robotników kopalnia „Niemcy“ 2100 robot., fabryka kotłów i kół zębatych „Jerzego Martina“ 30 robot., ślusarnia „Badera Bronisława 60 robot., ślusarnia Lwowskiego Jerzego 20 robotnik., ślusarnia Pika Sylwiusza 20 robot., szyb Karoliny 12 robotników, urzędy; — urząd pocztowy, urząd skarbowy, kasa skarbową, urząd Rent Wojskowych, urząd gminny, urząd okręgowy, stacja kolejowa: — komisarjat policji, 7 szkół powszechnych z tego 2 szkoły niemieckie, kolonje: Szarlocinieć, Hugona, Falwy, Góra Hugona.

Hajduki Wielkie : obszar 381 ha; — mieszkańców 29751 w tem 75% polaków, i 25% Niemców, 96% rzymsko kat., 3 i 1/2% ewang. 1/2% żydów. — Zakłady przemysłowe: huta Bismarka 4300 robotn., Górnośląska Centrala Gazowa 50 robot., fabryka chemiczna „Rütgers“ 261 robot., fabryka „Wafiopol“ (fabryka cukierek) 31 robot., zakład metalowy „Martin“ 25 robot., ślusarnia Heiber 6 robot., przedsiębiorstwo budowlane „Murlowski Leon“ 31 robot., fabryka kafli Nowaka Franciszka 6 robot., kuźnia Czajki Wilhelma 5 robot., kuźnia Skowronkowej 9 robot., stolarnia Dwucet Karola 9 robot., fabryka tłuszczu „Tomasz“ 7 robot., Górnośląskie Towarzystwo Akcyjne-Budowlane 281 robot., tartak parowy „Licck“ 31 robot., drukarnia „Pankiersz“ 11 robot., Spółka silnego prądu elektrycznego „Starkstrom“ 57 osób, kotłarnia Neumana 25 osób, fabryka wódek i likierów „Ul“ 21 osób, Śląska fabryka przedmiotów do elektrycznego oświetlenia“ 4 osoby, urzędy — Starostwo Powiatowa Komenda P. W. Ś., urząd pocztowy, urząd gminny, urząd okręgowy, komisarjat policji, stacja kolejowa, 7 szkół powszechnych z tego jedna niemiecka i jedna dla ewangelików, kolonje: — Janina, Kolejowa, Hutnicza.

Lipiny : obszar 329 ha: — mieszkańców 18225 w tem 10430 polaków, 7045 Niemców, 1789 kat., 351 ewang., 35 żyd. — Zakłady przemysłowe: 2 kopalnie węgla 2349 robot., 2 huty cynkowe, 1 prasownia blachy, 1 walcownia cynku 1200 robot., cegielnia 70 robot., Urzędy: — urząd pocztowy, urząd okręgowy, komisarjat policji, 4 szkoły ludowe, jedna szkoła mniejszości. — kolonje: Kolejowa, szyb Marcina, kopalnia Matyldy, huta Silezja, Szarlocinieć. --- k. Chebzie 2 km.

Nowy Bytom; obszar 304 ha. — mieszk. 17578 w tem 50⁰/₀ polaków, 50⁰/₀ Niemców, 300 ewang., 8 żyd., — zakłady przemysłowe: huta żelaza «Pokoju» 4185 rob., kopalnia «Pokoju» 1642 rob., huta cynku «Rozamunda» 334 rob., kopalnia węgla «Litandra» 500 rob., — urzędy: urząd gminny, urząd pocztowy, komisariat policji, 3 szk. ludowe w tem 4 klasy szkoły mniejszości, — kolonje: Czarny Las.

* **Zgoda**: obszar 152 ha; — mieszk. 2726 w tem 80⁰/₀ polaków, 20⁰/₀ Niemców, — szkoła, agentura pocztowa, ekspozytura gminna, posterunek policji, — zakłady przemysłowe: fabryka maszyn «Zgoda» 600 rob., 2 cegielnie, z których jedna jest nieczynną, a jedna zatrudnia 100 osób.

Łagiewniki: obszar 570 ha. — mieszk. 15492 z tego jest 14007 polaków, 1260 Niemców, 13094 wyzn. kat., 120 wyzn. ewang., 50 bezwyznaniowych 3 wyzn. żyd., — zakłady przemysłowe; huta żelazna «Hubertus» 809 rob., kopalnia węgla «Florentyna» do której należą szyb «Szweryn», szyb «Reden» i szyb «Karnał» 1254 rob., kopalnia węgla (państwowa) «Król» do której należą szyb «Wyzwolenie» 1254 rob., — urzędy: urząd okręgowy, 2 urzędy celne, urząd pocztowy, komisariat policji, 3 szkoły powszechne i jedna szkoła mniejszości, — kolonje: Hubertus, Zgorzelec i Karnalsfreude.

Szarlej: obszar 463 ha; — mieszk. 12078 z tego 66⁰/₀ polaków, 34⁰/₀ Niemców, 93⁰/₀ katolików, 7⁰/₀ ewangelików, — zakłady przemysłowe: kop. rudy «Nowa Helena» 1000 rob., 2 płukalnie rudy «Cecylja» i «Jenni Otto» 300 rob., fabryka maszyn «Seperation», fabryka wyrobów kowalskich i ślusarskich «Wawerda» 50 rob., Wapiennik (obecnie nieczynny), fabryka papy Kubicy 15 rob., farbiarnia Müllera 35 rob., — urzędy: urząd celny II. klasy, placówka straży celnej, urząd okręgowy, urząd gminny, urząd pocztowy, stacja kolejowa, komisariat policji, gimnazjum komunalne, 2 szkoły ludowe, — kolonje: Góreczko Stare, Buchacz, Młyn Kuny.

Ruda: obszar 859 ha; — mieszk. 23517 z tego 80 ⁰/₀ polaków, 20 ⁰/₀ Niemców, 90⁰/₀ katol., 10 ⁰/₀ ewang. — zakłady przemysłowe: kop. węgla „Wawel“ 1738 rob., fabryka „Unikar“ Spółk. Akc. (Zjednoczone fabryki przetworów mięsa i tłuszczów) 35 rob., kop. węgla „Wolfgang“

* Należy do gminy Świętociłowiec.

1161 rob., kop. węgla „hrabiego Franciszka“ 879 robot., koksownia «Wolfgang» 266 rob., elektrownia «Mikołaj» 1123 rob., fabryka «Szamoty» 53 rob. — urzędy: sąd powiatowy, urząd pocztowy, urząd celny, 3 placówki straży celnej, urząd gminny, urząd okręgowy, komisariat policji, posterunek policji Rudzka Kuźnia, posterunek policji Karol—Emanuel, 6 szkół powszechnych, w tem jedna szkoła mniejszości, 1 gimnazjum męskie, 1 gimnazjum żeńskie, — kolonje: Karol Emanuel, Rudzka Kuźnia, Nowa Ruda, «Szczęść Boże», Karola, szyb Elżbieta, kop. Brandenburg, Huta Berty, kol. Ruda-Paręba, szyb Minerwa, szyb Powietrzny.

Brzeziny: obszar 249 ha: — mieszk. 6524 z tego 99% polaków, 1% Niemców, — zakłady przemysłowe: kop. rudy, ołowiu, cynku, siarki i galmanu 5000 robot., (w budowie huta tlenku cynkowego, należąca do Giszego Spółk. Akc.) — urzędy: posterunek policji, agentura pocztowa, stacja kolejowa, 2 szkoły ludowe.

Dąbrówka Wielka: obszar 889 ha; — mieszk. 5317, z tego 98% polaków, 2% Niemców, 98% katol., 2% ewang. — zakłady przemysłowe: kop. rudy Szarlej Biały Wschód, Giszego Spółk. Akc., 515 rob., powiatowy zakład wodociągowy na powiat Katowice 54 rob., — urzędy: agentura pocztowa, posterunek policji, szkoła ludowa, urząd gminny, — kolonje: szyb Rozalja, Maksymiljan, Fanny, Młyn Dąbrówka,

Brzozowice: obszar 176 ha; — mieszk. 2960 z tego 2952 polaków, 8 Niemców, 2942 katol., 18, ewang., — zakłady przemysłowe: kop. rudy Brzozowice 662 rob. kop. rudy «Cecylja» 923 rob., — urzędy: posterunek policji, szkoła ludowa, — p. k. Szarlej. 2 km.

Godula: obszar 288 ha: — mieszk. 8850 z tego 60% polaków, 40% Niemców, — urzędy: agentura pocztowa, posterunek policji Godula, posterunek policji Chebzie, szkoła powszechna i 2 klasy szkoły mniejszości, — zakłady przemysłowe: kop. węgla «Pawła» 1218 robot., 2 cegielnie 92 rob., — kolonje: Chebzie, Styczyńskiego, Hübnera, huta Dobrej Nadzici, Janika, Hofrichtera. — p. k. Chebzie 1 km.

Chropaczów: obszar 328 ha; — mieszk. 14001 z tego 13960 polaków, 51 Niemców, 13969 kat., 42 ewang., — zakłady przemysłowe; kop. węgla «Śląsk» 1691 rob., huta cynku «Guidoto» 615 rob., — urzędy: urząd pocz-

towy, posterunek policji, 2 szk. powszechnie, — kolonje: Guidoto, cegielnia Drobocki, — k, Chebzie 4 km.

Kamień: obszar 388 ha; — mieszk. 2493 z tego 85⁰/₀ polaków, 16⁰/₀ Niemców, 99 i 1/2⁰/₀ kat., 1/2⁰/₀ ewang., — zakłady przemysłowe: kop. węgla «Andaluzja» 748 rob., — urzędy: urząd gminny, szkoła powszechna, posterunek policji, — kolonje: Dołki, Młyn Opara, dwór Kamień, — p, k; Szarlej 3 1/2 km.

Nowe Hajduki: obszar 85 ha; mieszk. 6503 z tego 60⁰/₀ polaków, 40⁰/₀ Niemców, w tem 6095 kat., 434 ewang., 4 żydów, — zakłady przemysłowe; kopalnia węgla «Król» pole południowe, szyb Piast 900 rob., ślusarnia «Gillera Ericha» 27 rob., ślusarnia Sentka Stanisława 16 rob., — urzędy: urząd gminny, urząd stanu cywilnego, agentura pocztowa, posterunek policji, szkoła powszechna i 2-dwu kl. szkoła mniejszości, — kolonje: Graniczna, — k, Świętochtowice 1 1/2 km.

Orzegów: obszar 234 ha; — mieszk. 10679 w tem 85⁰/₀ polaków, 15⁰/₀ Niemców, 98⁰/₀ katol., 2⁰/₀ ewang., — zakłady przemysłowe: kop. węgla «Gotthardt» 1482 rob., koksownia «Gotthardt» 279 rob., — urzędy: urząd gminny, posterunek policji, agentura pocztowa, stacja kolejowa, 2 szkoły powszechnie jedna 2-dwu kl. szkoła mniejszości, — kolonie: Młyn Szombierski.

Piekary Wielkie: obszar 1380 ha; mieszk. 11834 w tem 85⁰/₀ polaków, 15⁰/₀ Niemców, 90⁰/₀ katol., 10⁰/₀ ewang., — zakłady przemysłowe: fabryka dewocjonaljów «Szäfer» 20 osób, 2 cegielnie (obecnie nieczynne), — urzędy: posterunek policji, urząd gminny, 3 szkoły ludowe, — kolonje: Józefka, leśniczówka Lipka, dwór Piekary Wielkie, dwór Kocięgorzki, p, k; Szarlej 3 km.

Powiat Katowice.

Katowice miasto: obszar 1436 ha: — mieszk. 64615.

Wielkie Katowice: obszar 3583 ha; — mieszk. 129381 w tem 65⁰/₀ polaków, 35⁰/₀ innej narod., 87⁰/₀ rzym. katol., 7⁰/₀ ewang. 5⁰/₀ żydów, 1⁰/₀ st. katolików.

Do miasta W. Katowic wcielone zostały następujące miejscowości: Zawodzie, 23885 mieszk. z tego 10.800 narod. niem., 20.285 katol., 2700 ewang. 900 żyd.,

Zależe: 2400 mieszk., z tego 75⁰/₀ polaków, 25⁰/₀ niem. 90⁰/₀ katol., 9⁰/₀ ewang. 1⁰/₀ żydów.

Dąb: — 8189 mieszk. z tego 75⁰/₀ polaków, 25⁰/₀ niem. 99⁰/₀ katol., 1⁰/₀ protestantów.

Brynów: — mieszk. 4100, z tego 70⁰/₀ polaków, 40⁰/₀ niem., 98⁰/₀ katol., 2⁰/₀ protestantów.

Ligota: — mieszk. 4592, z tego 90⁰/₀ polaków, 10⁰/₀ niem., 95⁰/₀ rzym. -kat., 5⁰/₀ ewang. — (spis urzędów, zakładów przemysłowych, fabryk i t. p. w W. Katowicach znajduje się na końcu kalendarzyka.

Mysłowice miasto: obszar 1548: - ilość mieszk. 20296 z tego 70⁰/₀ polak. 30⁰/₀ niem., 90⁰/₀ katol., 7⁰/₀ protestant. i 3⁰/₀ żyd., zakłady przemysłowe: kopalnia Mysłowicka, 2895 rob., fabryka mebli 43 osób, fabryka czekolady Toska 24 osób, tartak parowy 16 osób, huta cynkowa 61 rob., Polsprit fabryka napoi wysokokowych 32 rob., fabryka papy 7 rob., cegielnia Silesja 4 rob., urzędy: — urząd pocztowy, komisarij. policji, dyrekcja cel., sąd powiatowy, stacja kolejowa, kasa skarbowa, 4 szkoły ludowe, gimnazjum żeńskie, seminarjum męskie, seminarjum żeńskie i 2 szkoły przemysłowe, — kolonje: Janów Miejski, Cmok, Podzamcze, Stawiska, Szabelnia.

Siemianowice: obszar 1419 ha:—mieszk. 43500 w tem 60 ⁰/₀ polaków, 40⁰/₀ innej narodowości, 80⁰/₀ kat. 18⁰/₀ ewang., 2⁰/₀ żydów. — zakłady przemysłowe: kop. Richter zatrudnia 2270 rob., kop. Picinus 1410 rob., kop. Knoff i Fanny (obecnie nieczynna), huta żelazna Laura 640 rob., huta Szelera 415 rob., huta Teresy 98 rob., fabryka kotłów Fitzner 360 rob., fabryka śrub i nitów Fitzner 280 rob., fabryka czekolady Hanka 173 rob., — urzędy: komisariat policji, posterunek policji Huta Jerzego, post. konny, urząd gminny, urząd pocztowy, urząd skarbowy, kasa skarbowa i urząd kontroli skarbowej, stacja kolejowa, 10 szkół ludowych polskich, 2 szkoły ludowe mniejszości, 1 gimnazjum mniejszości, 1 liceum żeńskie, — kolonje: Czekał Nowy, Sadzawki, Srokowiec, Park Pszczelnik.

Bańgów: obszar 398 ha; — mieszk. 1605, z tego 90⁰/₀ polaków, 10⁰/₀ Niemców, wszyscy wyznania rzymsko -- katolickiego, — posterunek policji, szyb Bańgów, szyb graniczny, folwark Bańgów, --- p. Wielka Dąbrówka 3 km. --- k. Huta Laura 3 km.

Bielszowice: obszar 1150 ha; --- mieszk. 15.144 z tego 95⁰/₀ polaków, 5⁰/₀ Niemców, 99⁰/₀ kat. 1⁰/₀ protestantów, --- zakłady przemysłowe: kop. «Skarboferm» 1300

rob. 90 urzędników, cegielnia własność Spółki Akcyjnej Godula (od kwietnia nieczynna). --- urzędy: posterunek policji, urząd gminny, urząd pocztowy, dworzec kolejowy, 4 szkoły ludowe, --- kolonje: Kąty Pniaki, Bielszowice, Piaski, Krze, Suwacz.

Brzezinka: obszar 898 ha; --- mieszk. 6051, z tego 90% polaków, 10% Niemców, wszyscy wyzn. rzym.-katolickiego, --- zakłady przemysłowe: kop. Nowa Przem-sza 1500 rob; kop. Wanda, fabryka szamotu, cegielnia Ulman --- urzędy: posterunek policji, urząd gminny, urząd pocztowy, dworzec kolejowy, 3 szkoły ludowe, — kolonje; Słupna, Toboły, Agata, Ruhberg, Podlarysz, Morgi.

Brzęczkowice: obszar 286 ha; — mieszk. 3134 z tego 90% polaków, 10% Niemców prawie wszyscy wyznania rzym.-katol., — urzędy: urząd gminny, p, k; Brzezinka 2¹/₂ km.

Bytków: obszar 528 ha; — mieszk. 5000 z tego 99% polaków, 1% Niemców, prawie wszyscy wyznania rzym.-kat., — urzędy: posterunek policji, urząd gminny, agentura pocztowa, stacja kolejowa, szkoła ludowa.

Chorzów: obszar 1090 ha: — mieszk. 14033 z tego 90% polaków, 10% Niemców, prawie wszyscy wyznania rzym.-kat., — zakłady przemysłowe: Państwowa fabryka azotów 312 urzędników, 2040 rob., fabryka wagonów 192 urzędników, 903 rob., Elektrownia Chorzowska 48 urzęd. 304 rob., kop. hr Laury 123 urzędników, 1663 rob., — urzędy: komisariat policji, urząd gminny, urząd pocztowy, stacja kolejowa, 4 szkoły ludowe. — kolonje: Węzłowiec, Stara Kamionka, Szyb Dr. Styczyńskiego, Szyb Elżbiety, Szyb Juliusza Ligonia, Szyb Pawła, Szyb Leśny, Szyb Bederowski.

Dąbrówka Mała: obszar 514 ha; — mieszk. 10638 z tego 98% polaków, 2% Niemców, 95% kat., 5% protestantów, — zakłady przemysłowe; kop. Jerzego 1219 rob., huta Pawła 330 rob., — urzędy: posterunek policji, urząd gminny, agentura pocztowa, stacja kolejowa, 3 szk. ludowe, — kolonje: Norma, Czekaj Burowiec.

Halemba: obszar 497 ha; — mieszk. 3320 z tego 90% polaków, 10% Niemców, prawie wszyscy wyznania katolickiego, — urzędy: posterunek policji, urząd gminny, agentura pocztowa, szkoła ludowa, --- kopalnia Alina, --- k, Nowawieś 2 km.

Janów; obszar 4265 ha; mieszk. 18959, z tego 80% polaków, 20% Niemców, 95% kat., 5% ewang., --- zakłady przemysłowe: kop. Karmer, 3000 rob., kop. Nikisz 3000 rob., kop. Richthofen 3000 rob., --- urzędy: komisarjat policji Janów, posterunek policji Janów I-szy, posterunek policji Janów II-gi, agentura pocztowa w kolonii Giszowice, agentura pocztowa w kolonii Stary Janów, urząd gminny, 8 szkół ludowych, --- kolonie: Giszowice, Stary Janów, kop. Zuzanna, kop. Jakóba, kop. Zygmunt, kop. Agnes Amanda, huta Arnolda, kop. Agaty, kop. Cesarza, --- k. Kunigunda 4 km.

Kłodnica: obszar 283 ha: — mieszk. 585, z tego 90% polaków, 10% Niemców, wszyscy wyznania katolic. — urzędy: urząd gminny, szkoła ludowa, — k. Kochłowice 3 km. — p. Nowa Wieś 6 km.

Kochłowice: obszar 2.091 ha: — mieszk. 12.000 z tego 95% polaków, 5% innej narodowości, 99% katol. 1% ewang. — zakłady przemysłowe: kop. Hugo-Zwang, 1008 rob., kop. Artur zatrudniała 492 rob. (obecnie nieczynna), cegielnia Hr. Donnersmarka 20 rob., cegielnia Ficka 44 rob. — urzędy: posterunek policji, urząd gminny, agentura pocztowa, 4 szkoły ludowe, stacja kolejowa, — kolonie: Hugona, Turzo, Niedźwiedziniec, Radoszowy, Dąbrowa, Mrówcza Górka.

Kończyce: obszar 141 ha; — mieszk. 5384 z tego 95% polaków, 5% Niemców, 98% katol. 2% protestantów, — zakłady przemysłowe: cegielnia, (obecnie nieczynna), — urzędy: posterunek policji, urząd gminny, urząd okręgowy, agentura pocztowa, szkoła ludowa. — k. Makoszowy 3 1/2 km.

Maciejkowice: obszar 231 ha: — mieszk. 2006 z tego 95% polaków, 5% Niemców, prawie wszyscy wyznania katol. — zakłady przemysłowe: kop. Ernest Augustyn (obecnie nieczynna) kamieniołom zatrudnia 76 rob. kamieniołom wapna zatrudnia 84 rob. — urzędy: posterunek policji, urząd gminny, agentura pocztowa, szkoła ludowa. — p. k. Chorzów 2 1/2 km.

Makoszowy: obszar 768 ha; — mieszk. 3225, z tego 90% polaków, 10% Niemców, — zakłady przemysłowe: młyn parowy, młyn elektryczny, tartak parowy, — urzędy: posterunek policji, urząd gminny, agentura pocztowa, stacja kolejowa, — kolonie: Piaski, Wymysłów, Mizerów.

Michałkowice : obszar 714 ha; — mieszk. 7368, z tego 90% polaków, 10% Niemców, 95% katol., 5% protestantów, — zakłady przemysłowe: kop. węgla Maks, zatrudnia 1350 rob., — urzędy: posterunek policji, urząd gminny, urząd okręgowy, agentura pocztowa, stacja kol. 2 szkoły ludowe, — kolonje: Flachwerk.

Nowa Wieś : obszar 495 ha; — mieszk. 21700, z tego 75% polaków, 25% Niemców, 87% katol., 10% ewang., 3% żydów, — zakłady przemysłowe: kop. «Błogostawiczeństwo Boże» 292 rob., zakłady mechaniczne Silesja 189 rob., huta Hugona 436 rob., huta Miłości i Nadzieji i walcownie cynku (nieczynne), fabryka szamoty 93 rob., huta Franciszka 39 rob., warsztaty reperacyjne samochodów 53 rob., fabryka mebli Borgera Gustawa 14 rob., fabryka mebli Lampricht Juliusz 12 osób, fabryka trumien Probiez Józef 5 osób, cegielnia Königfelda 53 rob., 2 cegielnie (nieczynne), — urzędy: komisariat policji, urząd okręgowy, urząd gminny, urząd pocztowy, dworzec kolejowy, państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie, 4 szkoły katolickie, 1 protestancka, kop. Ascheborn — Hildebrandt, — kolonje: Kopalnia Artura. Walzwerk.

Bykowina : obszar 164 ha; — mieszk. 2600 z tego 85% polaków, 15% Niemców, — urzędy: urząd gminny, agentura pocztowa, — k. Kochłowice 2½ km.

Pawłów : obszar 158 ha; — mieszk. 6009 z tego 98% polaków, 2% Niemców, — urzędy: posterunek policji, urząd gminny, urząd okręgowy, agentura pocztowa, 2 szkoły ludowe, — kolonje: Lisówka, Pawłów Górny, Pawłów Dolny, Szyb Dorotki.

Przelajka : obszar 349 ha: — mieszk. 1180, z tego 90% polaków, 10% Niemców, — urzędy: urząd gminny, — p. Wielka Dąbrówka 3 km. — k. Huta Laura 6 km.

Rozdzień : obszar 531 ha; — mieszk. 12486 z tego 80% polaków, 20% Niemców, 90% katol. 10% protest. — zakłady przemysłowe: huta cynkowa Recke, 206 robot. huta cynkowa Bernard 333 rob., huta cynkowa Lieses 98 rob. — urzędy: komisariat policji, urząd gminny, urząd pocztowy, 4 szkoły ludowe katolickie, 1 szkoła ludowa ewangelicka, 1 liceum żeńskie, — kolonje: Borki, Bagao, — p. k. Szopienice 1 km,

Szopienice: obszar 375 ha; mieszk. 10846 z tego 80% polaków, 20% Niemców, — zakłady przemysłowe: huta cynku Utaman i Segerta 519 rob., fabryka mydła 80 rob., — urzędy: urząd gminny, urząd pocztowy, stacja kolejowa, 3 szkoły ludowe, — kolonje: Wilhelmina, Szabelnia, Stawiska, Kopalnia Pritwitz, Huta Wilhelma.

Wełnowiec: obszar 264 ha; mieszk. 10278 z tego 80% Polaków, 20% Niemców, 95% kat., 5% ewang. — zakłady przemysłowe: huta cynkowa Wełnowiec 822 rob., walcownia cynku 216 rob., zakłady gazowe 39 rob. fabryka maszyn rolniczych Skubala 30 rob., — urzędy: posterunek policji, urząd gminny, agentura pocztowa, — kolonje: Józefowiec, Fryderyka, Koszutka, Szyb Alfreda. Huta Agnieszki, Huta Szelera.

Powiat Pszczyña.

Bieruń Stary; obszar 1958 ha; — mieszk. 2600 w tem 80% Polaków, 20% Niemców, 97% kat., 3% ewang., — zakłady przemysłowe: fabryka dynamitu, kapiszonów i lontów «Lignoza», 98 rob., urzędy: urząd okręgowy, urząd pocztowy, posterunek policji, szkoła ludowa, — kolonje: Bierka, Baraniec, Młyn Wilk, Stara fabryka, Wit, Koras, Kolonja Wygoda, Kolonja Bieruńska, — k, Bieruń Nowy 7 km.

Bieruń Nowy: obszar 128 ha; — mieszk. 1650 z tego wszyscy katolicy, — zakłady przemysłowe: tartak parowy 60 rob., wapiennik 15 rob., fabryka papy 9 rob., — urzędy: urząd okręgowy, urząd pocztowy, posterunek policji, stacja kolejowa, szkoła ludowa, — kolonje: Bezdorf, Żabrzeg, Cieleciniec.

Bijasowice: obszar 992 ha; — mieszk. 883 — zakłady przemysłowe: młyn parowy 3 rob., — kolonje: Kopań, Jajosty, szkoła ludowa, p. k, Nowy Bieruń 2 km.

Bojszowy Górne: obszar 749 ha; — mieszk. 582 w tem 99% narod. pol., 1% narod. niem., 99% wyzn. kat., 1% wyzn. ewang., — p, Stary Bieruń 4½ km., k, Nowy Bieruń 8½ km.

Bojszowy Nowe; obszar 310 ha; mieszk. 2540 z tego 99% narod. pol., 1% narod. niem., 99% wyzn. kat. 1% wyzn. ewang., — szkoła ludowa, — p, Stary Bieruń 8 km., — k, Nowy Bieruń 11 km.

Borowa Wieś : obszar 693 ha; — mieszk. 1100, — szkoła ludowa, — kolonje: Kąty, Nowe Kąty, Borowa Wieś, — p, Halemba 3 km., k, Przyszowice 5¹/₂ km.

Borynia : obszar 987 ha; — mieszk. 1100 w tem 93⁰/₀ narod. pol., 7⁰/₀ narod. niem., — urząd stanu cywilnego, szkoła ludowa. — kolonje: Borynia Dolna, Borynia Górna, Lasoki, Folwark Górny, Folwark Dolny, — p, Szeroka 3 km., k, Warszowice 6 km.

Brzeźce : obszar 645 ha; — mieszk. 727, — szkoła ludowa, — kolonja Wideki, p, k, Pszczyna 8¹/₂ km.

Bzie Dolne : obszar 368 ha; — mieszk. 464 z tego 40⁰/₀ narod. pol., 60⁰/₀ narod. niem., 50⁰/₀ wyzn. kat., 50⁰/₀ wyzn. ewang., — stacja kolejowa, — kolonje; Szerówka, Skrbenia, — p, Bzie Zameckie 3 km.

Bzie Górne : obszar 658 ha; — mieszk. 820 z tego 70⁰/₀ narod. pol., 30⁰/₀ narod. niem., 75⁰/₀ wyzn. kat., 25⁰/₀ wyzn. ewang., — stacja kolejowa Bzie, — Kurusowiec, — 2 szkoły ludowe, — p, Bzie zameckie 6 km.

Bzie Zameckie : obszar 632 ha; — mieszk. 517 z tego 80⁰/₀ narod. pol., 20⁰/₀ narod. niem., 92⁰/₀ wyzn. kat., 8⁰/₀ wyzn. ewang., — agentura pocztowa, szkoła ludowa, — kolonja Jana, Dwór Tama, kolonja Zamecka.

Wielki Chełm : obszar 1484 ha; — mieszk. 2711 z tego 70⁰/₀ narod. pol., 30⁰/₀ narod. niem. 97⁰/₀ wyzn. kat., 3⁰/₀ wyzn. ewang., — agentura pocztowa, stacja kolejowa, szkoła ludowa, — zakłady przemysłowe: zakład impregnacyjny 37 rob., — kolonje: Chełmek, Podłęże Gamrot, Błędów, Krempiec, Cisowiec, Chełm, Czerniny, Podchełmica.

Cielmice ; obszar 2731 ha; — mieszk. 1050 z tego 98⁰/₀ narod. pol., 2⁰/₀ narod. niem., 99⁰/₀ wyzn. katol., 1⁰/₀ wyzn. ewang., — agentura pocztowa, szkoła ludowa, — kolonje: Paprocka Huta, Furmaniec, — p, Urbanowice, 2¹/₂ km., k, Tychy 7 km.

Ćwiklice : obszar 1428 ha; — mieszk. 1200, — 2 szkoły ludowe, — Kolonja Podlesie, Dwór Więckowski, Cwiklice Górne, Cwiklice Dolne.

Czarków : obszar 1882 ha: — mieszk. 975. p. k. Pszczyna 6 km.

Czarnuchowice: obszar 124 ha: — mieszk. 190 — szkoła ludowa. — p. k. Nowy Bieruń 4 km.

Dzieńkowice; obszar 1557 ha: — mieszk. 1350 w tem 90⁰/₀ narod. polskiej, 10⁰/₀ narod. niemieckiej, 3 mieszk. wyzn. żydow. — szkoła ludowa, — kolonje: Jazd, Folwark Laszyce, — p. k. Brzezinka 6 km.

Frydek: obszar 462 ha: — mieszk. 520. — szkoła ludowa, — kolonje: Brzozów, — p. Miedzna -- Grzawa 4 km.—k. Pszczyzna 11 km.

Gać: obszar 237 ha: — mieszk. 295 w tem 10⁰/₀ narod. pol. 90⁰/₀ narod. niem., 15⁰/₀ wyzn. katol. 85⁰/₀ wyzn. ewang. — szkoła ludowa. — kolonje: Stara Gać, Nowa Gać, — p. k. Imielin 1 km.

Gardawice: obszar 1610 ha: — mieszk. 1127 w tem 99 ¹/₂ ⁰/₀ wyzn. katol. ¹/₂ ⁰/₀ wyzn. żydows.—kolonie; Mościska, — szkoła ludowa. — p. k. Orzesze 6 km.

Gilowice: obszar 194 ha: — mieszk. 415 — szkoła ludowa. — p. Miedzna — Grzawa. 7 ¹/₂ km. — k, Pszczyzna 13 km.

Goczałkowice Dolne: obszar 255 ha; — mieszk 602. --- agentura pocztowa, stacja kolejowa, szkoła ludowa, posterunek policji.

Goczałkowice Górne: obszar: 1175 ha: mieszk. 1610 w tem 98⁰/₀ wyzn. katol. --- szkoła ludowa, --- kolonje: Bór, I. Bor, II. --- p. k. Goczałkowice 3 km.

Golasowice: obszar 564 ha; --- mieszk. 960, w tem 9⁰/₀ narod. pol. 91⁰/₀ narod. niem. 10⁰/₀ wyzn. katol. 90⁰/₀ wyzn. ewang. --- gorzelnia spirytusu Reitzensteina, --- agentura pocztowa, urząd stanu cywilnego, posterunek policji, 3 szkoły ludowe. --- kolonje: Czarny las, Mała Strona. 7 Domów, Średni Dwór, --- kolonje: Golasowska, Rajndówka, --- k, Pawłowice 5 km.

Goławiec: obszar 214 ha; — mieszk. 612 w tem 95⁰/₀ narod. pol. 5⁰/₀ narod. niem. — szkoła ludowa — p. k. Chełm 3 km.

Góra: obszar 754 ha; — mieszk. 800, — urząd stanu cywilnego, szkoła ludowa, — kolonje: Dąbrowa, Baguda, Dwór Wielki, Dwór Zamkowy, Dwór Dolny, Piaszkowiec, — p. Miedzna---Grzawa 4 ¹/₂ km. — k. Pszczyzna 12 km.

Górki: obszar 350 ha; — mieszk. 472, — p. k. Nowy Bieruń 6 km.

Gostyń. obszar 1193 ha; — mieszk. 1600 w tem 96% narod. pol. 4% narod. niem. — agentura pocztowa, szkoła ludowa, --- kolonje: Jastrzębiec, Kurpasówka, Rogi, Borki, --- p. Łaziska Średnie 6 km. --- k. Kobier 6 km.

Grzawa: obszar 573 ha; --- mieszk. 490 narod. pol. wyzn. katol. --- szkoła ludowa, --- p. Miedźna-Grzawa, --- k. Pszczyna 9 km.

Hołdynów: obszar 298 ha; — mieszk. 644 narod. niem. wyzn. ewang. — szkoła ludowa, — kolonje: Hołdynów Stary, Hołdynów Nowy, — p. k. Imielin 4 km.

Imielin: obszar 2874 ha; — mieszk. 4850 w tem 95% narod. pol. 5% narod. niem. 98% wyzn. katol. 2% wyzn. ewang. — urzędy: agentura pocztowa, urząd stanu cywilnego, szkoła ludowa, posterunek policji, stacja kolejowa, — kolonje: Jazd, Pasieczka, Garnica, Cisowiec, Wioski, Jamnice.

Jankowice: obszar 2386 ha: — mieszk. 1160 narod. pol. wyzn. kat. — szkoła ludowa, agentura pocztowa, — k. Pszczyna 5 km.

Jaroszwice: obszar 781 ha: — mieszk. 900 narod. pol. wyzn. katol. — kolonje: Wygorzele, — szkoła ludowa.

Jarząbkowice: obszar 815 ha: — mieszk. 676 w tem 45% narod. pol. 55% narod. niem. 55% wyzn. kat. 45% wyzn. ewang. — kolonje: Piotrowa, Siedm. Hobów, Mała Strona, Mała Kolonja, Folwark, Pańdówka. --- p. Urbanowice, 2 1/2 km. --- k. Tychy, 7 1/2 km.

Jedlina: obszar 1137 ha: --- mieszk. 1150 w tem 99% narod. pol. 1% narod. niem. 99% wyzn. katol. 1% wyzn. ewang. --- szkoła ludowa, --- kolonje: Bojszowy Dolne, Dworzysko, Leśnictwo, Chmielniki, --- p. k. Nowy Bieruń, 4 1/2 km.

Kamionka: obszar 142 ha; --- mieszk. 580 w tem 96% narod. pol. 4% narod. niem. 100% wyzn. katol. --- p. k. Mikołów 3 1/2 km.

Kobielice: obszar 713 ha; --- mieszk. 983 w tem 100% narod. pol. 88% wyzn. katol. 12% wyzn. ewang. --- 2 szkoły ludowe, --- kolonje; Pazurowiec, --- p. k. Pszczyna 8 km.

Kobiór: obszar 2612 ha; --- mieszk. 2135 w tem 99⁰/₀ narod. pol. 1⁰/₀ narod. niem. 99⁰/₀ wyzn. katol. 1⁰/₀ wyzn. ewang. --- urzędy; agentura pocztowa, urząd okręgowy, urząd stanu cywilnego, posterunek policji, stacja kolejowa, 2 szkoły ludowe, --- tartak parowy Ks. Pszczyńskiego 142 robotników.

Kopciowice: obszar 787 ha; --- mieszk. 565 narod. pol., wyzn. katol. --- szkoła ludowa, --- kolonje; Piasek, Cielęcinić, Kudrowiec, Młyn Rotra. --- p. k. Nowy Bieruń 3 1/2 km.

Kosztowy: obszar 373 ha; --- mieszk. 2005 w tem 90⁰/₀ narod. pol. 10⁰/₀ narod. niem. 99 1/2 wyzn. katol. 3 mieszkańców wyzn. żydów. --- urząd stanu cywilnego, posterunek policji, 2 szkoły ludowe, --- kolonje; Sosnowiec, przysiółek Biały Brzeg, --- p. k. Brzezinka 1 1/2 km.

Krasowy: obszar 1078 ha; — mieszk. 1815 w tem 90⁰/₀ polaków, 10⁰/₀ Niemców, 100⁰/₀ katol. --- szkoła ludowa, — Przysiółek Ławki, kopalnia Karola. — p. k. Brzezinka 3 km.

Królowka: obszar 492 ha; — mieszk. 300 narod. pol., wyzn. katol., szkoła ludowa, — kolonje: Łyskowiec, Mościska, Nowy dwór. p. Woszczyce 2 1/2 km. k. Żory 7 1/2 km.

Kryry: obszar 1495 ha; — mieszk. 1141, w tem 99⁰/₀ narod. pol. 1⁰/₀ narod. niem., 95⁰/₀ wyzn. kat., 4⁰/₀ ewang., szkoła ludowa — kolonje: Branica, folwark Henryka, folwark Szweda.p, Mizcerów 2 km. k, Pszczyna 12 km.

Krzyżowice: obszar 1391 ha; — mieszk. 1216, w tem 90⁰/₀ narod. polsk. 1⁰/₀ narod. niem., 90⁰/₀ wyzn. kat., 10⁰/₀ wyzn. ewang. 2 szkoły ludowe, — kolonje: Pniówka, dwór Krzyżowice. --- p. k. Warszowice 2 km.

Lędziny: obszar 1923 ha; --- mieszk. 5218, w tem 95⁰/₀ narod. pol. 5⁰/₀ narod. niem. 95⁰/₀ wyzn. katol. agentura pocztowa, posterunek policji, urząd stanu cywilnego, --- szkoła ludowa, — zakłady przemysłowe: Kopalnia Henryka 60 rob., — kolonje: Kopalnia Henryka, Błych, Ławki, Zamość, Swinów, Ratusz. -- k. Imielin 7 km.

Łąka: obszar 1665 ha; — mieszk. 2100, w tem 98⁰/₀ narod. pol. 2⁰/₀ narod. niem., 98⁰/₀ wyzn. katol. 2⁰/₀ wyzn. ewang., 2 szkoły ludowe, — agentura pocztowa, --- kolonje: Mleczek, Snelowiec, Paszkówka. --- k. Pszczyna 4 1/2 km.

Łaziska dolne: obszar 336 ha; — mieszk. 1637, w tem 97⁰/₀ narod. pol. 3⁰/₀ narod. niem. 97⁰/₀ wyzn. katol., 3⁰/₀ wyzn. ewang., urząd okręgowy, szkoła ludowa. cegielnia Maksymilana Kłyty, (nieczynna) p. Mikołów. 3. km., k. Łaziska 3 km,

Łaziska średnie: obszar 520 ha: — mieszk. 3354, w tem 65⁰/₀ narod. pol. 35⁰/₀ narod. niem. 90⁰/₀ wyzn. katol. 10⁰/₀ wyzn. ewang., agentura pocztowa, urząd stanu cywilnego, posterunek policji, — zakłady przemysłowe: kopalnia Aleksander I-szy, 800 robot., kopalnia Waleska 200 rob., — kolonje: Peking, Domki, kopalnia „Bóg z nami“ kopalnia Nowe, kopalnia „Szczęść Boże“ Wapiennik.

Łaziska górne: obszar 863 ha; — mieszk. 4600, w tem 99⁰/₀ narod. pol, 1⁰/₀ narod. niem., 99⁰/₀ kat., 1¹/₂⁰/₀ wyzn. ewang. 1¹/₂⁰/₀ wyzn. żyd. agentura pocztowa, urząd okręgowy, urząd stanu cywilnego, posterunek policji, 3 szkoły ludowe, — zakłady przemysłowe: kopalnia Brade 878 rob., kopalnia Królewicz 272 rob., „fabryka materiałów wybuchowych 190 robot., — zakłady elektryczne i fabryka kitu 481 rob., — kolonje: Brade, Kopanina, kopalnia Pinoli, Borki, Królewicz. — k. Mokre 1¹/₂ km.

Miedzna: obszar 1021 ha; --- mieszk.. 981 narod. pol., wyzn. katol. agentura pocztowa, urząd stanu cywilnego, 2 szkoły ludowe, posterunek policji. — kolonje: Bodzów, Brzozów, — k. Pszczyna 9 km.

Międzyrzecze: obszar 637 ha; --- mieszk. 61⁰, narod. polsk. wyzn. katol. szkoła ludowa, leśniczówka^a Jędrisko, Szwedy — kolonja: Sucha Grobel. — p. Janówkowie 6 km. k. Pszczyna 10¹/₂ km.

Mizerów: obszar 766 ha; --- mieszk. 747, w tem 99⁰/₀ narod. polsk. 1⁰/₀ narod. niem. 84⁰/₀ wyzn. katol., 6⁰/₀ ewang., agentura pocztowa, — urząd okręgowy, urząd stanu cywilnego, posterunek policji, szkoła ludowa, — kolonje : Borki, folwark Konrada, Widek, kolonja Mały Dwór, — k. Warszkwice 6 km.

Mokre: obszar 1505 ha. --- mieszk. 2440, w tem 80⁰/₀ narod. polsk. 20⁰/₀ narod. niem., 100⁰/₀ katol. agentura pocztowa, urząd stanu cywilnego, szkoła ludowa. posterunek policji, — stacja kolejowa, — kolonje: Sikowiec, Mokre, Hucisko, Huta, Sośnia Góra, Wiązkowe, Goj, Mokiarska, Kopalina, kopalnia Albina, kopalnia Aleksandra.

Murcki: obszar 4233 ha; — mieszk. 3100, w tem 97%⁰ narod. pol., 3%⁰ narod. niem., 90%⁰ wyzn. katol. 10%⁰ wyzn. ewang., agentura pocztowa, urząd okręgowy, urząd stanu cywilnego, stacja kolejowa, 2 szkoły ludowe, posterunek policji, kopalnia ks. Pszczyńskiego 638 robot. tartak parowy ks. Pszczyńskiego 116 robot., cegielnia parowa ks. Pszczyńskiego 50 robotników.

Ornontowice: obszar 1512 ha; --- mieszk. 2700. w tem 80%⁰ narod. pol., 20%⁰ narod. niem., 99%⁰ wyzn. kat. 1%⁰ wyzn. ewang., agentura pocztowa, urząd okręgowy, urząd stanu cywilnego, stacja kolejowa, 2 szkoły ludowe, — kolonje: Solarnia, Beksza, Marzankowice, Granica, Żabik, Oczków, Nowy dwór, Zamkowa, Średni dwór, fabryka szkła (nieczynna) tartak (nieczynny).

Orzesze: obszar 1551 ha: — mieszk. 4120, w tem 75%⁰ narod. pol., 25%⁰ narod. niem., 95%⁰ wyzn. katol., 5%⁰ wyzn. ewang., agentura pocztowa, urząd okręgowy, urząd stanu cywilnego, stacja kolejowa, 3 szkoły ludowe, posterunek policji, — kolonje: Jaśkowice, Bukowina, Szklarnia, Kąty, Podgórek, Huta Marja, Renten, Góra św. Wawrzyńca, kopalnia „Szczęście Antoniego“.

Panewniki: obszar 3000 ha; — mieszk. 2215 w tem 60%⁰ narod. pol., 40%⁰ narod. niem., 99%⁰ wyzn. kat., 1%⁰ wyzn. ewang., — urząd okręgowy, urząd stanu cywilnego, 3 szkoły ludowe, — kolonje: Stare Panewniki, Wymysłów, Kokociniec, p, k, Ligota Pszczyńska 5 km.

Paniowy; obszar 961 ha; — mieszk. 1054 narod. pol., wyzn. kat., agentura pocztowa, urząd stanu cywilnego, posterunek policji, szkoła ludowa, gorzelnia 15 rob., — kolonje: Wygoda, Dąbrowa, Fudalowice, Kąty, folw. Paniowy, Rusinów, — k, Ornontowice 5½ km.

Paprocany: obszar 1031 ha; — mieszk. 823. narod. pol., 98%⁰ wyzn. kat., 1½%⁰ wyzn. ewang., szkoła ludowa, — kolonja Paprocka Huta, p, k, Tychy 4½ km.

Pawłowice: obszar 1879 ha; — mieszk. 1500, w tem 99%⁰ narod. pol., 1%⁰ narod. niem., 99%⁰ wyzn. kat., 1%⁰ wyzn. ewang., — agentura pocztowa, stacja kolejowa, urząd okręgowy, urząd stanu cywilnego, szkoła ludowa, posterunek policji, — kolonje: Dębina, Pawłowice, dwór Pawłowice, folw. ¹erdynanda, dwór Raczków.

Piasek: obszar 1191 ha; — mieszk. 1250 w tem 95⁰/₀ narod. pol., 5⁰/₀ narod. niem., 99⁰/₀ wyzn. katol., 10⁰/₀ wyzn. ewang., szkoła ludowa, stacja kolejowa, — kolonja; Zawodzie, p, Pszczyzna 4 km.

Pielgrzymowice: obszar 1315 ha; — mieszk. 1600, w tem 85⁰/₀ narod. pol., 15⁰/₀ narod. niem., 95⁰/₀ wyzn. katol. 5⁰/₀ wyzn. ewang., — urząd okręgowy, urząd stanu cywilnego, 2 szkoły ludowe, — kolonje: Brzezina, Podlesie, Dolny Dwór, Czarny Las, Nowy Dwór, p, Golasowice 3¹/₂ km., k, Bzie 5¹/₂ km.

Piotrowice: obszar 1181 ha; — mieszk. 5930, w tem 75⁰/₀ narod. pol., 25⁰/₀ narod. niem., 100⁰/₀ wyzn. katol., — agentura pocztowa, urząd okręgowy, urząd stanu cywilnego, 2 szkoły ludowe, posterunek policji, stacja kolejowa, warsztaty kolejowe 200 rob., zakład naprawy maszyn Stefana Fröhlicha i Klüpfela 210 rob., Śląska wytwórnia części kotłów parowych Rudy 12 rob., okręgowa elektrownia Ligota 72 rob., tartak elektryczny właściciel Skrzydło 14 rob., tartak i młyn elektryczny Kluszkę Wilhelma 9 rob., fabryka papieru Chrobok Teresy 12 rob., fabryka lemonjady Krasyna Karola 6 rob., — kolonje: Ochojec, Zadole, Siagarnia, Kąty, Kamionka, Wapniaki, Skotnica.

Pniówek: obszar 71 ha; — mieszk. 238 w tem 100⁰/₀ narod. pol., 98⁰/₀ wyzn. katol., 2⁰/₀ wyzn. ewang.

Podlesie: obszar 1524 ha; — mieszk. 3980 w tem 98⁰/₀ narod. pol., 2⁰/₀ narod. niem., 98⁰/₀ wyzn. kat., 2⁰/₀ wyzn. ewang., agentura pocztowa, urząd okręgowy, urząd stanu cywilnego, 2 szkoły ludowe, — kop. Boera 1209 rob., fabryka Chloratu (nieczynna,) tartak parowy Jarczyka Roberta 10 rob., tartak parowy Stabika Stanisława i Ludwika 3 rob., tartak parowy Brożka Tomasza 1 rob., tartak parowy Łucka Aleksandra 2 rob., tartak parowy Waltera Teodora 2 rob., tartak parowy Lucka Franciszka, — kolonje: Dąbrowa, Kopanina, Gniotek, Opusta, kol. Boera, kol. Kostuchna, p, Mikołów 5 km. k, Kostuchna 2¹/₂ km.

Poręba: obszar 855 ha; — mieszk. 692 w tem 100⁰/₀ narod. pol., 85⁰/₀ wyzn. kat., 15⁰/₀ wyzn. ewang. leśniczówka Henryk, dwór Poręba, przysiółek Bażantarnia, — p, k, Pszczyzna 6 km.

Radostowice: obszar 406 ha; — mieszk. 700, w tem 100 proc. narod. pol., 88 proc. wyzn. kat., 12 proc. wyzn. ewang., szkoła ludowa, p, k, Pszczyzna 6 km.

Rudołtowice: obszar 931 ha; — mieszk. 1053 w tem 100 proc. narod. pol., 100 proc. wyzn. kat., — urząd stanu cywilnego, szkoła ludowa. — kolonje: Borek, Dębina, Rudawka, folw. Nowy Dwór, — p, Pszczyna 5¹/₂ km. k, Goczałkowice 4 km.

Rudziczka: obszar 445 ha; — mieszk. 332 w tem 100 proc. narod. pol. 90 proc. wyzn. kat. 10 proc. wyzn. ewang. — szkoła ludowa, — p, Suszec 3 km. k, Żory 6 km.

Ściernie: obszar 139 ha; — mieszk. 362 narod. pol. wyzn. katol., — szkoła ludowa, — kolonje: Zarzyna, Bärdorf, — p, k, Nowy Bieruń 4¹/₂ km.

Smardzowice: obszar 277 ha: — mieszk. 440 narod. pol. wyzn. katol., — szkoła ludowa, — p, k, Imielin 6 km.

Śmiłowice: obszar 869 ha; — mieszk. 667 narod. pol., wyzn. kat., — szkoła ludowa, — kolonja: Reta Śmiłowska p, Mokre 2 km. k, Mikołów 5 km.

Stara Kuźnia: obszar 1055 ha: — mieszk. 1165 narod. pol., wyzn. kat., — szkoła ludowa, — kolonje: Kąty, Pszczyński Las, przysiółek Kamionka, p, Halemba 2 km. k, Mikołów 8¹/₂ km.

Stara Wieś: obszar 3200 ha; — mieszk. 2300 w tem 90% polaków, 10% Niemców, 98% katol. — szkoła ludowa, — fabryka sztucznych kwiatów Jasiczka.

Studzienice: obszar 850 ha; — mieszk. 908 narod. pol. wyzn. katol. — szkoła ludowa, — kolonja: Siągarnia, — p. Jankowice 2 ¹/₂ km. k. Pszczyna 6 km.

Studzionka: obszar 2294 ha; — mieszk. 1750, w tem 92% narod. pol. 8% narod. niem. 65% wyzn. kat. — 2 szkoły ludowe, — Stary Dwór, Dwór A lejajdy, Czarne Doły, — p. k. Pawłowice 5 km.

Suszec: obszar 3525 ha; — mieszk. 1415 narod. pol. 88% wyzn. katol. — agentura pocztowa, urząd stanu cywilnego, szkoła ludowa, — kolonje: Sikowiec, St. Suszec, Grabówka, Podlesie, Owczarnie, — k. Żory 8 km.

Świerczyniec: obszar 663 ha; — mieszk. 595 w tem 99% narod. pol. 1% narod. niem., wyzn. katol. — szkoła ludowa, — kolonje: Gajówka, Owczarnia, osiedle, Myrczek, — p. Stary Bieruń 5 km. k, Nowy Bieruń i Tychy 12 km.

Szeroka: obszar 1048 ha; — mieszk. 1306 w tem 99% narod. pol. 1% narod. niem. 99% wyzn. katol. — agentura pocztowa, szkoła ludowa. — kolonje: Przysiółek Opolany, kolonja Kąty, folwark Ludwikówka, — k. Warszowice 8 km.

Tychy: obszar 3448 ha; — mieszk. 8530 w tem 80% narod. pol. 20% narod. niem. 90% wyzn. katol. — urząd pocztowy, urząd okręgowy, urząd stanu cywilnego, stacja kolejowa, posterunek policji, 6 szkół ludowych, browar książęcy, 398 rob. browar obywatelski, 129 rob., warsztat ślusarski Kropok, Ryszarda 15 rob., młyn parowy Droba Jana 3 rob., fabryka celulozy Czuliów 293 rob., cegielnia Czuliów właśc. książę Pszczyński 8 rob., wyroby drzewne w Mąkołowcu właśc. Brzoska Jan 9 rob., — kolonje: Zawieść, Mąkołowiec, Wartogłowiec, Czuliów, Glinka, Żwaków, Suble,

Urbanowice: obszar 995 ha: — mieszk. 1308 w tem 98% narod. pol. 2% narod. niem. 99% wyzn. kat. — agentura pocztowa, urząd stanu cywilnego, szkoła ludowa — kolonje: Kopaniny, Klachowiec, Wygodziorz. — k. Tychy 7 km.

Warszowice: obszar 1471 ha: — mieszk. 1150 w tem 60% narod. pol. 40% narod. niem. 60% wyzn. kat. 40% wyzn. ewang. — agentura pocztowa, urząd stanu cywilnego, stacja kolejowa, 2 szkoły ludowe, — kolonje: Warszawskie Borki, Łąki Książęce, Szczurowiec.

Wesoła: obszar 574 ha; — mieszk. 1320 w tem 99% narod. pol. 1% narod. niem. wyzn. kat. 2 szkoły ludowe, — kop. Książę 356 rob., cegielnia parowa księcia Pszczyńskiego 42 rob., młyn elektryczny 2 rob., wapieniki 5 rob. — kolonje: Szklarnia, Ławki Krasowski, — k. Brzezinka 4 1/2 km.

Wilkowyje: obszar 912 ha: — mieszk. 705 narod. pol. wyzn. katol. — szkoła ludowa, — p. k. Tychy 3 km.

Wisła Mała: obszar 839 ha; — mieszk. 816 w tem 60% narod. pol. 40% narod. niem. 95% wyzn. katol. — folwark Marjanów. p. Wisła Wielka 8 km. — k. Pawłowice 8 km.

Wisła Wielka: obszar 1300 ha; mieszk. 1335 w tem 85 proc. narod. pol. 11 proc. narod. niem. 2 miesz-

kańców żydow. 80 proc. wyzn. kat. 20 proc. wyzn. ewang. — agentura pocztowa, urząd stanu cywilnego, stacja kolejowa, szk. ludowa, posterunek policji.—folwark Owczarnia, folwark Stencla — k. Pszczyzna 12 km.

Wola: obszar 1591 ha; — mieszk. 920 narodowości polskiej wyzn. katol. — posterunek policji,—leśniczówka Kaszyca, leśniczówka Stawowy, leśniczówka Jaromin, leśniczówka Chrobok.

Woszczyce: obszar 1816 ha; — mieszk. 600 w tem 98 proc. narod. pol. 2 proc. narod. niem, 99 proc. wyzn. katol. 1 proc. wyzn. ewang. — agentura pocztowa, szkoła ludowa, posterunek policji, — kolonje: Nowy Dwór, Królówka, Zarzyna, Kopanina, Doły, Chaty Zgońskie, — k. Palowice 2 $\frac{1}{2}$ km.

Wyry: obszar 2469 ha; — mieszk. 3100 w tem 95 narod. pol. 5 proc. narod. niem. 98 proc. wyzn. katol. 2 proc. wyzn. ewang., — agentura pocztowa, urząd stanu cywilnego, szkoła ludowa, posterunek policji, — kopal. «Szczęścia Henryka» 260 rob. (przedtem 1500). — kolonje: Ostrów, Kopanina, Stara Piła, Promieniec, kop. Abram. — k. Średnie Łaziska 3 km.

Zarzecze: obszar 689 ha: — mieszk. 879, narod. pol. 98 $\frac{0}{10}$ wyzn. kat., 2 szkoły ludowe, tartak parowy Łoski Karola, 4 rob. — kolonje: Kamionka, Kostuchna, Kąty. --- p. Podlesie 1 $\frac{1}{2}$ km. --- k. Mikołów 5 km.

Zawada: obszar 550 ha; — mieszk., 890, narod. pol., wyzn. katol. szkoła ludowa, stacja kolejowa, — kolonje: Cynkownia, Jaśkowice, Lalok, Rybówka, — p. Orzesze 2 $\frac{1}{2}$.

Zawadka: obszar 211 ha: — mieszk, 199, narod. pol. wyzn, kat.

Ławieś: obszar 645 ha: — mieszk. 760, w tem 95 $\frac{0}{10}$ narod. pol., 5 $\frac{0}{10}$ narod. niem., 85 proc. wyzn. kat. urząd okręgowy, szkoła ludowa, --- kolonje: Mościska Szklarnia. --- p, k. Orzesze 4 km.

Zazdrość: obszar 138 ha: --- mieszk. 572, narod. pol. wyzn. katol., szkoła ludowa, --- kolonja: Zarzyna, Jeziorowice. --- p. k. Palowice 3 km.

Zgoń: obszar 1297 ha: --- mieszk. 827, narod. pol. 95 proc. wyzn. katol., urząd okręgowy, szkoła ludowa, --- kolonja Kopanina. --- p. Woszczyce 6 km. k. Kobiór 9 km.

Miasto Mikołów: obszar 2,312 ha: --- mieszk. 9558, w tem 55% narod. pol., 45% narod. niem. 94% wyzn. kat., 5% wyzn. ewang., 1% wyzn. żyd., urząd pocztowy, urząd okręgowy, urząd stanu cywilnego, 2 szkoły ludowe, liceum żeńskie, gimnazjum, urząd kontroli skarbowej, sąd powiatowy, inspektorat szkolny, posterunek policji --- zakłady przemysłowe: --- odlewnia i wyrób części maszyn H. Koetza nast. T. A. 350 rob., drukarnia i introligatornia Karola Miarki Sp. Wydaw. 60 robot. tartak parowy Tow. Akc. 153 rob., przemysł drzewny zjedn. Tow. i Sk. 92 rob. fabryka papieru C. H. Dietrich 87 rob. przedsiębiorstwo budowlane Hajduk Wincenty 38 rob. cegielnia elektryczna Jankowski i Lüdke 53 rob. fabryka chemiczna Dr. Zeuner 27 robot. odlewnia żelaza i metali właśc. Besuch 38 robotników, Wanderrostwerke Tow. Akc. 118 rob., odlewnia żelaza i metali Mandra i Skrzypiec 83 rob. cegielnia parowa Czecha 31 robot. cegielnia Emmahof 45 rob., kopalnia węgla Aleksandra 250 rob. młyn parowy Bulowski 14 rob. cegielnia parowa Jakóbowicza 62 rob. fabryka obuwia Wyźgoła 18 rob., śląska fabryka wyrobów mięsnych Sp. Akc. „Unikar“ 40 rob., fabryka lemoniady Sonderling i Zierer 20 rob., fabryka likierów Weissenberg 15 rob. --- kolonje: Wymyślanka, Nowy-Świat, Kałuża, Reta Gniotek, Jamna, Kiełtyka, folwark Rygułowiec, kopalnia Zapadliska.

Miasto Pszczyzna: obszar 995 ha; --- mieszk. 8000 w tem 50% narod. pol. 50% narod. niem., 70% wyzn. kat., 29½% wyzn. ewang. ½ wyzn. żyd., — urząd pocztowy, urząd okręgowy, urząd stanu cywilnego, gimnazjum, seminarjum, liceum żeńskie, 3 szkoły ludowe, starostwo, urząd skarbowy, sąd powiatowy, Wojewódzki Instytut Badania Środków Żywnościowych, powiatowa kasa chorych, powiatowa Komenda Uzupełnień, urząd regulacji Wisły, 2 szkoły niemieckie (Höhere Knabenschule, Höhere Töchterschule), komisariat policji, stacja kolejowa, — zakłady przemysłowe: gazownia i rzeźnia miejska 6 rob., tartak parowy Ebersohna 22 rob., młyn parowy Morawiec 3 rob., zakład wyrobów cementowych Gaża 7 rob., — kolonje: Sznelowiec dwór, Siedlec dwór, Kempa dwór, Stara-Wieś, Żebłowiec, Huchulka, Podstarczyniec, Strzelnica, Domy Polne, Zawodzie, Pszczyński Zamek, Bażantnica,

Powiat Tarnowskie Góry.

Miasto Tarn.-Góry: obszar 820 ha; — mieszk. 13701 w tem 35⁰/₀ narod. pol., 65⁰/₀ narod. niem. 13874 wyzn. kat., 649 wyzn. ewang., — urząd pocztowy, urząd okręgowy (przy Magistracie), urząd skarbowy, urząd akcyz i monopolów, stacja kolejowa, urząd budowlany, powiatowy urząd szkolny, okręgowy urząd górniczy, inspektorat straży granicznej, komisariat straży granicznej starostwo, powiatowa komenda policji, komisariat policji, magistrat, dyrekcja Karłuszowiec Sp. Bracka, sąd powiatowy, Izba karna, sąd rozjemczy dla spraw mieszkaniowych przy sądzie powiatowym, sąd proceduralny przy starostwie, — szkoły; gimnazjum państwowe, gimnazjum żeńskie, gimnazjum mniejszości (prywatne), gimnazjum mniejszości żeńsk.(prywatne), seminarjum nauczycielskie, szkoła górnicza, szkoła rolnicza, szkoła ludowa (mniejszości), szkoła ludowa żeńska, szkoła ludowa męska.

— Instytucje społeczne: szpital powiatowy, szpital Spółki Brackiej, zakład niemowląt (żłódek), dom ubogich, zakład św. Jana, zakład sierot (protestancki). koszary 11 pułku piechoty, koszary 3 pułku ułanów.

— Zakłady przemysłowe: tartak parowy Tow. Akc. 230 rob., przemysł drzewny i leśny Janicki 45 rob., tartak drzewny Müller Lazarus 56 rob., handel drzewny Orgler S. 11 rob., fabryka mebli Dominik Karol 15 rob., przedsiębiorstwo budowlane Jastrzębski 51 rob., ślaska wytwornia wagonów i maszyn sp. akc. 142 rob., górnośląski przemysł metalowy 50 rob. budowa powozów i reperacja samochodów Felderhof 14 rob., fabryka maszyn rolniczych «Pług» Nierobisz 35 rob., miejska gazownia, elektrownia i wodociąg 34 rob., fabryka wyrobów cementowych Böhm Herman 14 rob., fabryka wyrob. wentylizac. Stawinoga 5 rob., fabryka tutek «Silesia» tow. akc. 49 rob., fabryka mydła Lukasiak 38 rob., fabryka kawy słodowej «Prymas» 18 rob., — kolonje: Wolności, Emmahof, Karłuszowiec.

Miasto Radzionków: obszar 1641 ha; — mieszkańców 14206 w tem 85⁰/₀ narod. pol. 15⁰/₀ narod. niem. 14149 wyzn. katol. 60 wyzn. ewang. 7 wyzn. izraelskiego, — urząd pocztowy, agentura pocztowa, (w kolonji Buchacz), 2 szkoły powszechne w Radzionkowie. 2 szkoły powszechne w Rojcu, urząd okręgowy, urząd gminny, komisariat policji, — zakłady przemysłowe: kop. węgla Radzion-

ków 1246 rob. huta cynkowa Łazarza 263 rob. fabryka chemiczna Łazarza 121 rob., prażarnia cynku Łazarza 242 rob. przedsiębiorstwo robót wierzchowych Reichman 180 rob. kamieniołom Niedźwiedziński 17 rob. kop. rudy Beno Kohn 9 rob., — kolonje: Wiktor, Rojca, Buchacz, Łazy, kop. Daniela, leśnictwo Strosek.

Miasteczko: obszar 804 ha; — mieszk. 2374 w tem 80 proc. narod. pol. 20 proc. narod. niem. 2268 wyzn. katol. 4 wyzn. izrael. — magistrat, urząd okręgowy, urząd pocztowy, stacja kolejowa, szkoła powszechna, dworzec kolejowy, posterunek policji, — leśniczówka Ziegler. cegielnia parowa Powański 46 rob. cegielnia parowa magistratu 8 rob.

Żyglin; obszar 260 ha; — mieszk. 691 w tem 80 proc. narod. pol. 20 proc. narod. niem. — urząd gminy, szkoła powszechna, leśniczówka Nowak. — p. k. Miasteczko 2 km.

Żyglinek: obszar 1994 ha; — mieszk. 620 w tem 85 proc. narod. pol. 15 proc. narod. niem. — urząd gminy, leśniczówka «Szindrosz», leśniczówka «Fabjan», leśniczówka «Jabłonka», leśniczówka «Gregor», przedsiębiorstwo sprzedaży węgla Bracia Paweł 5 rob. — p. k. Miasteczko 1 $\frac{1}{2}$ km.

Jędrysek: obszar 1094 ha; — mieszk. 780 w tem 95 proc. narod. pol. 5 proc. narod. niem. — urząd okręgowy, leśniczówka «Reich», dwór Pasiaki. — p. k. Kalety 1 $\frac{1}{2}$ km.

Truszczyce: obszar 972 ha; — mieszk. 200 w tem 90 proc. narod. pol. 10 proc. narod. niem. — urząd gminny leśniczówka «Gutsza», leśniczówka «Rupik», — kolonje: Zarach, Bańduch. — p. k. Kalety 3 $\frac{1}{2}$ km.

Brynica: obszar 414 ha; — mieszk. 975 w tem 93 proc. narod. pol. 7 proc. narod. niem. — urząd gminny, szkoła ludowa, leśniczówka Bauer, leśniczówka Wiśniowski, kop. piasku Grünfeld 9 rob. — kolonje: Bisia i Ostroźnica. --- p. Świerklaniec 6 km --- k. Miasteczko 6 $\frac{1}{2}$ km.

Świerklaniec: obszar 2500 ha; — mieszk. 705 w tem 40% narod. pol., 60% narod. niem., 493 wyzn. katol., 212 wyzn. ewang., — urząd okręgowy, urząd pocztowy, szkoła mniejszości, posterunek policji — k. Nakło 4 km.

Stare Chechło: obszar 308 ha; mieszk. 1450 w tem 80⁰/₀ narod. pol., 20⁰/₀ narod. niem., urząd gminny, szkoła ludowa, — p, Świerklaniec 4 km. k, Nakło 4 km.

Nowe Chechło; obszar 103 ha; mieszk. 545 w tem 90⁰/₀ narod. pol., 10⁰/₀ narod. niem., — urząd gminny, szkoła ludowa, — p, Świerklaniec 4 km. k, Nakło 4 km.

Orzech: obszar 231 ha; — mieszk. 1157 z tego 95⁰/₀ narod. pol., 5⁰/₀ narod. niem., — urząd gminny, szkoła ludowa, — kolonja Djablina, — p, Świerklaniec 2 km., k, Nakło 2 km.

Kozłowa Góra: obszar 505 ha; — mieszk. 1897 w tem 90⁰/₀ narod. pol., 10⁰/₀ narod. niem., — urząd gminny, szkoła ludowa, agentura pocztowa, — k, Radzionków 2¹/₂ km.

Nakło: obszar 1115 ha; — mieszk. 2286 w tem 95⁰/₀ narod. pol. 5⁰/₀ narod. niem. 9 wyzn. ewang., 7 wyzn. żyd., reszta katolików, — urząd gminny, szkoła ludowa, posterunek policji, agentura pocztowa, stacja kolejowa, — wapiennik Herman 36 rob., wapiennik Marja Segen fabryka rurek 47, rob.—kolonje: Czarna Huta, Radlok, Leśniczówka, Kowolki.

Lasowice: obszar 2291 ha; — mieszk. 1570 w tem 97⁰/₀ narod. pol., 3⁰/₀ narod. niem., — urząd gminny urząd stanu cywilnego, szkoła ludowa, — p, k, Tarn.-Góry 2 km.

Sowice: obszar 124 ha; — mieszk. 814 w tem 97 proc. narod. pol., 3 proc. narod. niem., z tego 10 wyzn. ewang., — urząd gminny, szkoła ludowa,—kol. Puwerki, — p, k, Tarn.-Góry, 2 km.

Bobrowniki: obszar 725 ha; — mieszk. 1745 w tem 87 proc. narod. pol. 13 proc. narod. niem., wszyscy wyzn. kat., — urząd gminny, posterunek policji, Państwowy Zakład Wodociągowy przy szybie Adolfa 46 rob., cegielnia Bobrowniki Tomsika Augustyna 19 rob., kamieniołom Bobrowniki sp. akc. 147 rob., kamieniołom Blechówka 92 rob., kop. Seget 82 rob., warsztat mechaniczny Kazimierek Józef 12 rob., — kolonje: Blechówka, Lazarówka, kop. Fryderyka, szyb Adolfa, Seget dwór, Jaśkowice, kolonja Fajfrowiec, --- p. Rudne Piekary, k, Tarn.-Góry.

Sucha Góra: obszar 170 ha; — mieszk. 1793 w tem 96 proc. narod. pol., 4 proc. narod. niem., wszyscy wyzn. katol., — szkoła ludowa, agentura pocztowa, — kolonje: kol. Ruda, Kartuszwiec, Seget dwór, — k, Radzionków 4 km.

Rudne Piekary: obszar 256 ha; — mieszk. 1600 narod. pol., wyzn. kat., — urząd gminny urząd stanu cywilnego, agentura pocztowa, — kamieniołom Rudne Piekary 40 rob., kop. rudy i żelaza 15 rob., k, Tarn.-Góry 3 km.

Stare Tarnowice: obszar 653 ha; — mieszk. 1050 w tem 92 proc. narod. pol., 8 proc. narod. niem., 1026 wyzn. katol., 15 wyzn. ewang., 9 wyzn. izrael., urząd gminny, urząd stanu cywilnego, urząd celny, szkoła ludowa, posterunek policji, — kolonje: Leszcze, dwór Osiniec, p, k, Tarn.-Góry 3 $\frac{1}{2}$ km.

Repty Stare: obszar 408 ha; — mieszk. 1021 w tem 93 proc. narod. pol., 7 proc. narodowości niemieckiej. 9 wyznania ewang., reszta katolicy, — urząd okręgowy, urząd gminny, agentura pocztowa, szkoła ludowa, — osada Planeta, osada Weronia, — k, Tarn.-Góry 4 $\frac{1}{2}$ km.

Repty Nowe: obszar 325 ha; — mieszk. 1529 urząd gminny, urząd stanu cywilnego, urząd celny, szkoła ludowa, — k, Tarn.-Góry 4 $\frac{1}{2}$ km., p, Stare Repty 1 $\frac{1}{2}$ km.

Opatowice: obszar 352 ha; — mieszk. 862 w tem 90 proc. narod. pol., 10 proc. narod. niem., urząd gminny, szkoła ludowa, — kolonje: Rzepecko, Słomionka, p, k, Tarn.-Góry 3 $\frac{1}{2}$ km.

Piaseczna: obszar 2400 ha; — mieszk. 2189 w tem 90 proc. narod. pol., 10 proc. narod. niem. 39 proc. wyzn. ewang. reszta wyzn. kat., — urząd pocztowy, szkoła ludowa, — kolonje: Wielka kolonja, Mała kolonja, Łeśniczówka, Mały Pniowiec, — p, k, Strzybnica 1 km.

Rybna: obszar 688 ha: — mieszk. 1500 w tem 91 proc. narod. pol., 9 proc. narod. niem., 37 wyzn. ewang. reszta wyzn. katol., — cegielnia Rybna 37 rob., odlew żelaza 60 rob., cegielnia, kol., Rybna 9 rob., cegielnia Laryszów, — p, k, Strzybnica 2 km.

Boruszowice: obszar 347 ha; — mieszk. 740 w tem 91⁰/₀ narod. pol. 9⁰/₀ narod. niem. 15 wyzn. ewang. reszta katol. — szkoła ludowa, posterunek policji, — kolonje: Solarnia, Tłuczykąt, — p. k. Strzybica 5 km.

Mikoleska: obszar 925 ha; — mieszk. 206 w tem 98⁰/₀ narod. pol. 2⁰/₀ narod. niem. — urząd gminny, szkoła ludowa.

Pniowiec: obszar 1336 ha; — mieszk. 1085 w tem 96⁰/₀ narod. pol. 4⁰/₀ narod. niem. reszta katolików. — szkoła ludowa, — kolonje: Tłuczykąt, Siwcowa — p. k. Strzybica 3 km.

Powiat Rybnik.

Miasto Rybnik: obszar 1712 ha; — mieszk. 13445 z tego 12045 wyzn. kat., 1015 wyzn. ewang., i 445 wyzn. żyd., — urzędy: urząd pocztowy, urząd celny, urząd akcyz i monopolów, urząd kontroli skarbowej, inspektorat straży celnej, inspektorat lasów państwowych, urząd górniczy, urząd handlu i obrotu kolonjalnego, urząd rent wojskowych, starostwo, sąd powiatowy, izba karna, urząd ziemski, urząd budowlany, powiatowa komenda policji, komisariat policji, stacja kolejowa, — szkoły i instytucje społeczne: gimnazjum państwowe żeńskie i męskie (niemieckie), 2 8-mio kl. szkoły ludowe, ludowa szkoła mniejszości, szkoła przemysłu i handlu, sierociniec imieniem Generała Hallera, lecznica św. Juliusza, szpital spółki Brackiej, wojewódzki zakład dla umysłowo chorych, bank polski (filja), zakład Urszulanek, magistrat, — zakłady przemysłowe: miejskie zakłady przemysłowe 64 rob., browar Herman Müller 56 rob. huta rybnicka sp. akc. dyrektor Józef Peters 204 rob. huta wyrobów niklowych sp. akc. 152 rob., cegielnia parowa Jerzy Wilczyński 27 rob., cegielnia parowa Wiktor Kopiec (nieczynna), fabryka kwasu węglowego Woźniczka i S-ka 11 rob., G. fabryka mebli Antoni Herger 103 rob. fabryka mebli Edward Wyleżych 24 rob., fabryka skór B-cia Żurek (nieczynna), fabryka wyrobów tekstylnych sp. akc. dyrektor Franciszek Jagłoszewski 55 rob., dwa tartaki parowe Józef Machoczek 14 rob., fabryka wódek Karol Sobik i S-ka 11 rob., fabryka wódek Maks. Zode-man 16 rob., fabr. wódek Franciszek Mikeska 8 rob., fabr. wódek Stanisław Drzęźła 2 rob., farbiarnia i pralnia

Józef Fröhlich 11 rob., fabr. wyrobów cukrowych Ryszard Sobczyk 58 rob., fabr. musztardy «Piastr» Edward Cieślik i Leon Domagalski 16 rob., fabr. maszyn Zygmunt Tajstra 12 rob., kuźnia mechaniczna Adolf Bartonik 15 rob. drukarnia «Polonji» 10 rob., drukarnia gazety «Rybnickiej» Michał Kwiatkowski 11 rob., — kolonje: Wawok-przedmieście Smolna.

Wodzisław miasto: obszar 1092 ha; — mieszk. 4300 w tem 4273 wyzn. katol., 25 wyzn. ewang., 2 wyzn. mojżesz.. — urząd pocztowy, sąd powiatowy, posterunek policji, stacja kolejowa, szkoła ludowa, lecznica bracka, — zakłady przemysłowe: państwowa fabr. wyrobów tytoniowych 44 rob., młyn parowy Karol Sitko i Kuc Franciszek 27 rob., miejska cegielnia 12 rob., fabr. likierów Wiktor Kopicz 4 rob., fabr. maszyn rolniczych Jan Wojtala 21 rob., fabr. cukierków Augustyn Henek i Paweł Gumiński 7 rob. tartak parowy budowniczy Arndt 7 rob. tartak parowy Reichel (nieczynny), — kolonje: Grodzisko.

Żory miasto: obszar 1863 ha; — mieszk. 6120 w tem 5466 wyzn. katol., 280 wyzn. ewang., 18 wyzn. mojżesz., — sąd powiatowy, posterunek policji, magistrat, urząd policji miejskiej, urząd podatkowy, urząd pocztowy, stacja kolejowa, gimnazjum państwowe, dwie szkoły katolickie, jedna szkoła ewang., — zakłady przemysłowe: huta Pawła (odlewnia pieców) sp. akc. 84 rob., tartak parowy «Minerwa» sp. akc. 22 rob., tartak parowy Paweł Szczepan 12 rob., amerykański młyn parowy sp. akc. 16 rob., młyn parowy Nowak 5 rob., elektrownia miejska 12 rob., cegielnia parowa Bruno Bronny (nieczynna), — kolonje: Kleszczówka, Zastawa, Zwaka, Radziejówka, Śmieszek, Heincego, Bajerówka.

Adamowice: obszar 575 ha; — mieszk. 613 w tem 611 wyzn. kat., 2 wyzn. ewang., — szkoła ludowa.

Brzeziny: obszar 1066 ha; — mieszk. 2556 wyzn. katol., — agentura pocztowa, posterunek policji, stacja kolejowa, szkoła ludowa, --- zakłady przemysłowe: chemiczna fabr. «Ceres» sp. akc. 179 rob., fabr. futer i skór Fryderyk Seelig 70 rob., fabr. wyrobów cementowych Schröer Robert 70 rob., młyn gazowy Józef Malon 2 rob., --- kolonje: Dębicz, Doły, Pogwizdów, Kotusz, Lukasyňa, Jagielnia.

Boguszowice: obszar 690 ha; --- mieszk. 2300 w tem 2297 wyzn. katol., 3 wyzn. ewang., --- posterunek

policii, urząd stanu cywilnego, 2 szkoły ludowe, --- kop. «Blücher» ks. Gojdoło Donersmark i hr. Henkel Donersmark 1585 rob., --- kolonje: Raszowiec, Staw Papiorek, Las Chwałowicki, --- p, Paruszowiec 5 km., k, Rybnik 6 km.

Bełk: obszar 1524 ha; -:- mieszk. 1960 w tem 1957 wyzn. kat., 2 wyzn. ewang., 1 wyzn. mojżesz., --- kolonje: Kotłarnia, folw. «Marja», Wysoka, huta Józefiny, --- p, k, Czerwionka 4 km.

Bujaków: obszar 1354 ha; --- mieszk. 1600 wyznania kat., --- agentura pocztowa, szkoła ludowa, --- cegielnia Schafgotscheverwaltung Godula 52 rob., --- kolonje: Leśna Górna, Kołty, Mazankowice, Placówka, kop. «Emilka», --- k, Orzesze 4 km.

Biertułtowy: obszar 431 ha; --- mieszk. 5200 w tem 5180 wyzn. katol., 20 wyzn. ewang., --- urząd pocztowy, szkoła ludowa, --- kolonje- Dołki, Babia Góra, kolonja kopalni «Emy», kopalnia «Redcn», Wypandów, --- k, kopalnia Hoym 3 km.

Bogunice: obszar 215 ha; --- mieszk. 357 wyzn. katol., --- szkoła ludowa, --- kolonje: Bączkowice, p, Łyski 3 km. k. Sumina 3 km.

Bełsznica: obszar 490 ha; --- mieszk. 735 w tem 728 wyzn. katol., 7 wyzn., ewang., --- urząd stanu cywilnego, szkoła ludowa, --- kolonje: Gutscheiber, Jeden Dom, Młynisko; p. k. Gorzyce 3¹/₂ km.

Bluszczów: obszar 527 ha; --- mieszk. 675 w tem 673 wyzn. rzym. kat. i 2 wyzn. ewang., --- urząd stanu cywilnego, szkoła ludowa, --- kolonje: Ligotka, Heinrichof, Neuhof, --- p. k. Gorzyce 7 km.

Buków: obszar 357 ha; --- mieszk. 384 w tem 381 wyzn. rzym. kat., 3 wyzn. ewang. --- urząd celny II-ej klasy, szkoła ludowa, --- myto cegielnia.

Baranowice: obszar 1288 ha; --- mieszk. 995 w tem 941 wyzn. rzym. katol., 54 wyzn. ewang., --- szkoła ludowa, agentura pocztowa, --- młyn parowy Franciszek Musioł 5 rob., --- przysiółki: Szosów, Zostawa, Nowy Dwór. --- k. Baranowiec i Żory 4 km.

Chwałęcice: obszar 1046 ha; --- mieszk. 618 wyzn. kat., --- szkoła ludowa, kolonje: Pniowiec, Gzel, osada, Kozikowiec, --- p, k, Rybnik 7 km.

Chwałowice: obszar 459 ha; — mieszk. 4200 w tem 4188 wyzn. kat., 12 wyzn. ewang., — urząd okręgowy, posterunek policji, szkoła ludowa. — kop. węgla ks. Donersmarka 282 rob., — kolonje: Kozia Góra, Kielowiec, Brzezina, Nowa Kolonja, — p. k. Rybnik 3 $\frac{1}{2}$ km.

Czerwionka: obszar 459 ha; — mieszk. 6700 w tem 104 wyzn. ewang. a 6596 wyzn. katol., — urząd pocztowy, stacja kolejowa, urząd okręgowy, posterunek policji. 2 szkoły ludowe, — kop. węgla sp. akc., Huta Laury 2130 rob., cegielnia sp. akc. huta Laury 24 rob., tartak Ignacy Szymura 19 rob., — kolonje: Czerwionka, kopalnia Dębieńsk, cegielnia «Marjanny».

Czuchów: obszar 916 ha; — mieszk. 2685 w tem 2629 wyzn. rzym. kat., 56 wyzn. ewang., 2600 pol., 85 narod. niem., — szkoła ludowa, — cegielnia Hugo Neuman 23 rob., folw. «Anny», — kolonje: Ciosek, Bór, Barwina, — p, k, Czerwionka 3 km.

Czyżowice: obszar 731 ha; — mieszk. 1230 wyzn. kat., narod. pol., — agentura pocztowa, szkoła ludowa, — młyn Pędzich, — k. Wodzisław 5 km.

Chudów: obszar 821 ha; — mieszk. 970 wyzn. kat., narod. pol., — szkoła ludowa, agentura pocztowa, stacja kolejowa, — folw. «Ulrichhof».

Cisówka: obszar 309 ha; — mieszk. 336 w tem 276 wyzn. kat., 66 wyzn. ewang., narod. pol., — szkoła ludowa, — p, k, Jastrzab 8 km.

Czernica: obszar 517 ha; — mieszk. 1560 w tem 1540 wyzn. kat., 20 wyzn. ewang., 1540 narod. pol., 20 narod. niem., — szkoła ludowa, agentura pocztowa, stacja kolejowa, — szyb «Erbreich» sp. akc. kop. Szarloty (nieczynny), — kolonje: Pieńki, Babia Góra, Podlesie, Ulica, kop. «Szarlotte», kop. «Leon», dyrekcja kopalni «Szarlotte», szyb «Ignacy».

Dębieńsko Wielkie: obszar 937 ha; — mieszk. 1344 w tem 1343 wyzn. kat., 1 wyzn. mojż., 1343 narod. pol. i 1 narod. niem., — szkoła ludowa, agentura pocztowa, domy górnicze, k, Czerwionka 4 $\frac{1}{2}$ km.

Dębieńsko Stare: obszar 495 ha; — mieszk. 1465 wyzn. kat. narod. pol., — szkoła ludowa, k, Czerwionka 4 $\frac{1}{2}$ km.

Dzimierz : obszar 497 ha; — mieszk. 472 w tem 469 wyzn. rzym. kat., 3 wyzn. ewang., 471 narod. pol. 1 narod. niem., p, Łyski 3 km, k, Czernica 9 km.

Folwarki : obszar 212 ha; — mieszk. 308 wyzn. rzym. kat. narod. pol., — p, k, Żory 3¹/₂ km.

Gotartowice : obszar 712 ha; — mieszk. 1070 narod. pol. wyzn. kat. — urząd okręgowy, szkoła ludowa, — fabryka naczyń emaljowych sp. akc. (Dr. Bay) 152 rob., — kolonja Czarny Las, — p, k, Paruszowiec 4¹/₂ km.

Gorzyce : obszar 1189 ha; — mieszk. 1752 w tem 1720 wyzn. kat., 32 wyzn. ewang. 1689 narod. polskiej, 63 narod. niem., — kolonje: Kraskowiec, Osiny, Teichhof, — szkoła ludowa, agentura pocztowa, posterunek policji, stacja kolejowa.

Gorzyczki ; obszar 523 ha; — mieszk. 1500 w tem 1497 wyzn. rzym. kat., 3 wyzn. ewang. narod. pol., — szkoła ludowa, — kopalnia «Frydrycha» 76 rob., — kolonja: Przedewsie, — p, k, Gorzyce 2 i 4¹/₂ km.

Golejów : obszar 594 ha; — mieszk. 1240 wyzn. kat., narod. pol., — szkoła ludowa, — kolonje; Grabownia, Olszowiec, Siedliska, — p, k, Rybnik 6¹/₂ km.

Gołkowice : obszar 929 ha; — mieszk. 1852 w tem 1580 wyzn. kat., 270 wyzn. ewang. narod. pol., — kolonje: Żabków, Głębosz, Borowice, Podlesie, Kopic, — urząd celny, 2 szkoły ludowe, posterunek policji, — p, Godowa 2 km, k, Wodzisław 13 km.

Gierałtowice : obszar 1040 ha; — mieszk. 2300 wyzn. katol. narod. pol., — szkoła ludowa, agentura pocztowa, posterunek policji, — przysiółek: Stary Dwór, Leśniczówka, p, k, Przyszowice 3¹/₂ km.

Godów : obszar 495 ha; — mieszk. 950 w tem 760 kat., 190 wyzn. ewang. narod. pol., — kolonje: Olszynka, Zamoście, — szkoła ludowa, agentura pocztowa, urząd stanu cywilnego, — k, Wodzisław 10 km.

Gogolów : obszar 495 ha; — mieszk. 600 w tem 540 wyzn. katol. 60 wyzn. ewang. narod. pol., — szkoła ludowa, — kolonja: Kąty, p. Połomja 3 km., k. Jastrząb 4 km.

Gaszowice : obszar 545 ha; — mieszk. 1200 wyzn. kat. narod. pol., — szkoła ludowa, — kolonje: Chałupki, Pogwizdów, Dołki, — p. Łyski 3 km k. Sumina 4¹/₂ km.

Jankowice : obszar 1290 ha; — mieszk. 308 wyzn. kat., narod. pol., — szkoła ludowa, urząd okręgowy, — szyb «Hindenburga» ks Donersmark (nieczynny), — kolonje: Podkościele, Podlesie, Brzeziny, Maczydła, p, k, Rybnik 6 km.

Jastrząb Górny : obszar 1360 ha; — mieszk. 2100 w tem 2079 wyzn. katol. 21 wyzn. ewang., narod. pol., — 2 szkoły ludowe, posterunek policji, stacja kolejowa, — cegielnia Państw. domeny 16 rob., — kolonje: Dębina, Dubielec, Pochwacie, Kondziołowiec, Kędra.

Jastrząb Dolny : obszar 350 ha; — mieszk. 700 w tem 630 wyzn. kat. 79 wyzn. ewang., — szkoła ludowa, — kolonje: Annaruh, Boża Góra, Centnerhof, Mendoziec, — k, Jastrząb Górny 7 km.

Jastrząb Zdrój : obszar 233 ha; — mieszk. 352 w tem 317 wyzn. katol., 35 wyzn. ewang. — urząd pocztowy, stacja kolejowa, zakład kąpielowy Mikołaja Witczaka (kąpiele solankowe i borowinowe),

Jejkowice : obszar 1012 ha; — mieszk. 1260 wyzn. katol. — młyn parowy Jakób Hajduczek, młyn parowy Alojzy Pieczka, tartak parowy Tomasz Wojaczek. — kolonje: Chałupki, Skowronia Góra, — 2 szkoły ludowe, posterunek policji. — p. k, Rybnik 5 km.

Jedłownik : obszar 473 ha; — mieszk. 750 w tem 740 wyzn. katol. 10 wyzn. ewang. — szkoła ludowa — kolonja Karkoszki, — p. k. Wodzisław 2 $\frac{1}{2}$ km,

Kornowacz : obszar 479 ha; — mieszk. 770 wyznania katol. narod. pol. — szkoła ludowa, agentura pocztowa, — młyn parowy Franciszek Pytlik, — kolonja Kornowacka.

Kłokocin : obszar 513 ha: — mieszk. 600, wyzn. katol., narod. pol. — szkoła ludowa. — p. Świerklany Górne 5 $\frac{1}{2}$ km. — k. Paruszowiec 7 km.

Kobyła : obszar 401 ha; — mieszk. 710 w tem 703 wyzn. katol. 7 wyzn. ewang. — szkoła ludowa. — p, Kornowacz 3 km.

Kamień pod Rzędówką : obszar 550 ha; — mieszk. 920 wyzn. katol. — szkoła ludowa, — kolonje: Świerki, Lasoki, Młyn Spędłowicc, Cegielnia, — p. k. Rzędówka 1 km,

Kamień nad Odrą: obszar 217 ha; — mieszk. 297.

Knurów: obszar 790 ha; — mieszk. 10000 wyzn. katol. — urząd pocztowy, posterunek policji, stacja kolejowa, 2 szkoły ludowe, — kopalnia «Skarboferm» 1300 rob. koksownia «Skarboferm» 300 rob., cegielnia państwowa (nieczynna), szyb «Piotr Paweł», «Foch».

Krywałd: obszar 437 ha; — mieszk. 1014 w tem 1011 wyzn. katol. 3 wyzn. ewang. — szkoła ludowa, agencja pocztowa, posterunek policji, — fabryka prochu «Lignoza» S-ka Akc, 500 rob. — młyn Jagielnia, folwark «An-gielów». — k. Szczygłowice 2 km.

Krzyszkowice: obszar 643 ha; — mieszk. 1392 wyzn. katol. — szkoła ludowa, cegielnia Karol Herccer 16 rob. — p. Kornowacz 5 1/2 km. — k. Czernica 4 km.

Kokoszyce: obszar 840 ha; — mieszk. 1050 w tem 1049 wyzn. katol., 1 wyzn. ewang. — szkoła ludowa, agencja pocztowa, — k. Wodzisław 5 1/2 km.

Kucharzówka: obszar 39 ha; — mieszk. 153 w tem 152 wyzn. katol., 1 wyzn. ewang. — p. Świerklany Górne 3 km. — k. Wodzisław 10 km,

Książenice: obszar 1162 ha; — mieszk. 1180 wyzn. katol. — szkoła ludowa, — kolonja: Lasoki I i II. Leśniczówka. — p. k. Rzędówka 3 km.

Kleszczów: obszar 742 ha; — mieszk. 800 narodowości pol., wyzn. katol. --- szkoła ludowa, --- kolonja; Dębie -- przysiółek Śmieszek. --- p. k. Żory 2 km.

Krostoszowice: obszar 282 ha; --- mieszk. 784 narod. pol., wyzn. katol. --- szkoła ludowa, --- kolonja: Tizerowiec, Pieterzec. --- p. k. Wodzisław 6 1/2 km.

Leszczyny: obszar 800 ha; --- mieszk. 1992 w tem 1665 wyzn. katol., 327 wyzn. ewang. --- szkoła ludowa, --- tartak Augustyn Węgrzyk 4 rob., --- kolonje; Malenia, Nowy Dwór, Szczotki, Rzędówka, Bełkowiec, Ciosck. --- p. k. Rzędówka 2 km.

Łaziska: obszar 788 ha; --- mieszk. 960 narod. pol. --- szkoła ludowa. --- p. k. Gorzyce 5 km.

Ligota Rybnicka: obszar 1590 ha; --- mieszk. 5480 wyzn. katol. --- 2 szkoły ludowe. --- fabryka emalji

S-ka Akc. dyrektor Dr. Menden 2.222 rob. --- kolonje: Paruszowiec, Ogrodowa, Raszowiec, Piaski, Ligocka Kuźnia, Stawowa, Huta «Karsten». --- urząd pocztowy, posterunek policji. --- p. k. Paruszowiec 2 km.

Lubomia: obszar; 1483 ha; ---mieszk. 2238 wyzn. katol. --- 2 szkoły ludowe, agentura pocztowa, posterunek policji. --- tartak parowy Jan Białas, (nieczynny) fabryka lnu Ks. Lichnowski 15 rob. --- kolonje: Malesiewiczze, folwark Paprotny.

Łuków: obszar 275 ha; --- mieszk. 452 --- p. Łyski 3 km. --- k. Czernica 6 km.

Ligota Tworkowska: obszar 165 ha; --- mieszkańców 224 wyzn. katol. --- szkoła ludowa. --- p. Lubomia 6 $\frac{1}{2}$ km.

Łyski: obszar 952 ha; --- mieszk. 1300 wyznania katol. --- szkoła ludowa, szkoła gospodarcza żeńska, agentura pocztowa, posterunek policji. --- kolonje; Wygony, Kamionki, Łyseckie Podlesie. --- k. Sumina 3 $\frac{1}{2}$ km.

Łańce: obszar 556 ha: --- mieszk. 325 wyznania katol. --- szkoła ludowa. --- kolonje: Borki, Wyględów, --- p. Kornowacz 1 km. --- k. Czernica 9 km.

Mszana: obszar 1306 ha; --- mieszk. 2403 wyzn. katol. --- 2 szkoły ludowe, urząd okręgowy, posterunek policji. --- kolonje: Boża Góra, Biadaczów, Mszańskie granice. --- p. k. Jastrząb 6 km.

Marklowice Górne: obszar 559 ha: --- mieszk. 687 wyzn. katol. --- szkoła ludowa, agentura pocztowa, --- k. Wodzisław 5 km.

Marklowice Dolne: obszar 816 ha; --- mieszk. 1550 wyzn. katol. --- szkoła ludowa, --- kolonje: Praga, Grodzisko, Chałupki, --- k. Wodzisław 5 km. --- p. Marklowice.

Marusze: obszar 63 ha; --- mieszk. 255 wyzn. katol. --- szkoła ludowa, --- cegielnia Henryk Goldman 35 rob. --- p. k. Wodzisław 2 $\frac{1}{2}$ km.

Moszczenica: obszar 1023 ha: --- mieszk. 1830 w tem 1812 wyzn. katol. 18 wyzn. ewang. --- szkoła ludowa, --- cegielnia Jan i Alojzy Ranoszek 24 rob., --- kolonja: Szczotkowiec. --- p. k. Jastrząb 3 km.

Nieboczowy: obszar 567 ha; — mieszk. 645 wyzn. kat., — kolonje: Trawniki, Wyspa, Stawiska. — Lubomia $4\frac{1}{2}$ km.

Niedobczyce: obszar 732 ha; — mieszk. 6000 w tem 5880 wyzn. kat., 120 wyz. ewang. — 2 szkoły ludowe, — stacja kolejowa, kopalnia Rymer 1400 rob., — posterunek policji, — p. Popielów 2 km.

Niewiadom Górny. obszar 350 ha. — mieszk. 1850 w tem 1832 wyzn. kat., 8 wyzn., ewang. — 2 szkoły ludowe, — agentura pocztowa — kopalnia Hoym 1700 rob., — kolonje: Bórowiec, — k. kopalnia Hoym $\frac{1}{2}$ km.

Niewiadom Dolny: obszar 190 ha: — mieszk. 900 w tem 864 wyzn. kat., 36 wyzn. ewang. — kolonja: Beaty, — p. Niewiadom Górny 1 km., — k. kopalnia Hoym. 1 km.

Nowa Wieś: obszar 368 ha: — mieszk., 283 wyzn. katol., narod. pol., — p. Lyski 2 km. k. Sumina 5 km.

Ochojec: obszar 1357 ha: — mieszk. 845 wyzn. kat., — szkoła ludowa, — przysiółek Młynek, tartak parowy Ludwik Machoczek 20 rob.,

Orzepowice: obszar 375 ha: — mieszk. 898 wyzn. kat., — szkoła ludowa, — kolonja Wawok, — p. k. Rybnik $8\frac{1}{2}$ km.

Olza: obszar 413 ha; — mieszk. 1000 wyzn. kat. — szkoła ludowa, agentura pocztowa, posterunek policji, stacja kolejowa.

Osiny: obszar 624 ha: — mieszk. 687 w tem wyznania katol. 638 wyzn. ewang, 49, — szkoła ludowa, urząd okręgowy, — przysiółek Bajcrowska. — p. k. Baranowice $2\frac{1}{2}$ km.

Pogrzebień: obszar 686 ha; — mieszk. 570 wyzn. katol. — szkoła ludowa, — kolonja Potoki, — p. Kornowacz 2 km.

Przegędza: obszar 1500 ha: — mieszk. 790 wyznania katol. narod. pol. — szkoła ludowa, agentura pocztowa, — kolonje; Szczotki, Stara Przegędza, Leśniczówka. — p. k. Rzędówka 3 km.

Przyszowice: obszar 1174 ha: — mieszk. 2787
wyzn. katol. narod. pol. — szkoła ludowa, agentura pocztowa, stacja kolejowa.

Podbucze: obszar 64 ha; — mieszk. 220 wyzn. katol. narod. pol. — szkoła ludowa, agentura pocztowa, — k. Wodzisław.

Pstrążna; obszar 393 ha; — mieszk. 510 w tem 504 wyzn. katol. 5 wyzn. ewang. narod. pol. — szkoła ludowa, — przysiółek Podlesie, — p. Łyski 4 1/2 km, — k. Czernica 7 km.

Połomja: obszar 1424 ha; — mieszk. 1290 wyznania katol. narod. pol, — agentura pocztowa, szkoła ludowa, — kolonja Paulshof, Dofanek. — k. Jastrząb 6 1/2 km.

Odra: obszar 534 ha; — mieszk. 277 — k. Gozryce 4 1/2 km.

Paniówki: obszar 720 ha: — mieszk. 1230 wyzn. kat., narod. pol., — szkoła ludowa.

Pszów: obszar 825 ha: --- mieszk. 3470 w tem 3468 wyzn. kat., 2 wyzn. ewang., 2931 nar. pol., 531 nar. niem. --- urząd okręgowy, agenturę pocztowa, urząd stanu cywilnego --- posterunek policji --- szkoła ludowa --- kopalnia „Anna“ 2260 rob., cegielnia Józef Scholz 29 rob. --- przysiołki: Pszowskie Kąty, szyb „Zawada“, Nowy Dwór, --- k. Czernica 6 km.

Pszowskie Doły; obszar 435 ha: --- mieszk. 2900 w tem 2855 wyzn. kat., 5 wyzn. ewang. 2050 narod. pol. 850 narod. niem. --- szkoła ludowa, --- kolonje: Kalwarja, Brzezinka. --- p. Pszów 1 1/2 km. k. Czernica 6 km.

Pietrzkowice: obszar 238 ha: --- mieszk. 328 w tem 324 wyzn. kat., 4 wyzn. ewang., narod. pol. --- szyb Dickeverwandschaft 400 rob.

Piece: obszar 281 ha: --- mieszk. 850 w tem 834 wyzn. kat., 16 wyzn. ewang. 834 narod. pol., 16 nar. niem., szkoła ludowa. --- szyb Cecylja p. k. Czernica 3 km.

Palowice: obszar 1194 ha: --- mieszk. 680 w tem 678 wyzn. kat., 2 wyzn. ewang. narod. pol., --- szkoła ludowa, --- agentura pocztowa, stacja kolejowa --- kolonje: Pawłowiec, Pawłów, Chocholąg Jasionki,

Popielów: obszar 605 ha; — mieszk. 2660 wyzn. katol. narod. pol. — szkoła ludowa, urząd okręgowy, agen-

tura pocztowa, — przysiółki: Żabik, Świercze, Mośnik, Radziejów, młyn Gzel. — szyb Marcina 8 rob. — k. Nie-dobczyce 2 km.

Rzuchów: obszar 438 ha; — mieszk. 419 wyzn. katol. narod. pol. --- szkoła ludowa, --- kolonje: Dąbro-wa, Łapacz, Łęgów. --- p. Kornowacz 4 km. --- k. Czernica 7 km.

Rówień: obszar 478 ha; --- mieszk. 840 wyzn. katol. narod. pol. --- szkoła ludowa, kolonje: Wygoda, młyn Bisa. --- p. k. Żory 4 $\frac{1}{2}$ km.

Radoszowy Wielkie: obszar 186 ha; --- mie-szkańców 1860 wyzn. katol. narod. pol. --- urząd okręgo-wy, 2 szkoły ludowe, kol. Radoszowy Dolne. --- p. k. Czerni-ca 1 $\frac{1}{2}$ km,

Radoszowy Górne: obszar 152 ha; --- mieszk. 750 w tem 736 wyzn. katol. 14 wyzn. ewang. narod. pol. --- kopalnia Leona (Gwarectwo węglowe Szarloty) 1200 rob. --- p. k. Czernica $\frac{1}{2}$ km.

Radlin: obszar 1830 ha: --- mieszk. 8645 w tem 8625 wyzn. katol. 20 wyzn. ewang. 8145 narod. pol. 500 narod. niem. --- 6 szkół ludowych szkoła niemiecka pry-watna, agentura pocztowa, urząd okręgowy, posterunek policji, stacja kolejowa, --- kopalnia Emma z koksownią włość, baron Rotschild 1801 rob. kop. Reden (Gwarectwo węglowe Szarlotte nieczynna). --- kolonje: Obszary, Kępa, Kisielec, Szarowice, Gorzyny, Emma.

Raszczyce: obszar 594 ha; — mieszk. 956 wyzn. katol., narod. pol. — szkoła ludowa. urząd celny, poste-runek policji.

Rogowy: obszar 678 ha; — mieszk. 1051 wyzn. katol. w tem 1011 narod. pol., 40 narod. niem., — 2 szkoły ludowe — urząd pocztowy, posterunek policji, kolonje: Syrynka, Wytrząsów, Rogowiec, — przysiółek Rogowski Łas, Bełsznica, k. Gorzyce 4 $\frac{1}{2}$ km.

Ruptawa: obszar 1142 ha: — mieszk. 1200 w tem 1166 wyzn. katol. 34 wyzn. ewang., 1164 narod. pol. 36 na-rod. niem. 2 szkoły ludowe, — posterunek policji. p. k. Jastrzab 5 km.

Rydułtowy górne: obszar 218 ha; — mieszk. 4,654 w tem 4,486 wyzn. katol., 184 wyzn. ewang., 3,450

narod. pol., 1200 narod. niem. — 2 szkoły ludowe, urząd okręgowy, posterunek policji, kopalnia Szarlotte 3000 rob., szyb Schreibera 1300 rob., — k. Czernica 2¹/₂ km. p. Rydułtowy dolne 1 km.

Rydułtowy dolne: obszar 612 ha; — mieszk. 6150 w tem 6028 wyzn. kat., 122 wyzn. ewang. 4650 nar. pol. 1500 nar. niem., cegielnia Emil Heczer 100 rob.—kolonje: Karola, Radlikowiec, Bąszowiec, urząd pocztowy, urząd okręgowy, szkoła ludowa, — k. Czernica 2¹/₂ km.

Ruptawiec: obszar 26 ha; — mieszk. 80 w tem 74 wyzn. kat., 6 wyzn. ewang., 64 narod. pol., 16 narod. niem. — szkoła ludowa, — p. k. Jastrząb 6¹/₂ km.

Rogoźna: obszar 423 ha: — mieszk. 638 wyzn. katol., narod. pol. — szkoła ludowa, przysiółki: Leśniczówka, Hańcówka, p. k. Żory 3¹/₂ km.

Rój: obszar 451 ha: — mieszk. 740 wyzn. katol. narod. pol. — szkoła ludowa, — urząd okręgowy, przysiółek Brodek p. Górne Świerklany 2¹/₂ km, k. Żory 7 km.

Stanowice: obszar 747 ha: — mieszk. 774 wyzn. kat., narod. pol. — szkoła ludowa, agentura pocztowa — przysiółki: Podlesie, Podgrabina, k. Czerwionka 3 km.

Skrbeńsko: obszar 127 ha: — mieszk. 550 w tem 496 wyzn. kat., 55 wyzn. ewang., narod. pol. — szkoła ludowa, — kolonja: Małe Skrzeńsko, p. Godowa 3 km. k. Jastrząb 7¹/₂ km.

Szczerbice: obszar 414 ha: — mieszk. 630 wyzn. kat. narod. pol. — kolonja Solarnia, Burowiec, p. Rybnik 8 km. k. Czernica 4 km.

Szczygłowice: obszar 1469 ha: — mieszk. 650 wyzn. kat., w tem 645 narod. polskiej, 5 narod. niem. — szkoła ludowa, — agentura pocztowa, stacja kolejowa.

Syrynia: obszar 1535 ha: — mieszk. 1430 wyzn. kat. narod. pol. — szkoła ludowa, młyn Bugła, — kolonje: Grabówka, Dąbrowa. --- p. Lubomia 4 km.

Sumina: obszar 436 ha; — mieszk. 490 wyzn. kat., narod. pol. — szkoła ludowa, stacja kolejowa — kolonje: Dołki, Sumińska Dolina, Podlesie, posterunek policji (graniczny.) p, Lyski 2 km.

Skrzyszów: obszar 1134 ha: — mieszk. 1532 wyzn. kat., narod. pol. — 2 szkoły ludowe, osada młyn Olszyna, las Buczyna, p. Godowa 4 km. --- k. Wodzisław 8¹/₂ km.

Świerklany Górne: obszar 562 ha; — mieszk. 1045 w tem 1040 wyzn. kat., 5 wyzn. ewang. 1040 narod. pol., 5 narod. niem. — szkoła ludowa, posterunek policji. — agentura pocztowa, k. Rybnik 8¹/₂ km.

Świerklany Dolne: obszar 692 ha; — mieszk. 1089 wyzn. kat., narod. pol. — szkoła ludowa, cegielnia Franciszek Sobocik 26 rob., — przysiółki: Brychówki, Nowa Wieś, Sześć Chałup, Szklarnia, Kościelec, p. Górne Świerklany — k. Rybnik 10 km.

Skrzeczkowice: obszar 188 ha; --- mieszk. 225 wyzn. kat., w tem 140 nar. pol., 85 nar. niem. — szkoła ludowa — p. Górne Świerklany 3 km. Żory 6¹/₂ km.

Szczejkowice: obszar 1198 ha; --- mieszk. 660, w tem 659 wyzn. kat. 1 ewang., nar. pol. — szkoła ludowa, urząd okręgowy, — kolonja: Nowa Wieś. — przysiółki: Radziejówka, Żwaka, — p. k. Palowice 3¹/₂ km.

Turza: obszar 280 ha; --- mieszk. 969 wyzn. kat. narod. polsk. — młyn Skatuła — kolonja: Nowa Turza, Olszynica — p. k. Wodzisław 4 km.

Turza Mała: obszar 180 ha; — mieszk. 310 wyzn. kat. narod. pol. — p. k. Wodzisław 2¹/₂ km.

Uchylsko: obszar 270 ha: mieszk. 248 wyzn. kat. narod. pol. — szkoła ludowa — kolonja: Osiny, Kraskowiec, — p. k. Gorzyce 2¹/₂ km.

Wielopole: obszar 575 ha; mieszk. 1040 wyzn. kat. narod. pol. --- szkoła ludowa --- tartak parowy Wojciech Oślizłok 9 rob., cegielnia parowa Maksymilian Wolf (nieczynna) --- kolonja Rybnicka Kuźnia, Stronkowiec, folwark Józefowiec, młyn Ruda, --- p. k. Rybnik 4 km.

Wilchwa: obszar 856 ha; — mieszk. 1290 wyzn. kat., narod. pol. --- 2 szkoły ludowe, dwór Pustki, --- p. k. Wodzisław 3 km.

Wilcza Górna: obszar 906 ha; — mieszk. 780 wyzn. kat. narod. pol. --- szkoła ludowa, --- posterunek policji --- kolonja Wrzosa,

Wilcza dolna: obszar 689 ha. mieszk. 780 wyzn. kat. narod. pol. --- szkoła ludowa --- cegielnia T-wo Akc. Alemagne (nieczynna).

Zofjówka: obszar 27 ha; — mieszk. 98 w tem 87 wyzn. kat. 9 wyzn. ewang. narod. polskiej.

Zwonowice: obszar 1452 ha; — mieszk. 769 wyzn. kat. narod. pol., — 2 szkoły ludowe, — kolonja Lipie, — k, Sumina 4 km.

Zebrzydowice: obszar 638 ha; — mieszk. 884 wyzn. kat. narod. pol., — szkoła ludowa, — zamek Podleśniowiec, — p, k, Rybnik 4½ km.

Zamysłów: obszar 266 ha; — mieszk. 1000 w tem 990 wyzn. kat. 10 wyzn. ewang, narod. pol., — szkoła ludowa, — kolonje: Nacyna, Wrzosy, — p, k, Rybnik 3½ km.

Zawada; obszar 381 ha; — mieszk. 956 wyzn. kat. narod. pol., — szkoła ludowa, — cegielnia Bernard Kanarek 26 rob., Młyn Zawada, szyb Vera, p, Kokoszyce 3½ km. k, Wodzisław. 8 km.

Żytna: obszar 612 ha; — mieszk. 430 wyzn. kat. narod. pol., — szkoła ludowa, — kolonje: Grabie, Budziń.

Powiat Cieszyn.

Miasto Cieszyn: obszar 414 ha: --- mieszk. 15634 w tem 10112 wyzn. katol. 4034 wyzn. ewang., 1432 wyzn. mojż., 57 innych wyznań, 9518 narod. pol., 4816 narod. niem. 1306 innej narod.,--- urzędy: starostwo, sąd okręg. sąd powiatowy, powiatowa kmda policji i komisariat policji, inspektorat i komisariat celny, kasa skarbowa, urząd pocztowy, --- szkoły i instytucje społeczne: państwowe gimnazjum polskie im. Osuchowskiego, państwowe gimnazjum niemieckie, państwowa szkoła handlowa i dokształcająca, męska szkoła ludowa im. Konarskiego, męska szkoła wydziałowa im. Hasewicza, żeńska szkoła wydziałowa im. Konopnickiej, szkoła ludowa im. Jadwigi, szkoła powszechna im. Mickiewicza, państwowa szkoła gospodarstwa wiejskiego, państwowe seminarjum żeńskie i szkoła ćwiczeń, prywatna szkoła niemiecka żeńska SS.

Boromeuszek, powszechna szkoła niem., wydziałowa szkoła niemiecka, gospodarcza szkoła niemiecka, niemiecka szkoła doksztalająca, powszechna szkoła polska, ochronka polska i niemiecka, zakład wychowawczy, śląski szpital krajowy, szpital SS. Elżbietanek, szpital Braci Miłosiernych, --- zakłady przemysłowe: cegielnia Apfel Ludwik 15 rob., fabr. pilników Adamek Stefan 8 rob., fabr. narzędzi kuchennych Karol Bilowski i S-ka 11 rob., cieszyńska przetwórnia papieru 24 rob., chemiczna fabryka »Colarja« 4 rob., cieszyński przemysł plecionkowy 16 rob., fabr. czekolady Delta i S-ka 40 rob., drukarnia Mitreğa Paweł 36 rob., drukarnia Nowak Henryk 36 rob., młyn parowy Eisner Herman 10 rob., elektrownia miejska 38 rob., młyn parowy Fazan Jan 10 rob., fabr. pasów popędowych Guerlich G. 20 rob., tartak parowy M. Haber i S-ka 2 rob., fabr. biczy Kempler B. i Ska 42 rob., wyrób maszyn Kisling i Skrobanek 50 rob., fabr. skór Kohn Zygmunt i Syn 50 rob., wyrób biczy Laska i S-ka 15 rob., fabr. musztardy i konserw »Luculus« i S-ka 16 rob., fabr. mebli Niemiec Paweł 47 rob., wyrób żelaza Piast S-ka 60 rob., fabr. kufków i kartonaży »Roże« 35 rob., fabr. zegarów Świt S-ka, 100 rob., fabr. budzików Jan Tella i S-k, fabr. mebli Skrzywanek Jan 95 rob., fabr. żelazek do prasowania »Silezja 30 rob., Union Werke 70 rob., wyrób motorów »Zem« S-ka 70 rob., browar i fabr. likierów (zamek) 142 rob..

Bobrek: obszar 700 ha; — mieszk. 3300 w tem 2000 wyzn. kat., 1270 wyzn. ewang., 3 wyzn. mojżesz., 3000 narod. pol., 30 narod. niem., 270 innej narodowości, — seminarjum nauczycielskie i szkoła ćwiczeń, szkoła ludowa.

Pastwiska: obszar 534 ha; — mieszk. 1510 w tem 1126 wyzn. kat., 361 wyzn. ewang. 23 wyzn. mojżesz., 1491 narod. pol., 11 narod. niem., 1 innej narod., — szkoła ludowa, — kolonje: Boguszowice, Kalembice.

Goleszów: obszar 1208 ha; — mieszk. 2900 w tem 863 wyzn. kat., 1640 wyzn. ewang., 44 wyzn. mojżesz. 96 proc. polaków, 2,7 proc. narod. niem. i 1 proc. innej narodowości, — 7-mio klasowa szkoła powszechna i szkoła ludowa, urząd pocztowy, urząd celny, stacja kolejowa, — fabr. cementu »Portland« S-ka Akc. 850 rob., wapiennik Cichego 20 rob., piła parowa 10 rob., — kolonje: Robotnicza, Równia Żydów,

Godziszów: obszar 554 ha; — mieszk. 750 w tem 63 wyzn. katol., 685 wyzn. ewang. 748 narod. pol., 1 narod. niem., 1 innej narod., — 2 kl. szk. powszechna.

Cisownica: obszar 960 ha; — mieszk. 1062 w tem 49 wyzn. kat., 1003 wyzn. ewang., 1062 narod. pol., 2 kl. szk. powszechna, — kolonja Pasicki.

Kozakowice Górne: obszar 157 ha: — mieszk. 290 w tem 51 wyzn. katol. 239 wyzn. ewang., 290 narod. pol., 2 kl. szk. powszechna.

Kozakowice Dolne: obszar 231 ha; — mieszk. 235 w tem 30 wyzn. katol., 220 wyzn. ewang., 250 narod. polskiej.

Bażanowice: obszar 597 ha; — mieszk. 546 w tem 187 wyzn. katol., 359 wyzn. ewang. 546 narod. pol. — 2-dwu klasowa szkoła powszechna.

Wisła: obszar 11,100 ha; — mieszk. 4490 w tem 200 wyzn. katol., 4150 wyzn. ewang. 10 wyzn. mojżesz., 130 innych wyznań, 4490 narod. pol. — 2 szkoły ludowe, szkoła ludowa w Jaworniku, Kopydle, Czornym, Cienkowie i Malince, urząd pocztowy, posterunek policji, — tartak parowy 30 rob., stolarnia parowa 6 rob., — kolonje i przysiółki: Jawornik, Dziechcin, Kopydło, Labajów, Czorny, Cieńków, Malinka, Kościejów, Tokarnia.

Ustroń: obszar 4348 ha; — mieszk. 4330 w tem 1720 wyzn. katol., 2454 wyzn. ewang., 126 wyzn. mojżesz. 4300 narod. pol. 30 narod. niem, — 7-mio klasowa szkoła powszechna, urząd pocztowy, posterunek policji. — fabryka śrub i wyrobów kutyh Brewiller i sp. & Urban i Synowie 250 rob., tartak parowy Löwy 20 rob. fabryka mebli giętych «Mundus» 35 rob., zakład kąpieli borowinowych 35 rob., --- przysiółki: Mała i Wielka Czantorja, Równica, Poniewiec, Goje, Dobka, Jaszowice.

Hermanice: obszar 367 ha; — mieszk. 864 w tem 401 wyzn. kat. 500 wyzn. ewang., 3 wyzn. mojżesz. 864 narod. pol.

Nierodzim: obszar 358 ha; — mieszk. 607 w tem 238 wyzn. katol. 360 wyzn. ewang. 9 wyzn. mojżesz. narod. pol., — 2-dwu klasowa szkoła ludowa, — przysiółek: Bładnica.

Lipowiec: obszar 920 ha: — mieszk. 964 w tem 837 wyzn. katol. 125 wyzn. ewang. 2 wyzn. mojżesz. narod. pol. --- 3 kl. szkoła powszechna — kolonja: Bernatka, Nawocicy.

Istebna: obszar 4828 ha; — mieszk. 2230 w tem 1870 wyzn. katol. 30 wyzn. ewang. 10 innych wyznań narodowości pol. — 2 szkoły powszechne, urząd pocztowy, posterunek policji.

Jaworzynka: obszar 2332 ha; — mieszk. 1830 wyzn. katol., narod. pol., — szkoła ludowa.

Koniaków: obszar 1088 ha; — mieszk. 1160 w tem 805 wyzn. katol., 350 wyzn. ewang., 5 innych wyznań. narod. pol. — 2 szkoły ludowe.

Kaczyce: obszar 879 ha; — mieszk. 1500 wyzn. katol., narod. pol., — 4-ro klasowa szkoła ludowa, posterunek policji, — przysiółek Otrębów.

Ogrodzona: obszar 718 ha; — mieszk. 473 w tem 254 wyzn. katol., 206 wyzn. ewang., 13 wyzn. mojżesz. narod. pol., — 4-ro kl. szkoła ludowa, agentura pocztowa.

Zamarski: obszar 863 ha; mieszk. 960 w tem 529 wyzn. katol., 427 wyzn. ewang., 4 wyzn. mojżesz., narod. pol. — 2-u klasowa szkoła ludowa. — przysiółek Rudów.

Kostkowice: obszar 524 ha; — mieszk. 414 w tem 246 wyzn. katol., 168 wyzn. ewang., narod. pol., --- 2-u klasowa szkoła ludowa, --- przysiółek Sambów.

Kisielów: obszar 337 ha; --- mieszk. 353 w tem 254 wyzn. katol. 99 wyzn. ewang., narod. pol., --- 2-u kl. szkoła ludowa.

Łączka: obszar 189 ha; --- mieszk. 138 w tem 61 wyzn. katol., 77 wyzn. ewang., narod. pol.

Gumna: obszar 405 ha; --- mieszk. 334 w tem 142 wyzn. katol., 185 wyzn. ewang. 7 wyzn. mojżesz., narodowości polskiej, --- 2-u klasowa szkoła ludowa.

Krasna: obszar 591 ha; --- mieszk. 539 w tem 368 wyzn. katol., 171 wyzn. ewang., narod. pol. --- 2-u klasowa szkoła ludowa, --- przysiółek Guldowy.

Pogwizdów: obszar 700 ha; --- mieszk. 860 w tem 660 wyzn. katol., 1190 wyzn. ewang., narod. pol., --- 4-ro klasowa szkoła ludowa, agentura pocztowa, posterunek policji, --- przysiółek Parchów, Folwarczek, --- kolonia Markłowice.

Brzezówka: obszar 460 ha; --- mieszk. 411 w tem 258 wyzn. katol. 197 wyzn. ewang., 6 innych wyzn. narodowości polskiej.

Hażlach: obszar 1233 ha; --- mieszk. 1219 w tem 815 wyzn. katol., 400 wyzn. ewang., 4 wyzn. mojżesz. narodowości polskiej, --- 3-y klasowa szkoła ludowa.

Wielkie Kończyce: obszar 1853 ha; --- mieszk. 1410 w tem 1407 wyzn., katol., 3 wyzn. ewang., narod. pol., --- 3 szkoły ludowe, agentura pocztowa, posterunek policji, --- szyb wiertniczy 35 rob. --- kolonje: Babilon, Rudnik, Odnóżka.

Kończyce Małe: obszar 1193 ha; --- mieszk. 1699 wyzn. katol., w tem 1670 polaków 29 innej narod.

Zebrzydowice: obszar 1604 ha: — mieszk. 2500 w tem 2480 wyzn. katol., 20 wyzn. ewang., narod. pol., --- 6-cio klasowa szkoła ludowa, 1-dno klasowa szkoła wydziałowa, urząd skarbowy, urząd celny, urząd pocztowy, posterunek policji, — fabryka octu 3 rob.,

Markłowice Górne: obszar 532 ha; — mieszk. 933 wyzn. katol., narod. pol., — 4-ro klasowa szk. ludowa.

Pruchna: obszar 1913 ha; — mieszk. 1508 w tem 986 wyzn. katol., 536 wyzn. ewang., 6 wyzn. mojżesz., narodowości pol., — szkoła ludowa, posterunek policji, — tartak parowy 25 rob., gorzelnia 5 rob., — kolonje: Gawriniec Babusiów, Chałupy, Kilisztwo, Las Rudnicki, Kopaniny, Zamek.

Ochaby: obszar 1300 ha; — mieszk. 1205 w tem 665 wyzn. katol., 335 wyzn. ewang., 5 wyzn. mojżesz., narod. pol., — kolonje: Baranowice, Bagno, Kamieniec.

Puńców: obszar 1048 ha; — mieszk. 1100 w tem 880 wyzn. katol., 220 wyzn. ewang., narod. pol., — 4-ro klasowa szkoła ludowa, urząd pocztowy.

Dzięgielów: obszar 817 ha; — mieszk. 573 w tem 420 wyzn. katol., 154 wyzn. ewang., narod. pol., — 2-u klasowa szkoła ludowa.

Mnisztwo: obszar 185 ha; — mieszk. 450 w tem 310 wyzn. katol. 140 wyzn. ewang., narod. pol., — 2 klasowa szkoła ludowa.

Brenna: obszar 7817 ha; — mieszk. 4150 w tem 4101 wyzn. katol., 30 wyzn. ewang., 2 wyzn. mojżesz. 9 innych wyznań, narod. pol., --- 4 i 2-u klasowa szkoła ludowa, urząd pocztowy, posterunek policji, — tartak parowy Freud Maksymiljan 15 rob., — kolonje: Bukowa, Leśnica,

Małe Górki: obszar 274 ha; — mieszk. 450 w tem 448 wyzn. katol., 2 wyzn. ewang., narod. polskiej.

Leszna Górna: obszar 910 ha; — mieszk. 650 w tem 280 wyzn. katol., 370 wyzn. ewang. 620 narod. pol. 30 innej narod., — 4-ro klasowa szkoła ludowa, posterunek policji, — dwa tartaki wodne.

Skoczów: obszar 991 ha; — mieszk. 3241 w tem 2298 wyzn. katol., 120 wyzn. ewang., 222 wyzn. mojżesz. 2700 narod. pol., 541 narod. niem., — polska szkoła u-dowa i wydziałowa, polska szkoła powszechna, niemiecka szkoła ludowa, urząd pocztowy, sąd powiatowy, urząd kontroli skarbowej, stacja kolejowa, posterunek policji, — zakłady przemysłowe: fabryka wyrobów wełnianych 41 rob., Eichler i Imachowski 41 rob., fabryka skór Spicer Dawid 50 rob., fabryka wyrobów cementowych Bracia Szancer 49 rob., fabryka kapeluszy Hükler i synowie 240 rob., fabryka parasoli i lasek «Palas» 53 rob., młyn wodny Beorman Maks, fabryka wyrobów betonowych Bracia Jenkner 27 rob., fabryka mebli giętych «Mundus» 22 rob. fabryka koców i derek Bracia Heilpern 180 rob., fabryka maszyn i wyrób osi, odlewnia żelaza i metalu Staszko 35 rob., fabryka likierów «Przetwór» 6 rob., tartak wodny i parowy Alojzy Niedźwiedz 4 rob.

Dębowiec: obszar 1287 ha; — mieszk. 1200 w tem 800 wyzn. katol., 400 wyzn. ewang., narod. polskiej, — szkoła ludowa.

Wielkie Górki: obszar 1468 ha; — mieszk. 996 w tem 841 wyzn. katol., 150 wyzn. ewang., 5 wyzn. mojżeszowego, 989 narodowości polskiej, 7 narod., niem., — tartak parowy i wodny Matula Jan 5 rob.,

Pierściec: obszar 672 ha; — mieszk. 680 w tem 460 wyzn. katol., 220 wyzn. ewang., narod. polskiej,

Pogórz: obszar 856 ha; — mieszk. 880 w tem 630 wyzn. katol., 245 wyzn. ewang., 5 wyzn. mojżesz., narodowości polskiej.

Kiczyce: obszar 730 ha; — mieszk. 600 w tem 200 wyzn. katol., 400 wyzn. ewang., narod. pol.

Iskrzyczyn: obszar 430 ha; — mieszk. 230 w tem 140 wyzn. katol., 88 wyzn. ewang., 2 wyzn. mojżeszowego narodowości polskiej.

Simoradz: obszar 669 ha; — mieszk. 500 w tem 180 wyzn. katol., 320 wyzn. ewang., narod. polskiej.

Wiślica: obszar 359 ha; — mieszk. 460 wyzn. katol., narodowości polskiej:

Międzywieć: obszar 248 ha; — mieszk. 300 w tem 100 wyzn. katol., 199 wyzn. ewang., 1 wyzn. mojżeszowego, narodowości polskiej.

Wilamowice: obszar 380 ha; — mieszk. 190 w tem 30 wyzn. katol., 157 wyzn. ewang., 3 wyzn. inożeszowego, narod. polskiej.

Bładnice: obszar 221 ha; — mieszk. 205 w tem 56 wyzn. katol., 149 wyzn. ewang., narod. pol.

Harbułtowice: obszar 170 ha; — mieszk. 388 w tem 180 wyzn. katol., 205 wyzn. ewang., 3 wyzn. mojżeszowego, narod. pol., — tartak parowy Glezinger 25 rob.

Kowale: obszar 259 ha; mieszk. 408.

Powiat Bielsko.

Miasto Bielsko: obszar 496 ha; — mieszk. 19013 w tem 4566 polaków, 12300 Niemców, 130 innych, 10768 katolików, 5030 ewang. 3555 żydów, 60 innych, — zakłady przemysłowe: cegielnia parowa gwarectwa w Brzeszczach, Strzelnicza 2, 46 rob., cegielnia parowa Karol Korn Strzelnicza 33. 20 rob., fabr. śrub Bartelmus i Suchy, Długa 3. 500 rob., ślusarnia Karol Gajer, Blichowa 34. 19 rob., odlewnia metalu Ministerman, Strzelnicza 36. 95 rob., fabr. wyrobów metalowych Ochsner, Blüchowa 44. 43 rob. fabr. maszyn i kotłów Kwistek, Długa 1. 133 rob., fabr. wyrobów metalowych i emailowych, Długa 12. 340 rob., fabr. konstrukcji żelaznych „Olsza“ Nad Niprem 5. 130 rob., ślusarnia Maks Gerard, Batorego 15. 40 rob., fabr. maszyn Jozephi, Blichowa 21. 800 rob., fabr. krepki Mänhardt, Blichowa 22. 150 rob., ślusarnia Opoczyński, Strzelnicza 10. 23 rob., ślusarnia Pilarzy Ryszard, Cieszyńska 43, 26 rob., fabr. maszyn Sauer Teodor, Batorego 7. 670 rob., fabr. maszyn Schwabe Jerzy, Rzeźnicza, 264. 283 rob., instalacja wodociągów Starke Emil, Krasińskiego 3. 20 rob., fabr. maszyn Twardy Emil, Długa 16. 88 rob., śląska drukarnia «Światło» Piłsudskiego 25. 93 rob., fabr. sukna Arct Zyg-

munt, Kazimierza 30, 50 rob., fabr. sukna Bathelt, Blichowa 26. 500 rob., fabr. sukna Bachrach Karol, Kazimierza 26. 60 rob., fabr. sukna Braun Henryk, Inwalidów 3. 150 rob., fabr. sukna Breitbart, Rzeźnicza 154. 43 rob., Büttner Kar. fabr. sukna, Sukiennicza 5. 190 rob., f. wyrobów jutowych, Deutsch, Rzeźnicza 13. 1300 rob., fabr. chustek sp. akc. Piłsudskiego 18. 87 rob., fabr. sukna Druker Karol, Kazimierza 18. 31 rob., fabr. sukna Rapaport Frenkiel, Piłsudskiego 18. 55 rob., fabr. sukna Funke Klemens, Batorego 16. 23 rob., fabr. sukna sp. akc. Blichowa 25. 178 rob., fabr. sukna Gajer, Sukiennicza 25. 9 rob., fabr. sukna Graupner, Blichowa 15. 37 rob., fabr. sukna Hoffman Szymon, Zielona 5. 32 rob., fabr. sukna Hübner Izaak, Piłsudskiego 18. 24 rob., fabr. sukna Hoinkes Karol, Plac Kościelny 1. 40 rob., fabr. sukna Jankowski i Syn Dunajewskiego 3. 256 rob., fabr. sukna Wolf Kriszke, Blichowa 61. 297 rob., fabr. sukna Bracia Langfelder, Górńska 15. 76 rob., fabr. sukna Landesman i Kornhaber, Kazimierza 18. 180 rob., fabr. sukna Traugut i Synowie, Dunajewskiego 3. 20 rob., fabr. sukna Midelburg Karol, Dunajewskiego 3. 10 rob., farbiarnia Molenda Gustaw, Kazimierza 18. 33. rob., fabr. sukna Macha Jan, Blichowa 18. 48 rob., fabr. sukna Morgenstern Alojzy, Piłsudskiego 17. 52 rob., fabr. sukna Rapaport i Syn, Piłsudskiego 1. 38. rob., fabr. sukna Riesenfeld Karol, Kazimierza 2. 225 rob., fabr. sukna Kriszke Stefan, Piłsudskiego 9. 105 rob., fabr. sukna Sieb Ewald, Blichowa 15. 104 rob., fabr. dywanów «Smyrna», Piłsudskiego 17. 76 rob., fabr. sukna Szancer, Młyńska 22. 210 rob., fabr. sukna Singer Aleksander, Piłsudskiego 12. 60 rob., fabr. sukna Tisch, Piłsudskiego 15. 60 rob., przędzalnia Tugendhat, Piłsudskiego 18. 324 rob., przędzalnia juty Union, Rzeźnicza 6. 1000 rob., fabr. sukna Wachtel i Neumann, Kazimierza 22. 49 rob., fabr. sukna Wolf Markus, Piłsudskiego 13. 209 rob., farbiarnia i apretura Wolf, Karol, Kazimierza 27. 373 rob., fabr. sukna Wenzelis Andrzej, Piłsudskiego 18. 51. rob., fabr. sukna Zipser Karol, Batorego 7. 28 rob. fabr. papieru Niemojewski, Rzeźnicza 183. 309 rob., fabr. papy Wachsberg Leopold, Blichowa 78. 23 rob., stolarnia «Arbor», Strzelnicza 28. 22 rob., stolarnia Bobek Paweł, Sobieskiego 21. 26 rob., tartak Korn Karol, Strzelnicza 28. 44 rob., stolarnia Korn Karol, Strzelnicza 28. 52 rob., fabr. wyrobów tekstylnych Langfelder, Górńska 15. 46 rob., fabr. zabawek «Tatra», Rzeźnicza 12. 34 rob., browar Bielsko Bialski. Cieszyńska 80. 88 rob., fabr. margaryny Hoffman Paweł, Poniatowskiego 2. 27 rob.,

fabr. likierów «Rozkwit», Batorego 3. 38 rob., fabr. likierów «Wyskok», Inwalidów 2. 57 rob., fabr. kapeluszy Bister Jan, Dolne Przedmieście 339. 28 rob., fabr. odzieży Langfelder sp. akc., Górska 18. 175 rob., fabr. kapeluszy Polsko-Holenderska, Dolne Przedmieście 40. 177 rob., fabr. bielizny «Śląsko», Rzeźnicza 37. 35 rob. towarzystwo budowlane Jüttner i Bolek, Blichowa 74. 26 rob., budowlana sp. akc. Korn Karol, Strzelnicza 20. 520 rob., budownictwo Prisanitz August, Blichowa 60. 51 rob., towarzystwo budowlane «Uniwersale», Inwalidów 8. 512 rob., budownictwo Walczak A. J., Szkolna 2. 121 rob., gazownia miejska, Kazimierza 34. 79 rob., elektrownia miejska, Blichowa 64, 68 rob., fabr. maszyn Adolf Menzel Batorego 16. 42 rob., fabr. metali «Mewa», Strzelnicza 35. 43 rob., stolarnia Leński Jan, Kamienicka 10. 21 rob., ślusarnia Szymel Karol, Wzgórze 20. 13 rob., fabr. maszyn Rezny Franciszek, Zamkowa 3. 20 rob., zakład elektro-techniczny «Ruwa», Zamkowa 3, 22 rob., fabr. mydła Fiber Karol, Parkowa 2. 23 rob., fabr. sukna Löwe Juliusz, Piłsudskiego 17. 13 rob., fabr. sukna Perl Józef i syn, Piłsudskiego 17, 13 rob., fabr. sukna Olma Jan, Piłsudskiego 17. 13 rob., towarzystwo budowlane Bracia Kowala, Młyńska 2. 18 rob., towarzystwo kolei elektrycznych, Blichowa 64. 44 rob., fabr. wyrobów «Alicja» Kazimierza 18. 27 robotników.

— Urzędy: starostwo Strzelnicza 15, magistrat Cieszyńska 10, dyrekcja policji Rynek 9, powiatowa komenda policji Rynek 9, komisariat policji Rynek 9, urząd skarbowy Strzelnicza 15, kasa skarbową Strzelnicza 15, sąd powiatowy Strzelnicza 15, inspektorat obwodowy, sąd przemysłowy, ewidencja katastru podatku obrotowego, powiatowy inspektorat szkolny, obwodowy zarząd funduszu bezrobocia, wydział dróg powiatowych, Strzelnicza 15, urząd poczt i telegrafów, Piłsudskiego 2, urząd kolejowy — dworzec kolejowy, urząd gospod. miejski Blichowa 76, urząd miar i wag Strzelnicza 6, urząd celny I. klasy, dworzec kolejowy, izba handlowa i przemysłowa Krasieńskiego 13, powiatowa kasa chorych Szkolna 10, zakład pensyjny dla funkcjonariuszów Zielona 2, (Bielsko, Bialski), koleje elektryczne Blichowa 64, urząd parafjalny katolicki Plac św. Mikołaja, urząd parafjalny ewangelicki Plac Kościelny, izraelicka gmina wyznaniowa Mickiewicza 22, Dr. Dybowski notariusz Strzelnicza 15, Dr. Michel notariusz Strzelnicza 15, powszechny szpital miejski Cieszyńska 10, szpital epidemiczny Wyspiańskiego 23.

— Szkoły: niemiecka szkoła ludowa i wydziałowa (męska) I. Strzelnicza 3, niemiecka szkoła ludowa i wydziałowa męska II, Plac Kościelny, niemiecka szkoła ludowa i wydziałowa III. Krasińskiego 17. niemiecka szkoła ludowa i wydziałowa żeńska I. Plac Kościelny, katolicka szkoła prywatna ludowa i wydziałowa żeńska Schodowa 4, polska szkoła ludowa męska Dąbrowskiego 7, polska szkoła ludowa żeńska Sienkiewicza 8, polskie gimnazjum państwowe Strzelnicza 24, niemieckie gimnazjum państwowe i szkoła realna Strzelnicza 24, polska szkoła przemysłowa Siksta 14, rada szkolna miejska Trzeciego Maja 18, miejski wydział szkolny Cieszyńska 10.

Dziedzice: obszar 566 ha; — mieszk. 3230 w tem 2944 narod. pol., 51 narod. niem., 2955 wyzn. katol. 235 wyzn. żyd., 269 wyzn. ewang., 6 innych wyznań, — zakłady przemysłowe: walcownia metali sp. akc. 200 rob. fabryka brykietów Silesja 120 rob., fabryka konserw rybnych «Nordia—Haffe» 200 rob., fabryka papieru «Fala» 32 rob., fabryka przetworów żyw. Robinson 34 rob., cegielnia «Włóścianka» 30 rob, zakład ślusarski Urban i sp. 8 rob., — 6-klasowa szkoła ludowa, ochronka polska, urząd ruchu kolejowego, urząd pocztowy, urząd celny, urząd gminny, urząd parafjalny.

Czechowice: obszar 2100 ha; — mieszk. 9720 w tem narod. pol., 10118 narod. niem., 421 wyzn. katol., 9907 wyzn. ewang., 210 wyzn. żyd. 421, — zakłady przemysłowe: rafinerja nafty Vakuüm Oil Kompany 388 rob rafinerja nafty «Schodnica» Dziedzice 182 rob., fabryka zapatek «Silesia» 266 rob., fabryka gwoździ «Morawia» 84 rob., polski zakład impregnacyjny 45 rob., przemysł elektryczny 110 rob., fabryka biletów kolejowych «Fappa». 6 rob., fabryka waty «Polfa» 55 rob., fabryka waty «Buchen Maurycy 10 rob., cegielnia parowa Neumann i Ska cegielnia parowa Pawłowicka Dworska 25 rob., ślusarnia Cofała Franciszek 12 rob., fabryka papieru Faworit Hill 15 rob., cegielnia parowa Jütner Bolek 29 rob., fabryka wódek «Perła» 3 rob., kopalnia «Silesia» 1352 rob., tartak «Silesia» 19 rob., cegielnia parowa właśc. Leon Zipser 30 rob., budowa mostów nad Wisłą 80 rob., — szkoła wydziałowa, 6-klasowa szkoła ludowa, 3-kl. szkoła ludowa, 5-kl. szkoła ludowa, 2-kl. szkoły niemieckiej, urząd pocztowy, stacja kolejowa, post. policji w Czechowicach i Żebraczu, — kolonje: Grabowice, Renardowice, Żebracze.

Komorowice: obszar 241 ha; — mieszk. 740 w tem 503 narod. pol. 237 narod. niem., 503 wyzn. kat.,

222 wyzn. ewang. 14 wyzn. żyd., — 1-kl. szkoła ludowa, 1-klasowa szkoła niemiecka.

Rudzica: obszar 1148 ha; — mieszk. 1361 narod. pol., w tem 1300 wyzn. katol., 61 wyzn. ewang., — agencja pocztowa, posterunek policji, — kolonja Laryszówka.

Roztropice: obszar 575 ha; — mieszk. 643 narodowości pol., w tem 603 wyzn. kat., 40 wyzn., ewang.

Jasienica: obszar 1180 ha; — mieszk. 2400 narodowości pol., 30 narod. niem., w tem 1170 wyzn. kat., 1295 wyzn. ewang., 25 wyzn. mojżesz., — posterunek policji, — fabryka mebli giętych «Mundus» 525 rob.,

Łazy: obszar 348 ha: — mieszk. 320 narod. pol. w tem 290 wyzn. katol., 30 wyzn. ewang.—kolonja Biery.

Świątoszówka: obszar 150 ha: — mieszk. 250 narod. pol., w tem 213 wyzn. kat., 33 wyzn., ewang., 4 wyzn. mojżeszowego.

Grodziec: obszar 975 ha: — mieszk. 650 narod. pol., w tem 624 wyzn. katol., 26 wyzn. ewang., —2 szkoły ludowe, posterunek policji, agencja pocztowa.

Bielowicko: obszar 322 ha: — mieszk. 310 narodowości polskiej, wyznania katolickiego,

Wieszczont: obszar 203 ha: — mieszk. 180 narodowości pol., w tem 99 wyzn. katol., 81 wyzn. ewang.

Drogomyśl: obszar 2242 ha: — mieszk. 1272 narod., pol., w tem 456 wyzn. katol., 801 wyzn. ewang., 15 wyzn. mojżesz., — posterunek policji, urząd pocztowy, 4-kl. szkoła ludowa, — stadnina ogierów 167—67 rob., — kolonja Zabórz.

Strumień: obszar 950 ha: — mieszk. 2018, w tem 918 narod. pol., 100 niem., 1918 wyzn. kat. 100 wyzn. ewang., — sąd powiatowy, urząd pocztowy, posterunek policji, — szkoła ludowa i wydziałowa, szkoła powszechna, cegielnia i młyn parowy „Fryderyk Skala“, 32 rob., młyn wodny Jazowy 2 robotników, źródło jodowe wł. ks. Larysz 3 robotników.

Zabłocie: obszar 800 ha: — mieszk. 1150 narod. polsk., wyzn. katolickiego.

Zbytków: obszar 494 ha: — mieszk., 450 narod. pol. wyznania katolickiego.

Bąków: obszar 523 ha: — 550 mieszk. narod. pol. w tem 165 wyzn. kat., 385 wyzn. ewang. — przysiółek Rychółd.

Chybi: obszar 1267 ha: — mieszk. 1378, narod. pol. wyzn. kat., — urząd pocztowy, posterunek policji — szkoła ludowa, — zakłady przemysłowe, cukrownia 900 rob. tartak państwowy 25 rob. tartak parowy „Springut“ 25 rob., wyrób kilimów Dr. Król i sp. 12 rob., 2 gorzelnie 10 robotników.

Mnich: obszar 836 ha: — mieszk. 1314 narod. pols., wyzn. kat., — 4 kl. szkoła ludowa.

Frelichów: obszar 297, mieszk. 383, — narod. pol. wyzn. katolickiego.

Lanek: obszar 448 ha: — mieszk. 303 narod. pol. wyzn. kat., — szkoła ludowa.

Zarzecze: obszar 1542, ha: mieszk. 2862, narod. pol. wyzn. kat. szkoła ludowa.

Ligota: obszar 2409 ha: — mieszk. 1956, w tem 1930 narod. pol., 20 narod. niem., 1735 wyzn. kat. 100 wyzn. ewang. 15 wyzn. żyd. posterunek policji, — 4 kl. szkoła powszechna. tartak parowy 10 rob., 2 młyny wodne.

Bronów: obszar 500 ha: — mieszk. 800 narod. pol. w tem 750 wyzn. kat., 35 wyzn. ewang. 10 wyzn. żyd. szkoła ludowa.

Miedzyrzecze Górne: Obszar 1454 ha: — mieszk. 1369 w tem 600 nar. pol. 909 nar. niem., 400 wyzn. kat. 1169 wyzn. ewang., posterunek policji, — polska szkoła ludowa, 2 tokarnie drzewa 12 rob., tartak właśc. Bobek 4 robotników.

Międyrzecze Dolne: obszar 778 ha: — mieszk. 944, w tem 780 narod. pol. 164 narod. niem. 670 wyzn. kat., 274 wyzn. ewang.

Mazańcowice: obszar 821 ha: — mieszk. 1463, w tem 1200 narod. pol. 263 narod. niem., 1200 wyzn. kat. 263 wyzn. ewang. — szkoła ludowa.

Mikuszowice: obszar 375 ha; — mieszk. 1630, w tem 1052 narodowości pol., 343 narod. niem., 1052 wyzn. kat. 343 wyzn. ewang. 225 wyzn. żyd. — urząd pocztowy, posterunek policji, dwie szkoły powszechne,

tartak miejski 10 rob., fabryki sukna Wenzelis, Molenda Gustaw, Tisch Emanuel, Stosius 608 rob., fabryka gumy Grimmeisen 35 rob., fabryka olejów Bincer 25 rob., fabryka wódek Jenkner Jerzy 42 rob., — przysiółek Olszówka Dolna.

Kamienica: obszar 964 ha; mieszk. 584 w tem 300 narod. pol. 250 narod. niem., 300 wyzn. kat., 250 wyzn. ewang. 34 wyzn. żyd., 2 szkoły powszechn. 3 tartaki Urbanke Jerzy, Sułkowski, Jüttner i Bolek 54 rob. przysiółek Olszówka Górna.

Bystra: obszar 1959 ha: — mieszk. 3275 w tem 1125 narod. pol. 1925 narod. niem. 1125 wyzn. kat., 1925 wyzn., ewang. 225 wyzn. żyd., — jedna szkoła powszechna, tartak 5 robotników.

Jaworze: obszar 1889 ha: — mieszk. 2300 w tem 2250 narod. pol. 50 narod. niem., 1150 wyzn. kat. 1124 wyzn. ewang. 26 wyzn. żyd., posterunek policji, 5-cio klasowa szkoła ludowa, fabryka wyrobów drzewnych Hr. Larysz i tartak parowy Bracia Kowala 200 rob.

Wapienica: obszar 1497 ha: — mieszk. 854, w tem 136 narod. pol. 696 narod. niem., 400 wyzn. kat., 434 wyzn. ewang., posterunek policji, — urząd pocztowy, — szkoła ludowa polska i niem., — zakłady przemysłowe fabryka sukna Meloch i Kramer 111 rob., farbiarnia Vogt 59 rob.

Stare Bielsko: obszar 1287 ha: — mieszk. 2630, w tem 250 narod. pol., 2380 narod. niem., 800 wyzn. kat., 1830 wyzn. ewang., — szkoła ludowa polska i niem., cegielnia parowa Silesia 97 rob.

Aleksandrowice: obszar 544 ha; — mieszk. 2473 w tem 636 narod. pol., 1833 narod. niem., 1112 wyzn. katol., 1260 wyzn. ewang., 81 wyzn. mojż., 20 innych wyznań, — szkoła ludowa polska i niemiecka, — fabr. sukna Abr. Gross 160 rob., fabr. sukna Jan Szubert 12. robotników,

Ilownica: obszar 796 ha; — mieszk. 785 narod. pol., w tem 750 wyzn. katol. 32 wyzn. ewangelickiego.

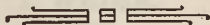
Zabrzeg: obszar 661 ha: — mieszk. 1730.

Miasto Królewska Huta.

obszar 617 ha; — mieszk. 84,405 w tem narod. pol.
 narod. niem.   wyzn. katol.,   wyzn, ewang.
 wyzn. żydowskiego.

Uwaga: Ponieważ ostatni spis ludności z 1910 roku nie jest już aktualny, zaś nowy spis ludności ma być dopiero przeprowadzony w 1926 roku wzięto podane cyfry co do ilości mieszkańców, narodowości i wyznania ze statystyki gminnej względnie z urzędów meldunkowych według stanu z dnia 1./VI. 1925 r.

Podane cyfry nie wchodzą zatem w rachubę jako urzędowy spis lecz, służą tylko jako materiał informacyjny szczególnie dla funkcjonarjuszów Policji Woj. Śląsk.

SKOROWIDZ

urzędów, instytucji społecznych, zakładów przemysłowych i t. d. w wielkich Katowicach

I. ULICE.

a) Miasto Katowice.

(spis ulic w mieście Katowice, patrz załączona mapka).

b). Obwód Zawodzie.

ulice Agnieszki Amandy,
„ Błaci Stawowych,
„ Burowiecka,
„ Bogucicka,
„ Czecha,
„ Czarnieckiego,
„ Drzewna,
„ Długa,
„ Florjana,
„ Ferdynanda,
„ Francla,
„ Franciszka,
„ Gabryela,
„ Grabonia,
„ Górna,
„ Hutnicza,
„ Józefa Hallera,
„ Krakowska,
„ Kunegundy,
„ Króla Łokietka,
„ Karola,

ulice Kowalska,
„ Klasztorna,
„ Katowicka,
„ Kraszewski,
„ Ks. Bończyka,
„ Krakusa,
„ Kraszewskiego,
„ Lenartowicza,
„ Ludwika,
„ Leopolda,
„ Łączna,
„ Marcinkowskiego,
„ Murkowska,
„ Miarki,
„ Murna,
„ Mikołaja Reja,
„ Markiewki,
„ Mieroszewskiego,
„ Niedurnego,
„ Nad Potokiem,
„ Normy,

ulice Nawa,
 „ Ogrodowa,
 „ Posia,
 „ Piaskowa,
 „ Paderewskiego,
 „ Piotra,
 „ Rawy,
 „ Równoległa,
 „ Ryszarda,
 „ Rejtana,
 „ Szeroka,

ulice Staszycza,
 „ Sztygarska,
 „ Stefana,
 „ Wyspiańskiego,
 „ Walerjana,
 „ Wełnowska,
 „ Wolności,
 „ Węglana,
 „ Zólkiewskiego,
 „ Zagłoby,

c). Obwód Załęże.

ulica Beka,
 „ Gimnastyczna,
 „ Górnicza,
 „ Hutnicza,
 „ Jana,
 „ Kopernika,
 „ Kolejowa,
 „ Ligonja,
 „ Mickiewicza,
 „ Mikołowska,
 „ Ogrodowa,

ulice Piaskowa,
 „ Poprzeczna,
 „ Projektowana A,
 „ Projektowana D,
 „ Projektowana O,
 „ Stara,
 „ Stawowa,
 „ Szeroka,
 „ Szkolna,
 „ Wolności,

d). Obwód Dąb.

ulice Agnieszki,
 „ Dębowa,
 „ Damrota,
 „ Hutnicza,
 „ Karola Miarki,
 „ Kolejowa,
 „ Katowicka,
 „ Król Hucka,

ulice Lipowa,
 „ Ligonja,
 „ Młyńska,
 „ Polna,
 „ Stawowa,
 „ Starowiejska,
 „ Szkolna,
 „ Załęzka,

e). Obwód Brynów.

ulice Batorego,
 „ Fabryczna,
 „ Graniczna,
 „ Katowicka,
 „ Miarki,
 „ Mikołowska,
 „ Trzeciego Maja,

ulice Powstańców,
 „ Polna,
 „ Podgórna,
 „ Rymera,
 „ Starowiejska,
 „ Św. Jana,
 „ Załęzka.

f). Obwód Ligota.

ulice Dworcowa,
 „ Damrota,
 „ Klasztorna,
 „ Katowicka,

ulice Ks. Poniatowskiego,
 „ Szkolna,
 „ Trzeciego Maja,
 „ Wiejska,

II. PLACE.

---

a). Miasto Katowice.

Plac Wolności,
 „ targowy przy ulicy Piotra Skargi,
 „ Andrzeja,
 „ Miarki,
 „ Mikołowski,
 „ Marjacki,
 Rynck,

b). Obwód Zawodzie.

Plac Stefana.

c). Obwód Załęże.

Plac Stefana,
 „ targowy.

III. PARKI.

---

a). Miasto Katowice.

Park Kościuszki,
 „ Zamkowy,
 „ Miejski przy ulicy Mickiewicza,
 „ kopalni Ferdynanda,

IV. POMNIKI I STATUY.

---

a). Miasto Katowice.

Pomnik Powstańców na placu Wolności,
 „ Dr. Holtzego przy ulicy Mickiewicza,
 „ Kościuszki w parku Kościuszki,
 „ na Cześć poległych policjantów w Komendzie Rezerwy przy ulicy Bartosza Głowackiego.

b.) Obwód Zawodzie.

Pomnik na Cześć poległych Powstańców Śląskich.

c.) Obwód Załęże.

Krzyż Pana Jezusa przy ulicy Górniczej na pamiątkę przyłączenia Górnego Śląska do Polski.

d.) Obwód Dąb.

Pomnik na Cześć poległych Powstańców Śląskich przy ulicy Dębowej.

e.) Obwód Ligota.

Pomnik na Cześć poległych Powstańców Śląskich przy ulicy Szkolnej.

V. Spis urzędów państwowych, komunalnych i samorządowych

---

a) Miasto Katowice.

Dyrekcja Policji ulica Zielona nr. 28,

„ Kolei Państwowych ulica Dworcowa nr. 5.

Dowództwo 23 Dywizji Piechoty ul. Andrzeja nr. 4.

„ Placu ulica Marjacka Nr. 19,

Delegat Generalnej Prokuratorji ul. Pocztowa nr. 11,

Główna Kasa Skarbowa ulica Dąbrowskiego nr. 16,

Główna Komenda Policji Woj. Śl. ul. Zielona nr. 27,

Główna Kasa Miejska, ulica Pocztowa nr. 7,

Izba Rękodzielnicza Woj. Śl. ulica Teatralna nr. 6,

Izba Handlowa, ulica Powstańców nr. 5,

Inspektorat Poczty- i Telegrafów, ulica Słowackiego nr. 11,

Inspekcja Przemysłu, ulica Opolska nr. 8,

Komisariat I. Policji Woj. Śl., ulica Młyńska nr. 4,

Komisariat II. „ „ „ ulica Zielona nr. 28,

Komisariat III. „ „ „ ulica Warszawska nr. 49,

Komisariat IV. „ „ „ na dworcu osobowym.

Koszary wojskowe ulica Raciborska,

Komenda Rezerwy Policji Woj. Śl., ulica Bartosza Głowackiego, Koszary Policji,

Kasa Skarbowa, ulica Zielona nr. 28,

Miejska i Powiatowa Komenda Policji Woj. Śl. ulica Zielona nr. 28,

- Magistrat miasta Katowic, ulica Pocztowa nr. 4 i ul
Młyńska nr. 4,
Pluton Żandarmerji Wojskowej ulica Moniuszki nr. 5,
Placówka Kontroli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
ulica Sokolska nr. 9,
Pocztowa Kasa Oszczędności ulica Szopena nr. 1,
Śląski Urząd Wojewódzki ulica Wojewódzka nr. 45.
Sejm Śląski ulica Wojewódzka nr. 45,
Starostwo powiatu Katowickiego ulica Warszawska
nr. 45, 47 i 49,
Śląska Izba Rolnicza, ulica Plebiscytowa nr. 1,
Sąd Apelacyjny, Plac Wolności nr. 10,
Sąd Okręgowy karny, ulica Andrzeja nr. 26—28,
Sąd Okręgowy cywilny, ulica Dyrekcyjna nr. 1,
Sąd Powiatowy, ulica Mikołowska nr. 2,
Sąd Wojskowy Rejonowy ulica Bartosza Głowackiego
koszary policyjne,
Sąd Administracyjny, ulica Szafranka (Szkoła
Rüttgera),
Urząd Pocztowy ulica Pocztowa nr. 9,
Urząd Telegraficzny ulica Pocztowa nr. 9,
Urząd Skarbowy, ulica Francuska nr. 47,
Urząd Górniczy ulica Jordana nr. 1,
Urząd Rent Wojskowych ulica Francuska nr. 49,
Urząd Meldunkowy Miejski ulica Słowackiego nr. 37,
Urząd Skarbowy ulica Słowackiego nr. 37,
Urząd Skarbowy dla Podatku Spadkowego i Stempli
ulica Młyńska nr. 20,
Urząd Ziemski Okręgowy ulica Dyrekcyjna nr. 1,
Wydział Prezydjalny Śl. Urzędu Wojew. ulica Wojc-
wódzka Nr. 45,
Wydział Bezpieczeństwa Śl. Urzędu Wojew. ulica
Wojewódzka Nr. 45,
Wydział Administracyjny Urzędu Wojew. ulica
Wojewódzka nr. 45,
Wydział Szkolny Śl. Urzędu Wojew. ulica Szafranka
(Szkoła Rüttgera)
Wydział Rolnictwa i Dóbr Państwowych ulica Sza-
franka (Szkoła Rüttgera),
Wydział Przemysłu i Handlu ulica Zielona nr. 28.
Wydział Zdrowia Publicznego ulica Zielona nr. 28,
Wydział Pracy i Opieki Społecznej, ulica Plebiscy-
towa nr. 1,
Wojewódzki Urząd Ubezpieczeń, ulica Zamkowa nr. 3.
Wyższy Urząd Górniczy ulica Zamkowa nr. 3,
Więzienie Sądowe, ulica Mikołowska nr. 4.

Zarząd Państwowych Zakładów Wodociągowych na
G. Śl. ulica Warszawska nr. 57,

b) Obwód Zawodzie.

Ekspozytura Urzędu Celnego w Hucie Ferum ul.
Hutnicza,

Komisariat Policji Woj. Śl. Zawodzie w ratuszu,
Magistrat miasta Katowic obwód Zawodzie, w ra-
tuszu,

Powiatowa Komenda Uzupełnień Katowice ratusz
Zawodzie,

Urząd Pośrednictwa Pracy na miasto i powiat Ka-
towice ratusz Zawodzie,

Urząd Pocztowy Zawodzie, ul. Mirosławskiego nr. 2,
Urząd Pocztowy Bogucice, ulica Bogucicka nr. 3,

c) Obwód Załęże.

Komisariat Policji Woj. Śl. Załęże ulica Mikiewiczza
nr. 85 a,

Magistrat miasta Katowic obwód Załęże ulica Mic-
kiewiczza nr. 63,

Urząd Pocztowy Załęże ulica Mickiewiczza nr. 74,
Kierownictwo Rejonu Inżynierów Saperów ulica
Mickiewiczza nr. 63,

Posterunek Policji Wojew. Śl. Załęzka Hałda.

d) Obwód Dąb.

Posterunek Policji Wojew. Śl. Dąb ulica Katowicka
nr. 20,

Agencja Pocztaowa Dąb ulica Katowicka nr. 20,

e) Obwód Brynów.

Posterunek Policji Wojew. Śl. Brynów ulica Miko-
łowska nr. 14,

f) Obwód Ligota.

Magistrat miasta Katowice, obwód Ligota, ulica
Katowicka nr. 34,

Posterunek Policji Wojew. Śl. Ligota, ulica Kato-
wicka nr. 34,

Poczta Ligota, ulica Dworcowa nr. 7,

VI. Spis instytucji społecznych.

a) Miasto Katowice.

Czerwony Krzyż Okręg Śląski ulica Andrzeja nr. 9.
 Dom dla starców i schorzątych ul. Wojewódzka nr. 60
 Dom dla starców i schorzątych ul. Raciborska nr. 1.
 Ochronka (Ewangelisches Gemeinde--haus) ulica
 Szkolna nr. 8.
 Ochronka dla dzieci ulica Poniatowskiego nr. 40.
 Stacja Opieki dla Matek i Dzieci ul. Stawowa nr. 6.
 Tabea—Stift ewang. dla osób żeńsk. ul. Damrota 22.
 Sierociniec im. Mielęckiego ul. Plebiscytowa nr. 36.
 Miejska Stacja Niemowląt i ochronka ul. Dąbrówki 9.

b) Obwód Zawodzie.

Ochronka dla Starców, Bogucice ul. Ludwika.
 Zakład Ks. Markiewki (sierociniec i zakład przymu-
 sowego wychowania małoletnich) Bogucice ulica
 Katowicka.

c) Obwód Załęże.

Sierociniec pod nazwą św. Jadwigi ul. Mickiewicza 37.
 Dom starców ulica Mickiewicza nr. 63.
 Poradnica matek ulica Mickiewicza nr. 99.

d) Obwód Dąb.

Ochronka dla dzieci.

VII. Spis zakładów przemysłowych, ko- palń, hut, zakładów kąpielowych i t. d.

a) Miasto Katowice.

Altman, handel żelaza Rynek nr. 11.
 A. G. H. ulica Marjacka nr. 23.
 Agencja Handlowa dla Produktów Rolnych, ulica
 Stanisława nr. 4,
 «Apros» Tow. Apropizacyjne, ulica Marjacka nr. 9.
 «Autotaks» firma, ulica Jagiellońska nr. 13.
 Bronitor, stolarnia ul. Marjacka nr. 5.
 Burkhard Paweł, fabryka stempli ul. Słowackiego 15.
 Bütner, fabryka likierów ul. Stawowa nr. 9.
 Brütger i Ska, firma budowlana ul. Gliwicka nr. 17.
 Bracia Broda, ul. Warszawska nr. 13.

- Berndt Ryszard, optyk i zegarmistrz ul. Warszaw. 9.
 Budziński Teodor, architekt ul. Teatralna nr. 6.
 Bielski i Ska, fabryka wyrob. papier. ul. Kozielska 9.
 Bugla Brunon, wyrób cukierków ul. Plebiscytowa 37,
 Blaszcze i Wurske, fabryka sztucznego kamienia ul.
 Jordana nr. 1 zatrudnia 38 osób.
 Centrala Ziemniaczanna, ul. Młyńska nr. 47.
 Czerner Helena, geografja, ul. Słowackiego nr. 10
 «Cehape» centrala dla handlu i przemysłu, ulica
 Pocztowa nr. 16.
 «Cerealja» Sp. hand. z ogr. odp. ul. Stanisława 4.
 Cegielnia Kopalni Ferdynand w Bogucicach zatrud-
 dnia 78 robotników.
 Cegielnia Kop. Ferdynand na Karbowej (nieczynna)
 Dawid Feliks fabryka luster i szlifiarnia ul. Opolska 5
 «Denag» Ska Akc. Oddział Katowice. sprzedaż wy-
 robów stalowych i hutniczych Plac Wolności 11.
 Dąbiński, fabryka mebli ul. św. Jacka nr. 1. zatrud-
 dnia 45 robotników.
 Dyrekcja Śląskiej Sp. Tramwajowej Plac Wolności 6.
 «Élibor» Sp. z ogr. por. Składnica i Hurtownia Ma-
 szyn Rolniczych i zastępstwo firmy automobilo-
 wej «Ford» ul. Mickiewicza nr. 14.
 «Energja» Biuro Techn. Handlowe, ul. Marjacka 7.
 «Elewator» Sp. Akc, ul. Kamienna 4. zatrud. 118 rob.
 Fiszer, ślusarnia, ul. Marjacka 19. zatrud. 27 osób.
 Friman i Wolf, fabryka lamp karbitowych ul. Szo-
 sa Wełnowska zatrudnia 26 osób,
 Fiedler i Glaser, młyn parowy ul. Młyńska nr. 8-10.
 Fabryka Margaryny, ul. Stanisława nr. 4.
 Fabryka pasów, Sp. Akc. ul. Francuska nr. 10,
 Fröhlich Stefan i Klüpfel Sp. Akc. budową maszyn
 górniczych ul. Warszawska nr. 46.
 Górnośląska fabryka aluminium ul. Mielęckiego 6.
 zatrudnia 30 osób.
 Górnośląska fabryka wag ul. 3-go Maja nr. 21.
 Gambietz Henryk, firma budow. ul. Piotra Skargi.
 Glücksmann, fabryka mebli, ul. Warszawska nr. 11,
 Górnośląskie Towarzystwo Telef. ul. Piastowska 1,
 — „ — — „ — Strażnicze ul. Warszawska 6,
 Gdańsko Katowickie Towarzystwo ul. Poprzeczna 2,
 Górnośląska Centrala Gazowa ul. Wojewódzka 10,
 „ „ Samochodów ul. Konopnickiej 6,
 „ Sp. Akc. Hut cynkowych ul. Warszaw-
 ska nr. 31,
 Gojny, fabryka pilników ul. św. Jacka nr. 10.

- Grünfeld, cegielnia, Karbowa 50 zatrud. 69 rob.
 Huta Marty, ulica Zamkowa,
 Hausdorf Paweł, hurt. towarów kol. ul. Sokolska 4.
 Haase & Mędlewski „ „ „ „ „ 2.
 Holzman, artykuły dla lecznic i lekarzy ul. Teatralna nr 2.
 Hupert, fabryka lemoniady ul. Dąbrowskiego 4.
 Hasler, fabryka serów ul. Plebiscytowa nr. 23,
 Hańel, zakład materiałów stolarskich ul. Marjacka róg ul. Francuskiej zatrudnia 21 osób.
 Instytut sztuk pięknych, ul. Plebiscytowa nr. 34 zatrudnia 62 osób.
 Iwański, przedsiębior. budowlane ul. Warszawska 60,
 Krawczyk, kuźnia ulica Stanisława nr. 8,
 Klonowski Józef, fabryka likierów ul. Sokolska 3,
 «Kooprolna» Sp. z ogr. p. ul. Mickiewicza nr. 10,
 «Konkordja» Import i Eksport ul. Sokolska nr. 4,
 Knobloch Gustaw, budowniczy ul. Gliwicka nr. 2,
 Kühnel i Markus, przedsiębiorstwo budowlane ul. Warszawska nr. 25,
 Kaufman, fab. szyldów szklanych ul. Warszawska 23
 Katolicka Spółka Akc. ul. Zamkowa nr. 10,
 Kremer, hurtownia starego żelaza ul. Bytomska,
 «Kopalniak» Sp. z ogr. p. ul. Poprzeczna nr. 2,
 «Karpaty» Sp. z ogr. p. ul. Marjacka nr. 22,
 Kopalnia Ferdynanda Zawodzie zatrudnia 1700 robotników i 130 urzędników,
 Lubinus & Stein i Ska fabryka chemiczno—technicznych aparatów ul. Zabrska 9 zatrudnia 24 osoby,
 Linke & Hofmann oddział Katowice, Plac Wolności nr. 6,
 Langenzipen Herman i Ska przedsiębiorstwo budowlane ul. Gliwicka nr. 17,
 Lissy fabryka kafli ul. Warszawska nr. 55,
 Lipert szkoła tresury psów Karbowa nr. 46,
 Łabuś Augustyn, Śląski Zakład Samochodów ulica Mikołowska nr. 15,
 Łażnia Miejska ul. Mickiewicza nr. 4,
 Laboratrjum Chemiczne ul. Gliwicka nr. 1,
 Mandrys, warsztat reperacyjny ul. Stanisława nr. 8,
 Maniura Ryszard, warsztat elektro—reperacyjny ul. Sokolska nr. 4,
 Mikeska, fabryka likierów ul. Młyńska nr. 17,
 Martike, Górnośląska wytwórnia wyrobów cukierniczych ul. Młyńska nr. 17-19,

- Syndykat dla Produktów Smołowcowych, Zamkowa 3
 Śląskie Tow. Techniczne dla Handlu i Przemysłu
 ul. Marjacka nr. 16,
 Sobota Paweł, hydro--instalacja ślusarnia, ul. An-
 drzeja 27, zatrudnia 9 osób,
 Schwerzel, odlewnia metalu. ul. Plebiscytowa 35,
 zatrudnia 57 osób,
 Schäfer i Schal, Metalowe Zakłady Hutnicze, ulica
 Wojewódzka nr. 42. zatrudnia 39 osób,
 Schendler Bracia, zakład kowalski, ul. Wodna 14,
 Tebel i Ska, stolarnia parowa, ulica Sobieskiego
 nr. 26 zatrudnia 30 osób.
 «Tehag» Firma, ul. Matejki nr. 1.
 Tepege, Tow. dla przedsiębiorstw górniczych ul.
 Warszawska nr. 4,
 «Terometa» Sp. Akc. z ogr. p. ul. Mieleckiego 8,
 Towarzystwo robót nadziemnych i podziemnych ul.
 Francuska nr. 8 zatrudnia 14 robotników.
 Unia Budowlana, Sp. Akc. ul. Opolska nr. 11,
 Wytwórnia szczotek, ul. Mieleckiego nr. 4,
 Weichman Maks, młyn parowy, ul. Poprzeczna 15,
 Wiesner Józef, fabryka wyrobów drucianych i ślu-
 sarnia ul. Gliwicka nr. 9.
 Warsztaty Kolejowe, ul. Bytomska,
 Wojtaszek, koncesjonowane biuro koncertowe
 i artystyczne ul. Warszawska nr. 25.
 Weisman Maks, przedsiębiorstwo transportowe
 ul. Stanisława nr. 4.
 Warszawskie towarzystwo transportowe i żeglugi
 ul. Poprzeczna nr. 7.
 Wojcik Jan, przedsiębiorstwo budowlane plac Mi-
 kołowski nr. 2.
 Wolfgang i Hasse, ślusarnia ul. Andrzeja nr. 27.
 zatrudnia 52 osoby.
 Widuch, przedsiębiorstwo budowlane ul. Damrota 2.
 Wybraniec, fabryka papy, ul. Damrota nr. 10. za-
 trudnia 15 robotników.
 Wolf, zakład stolarski i mebli ul. Warszawska 67.
 Wieczorek, zakład materiałów budowlanych ul.
 Warszawska nr. 60.
 Völkel, fabryka szkła i szlifiernia marmuru ul.
 Marjacka nr. 35.
 Zakłady ogrodów miejskich ul. Bankowa nr. 4.
 Zakład czyszczenia szyb ul. Poprzeczna nr. 7.
 Zapotrzebowanie rolnicze ul. Młyńska nr. 23.

- Zjednoczenie gospodarcze dla Polskiego Śląska
ul. Warszawska nr. 27.
Związek koksowni ul. Zamkowa nr. 3.
Zjednoczenie wielkiego handlu Woj. Śl. ul. Pocztowa nr. 16.
Zjednoczenie przemysłu Polskiego na Śl. ul. Pocztowa nr. 16.
Zjednoczone eksp. domy handlowe sp. akc. ul. Marjacka nr. 18.
Zarząd straży pożarnej ul. Wojewódzka nr. 11.

b). Obwód Zawodzie.

- Adamski i s-ka tartak parowy ul. Krakowska nr. 56. zatrudnia 10 osób.
Broda i Tomecki, fabryka mebli, Bogucice ul. Markiewki nr. 40. zatrudnia 8 osób.
Cwikler i Haferkam, fabryka żelaza Zawodzie ul. Hutnicza zatrudnia 41 osób.
„Elewator“ fabryka wozów kopalnianych, zwrotnic i różnych konstrukcji dla kopalń Zawodzie ul. Krakowska nr. 31. zatrudnia 179 osób.
Ermes, młyn elektr. Zawodzie ul. Krakowska 16.
Fabr. chemiczna, wytwórnia superfosfatu, Zawodzie ul. Hutnicza zatrudnia 298 osób.
Fabr. trzciny na ściany i sufity Zawodzie ul. Szeroka nr. 5. zatrudnia 14 osób.
Forchman, tartak parowy Zawodzie ul. Florjana nr. 9. zatrudnia 6 osób.
Fabr. kabli i rur izolacyjnych Zawodzie ul. Krakowska nr. 4. zatrudnia 32 osób.
Huta Kunegundy, wytwórnia cynku Zawodzie ul. Hutnicza zatrudnia 569 osób.
Huta Ferrum, wytwórnia rur, kotłów, śrub. i t. d. Zawodzie ul. Hutnicza, zatrudnia 915 osób,
Huta Porcelany, Zawodzie ul. Hutnicza zatrudnia 729 osób,
Hesse, fabryka maszyn, Zawodzie ul. Hutnicza zatrudnia 23 osób.
Hofman i Biliński, fabryka kafi Zawodzie ul. Krakowska nr. 14 zatrudnia 49 osób,
«Młot» reperacja kolejki wążkotorowej, Zawodzie ul. Krakowska nr. 154 zatrudnia 66 osób,
Naftalja, wytwórnia benzyny i smoły, Zawodzie ul. Hutnicza zatrudnia 6 osób,
Polskie Tow. Elektryczne, Zawodzie ul. Krakowska nr. 11 zatrudnia 154 osób,

Potempa Franciszek, fabryka powozów, Zawodzie ul. Jana nr. 5 zatrud. 8 osób,
 Risterny i Ska, fabryka wyrobów blaszanych, Zawodzie ul. Florjana 7, zatrudnia 25 osób,
 Smoszewer i Ska, fabryka kolejek polnych, Zawodzie ul. Florjańska nr. 7 zatrudnia 74 osoby,
 «Stauweier» Zakł. kąt, należący do kop. Ferdynand,
 Tartak parowy, Zawodzie ul. Hutnicza zatrud. 18 osób,

c) Obwód Załęże.

Czwiklitzer, fabryka mydła, proszku mydlanego i mydła toaletowego, ul. Mikołowska zatrud. 24 osób,
 Cegielnie kopalni Kleofas, Załęzka Hałda 1) zatrudnia 50 osób 2) (nieczynna),
 Cegielnia kopalni Wujek, Załęzka Hałda (nieczynna),
 Dolman, fabryka papy dachowej, ul. Marcina nr. 8, zatrudnia 20 osób,
 Flegel i Ska, Górnośląska fabryka środków izolacyjnych ul. Mikołowska nr. 1 zatrudnia 21 osób,
 Kopalnia Kleofas Sp. Akc. Spadkobierców Giesche-go, zatrudnia 2650 robotników,
 Lignoza Sp. Akc. ul. Mickiewicza nr. 24-25
 Sitko Paweł, fabryka wody sodowej i lemonjady, Załęzka Hałda nr. 4, zatrudnia 2 osoby.
 Wagner, fabryka maszyn górniczych ulica Szeroka nr. 17 zatrudnia 180 osób,

d) Obwód Dąb.

Czok Karol, fabryka mebli ul. Król. Hucka nr. 4, zatrudnia 30 osób,
 Chruszcz Antoni, fabryka mebli ul. Dębowa nr. 27, zatrudnia 50 osób,
 Huta Baildon, ul. Katowicka, zatrudnia 1600 rob.,
 Halfter Jan, ogrodnictwo ul. Król Hucka nr. 6,
 Kopalnia «Eminencja» ul. Katowicka zatrud. 1200 rob.,
 Spółka Budowlana, ulica Kolejowa,
 Szklorz, ogrodnictwo ul. Dębowa nr. 37,
 Ogrodnictwo Polskich Kopalń Skarbowych, ulica Król. Hucka nr. 37,
 Warsztat reperacyjny samochodów ul. Katowicka zatrudnia 26 osób,

e) Obwód Brynow.

Badura, cegielnia, ul. Fabryczna nr. 3,
 Cegielnia kopalni Wujek, ul. Katowicka nr. 4,

Fabryka mydła, ul. Mikołowska nr. 27 zatr. 60 osób,
 Kopalnia Wujek, ul. Załęzka nr. 8, zatr. 2200 rob.
 Pinkus, cegielnia, ul. Miarki nr. 1,
 Warsztat reperacyjny samochodów, ul. Fabryczna 2,

f) Obwód Ligota.

Cegielnia ul. Załęzka,
 Fabryka kwasu solnego, ul. Katowicka nr. 32. za-
 trudnia 25 robotników,
 Fabryka farby, ul. Katowicka nr. 1, zatr. 98 osób,
 „ tłuszczu, ul. Kłodnicka nr. 16.
 Impregnacja drzewa, ul. Ligocka 8, zatrud. 80 osób.
 Przemysł Drzewny ul. Damrota nr. 13, zatr. 94 osób.
 Rafinerja Olejów, ul. Katowicka 29. zatr. 35 osób.

VIII. Spis instytucji bankowych.

a) Miasto Katowice.

Agrar Commerzbank, ul. Dyrekcyjna nr. 5.
 Bank Polski, ul. Bankowa,
 „ Śląski ul. 3-go Maja,
 „ Zachodni, „ „
 „ Handlowy ul. św. Jana nr. 5,
 „ Przemysłowy „ „ „ 11,
 „ Francusko Polski, ul. Dyrekcyjna nr. 9,
 „ dla Handlu i Przemysłu, ul. Mielęckiego 6,
 „ Międzynarodowy, ul. Marjacka nr. 2,
 „ Związku Spółek Zarobkowych, Warszawska 7,
 „ Ziemski, Rynek nr. 12,
 „ Kwilecki & Potocki i Ska. Rynek nr. 13,
 „ Gospodarstwa Krajowego, Rynek nr. 9,
 „ Dyskonto — Gesellschaft, ul. Pocztowa nr. 6,
 „ Przemysłowców, ul. Pocztowa nr. 16,
 „ Ludowy. ul. Kościuszki nr. 16,
 „ Ziemian, ul. Francuska nr. 22,
 Drezdner Bank, ul. Dworcowa nr. 13,
 Darmstädter National Bank, ul. Warszawska nr. 2,
 Górnośląski Bank Handlowy, ul. Młyńska,
 „ „ Górniczo-Hutniczy ul. św. Jana 16,
 Jarisławski i Comp. Bankgeschäft, Rynek nr. 1,
 Polski Powszechny Bank Kredytowy, Dyrekcyjna 1,
 „ Bank Odrodzenia, ul. Mielęckiego nr. 6,
 „ „ Handlowy, Rynek nr. 7,
 Śląski „ Przemysłowy, ul. Dworcowa nr. 17,
 „ Związek Kredytowy, ul. Kościuszki nr. 2,

b) Obwód Załęże.

Kasa Oszczędności i Pożyczek, ul. Mickiewicza 63,

IX. Spis szpitali, lekarzy, akuszerok, aptek, adwokatów, redakcji gazet i dzienników, szkół, związków klasowych, narodowych i społecznych.

a) Miasto Katowice.

Szpitala :

- Klinika Kobiet, ul. 3-go Maja nr. 33,
 Miejska Klinika dla dzieci, ul. Raciborska, nr. 28,
 Klinika prywatna, Dr. Cohn ul. Wita Stwosza 3,
 Szpital Miejski, ul. Raciborska nr. 27,
 „ Spółki Brackiej, ul. Francuska nr. 35,
 „ Elżbietanek, ul. Warszawska nr. 52,

Lekarze :

- Aronade, lekarz dziecięcy, Dyrekcyjna 10.
 Dr. Bierch Wilhelm, Gliwicka 10.
 „ Besz Wilhelm, Warszawska 3.
 „ Bachman Oskar, Pocztowa 1.
 „ Bischof Walter, weterynarz Warszawska 11.
 „ Blich, św. Jana 4.
 „ Brzozowski Franc., lek. kobiecey, Dyrekcyjna 3,
 „ Blich Ernest, spec. dla chorób wener. Marjacka 7,
 „ Bruch, Młyńska 3.
 „ Bogdalski, Francuska 34.
 „ Better, „ 34.
 Bachner Moritz, dentysta, Rynek 12.
 Bild Leon, „ św. Jana 1/3.
 Böke Ludwik, „ Poprzeczna 11.
 Działaszyński Leon, „ „ 6.
 Dr. Cohn Alfred, Wita Stwosza 6.
 „ Ehrenfried, klinika uszna, Francuska 34.
 Frania Kurt, dentysta, Sokolska 10.
 Fladausz Willi, „ Warszawska 25.
 Dr. Geisler Piotr, Mickiewicza 18.
 „ Górski Kazimierz, Warszawska 3.
 „ Glaser Emanuel, Rynek 11.
 „ Głombik, weterynarz powiatowy, Piastowska 1.

- Dr. Hlond Jan, Warszawska 6.
 „ Hurtig, 3-go Maja 5.
 „ Hanke Maksymiljan, Kościuszki 12.
 Helfer Henryk, zakład dentystyczny, św. Jana 11.
 Haase Brunon, dentysta, Dworcowa 15.
 Dr. Jarczyk, lekarz naczelny szpitala Sp. Brackiej,
 Francuska 34.
 Dr. Jakisch Franciszek, Kochanowskiego 2.
 „ Kantzor Emil, plac Wolności 7.
 „ Knosalla Jan, Warszawska 10.
 „ Kuntze Maksymiljan, Pocztowa 5.
 „ Kukorka, Pocztowa 10.
 Dr. Korte Walter, ul. św. Jana nr. 14,
 „ Königsfeld Maks, ul. Poprzeczna nr. 6,
 „ Knatze, ul. Trzeciego Maja nr. 5,
 „ Konieczny Jan, Raciborskka 27,
 „ Kołoczek Michał, Warszawska 46 lekarz pow.
 „ Kilarski, Francuska 34.
 „ Klar, Francuska 34.
 Kaufman Leon, dentysta Pocztowa 3.
 Kompiński Stanisław, dentysta Dyrekcyjna 4.
 Dr. Lubawski, klinika oczna, Francuska 34.
 Lukasz, dentysta Rynek 3.
 Lecharczyk, dentysta Mickiewicza 1.
 Dr. Michała Maksymiljan, Marjacka 22.
 „ Mirecki, Francuska 34.
 Nawrocki Paweł, dentysta Trzeciego Maja 10.
 Nawrocki Ludwik, „ „ „ 10.
 Dr. Parczewski Bogusław, Teatralna 12.
 „ Preis, Młyńska 5.
 „ Proskauer, Trzeciego Maja 4.
 „ Pietrykowski, Francuska 34.
 Przychodnia lekarska dla urzędników państwowych
 św. Jana 14.
 Perl Jan, dentysta Trzeciego Maja 6.
 Przybyła Wiktor, dentysta Opolska 3.
 Piekucki Teodor, dentysta Marjacka 2.
 Piost Maks, dentysta Dworcowa 9.
 Dr. Rot Gerhard, weterynarz Opolska 2.
 „ Reichel Maks, Rynek 2.
 „ Rostek Józef, plac Mikołowski 2.
 Rożanowicz Stanisław, dentysta Warszawska 5.
 Reichman Fryderyk, dentysta Trzeciego Maja 6.
 Roze Oton, dentysta Sokolska 10.
 Rott Gertruda, dentystka Trzeciego Maja 18.
 Dr. Silberstein Marcin, Mickiewicza 1.

- Dr. Steinitz Ryszard, plac Wolności 11.
 „ Strassman Kurt, Warszawska 3.
 „ Speier Ernest, radca sanitarny Rynek 1.
 „ Stalowski, Pocztowa 10.
 „ Sianożęcki, Trzeciego Maja 33.
 „ Stempel Walter, radca sanitarny Wita Stwosza 3.
 „ Szróter Zygmunt, Raciborska 27.
 „ Suwalski, Francuska 34.
 „ Szopka Robert, dentysta Poprzeczna 8.
 Dr. Tyszka, Francuska 34.
 „ Tomniak Stanisław, Gliwicka 9.
 „ Wiedeman Eryk, Mickiewicza 22.
 „ Wendt Wilhelm, Warszawska 6.
 „ Wongtschowski Wolf, Warszawska 33.
 „ Zehbe, Stawowa 13.

Akuszerki :

- Cichoń Anna, Raciborska 32.
 Geisler Cecylja, Dąbrowskiego 1.
 Grella Zelina, Stanisława 3.
 Jökel Anna, Gliwicka 5.
 Jędrzyca Marja, Mikołowska 17.
 Lorenc J. Młyńska 37.
 Münch Klara, Mielęckiego 10.
 Mendel, Sienkiewicza 6.
 Nieswic Wiktorja, Strzelecka 3.
 Szwarcer M. Słowackiego 18.
 Szpital Marja, Mielęckiego 3.
 Skorupa Rozalja, Marjacka 7.
 Skrzypek Augusta, Wojewódzka 14.
 Tkocz Fraciszka, Batorego 1.
 Wystrychowska Klara, Starowiejska 5.
 Wątroba Marja, Kościuszki 29.
 Zakrzewska Justyna, Dyrekcyjna 3.
 Zurek Marta, Warszawska 23.
 Zurek, Wojewódzka 29.

Apteki :

- Apteka Miejska, Rynek 3.
 „ Św. Jana, św. Jana 10.
 „ pod Orłem, Warszawska 8.
 „ Św. Elżbiety, Trzeciego Maja 33.
 „ Nowomiejska, Kościuszki 29.
 „ Jacka, plac Mikołowski 2.

Adwokaci :

- Czapła, biuro adwokackie Warszawska 31.
 Dr. Chmielewski Antoni.
 „ Dąbrowski Włodzimierz, Rynek 12.
 Danziger Herman, Dyrekcyjna 10.
 Dziędział, adwokat, Kościuszki 2.
 Ehrlich Marcin, św. Jana 11.
 Dr. Freund, 3-go Maja 24.
 „ Kozłowski, 3-go Maja 40,
 „ Kamiński Eugenjusz, Stawowa 14.
 „ Kobyliński, Rynek 7.
 Kaźmierczak, adwokat, Kościuszki 2.
 Krzymiński, „ Warszawska 31.
 Dr. Loebinger, 3-go Maja 16.
 Luboś i Reszka, biuro porad prawniczych, Andrzeja 2
 Dr. Mildner Jan, Rynek 5.
 „ Mroczkowski Bolesław, Rynek 5.
 „ Proskauer, Stawowa 13.
 „ Rostek, Stawowa 8.
 „ Reszka, Rynek 7.
 „ Tichauer, 3-go Maja 4.
 Tyrka, adwokat, Mielęckiego 6.
 Dr. Wnukowski, 3-go Maja 13.
 „ Wolny Konstanty, Rynek 5.
 Werner Teodor, adwokat, Dyrekcyjna 4.
 Zawilski, 3-go Maja 22.
 Zytomierski, Pocztowa 16.

Redakcja gazet i dzienników :

- Biuro dzienników i ogłoszeń, Stanisława 3.
 „ „ „ Marjacka 2.
 Bracia Böhm, drukarnia, Mickiewicza 16.
 Drukarnia Województwa Śląskiego, Francuska 47.
 „ Ludowa, Warszawska 33.
 «Goniec Śląski», Warszawska 58.
 «Gazeta Ludowa», Wojewódzka 14.
 «Głos Górnego Śląska, Andrzeja 14.
 «Głos Polek» red. org. związk. Polek, Sobieskiego 13.
 «Gazeta Robotnicza», drukarnia i wydawnictwo,
 Teatralna 12.
 Herlitz Juljusz, drukarnia, Dworcowa 9.
 Kirsch i Müller, Verlagsanstalt sp. z ogr. odp.
 Dyrekcyjna 7.
 «Kattowitzer Zeitung» redakcja, Stawowa 8.

- Neuman, drukarnia, 3-go Maja 42-44.
 «Oberschlesischer Kurier», Stawowa 16.
 „ Nachrichten, red., Kościuszki 2.
 «Polonja» wydawnictwo, Sobieskiego 13.
 „ administracja, Warszawska 4.
 «Polak» drukarnia i wydawnictwo, Bankowa 3.
 «Przemyśl i Handel» czasopismo tow. wydawnicze,
 Sobieskiego 13.
 Redakcja Gazet Katolika Polskiego i Śląskiego,
 Warszawska 4.
 «Sprawiedliwość», tygodnik, Zielona 22.
 «Volkswille», zakład graficzny, Kościuszki 29.

Szkoły:

- Gimnazjum Państwowe, Mickiewicza 13.
 „ Realne, Jagiellońska 28.
 Instytut Muzyczny, Mickiewicza 16.
 Instytut Przyrodniczy, Marjacka 21.
 Liceum Żeńskie, Stawowa 6.
 Śląskie Konserwatorium Muzyczne, Szopena 16.
 Szkoła Ludowa, Szkolna 5.
 „ „ Stawowa 6.
 „ „ Jagiellońska 18.
 „ „ Bartosza Głowackiego 2.
 „ dla chłopców, Dąbrówki 10.
 „ Ludowa Pomocnicza, Raciborska 1.
 „ Handlowa Miejska, Wita Stwosza 5.
 Gabinet przyrodologiczny, 3-go Maja 31.

Kościóły:

- Administrator Apostolski Ks. Dr. Hlond, Warszaw-
 ska 20.
 Administracja Apostolska, Warszawska 29.
 Kościół Najśw. Marji Panny, Marjacka.
 „ św. Piotra i Pawła, Mikołowska.
 „ Ewangelicki, Warszawska.
 „ Staro-Katolicki Sokolska 12.
 Bożnica (Synagoga), Mickiewicza 11.

Konsulaty:

- Konsulat Francuski, Dyrekcyjna 9.
 „ Angielski, 3-go Maja 33.
 „ Niemiecki, Sokolska 8.

Konsulat Czechosłowacki, Młyńska 5,
 „ Brazylijski, Marjacka 13.
 Wicekonsulat Austriacki, Mickiewicza 14.

Biura:

Biuro porad handlowo-prawnych, podatkowych i re-
 wizji ksiąg handlowych, Trzeciego Maja 33.
 Dylong Lorenc, rewizor ksiąg handlowych Młyńska 7
 „Ekspress“ biuro prośb i tłumaczeń Młyńska 12.
 Eisenberg, pośrednictwo posad dla dziewcząt Trze-
 ciego Maja 11.
 Herios, biuro spraw podatkowych Trzeciego Maja 16.

Związki klasowe, narodowe i społeczne:

„Alfa“ Bund, związek ogólny pracowników handlo-
 wych i przemysłowych, Mickiewicza 8.
 Alpenverein, Jagiellońska 17.
 Bergarbeiter-Verband, Dworcowa 11.
 Centralny Związek Zawodowy Polski, Marjacka 3.
 Chrześcijańska Demokracja, Sobieskiego 13.
 Chór Kościelny, Mikołowska 28.
 Citter-Klub, Jagiellońska 17.
 „Diana“ klub sportowy, Jagiellońska 17.
 Fussballklub I. F. C. Jagiellońska 17.
 Jüdischer Frauenbund, Mickiewicza 9.
 Kartel Chrześcijańskich Zw. Zaw. metalowców i hut-
 ników Sobieskiego 13.
 Klub „Esperanto“ Plebiscytowa 11.
 Lehrerinnenverband, Mickiewicza 8.
 Metallarbeiter-Verband, Dworcowa 11.
 „Orzeł“ Tow. Ubezpieczeń, Poprzeczna 21.
 „Przezorność“, Tow. Ubezpieczeń, Warszawska 27.
 „Port“ Tow. Ubezpieczeń, św. Jana 12.
 „Piaś“ Tow. Ubezpieczeń, Warszawska 33.
 Sekretariat P. P. S. Mieleckiego 8.
 Sąd Rozjemczy murarzy i cieśli, św. Jana 10.
 Śląski Związek Rolników, Marjacka 27.
 Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej, Mikołowska 28.
 Transportarbeiter-Verband, Dworcowa 11.
 Tow. Tatrzzańskie oddz. górnośląski, Plebiscytowa 11.
 Tow. Opieki nad Uchodźcami, Plebiscytowa 1.
 Verein kath. Kaufleute, Mickiewicza 9.
 Verein für Jüdische Kunst und Literatur Mickiewicza 8
 Wolny Cech Murarzy i Cieśli, św. Jana 10.
 Związek G. D. A, Starowiejska 11.

- Związek piekarzy i cukierników, Dworcowa 11.
 „ maszynistów Dworcowa 11.
 „ urzędników niemieckich, św. Jana 10.
 „ kowali, św. Stanisława 8.
 „ samodzielnych polskich budowniczych,
 Marjacka 2.
 „ górniczo-hutniczy, plac Wolności 12.
 „ handlowców targowych, Mickiewicza 8.
 „ budowlany Z. Z. P., Bankowa 3.
 „ robotników rolnych i leśnych Z. Z. P.
 Bankowa 3.
 „ powstańców śląskich, zarząd główny, Ple-
 biscytowa 1.
 „ urzędników państwowych, samorządowych
 i komunalnych Woj. Śl. Plebiscytowa 1.
 „ właścicieli nieruchomości, Mikołowska 15.
 „ obrony kiesów zachodnich, Andrzeja 6.
 „ tow. kupców, sekretarjat Andrzeja 5.
 „ górniczy Z. Z. P. Andrzeja 21.
 „ powstańców na powiat bytomski Plebiscy-
 towa 13.
 „ pogrzebowy i dobroczynności Kościuszki 2.
 „ podróżujących, przemysłowców wystawo-
 wych, kramarzy i handlarzy rynkowych
 Plebiscytowa 14.
 „ pomocników gastronomicznych, Andrzeja 21
 „ akuszerek, plac Marjacki 4.
 „ kominiarzy Warszawska 63-a.
 „ b. hallerczyków, Podgórna 3.
 „ polskich pracowników biurowych, handlo-
 wych i przemysłowych okręgu śląskiego
 Warszawska 67.
 „ G. Śl. okręgowy piłki nożnej Warszawska 67
 „ metalowców (Ch. D.) Warszawska 69.

b). Obwód Zawodzie.

Szpital O.O. Bonifratrów w Bogucicach, Markiewki 68.

Lekarze :

- Dr. Wilimowski, szpital O.O. Bonifratrów Bogucice.
 „ Janota Walter, Zawodzie, Krakowska. 33.
 „ Skupin Leopold, Bogucice, Markiewki 37.

Akuszerki :

- Drzymała Józefa, Zawodzie, Krakowska 73.
 Josz Elżbieta, Zawodzie, Krakowska 96.
 Kępa Marja, Bogucice, Katowicka 2.
 Langer Elżbieta, Bogucice, Markiewki 42.
 Mandler Marja, Bogucice, Markiewki 51.
 Nyc Marja Bogucice, Markiewki 24.
 Nobis Marja Zawodzie, Krakowska 49.
 Penkala Marja, Krakowska 5.
 Więckowska Marja, Krakowska 48.
 Wichar Marja, Krakowska 132.

Apteki :

- Apteka św. Barbary, Zawodzie, Bogucicka 1.
 Apteka szpitala O. O. Bonitratrów. Bogucice Markiewki 68.

Redakcje :

- Redakcja (filja) Tygodnika Ilustrowanego »Strzecha Rodzinna« w Zawodziu, Krakowska 46.

Szkoły :

- Szkoła katolicka, Zawodzie Krakowska 80.
 „ „ Staszycza 2.
 „ kat. dla chłopców Bogucice, Wolności.
 „ dla dziewcząt Bogucice Wolności.
 „ ewang. Zawodzie, Krakowska 81.
 „ mniejszosci Bogucice, Markiewki 48.

Związki :

- Centralny Zw. Zaw. Polski Bogucice, Stara Strzelnica.
 Narodowa Partja Robotnicza, Bogucice, Markiewki 40,
 i Zawodzie, Stara Strzelnica.
 Polski Związek Kolejowy G. Śl. Bogucice, Markiewki 53.
 Polska Partja Socjalistyczna Zawodzie, Stara Strzelnica.
 Polska Partja Socjalistyczna Bogucice, Markiewki 40.
 Związek Powstańców Śląskich Zawodzie, Stara Strzelnica.
 „ „ „ Bogucice, Markiewki 40.
 „ Hallerczyków Bogucice, Katowicka 2.
 „ Obrony Kresów Zachodnich Zawodzie Stara Strzelnica.

- Związek Chrześcijańskiej Demokracji Bogucice Markiewki 47.
 „ (filja) Górników Z. Z. P. Bogucice, Markiewki 40.

c) Obwód Załęże :

Lekarze :

- Dr. Heinrich, Jana 74.
 „ Skiba, Mickiewicza 8.

Akuszerki :

- Woźnica Julja, Mickiewicza 26.
 Soika Julja „ 41.
 Sobiszowa Anna „ 52.
 Marmescho Berta „ 62.
 Mandrys Klara, „ 160.
 Czerny Anna, Załęzka Hałda 13.
 Heinrich Agnieszka, Załęzka Hałda 20.

Apteka :

- Paźwicz Ignacy, Mickiewicza 48.

Drukarnia :

- Katolicka własn. Adm. Apostolskiej Mickiewicza 46.

Szkoły :

- Szkoła katolicka, Mickiewicza 53.
 „ „ „ 107.
 „ „ „ 99.
 „ „ Gimnastyki 5.
 „ „ Załęzka Hałda.
 „ ewangelicka, Mickiewicza 118.
 Dwór Załęże własn. Sp. Akc. Spadkobierców Gieschego Mickiewicza 100.

Związki :

- Tow. Czytelni Ludowych, Mickiewicza 99.
 Centr. Zw. Zaw. Polski oddz. górników Mickiewicza 79.

- Związek Z. Z. P. oddz. górników, Mickiewicza 13.
 „ niemieckich katolików w Polsce, Mickiewicza 7.
 Związek Urzędników Państwowych i Samorządowych Mickiewicza 156.
 Związek Hallerczyków, Mickiewicza 66.
 Związek obrony kresów zachodnich, Mickiewicza 43.
 „ strzelecki, Mickiewicza 79.
 „ kolejarzy Z. Z. P. Mickiewicza 43.
 „ powstańców śląskich, Mickiewicza 138.
 „ sanitarjuszów, Mickiewicza 76.
 Polska Partja Socjalistyczna, Mickiewicza 79.

d) Obwód Dąb.

- Szpital gminny, Polna 13.
 Dr. Szczepański Alojzy, Dębowa 1.

Akuszerki :

- Nagrabowa Marja, Dębowa 7.
 Thienelowa „ „ 57.
 Rzymkowa Aniela, Katowicka 17.
 Kadziochowa Zofja, „ 19.

Apteka :

- Kempa Jan, apteka, Dębowa 1.

Szkoły :

- Szkoła katolicka, Karola Miarki 1.
 „ „ Agnieszki 2.

Związki :

- Związek Zjednoczenia Zaw. Polskiego, Dębowa 29.
 Narodowa Partja Robotników. Dębowa 29.
 Polska Partja Socjalistyczna „ „
 Centr. Zw. Zaw. Polski, „ „

e) Obwód Brynów.

Akuszerki :

- Dinter Marja, Katowicka 11.
 Breguła „ Rymera 2.

Szkoły:

Szkoła katolicka, Katowicka 16.

„ „ św. Jana 3.

Związki:

N. P., R., Z. Z. P., Związek Powstańców Śląskich i
Związek Obrony Kresów Zachodnich.

f) Obwód Ligota.

Lekarze:

Dr. Maicher Jan, Katowicka.

„ Selek Wilhelm, Klasztorna 8.

Akuszerki:

Goroll Walerja, Katowicka 4.

Hanke Marja, Załęzka 5.

Apteka:

Jabłonowska Janina, Klasztorna 6.

Adwokat:

Czakański Jerzy, Katowicka 2.

Szkoły:

3 szkoły katolickie przy ulicy Szkolnej.

Związki:

Centr. Zw. Zaw. Polski, P. P. S., Zjedn. Zaw. Pol.
Związek Obrony Kresów Zachodnich,

„ Powstańców Śląskich.

„ ochrony lokatorów.

Tow. gimnastyczne «Sokół».

„ śpiewu «Lutnia».

„ Polek.

Związek Hallerczyków.

„ Strzelecki.

Liga Obrony Powietrznej Państwa.

Klub Sportowy.

X. Spis przełożonych.

- Bilski, Wojewoda Śląski, Warszawska 42, tel. 2471.
 Bukowski Jan, Naczelnik Wydz. Robót Publicznych
 Poprzeczna 6, tel. 865,
 Bańczyk Augustyn, podinspektor zastępca Gł, Kdta
 Pol. Woj. Śl. Stalmacha 18, tel. 501-505.
 Bujok Jan, komisarz Drzymały 12, tel. 747.
 Brodniewicz Stanisław, komisarz, Zielona 3.
 Calonder, Prezes Komisji Rozjemczej, Warszawska
 22, tel. 2090.
 Caspary Ludwik, Naczelnik Wydziału Prezydjalnego
 Woj. Śl. Poprzeczna 8.
 Chomrański Marjan, nadkomisarz, Dąbrowskiego 3,
 Czosnkowski Sylwester, podkomisarz Kościuszki 35.
 Ciemięga Emil, aspirant, Andrzeja 27.
 Duda Franciszek, podkomisarz, Andrzeja 13.
 Guziur Ferdynand, podkomisarz kier. komisarijatu,
 Siemianowice, Florjana 20.
 Jonderko Henryk, podkomisarz, Zielona 19, telefon
 501-505.
 Kloske Ludwik, komisarz, Dąbrowskiego 1, tel. 973.
 Kronmarck Józef, podkomisarz kier. III-go komis.
 Warszawska 49.
 Kocima Franciszek, aspirant, Drzymały 10.
 Lacheta Jan, podkomisarz kier. komis. Zawodzie,
 Zawodzie Krakowska 50.
 Dr. Minasowicz Józef, Naczelnik Wydz. Bezpieczeń-
 stwa, Zielona 28, tel. 501-505.
 Maślanka Józef, podkomisarz, Bartosza Głowackie-
 go 5 dom uchodźców, tel. 501-505.
 Niewiadomski Karol, podinspektor Komendant Po-
 wiatowy, Dyrekcyjna 10, tel. 2539.
 Pawlita Antoni, Naczelnik Wydziału Skarbowego,
 Wojewódzka 56, tel. 1440.
 Dr. Rostek Józef, Naczelnik Wydz. Zdrowia Pu-
 blicznego, Plac Mikołowski 2.
 Rudkowski Szymon, inżynier Naczelnik Wydz. Prze-
 mysłu i Handlu, tel. 638.
 Reichenbach Alojzy, podkomisarz, Mikołowska 26.
 Stark Tadeusz, wiceprezes Sądu Apelacyjnego, War-
 szawska 33, tel. 357.
 Starzyk Jan, nadkomisarz Stalmacha 20, tel. 501-505,
 Stecki Zygmunt, komisarz, komendant oddz. kon-
 nego, Kościuszki 52.

- Tomanek, nadkomisarz, Poniatowskiego 33, telefon 501-505.
 Urbańczyk Piotr, podkomisarz kier. I-go komisariatu Katowice, Jagiellońska 38.
 Wróblewski Leon inspektor, Gł. Komendant Policji Wojew. Wojewódzka 56, tel. 890.
 Włosok Paweł komisarz, Stalmacha 18, tel. 501-505.
 Wasilko Michał podkomisarz, Jagiellońska, domy urzędnicze Woj. Śląsk.
 Żurawski Zygmunt Wicewojewoda, Zacisze 728.

XI. Spis posłów sejmu śląskiego zamieszki. względ. posiadających biura w Wielkich Katowicach.

- Biniszkiwicz Józef, Katowice, Pokoju 2, tel. 2189, P. P. S.
 Borys Klemens, Katowice, Poprzeczna 14, tel. 1620.
 Buchwald Karol, Ligota, Górnicza 42, Kl. Niem.
 Czajor Antoni, Katowice, Marjacka 3, tel. 1620, P.P.S.
 Grajek Michał, Katowice Stawowa 3, tel. 97, biuro Andrzeja 21, tel. 1090, N. P. R.
 Juchelek Jan, Załęże, Pokoju 2, P. P. S.
 Jankowski Bernard, Katowice, Francuska 27, biuro św. Jana 10, tel. 2086, Kl. Niem.
 Kempka Paweł, Tarn.-Góry Rynek 14, tel. Tarn. - Góry 130, biuro Katowice, Ks. Damrotha 6, Ch.D.
 Korfanty Wojciech „ Powstańców 41, telef. 225, Ch. D.
 Kowol Jan, Katowice, Plebiscytowa 24, Kl. Niem.
 Łukaszek Franciszek, Ligota, Szadocka 12, Ch. D.
 Mateja Karol, Katowice — Mikołowska, probostwo Piotra Pawła, tel. 1585, Ch. D.
 Dr. Rakowski Kazimierz, Katowice, Plebiscytowa 29, Ch. D.
 Rumpfeld Wiktor, Katowice Teatralna, biuro Gaz. Rob. tel. 1150, P. P. S.
 Rybarz Edward, Katowice Dąbrowskiego 14, telef. 1330, C. Z. I.
 Sabass Maks, Katowice Zamkowa 4, tel. 418, Kl.niem.
 Sobota Adolf „ Młyńska 43, tel. 1344, Ch. D.
 Szczeponik Tom. Katowice, Wojewódzka 5, Kl.Niem.
 Szymkowiakówna Bronisława, Katowice Andrzeja 2, tel. 562, Ch. D.

Ulitz Oton, Katowice Konckiego, tel. 300, Kl. Niem.
 Węgrzyk Teodor, Katowice Słowackiego 9, telefon
 1754, N. P. R.

Wiechula Józef, M. Dąbrówka-Huty Laury 11, tel.
 1620, biuro Katowice, Marjańska 3,
 Wolny Konstanty, Katowice Zacisze 3, tel. 2297
 biuro Katowice, Rynek 5, Ch. D.

SKOROWIDZ

urzędów, instytucji społecznych, zakła-
 dów przemysłowych i t. d. w Król.-Hucie.

I. ULICE.

(spis ulic w mieście Król.-Huta, patrz załączona mapka).

II. PLACE.

Plac Kopernika,
 „ Matejki,
 „ Mickiewicza,
 „ Wagnera,
 „ Wolności,
 Rynek.

III. PARKI.

Park Góra Redena,
 „ Kościuszki,
 „ Hutniczy.

IV. POMNIKI.

Pomnik Płyta Nieznanego Żołnierza na Rynku,
 „ Relief profesora Dr. Wagnera na Placu
 Wagnera,
 Statua hrabiego Redena na Górze Redena.

V. Spis urzędów państwowych.

Dyrekcja Policji, Gimnazjalna 25
 Miejska Komenda Policji, Ratusz,
 I. Komisarjat, Ratusz,
 II. Komisarjat, pl. Mickiewicza 5,
 Ekspozytura Urzędu Śledczego, Ratusz,
 Post. Policji Klimzowiec, Szkolna 1,
 „ „ Pniaki, Jana 15-a,
 „ „ Konnej, Gimnazjalna 1,
 „ „ dworzec,
 Detaszowana Izba Karna, Rynek,
 Sąd Powiatowy, ul. Zjednoczenia,
 Urząd pocztowy, Wolności 2,
 Urząd stanu cywilnego, Sobieskiego 3,
 Urząd Skarbowy, Głowackiego 5,
 Kasa Skarbowa, Głowackiego 5,
 Urząd Katastralny, Głowackiego 5,
 „ Kontroli Skarbowej, Moniuszki 1,
 Okręgowy Urząd Górniczy, Katowicka 11,
 Inspekcja Przemysłowa, Wolności 32,
 Powiatowa Komenda Uzupełnień, Piastowska 7,
 Urząd legalizowania miar i wag, Mickiewicza 37,
 Magistrat, Rynek (Ratusz),,
 Urząd meldunkowy, w Dyrekcji Policji.

VI. Spis instytucji społecznych.

Szpital miejski, Kilińskiego,
 Lecznica Spółki Brackiej, Szpitalna,
 Szpital św. Jadwigi, św. Piotra 18,
 Zakład bł. Bronisławy, Wandy 66,
 „ św. Józefa, Piotra 18,
 Sierociniec „Lutherstift“ Katowicka 21,
 Klasztor N. Serca P. Jezusa, Katowicka 5,
 Ogólna Miejska Kasa Chorych Rynek 3,
 Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Dąbrowskiego 7,
 Miejska Straż Ogniowa, Bytomska,
 Rzeźnia Miejska, Krakusa 4,
 Hala Targowa, Bytomska,
 Dworzec, Poczta,

- Dr. Hejman lekarz wojskowy, Wolności 44,
 „ Hadamik, Wolności 70,
 Herlitz Fryderyk lekarz praktyczny, Sienkiewicza 1,
 Dr. Janiczek, Wolności 16,
 „ Jutsch, Wolności 3,
 „ Kaiser radca sanitarny, Wolności 26,
 „ Kowolik, Wolności 18,
 „ Kissinger lekarz szef szpitala miejskiego
 Rejtana 5.
 „ Kutscha, Trzeciego Maja 1,
 „ Kluczniok, Krzyżowa 20,
 „ Pietraszkiewicz, Wolności 45,
 „ Riedel, Trzeciego Maja 12,
 „ Strzoda, Wolności 34,
 „ Steinhard radca sanitarny, Wolności 28,
 „ Staffier, Wolności 1,
 „ Sianowski, Wolności 44,
 „ Spyra, Trzeciego Maja 4,
 „ Żółtowski, Trzeciego Maja 1.

Dentyści :

- Augustyn, Wolności 38,
 Brzeziński, Wolności 14.
 Brzezińska Hildegard, Wolności 3,
 Fanty, Wolności 31,
 Dr. Gondzik, Sobieskiego 6,
 Kowalik, Wolności 18,
 Maletz, Wolności 13.
 Markowski, Trzeciego Maja 15,
 Nachma Erna, Gimnazjalna 5,
 Dr. Rossa, Wolności 58,
 Stachowski, Wolności 47,
 Teresiński, Wolności 35.
 Dr. Vogel, Wolności 34,
 Wieder, Narożna 19.

Akuszerki :

- Berg Anna, Mickiewicza 45.
 Dyballa Agnieszka, Krzyżowa 2,
 Goj Zofja, Trzeciego Maja 50,
 Hyrdel Anna, Ks. Bogdajna 27,
 Hosek Józefa, Pudlerska 31,
 Jonczyk Paulina, Pudlerska 5,
 Jakszowa Waleska, Chrobrego 2,
 Kielbasa Paulina, Chrobrego 20,

Kutecko Emilja, Wolności 86,
 Knabe Marja, Katowicka 26,
 Kozub Anna Katowicka 26.
 Krempiec Tekla, Gimnazjalna 46,
 Kulesa Jadwiga, Trzeciego Maja 83,
 Klytta Waleska, Pudlerska 28,
 Lipp Anna, Trzeciego Maja 50,
 Mroczyk Franciszka, Hajducka 17,
 Mościńska Józefa, Wodna 14,
 Świerc Jadwiga, Wolności 82,
 Typler Marta, Chrobrego 7,
 Wojtczyk Franciszka, Ligota Górnicza 39,

Apteki:

Apteka św. Jana, Katowicka 14.
 „ pod Lwem, Wolności 22,
 „ św. Marji, Wolności 78,
 „ pod Orłem, Trzeciego Maja 2,
 „ św. Barbary św. Piotra 10,
 „ Białasa, Trzeciego Maja 32,

Redakcje gazet:

Głos poranny, dziennik, redakcja Hajducka 15,
 Oberschlesischer Kurjer, redakcja i administracja
 Rynek 14,
 Polonja, oddział administracji, Rynkowa 6.

Szkoły:

Państwowe Gimnazjum humanistyczne, Gimnazjalna,
 „ „ mat. przyrodnicze, św. Pio-
 tra 5,
 Gimnazjum Żeńskie, Plac Kopernika,
 Szkoła mechaniczno-hutnicza, Mickiewicza 37.
 Miejska Szkoła kształcąca i handlowa, Gimna-
 zjalna 51,
 Szkoła powszechna I. św. Piotra 11,
 „ „ II. Trzeciego Maja 16,
 „ „ III. Kś. Gałeczki 56,
 „ „ IV. św. Piotra 1,
 „ „ V. Dąbrowskiego,
 „ „ VI. Kazimierza,
 „ „ VII. Mickiewicza 37,
 „ „ VIII. Łągiewnicka,

Szkoła powszechna IX.	Dąbrowskiego,
"	" X. Urbanowicza,
"	" XI. Zjednoczenia,
"	" XII. Katowicka,
"	" XIII. Styczyńskiego,
"	" XIV. Trzeciego Maja 22,
"	" XV. Trzeciego Maja 78,
"	" XVI. Bytomska 10-12.

Ochronki:

Ochronka dla dzieci, Sobieskiego 3,
 " " " robotników Kopalń Skarbo-
 wych, Lompy 18.

Związki zawodowe:

Zjednoczenie związków pracowników przemysłowych, handlowych i samorządowych, siedziba Król Huta Wolności 11,
 Związek Zawodowy Polski, siedziba Król.-Huta Rynek 3,
 Allgemeiner Freier Angestellter Bund in Polnisch O-S., siedziba Król.-Huta Trzeciego Maja 6,
 Wolne Związki (Freie Gewerkschaften), siedziba Król.-Huta, Trzeciego Maja 6,
 Christlicher Bergarbeiter Bund, siedziba Król.-Huta w restauracji Kowolla, Mickiewicza.

Inne związki:

Związek Powstańców Śląskich grupa miejscowa Moniuszki 1,
 Związek Obrony Kresów Zachodnich, Moniuszki 1,
 Niemiecki Voksbund, Szopena.

IX. Spis posłów.

Skowronek Tomasz, poseł na Sejm Warszawski Wolności 40,
 Wojtacha Stanisław, poseł na Sejm Warszawski Sobieskiego 24,
 Lubos Jan, poseł na Sejm Śląski, Ligota Górnicza 8,
 Sikora Ignacy, poseł na Sejm Śląski. Rynek 1.
 Rumpfeld Wiktor, poseł na Sejm Śląski, 3-go Maja 30

Goldman Wilhelm, poseł na Sejm Śląski Bytomska 51
 Buchwald Karol, poseł na Sejm Śląski Ligota
 Górnicza 42,

Majer Kurt, poseł na Sejm Śląski i senator By-
 tomska 13.

X. Spis pazołożonych Policji.

Dyrektor Policji Starosta Dr. Józef Potyka, Świę-
 tochłowiec, gmach Starostwa,

Wicedyrektor Policji, Roman Kotowicz, Król.-Huta
 Katowicka 14,

Decernent Dyr. Policji Dr. Stanisław Olszewski,
 Król.-Huta Katowicka 14,

Miejski Komendant Pol. Woj. Śl. nadkom. Jeziorski
 Józef, Król.-Huta, Katowicka 11,

Kierownik I. Komisarjatu Pol. Woj. Śl. podkom.
 Szary Wilhelm, Król.-Huta, Sobieskiego 14,

Kierownik II. Komisarjatu podkom. Piechaczek
 Ignacy, Król.-Huta, Sobieskiego 24,

Kierownik Eksp. Urz. Śledczego Pol. Woj. Śl. Du-
 da Franciszek, Katowice, Andrzeja 14,

Kierownik Eksp. Policji Polit. podkom. Zientek
 Paweł, Król.-Huta, Sobieskiego 20,

Zastępca kierownika Eksp. Urzędu Śl. aspirant
 Herlig Józef, Król.-Huta, hotel Górnośląski przy
 Wodnej 5,

SKOROWIDZ

urzędów, instytucji społecznych, zakła-
 dów przemysłowych i t. d. w Bielsku.

I. ULICE.

---

ulice Alszerą,
 „ Blichową,
 „ Browarną,
 „ Batorego,
 „ Cieszyńską,
 „ Ciężarową,

„ Celną,
 „ Chopina,
 „ Dąbrowskiego,
 „ Długą,
 „ Dunajewskiego,
 „ Fabryczną,

ulice Grunwaldzka,

- „ Górska,
- „ Głowackiego,
- „ Grottgera,
- „ Hallera,
- „ Inwalidów,
- „ Jagiełońska,
- „ Jana Łyska,
- „ Kościuszki,
- „ M. Konopnickiej,
- „ Krasińskiego,
- „ Kilińskiego,
- „ Krótka,
- „ Kolejowa
- „ Kamienicka,
- „ Kącik,
- „ Kazimierza W.
- „ Kościelna,
- „ Kudlicka,
- „ Kopernika,
- „ Kozielec,
- „ Kręta,
- „ Luschki,
- „ Łukowa,
- „ Miarki,
- „ Mostowa,
- „ Mickiewicza,
- „ Moniuszki,
- „ 3 Maja,
- „ Matejki,
- „ Marjańska,
- „ Młyńska,
- „ Niccała,
- „ Nad Niprem,
- „ Nad Sieczką,
- „ Osuchowskiego,
- „ Pastalozziego,
- „ Paderewskiego,
- „ Przekop,
- „ Poniatowskiego,

ulice Podcienie,

- „ Parkowa,
- „ Piotra Skargi,
- „ Piłsudskiego,
- „ Podwalc.
- „ Pułaskiego,
- „ Piastowska,
- „ Republikańska,
- „ Robotnicza,
- „ Różana,
- „ Rzeźnicza,
- „ Rejtana,
- „ Rycerska,
- „ Starobielska,
- „ Słowackiego,
- „ Stroma,
- „ Słoneczna,
- „ Św. Trójcy,
- „ Sobieskiego,
- „ Sukiennicza,
- „ Sikornik,
- „ Solna,
- „ Strzelnicza,
- „ Szkolna,
- „ Sienkiewicza,
- „ Siemens,
- „ Sixta,
- „ Św. Anny,
- „ Schodowa,
- „ Staszica,
- „ Stalmacha,
- „ Wałowa,
- „ Wąska,
- „ Węglowa,
- „ Wyspiańskiego,
- „ Wzgórze,
- „ Zielona,
- „ Zdrojowa,
- „ Zamkowa,

II PLACE.

- Plac Wolności,
- „ Na Wzgórzu,
- „ Blichowy,

- „ Smółki,
- „ Św. Mikołaja,
- „ Wyzwolenia
- „ Kościelny
- „ Rynek,
- „ Garncarski,
- „ Teatralny,

III. PARKI.

Park Miejski.

IV. POMNIKI I STATUY.

Płyta „Niezananego Żołnierza“ na Placu Teatralnym,
Statua Poniatowskiego i Kościuszki przy koszarach
Policji konnej ul. Poniatowskiego.

V. Spis urzędów państwowych, komunalnych i samorządowych.

znajduje się na stronnicy 198.

VI. Spis zakładów przemysłowych.

znajduje się na stronnicy 196.

VII Spis instytucji bankowych.

- Bank dla Handlu i Przemysłu, Plac Wyzwolenia 10.
- » Śląski Eskontowy, Kazimierza Wielk. 2.
  - » Handlowy Polski, Wzgórze 22.
  - » Kredytowy Powszechny Blichowa 1.
  - » Kredytowy (w Warszawie) Filja, Jagiellońska 4.
  - » Ludowy Bielski, Rycerska 2.
  - » Małopolski, Kolejowa 8.
  - » Polski, Oddział Bielsko, Piłsudskiego 6.
  - » Związkowy Kredytowy, Piłsudskiego 13.
  - » Bank Przemysłowców, Piłsudskiego 4.
  - » Przemysłowy Śląski, Jagiellońska 10.
  - » Komercyjny Śląski, Mickiewicza 10.

VIII. Spis lekarzy włącznie z lekarzami dentystami.

Dr. Aleksandrowicz Izydor lek. chorób skórnych
i płciowych Kolejowa 2.

- Dr. Baum Gustaw lek. Wzgórze 18.
 „ Better Herbert lek. 3 Maja 19.
 „ Bieler Maksymilian lek. szpitalny Wyspiańskiego.
 „ Dreikurs Maksym. lek. dent. Wzgórze 3.
 „ Eichorn Erwin, lek. dent. Hallera 6.
 „ Feuerstein Edward, lek. Kolejowa 3.
 „ Gerstenfeld Dawid, lek. szpitalny Wyspiańskiego.
 „ Gross Hermann, lek. szpit. Wyspiańskiego.
 „ Grossmann Adolf dent. Kolejowa 2.
 „ Hass Juliusz, dent. Kolejowa 2
 „ Hess Ernest, lek. Plac Śmolki 3.
 „ Huppert Ludwik, lek. Rycerska 5.
 „ Lamatsch Oskar, lek. powiat. 3 Maja 25.
 „ Leimsner Oskar, lek. miejsk. Dąbrowskiego 14.
 „ Lipszyc-Lipski lekarz chorób skór. i płciowych
 Blichowa 22.
 „ Löbel Ferdynand, lek. Kolejowa 11.
 „ Machauf Wilhelm, lek. Blichowa 8.
 „ Oprawil Józef, lek. dent. 3. Maja 1.
 „ Reach Eugeniusz, lek. szpit. Wzgórze 1.
 „ Reinprecht Leopold, lekarz i Dyrektor szpitala
 Wyspiańskiego.
 „ Rosenmann, lek. Mickiewicza.
 „ Suchanek Fryderyk, lek. Sobieskiego 1.
 „ Straus okulista, Piłsudskiego 15.
 „ Tiefenbrunn Bronisław, św. Trójcy 3.
 „ Wagner Karol, lek. miejski, Kolejowa.
 „ Wałach Józef lek. szkolny, 3. Maja 2.
 „ Wenfner Maurycy, okulista 3. Maja 1.
 „ Zipser Guidon, lekarz 3. Maja.
 „ Reich Zygmunt, lek. kob. Kaziemierza W.

IX. Adresy położnych.

- Antonina Chromatka, pl. św. Mikołaja 23.
 Marta Doute, Blichowa 7.
 Joanna Franaszek, pl. św. Mikołaja 7.
 Zofja Hausner (położna miejska), Cieszyńska 18.
 Adela Kauder, Cieszyńska 50.
 Otylja Matzner, Podcienie 7.
 Janina Pick, Węglowa 10.
 Franciszka Richter, pl. Wyzwolenia 4.
 Rozalja Wylacził, Krótka 3.

X. Spis aptek.

- Apteka pod Jeleniem, Rynek 3.
 „ „ Koroną, Jagiellońska 3.
 „ „ Orłem, Wzgórze 2.
 „ „ Opatrznością, Blichowa 42.

XI. Spis adwokatów.

- Dr. Aronsohn, Kolejowa 1.
 „ Dalet, Jagiellońska 8.
 „ Deutsch, Wzgórze 19.
 „ Förster, Wzgórze 18.
 „ Glücksmann, Stroma
 „ Kleinfeld
 „ Kühnberg, Kościelna 1.
 „ Marienberg, Węglowa 12 a.
 „ Ruttin, Jagiellońska 11.
 „ Rosner jun. Jagiellońska 11.
 „ Rössler, Jagiellońska 10.
 „ Robinsohn, Trzeciego Maja 3.
 „ Silbiger, Jagiellońska 7.
 „ Schanzer, Jagiellońska 6.
 „ Schmetterling. Jujlusz, Kolejowa 3.
 „ Schneider, Wzgórze 19.
 „ Steckl, Plac Smółki 7
 „ Steffan, Pasarz
 „ Trager, Kazimierza W. 6.
 „ Türk, Wzgórze 19.
 „ Zitrin, Rycerska 2.
 „ Frister, Jagiellońska 10.
 „ Korkes, Kazimierza W.
 „ Schrekinger, Kolejowa.
 „ Manheimer, Mickiewicza 23.

XII. Spis redakcji gazet dzienników.

- Redakcja „Schlesische Zeitung“ Piłsudskiego 21.
 „ „Ostschlesische Post“ filiala „ 4.
 „ „Deutsche Zeitung“ Grunwaldzka 6.
 „ „Volksstimme“ Republikańska 4.
 „ „Kattowitzer Zeitung“ Węglowa 10.
 „ „Nowa Republika“ Podcienie 2.

- Związek Zaw. Pracowników Kolejowych z siedzibą w Warszawie, oddz. w Bielsku.
- Związek Zaw. Robot, Przem. Spożywczego w Polsce z siedzibą w Warszawie, oddz. w Bielsku.
- Związek Zaw. Maszynistów Kolej. Rzplitej Polskiej z siedzibą w Warszawie, koło miejscowe w Dziezdicach.
- Związek Zaw. Pracowników Kolej. Rzplitej polskiej z siedzibą w Warszawie, koło miejscowe w Dziezdicach
- Związek Zaw. Maszynistów Kolej. Rzplitej polskiej z siedzibą w Warszawie, koło miejscowe w Bielsku.
- Związek Zaw. Robot. przem. Chemicznego i Pokrew. Rzplitej Polskiej, z siedzibą w Czechowicach.

XVI. Związki zawodowe (nieklasowe).

- Christl. Verband weiblicher Hausbediensteten der Gewerkschaft der christl. demokr. Volkspartei z siedzibą w Bielsku.
- Christliche Gewerkschaft, z siedzibą w Bielsku.
- Narodowy Związek Robotniczy w Bielsku.
- Polski Związek Kolejowców z siedzibą w Warszawie, koło miejscowe w Bielsku.
- Polski Związek Zaw. Chrześc. Robot. z siedzibą w Białej, oddz. w Jasienicy.
- Polski Związek Kolejarzy z siedzibą w Warszawie, koło miejscowe w Dziezdicach.
- Verband der Privatangestellten dla Bielska-Białej i okolicy z siedzibą w Bielsku.
- Związek Zaw. Chrześc. Woźniców z siedzibą w Warszawie oddz. w Bielsku.
- Związek Zaw. Robot. Przem. Włóknistego „Praca,, Z. Z. P. z siedzibą w Łodzi, oddz. w Bielsku.
- Związek Metalowców, Hutników, Robot. Fabrycznych i pokr. Zaw. Z. Z. P. oddz. w Bielsku.
- Związek Zaw. Prac. Pocht. Telegrafów i Telefonów z siedzibą w Warszawie, oddz. w Bielsku.
- Związek Zaw. Pracowników Bankowych i Ubezp. z siedzibą w Warszawie, oddz. w Bielsku.
- Związek Zaw. Pracow. Przemysłu i Handlu z siedzibą w Sosnowcu, koło miejscowe w Żebraczu (szyb Silesia).

XVII. Stowarzyszenia polityczne.

- Christl. Sozialer Verein w Bielsku.
 Chrześcijańska Partja Narodowa.
 Deutscher Volksverband dla Bielska i okolicy.
 Deutsche Gemeinschaft w Bielsku.
 Deutsche Partei w Bielsku.
 Deutschbund w Bielsku.
 Deutsch-National-Sozialistischer-Verein w Bielsku.
 Jugendlicher Arbeiter Verein w Aleksandrowicach.
 „ „ „ w Wapienicy.
 „ „ „ w Kamienicy.
 Polski Związek Obywatelski w Bielsku.
 Polskie Stronnictwo Ludowe w Rudzicy.
 „ „ „ w Hłownicy.
 „ „ „ w Roztropicach.
 „ „ „ w Pruchnej.
 „ „ „ w Drogomyślu.
 „ „ „ w Zaborzu.
 „ „ „ w Jasienicy.
 Stowarzyszenie Sjonistyczne «Haschachar» w Bielsku.
 Sozialdemokratischer Wahlverein «Vorwärts» „ „
 „ „ „ w Aleksandrowicach.
 Sozialdemokratischer Wahlverein «Vorwärts» w Kamienicy.
 Sozialdemokratischer Wahlverein «Vorwärts» w Mikuszowicach.
 Sozialdemokratischer Wahlverein «Vorwärts» w Wapienicy.
 Volksbund der Deutschen Katholiken Polens w Bielsku.

XVIII. Stowarzyszenia sportowe (klasowe).

- Arbeiter Turn u. Sportverein «Vorwärts» w Bielsku.
 „ „ » Sportbund w Polsce oddz.w „ „
 „ Radfahrerverein «Beskid» w Aleksandrowicach
 Athleten-Sport-Klub-Solidaritet „ „
 D. Jugendbund Bund der Wandervögel u. Wanderscharen dla Bielska—Białej z siedzibą w Bielsku.
 Katholischer Jugendbund «Edelweiss» w Star. Bielsku.
 Stowarzyszenie Robotnicze «Siła» w Mikuszowicach.
 „ „ „ w Czechowicach.
 „ „ „ w Żebraczu.

XIX. Stowarzyszenia sportowe. (nieklasowe)

- Beskiden Verein w Bielsku,
 B. — B. Eislaufverein w Bielsku.
 B. — B. israelitischer Turnverein w Bielsku.
   » Sportverein w Bielsku.
   » Schützen — Gesellschaft »
   » Turnverein w Bielsku.
 Deutscher Fussbal kl. «Sturm» w Bielsku.
 Gesellschaft «Blatnia» «
 Judische Sportvereinigung «Hasmonea» w Bielsku.
 Sportklub w Bielsku.
   » «Hakoah» w Bielsku.
 Tenisklub Schiesstätte w Bielsku.
 Verein für Rasenspiele dla B, — B. w Bielsku.
 Verein «Schlaraffia» w Bielsku,

XX. Stowarzyszenia społeczno — humanitarne.

- Arbeitnwaliden Unterstützungverein der Industrie
 B. — B. i okolicy w Bielsku.
 Bnai Brith israelitischer Humanitätsverein w Bielsku
 B. — B. israelistischer Freitisch-Verein w Bielsku.
   » freiwillige Feuerwehr w Bielsku,
   » Gewerbe Verein w Bielsku.
   » Wohltätigkeitsverein, «Hochmusas» Kaloh
   w Bielsku.
 Frauen Zweigverein Bielsko des Landes Herren u.
 Frauen Hilfsvereines vom Rotenkreuze für Schlesien
 w Bielsku.
 Freiwillige Feuerwehr w Aleksandrowicah.
   » » w Kamienicy.
   » » w St. Bielsku.
   » » w Wapienicy.
   » » w Bystrej Śl.
 Israelitischer Hilfs — Krankenverein w Bielsku.
   » Frauen Wohltätigkeitsverein »
 Polnischer Reichsverband der Kriegsinwaliden Witwen
 u. Weisen, grupa miejscowa w Bielsku.
 Stow. Opieki nad Młodzieżą żydowską «Haschauer»
 w Bielsku.

Verein zur Unterstützung israelitischer Handelsgewerbetreibenden w Bielsku.

Verein Kinderschutz Deutsche Bezirksstelle für Kinderschutz u. Jugendfürsorge dla m. B. w Bielsku.

Herren Zweigverein Bielsko des Landes Herren Hilfsvereines vom Rothenkreuze für Schlesien w Bielsku.

XXI. Związki narodowe.

Tow. Spółki i Ochrony Narodowej w Bielsku,

» Opieki nad Uchodź. z pod zab. czesk. w Bielsku

» Szkoły Ludowej. w Bielsku.

» » » w Mikuszowicach.

Koło miejscowe Macierzy Szkolnej w Wapienicy

» » » » w Kamienicy.

» » » » w Jasienicy.

» » » Szk. w Aleksandrowicach.

Towarzystwo Gimnastyczne «Sokół» w Dziedzicach.

» » » » w Bielsku.

Związek Polskiego Nauczycielstwa Szkół powszechnych filja w Bielsku.

XXII. Stowarzyszenia kulturalno — oświatowe.

Aerzte — Verein w Bielsku.

B. — B. Männer Gesangverein w Bielsku.

» Gemischter Chor »

» Leseverein »

» Deutscher Teaterverein »

» Handelslehranstalten mit deutscher Unterrichtssprache w Bielsku.

Bienenzüchter Zweigverein w Bielsku.

Chewra Kadischa w Bielsku.

Deutscher Schulverein Polnisch Schlesien w Bielsku.

Deutscher Schulverein Frauen u. Mädchen, grupa miejscowa dla B—B, i okolicy w Bielsku.

Deutsche Lesehale w Bielsku.

„ Tafelrunde „Markomania,, w Bielsku.

Deutscher Schutzverein Nordmark in Poln. Schlesien w Bielsku,

„ Schulverein in Poln. Schlesien w Bielsku,

„ Seminarverein w Bielsku.

Zastępca Starosty Dr. Edward Stonawski Parkowa 5.
Dyrektor Policji Jan Podgórski, Sixta 9.
P. o. Komendanta Pow. podkomisarz Pająk Józef
3-go Maja 1.

PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI

Przykazania dla twórcy ulicznego

1. Twórca ulicznego powinien być przede wszystkim człowiekiem uczciwym i sumiennym, który nie tylko dba o interesy swojego miasta, ale przede wszystkim o interesy swoich obywateli. Jego obowiązkiem jest dbać o to, aby jego twórczość przynosiła korzyść i przyjemność, a nie szkodziła i nie wywołowała niechęci.

2. Twórca ulicznego powinien być przede wszystkim człowiekiem uczciwym i sumiennym, który nie tylko dba o interesy swojego miasta, ale przede wszystkim o interesy swoich obywateli. Jego obowiązkiem jest dbać o to, aby jego twórczość przynosiła korzyść i przyjemność, a nie szkodziła i nie wywołowała niechęci.

3. Twórca ulicznego powinien być przede wszystkim człowiekiem uczciwym i sumiennym, który nie tylko dba o interesy swojego miasta, ale przede wszystkim o interesy swoich obywateli. Jego obowiązkiem jest dbać o to, aby jego twórczość przynosiła korzyść i przyjemność, a nie szkodziła i nie wywołowała niechęci.

4. Twórca ulicznego powinien być przede wszystkim człowiekiem uczciwym i sumiennym, który nie tylko dba o interesy swojego miasta, ale przede wszystkim o interesy swoich obywateli. Jego obowiązkiem jest dbać o to, aby jego twórczość przynosiła korzyść i przyjemność, a nie szkodziła i nie wywołowała niechęci.

A Dla artysty

1. Artysta powinien przede wszystkim być człowiekiem uczciwym i sumiennym, który nie tylko dba o interesy swojego miasta, ale przede wszystkim o interesy swoich obywateli. Jego obowiązkiem jest dbać o to, aby jego twórczość przynosiła korzyść i przyjemność, a nie szkodziła i nie wywołowała niechęci.

2. Artysta powinien przede wszystkim być człowiekiem uczciwym i sumiennym, który nie tylko dba o interesy swojego miasta, ale przede wszystkim o interesy swoich obywateli. Jego obowiązkiem jest dbać o to, aby jego twórczość przynosiła korzyść i przyjemność, a nie szkodziła i nie wywołowała niechęci.

3. Artysta powinien przede wszystkim być człowiekiem uczciwym i sumiennym, który nie tylko dba o interesy swojego miasta, ale przede wszystkim o interesy swoich obywateli. Jego obowiązkiem jest dbać o to, aby jego twórczość przynosiła korzyść i przyjemność, a nie szkodziła i nie wywołowała niechęci.

4. Artysta powinien przede wszystkim być człowiekiem uczciwym i sumiennym, który nie tylko dba o interesy swojego miasta, ale przede wszystkim o interesy swoich obywateli. Jego obowiązkiem jest dbać o to, aby jego twórczość przynosiła korzyść i przyjemność, a nie szkodziła i nie wywołowała niechęci.

PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI.

Przykazania dla ruchu ulicznego.

Z powodu wzrostu ruchu kołowego, powtarzają się coraz częściej nieszczęśliwe wypadki uliczne, w których winę przypisać należy w równej mierze tak publiczności jak i kierownikom poszczególnych pojazdów ulicznych, najczęściej jedynie z powodu nieostrożności.

Według zestawień statystycznych, ginie w Stanach Zjednoczonych pod kołami samochodów dziennie 37 osób. Ogólnie na skutek nieszczęśliwych wypadków zginęło w Stanach Zjednoczonych w roku 1923 — 84000 osób.

Również i u nas notowane są codziennie nieszczęśliwe wypadki przejechania samochodem i t. p.

W celu ochrony się publiczności od nieszczęśliwych wypadków, zaś kierowników pojazdów ulicznych, od odpowiedzialności sądowej, a chociażby tylko nieprzyjemności, wynikłych w związku z danego nieszczęśliwego wypadku — podajemy poniżej t. zw. «Przykazania dla ruchu ulicznego», które z powodów wyżej wyszczególnionych należałoby przestrzegać.

A. Dla pieszych.

1. Idź zawsze po prawej stronie. — Ustępuj w prawo i wymijaj w lewo.

2. Jezdnia należy do ruchu kołowego — chodnik dla pieszych! Przy wstąpieniu na jezdnię otwórz oczy!

3. Nie przekraczaj nigdy bez potrzeby jezdni, a gdy ją przekraczasz, uczynź to drogą najkrótszą i możliwie w miejscu przeznaczonem!

4. Nigdy nie przekraczaj jezdni krótko za, lub przed pojazdem!

5. Unikaj możliwie najruchliwszych ulic.

6. Nie stawajcie nigdy grupami na chodniku.

7. Nie chodźcie w szeregach obok siebie, ani w trzech pod ramię!

8. Nie używaj drogi dla cyklistów, ani innych dróg nie przeznaczonych dla piesznych.

B. Dla kierowników pojazdów wszelkiego rodzaju

(także dla wózków ręcznych).

1. Miej oczy otwarte! Ostrożność! Wzgląd!

2. Jedź zawsze po prawej stronie, ustępuj w prawo, wymijaj w lewo! Ostrożnie przy wymijaniu!

3. Na ruchliwych ulicach i krzyżowaniach jedź zawsze powoli!

4. Na krzyżowaniach wskazuj zawsze energicznie i wyraźnie kierunek jazdy taksamo funkcj. policji, jak i przechodniowi pieszemu.

5. Określaj przy skrętach w prawo małe, a przy skrętach w lewo wielkie koła!

6. Zatrzymaj pojazd, gby osoby wysiadają z tramwaju lub wsiadają do tramwaju!

7. Nie zatrzymuj się nigdy na ulicach z ożywionym ruchem ani też na krzyżowaniach oraz przejściach!

8. Pojazd przejeżdżający z prawej strony ma pierwszeństwo do przejazdu!

9. Usuń się i zrób miejsce na jezdni, jeżeli zbliżają się pojazdy straży pożarnej!

10. Nie zaniechaj oświetlić swego pojazdu z nastąpieniem ciemności i nie zostawiaj go nieoświetlonego na ulicy.

Kierownikowi pojazdu motorowego.

1. Zamknij tłumnik w miejscowości zamkniętej!

2. Na krzyżowaniach oddaj zawczasu sygnał trąbką!

3. Unikaj niepotrzebnego dawania sygnałów a w szczególności w nocy! Sygnały dawaj krótko!

4. Dbaj o prawidłowe naoliwienie i unikaj wytwarzania dymu i gazu!

5. Nie używaj reflektorów w miejscowości dobrze oświetlonej i zgaś je gdy mijasz inne pojazdy!

Szczególne wskazówki dla cyklistów!

1. Na krzyżowaniach daj zawnazu sygnał dzwonkiem!

2. Rower twój musi być zaopatrzony w wysoko-brzmiący dzwonek, pewno działający hamulec i z nastaniem ciemności, w jasnoświecąą latarkę, rzucającą snop światła naprzód!

3. Nie zabieraj na twój rower żadnej dorosłej osoby!

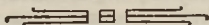
4. Na ulicach z ożywionym ruchem nie powinno dwóch cyklistów jechać obok siebie, lecz jeden za drugim!

5. Nie czepiaj się nigdy tramwaju ani innych pojazdów!

6. Nie prowadź twego roweru po chodniku, lecz tylko po jezdni!

Jeżeli będziesz przestrzegał powyższe wskazówki, wówczas dbasz nictylko o własne, lecz także o bezpieczeństwo społeczeństwa. Oszczędzisz sobie zgrzyzot i płacenia mandatów karnych a władzy pracy.

Wkraczający funkcjonariusz policyjny nie szykanuje ciebie, lecz spełnia tylko swój obowiązek. Za doniesienia nie otrzymuje on żadnych premji. Dla ciebie powinno być upokarzające, jeżeli przeciw tobie musi funkcjonarj. policyjny wystąpić służbowo.

W Y K A Z

znaków samochodowych, ustalających przynależność państwową. (Podstawa: Konwencja międzynarodowa, dotycząca ruchu samochodowego zawarta w Paryżu dnia 11. października 1909 r.)

L. p.	NAZWA PAŃSTWA	Znak ustalający przynależność państw.
1	Austria	A.
2	Belgia	B.
3	W Brytanja	GB.
4	Bułgaria	BG.
5	Czechosłowacja	CS.
6	Dania	DK.
7	Francja	F.
8	Finlandja	SF.
9	w. m. Gdańsk	DA.
10	Grecja	GR.
11	Hiszpanja	E.
12	Holandja	NL.
13	Indje Holend.	IN.
14	Luksemburg	L.
15	Monaco	MC.
16	Niemcy	D.
17	Norwegja	N.
18	Polska	PL.
19	Portugalja	P.
20	Rosja	R.
21	Rumunja	RM.
22	Serbja	SB.
23	Szwajcarja	CH.
24	Szwecja	S.
25	St. Zj. Ameryki Póln.	US.
26	Węgry	H.
27	Włochy	I.

Obszar granice, ludność i gęstość zaludnienia Polski w zestawieniu z innymi mocarstwami Europy

Państwa w Europie	Obszar w tys. km	Granice w klm.			Ludność		Rok spisu
		lądowe	morskie	razem	w miljo- nach	gęstość na 1 km	
Rosja Europ.	3762	3371	4000	7371	66.6	17.7	1920
Francja.	551	2774	2050	5624	39.2	71	1921
Hiszpanja	505	1549	2187	3730	21.3	42	1921
Niemcy	472	4492	1605	6097	59.9	127	1919
Szwecja	448	1760	2687	4447	6.0	13	1920
Finlandja	377	2290	1440	3730	3.4	9	1919
POLSKA	388	3823	137	3960	27.0	70	1921
Norwegja	324	2230	3175	5405	2.6	8	1920
Włochy	309	1642	4950	6592	38.8	125	1921
Anglja Europ.	314	—	5874	5874	47.8	152	1921
Rumunja	296	2154	420	2574	16.3	52	1920
Jugosławja	249	2408	1205	3613	12.0	48	1920
Czechosłowacja	140	3416	—	3416	13.6	97	1921
Bułgarja	103	1749	160	1909	4.9	47	1920
Węgry	93	2019	—	2019	8.0	86	1921
Portugalja	92	880	775	1655	6.0	66	1920
Austrja	84	1861	—	1861	6.4	76	1920
Łotwa	66	1117	450	1567	1.6	24	1920

Najdłuższą granicę Polska ma z Niemcami — około 1450 klm., z Rosją — około 1100 klm., z Czechosłowacją — przeszło 600 klm., z Litwą — przeszło 350 klm., z Rumunją — przeszło 250 klm., z Łotwą około 100 klm., i z Gdańskiem — około 100 klm.

SKOROWIDZ.

do spisu miejscowości i tabeli dyslok.

A.

	str.		str.
Adamowice	135.	Aleksandra kop.	166. 172
Adelajdy-dwór	169	Ameryka	149
Adolfa szyb	175	Andrzejowe	149
Agata	158. 159	Andaluzja	155
Agnes Amanda kop.	159	Annaruh kol.	182
Agnieszki huta	161	Anna kop.	186
Aleksandrowice	144. 202	Angielów folw.	183
Alina kopalnia	158	Arnolda huta	159
Alfreda szyb	161	Artur kop.	159. 160
Aleksander I. kop.	166	Aszeborn kop.	160
Albina kop.	166	Augustyn Ernest kop.	159

B

Babienica	142.	Bączkowice	179
Bańgów	128.	Bąszowiec	188
Bažanowice	146.	Bärdorf	169
Baranowice	136. 179.	Bełsznica	135. 179
Bagno	151. 160.	Bełk	136. 179
Bažantnica	151. 168.	Bernatka	192
Baraniec	161	Berty huta	155
Baildon huta	217	Bederowski szyb	158
Baguda	163	Bernhard huta	160
Bańduch	174	Bezdorf	161
Babilon	194	Beksza	167
Babusiów	194	Bełkowiec	183
Bajerówka kol.	178. 185	Beaty kol.	185
Babiagóra	179. 180	Bielszowice	128. 157
Barwina	180	Biertułtowy	135. 179
Baków	144. 201	Bieruń Nowy	138. 161

Bieruń Stary	138, 161
Bijasowice	138, 161
Bielsko	143, 196
Bielsko Stare	144. 202
Bielowicko	144. 200
Biaża	148
Biadacz	150
Biały Łuk	152
Bismarka huta	153
Biały Szarlej	155
Bierka	161
Bieruńska kol.	161
Biały Brzeg	165
Bisia	174
Biery	200
Biadaczów	184
Bisa młyn	187
Bluszczów	135. 179
Blechówka	175
Blücher kop.	179
Blógocice	145
Bładnice	146. 192. 196
Błychy	152
Błogostawieństwo Boże	160
Błędów	162
Błych	165
Bojszowy	138. 161. 164
Bojszowy Nowe	138. 161
Borynia	139. 162
Borynia Dolna	139. 162
Borynia Górna	139. 162
Borowa Wieś	140. 142
Bobrowniki	141. 175
Boruszowice	141. 177
Boronów	142. 150
Bobrek	145. 191
Borki	160. 164. 166. 184
Borki Warszawskie	170
Bodzów	166
Boera kop.	168
Borek	169
Borowice	181
Boża Góra	181. 184
Bogunice	135. 179

Bogucice	121
Boguszowice	136 145 178 191
Bór I. i II.	163. 180
Bóg z Nami kop.	166
Bórowiec	185. 186
Brade	139. 151. 166
Brzeście	138. 162
Brynica	154. 174
Brusiek	142. 150
Bronów	145. 201
Brzezinka	127. 152. 158. 186
Brzęczkowice	127. 158
Brynów	127. 157
Brzeziny	132. 155. 168 — 180. 182
Brzozowice	132. 155
Brzezie	134. 178
Brenna	146. 194
Brzezówka	147, 193
Braszowe	149
Braszok	151
Brandenburg kop.	155
Brzozów	162. 166
Branica	165
Brodek przysiółek	188
Brychówki	189
Buków	135. 179
Bujaków	137. 179
Buliński	150
Buda Smolarna	151
Bukowiec	151
Buchacz	154. 174
Burowiec	158
Bukowina	167
Bukowa	194
Budzin	190
Bykowina	126. 160
Bytków	127. 158
Bytom Nowy	131
Bytom	131
Bystra	144, 202
Bzie Górne	138. 162
Bzie Zameckie	138. 162
Bzie Dolne	138. 162

C.

	str.		str.
Cecylja	154. 155, 186	Cieszyn	145. 190
Cesarza kop.	159	Cisownica	146. 192
Centnerhof	182	Cielęciniac	161. 165
Chorzów	126. 158	Cisowiec	162. 164
Chebzie	132. 155	Ciosek kol.	180. 183
Chropaczów	„ „	Ćcieńków	192
Chwałowice	134. 180	Ćmok	157
Charlotte kop.	136. 180, 188	Çółka	152
Chudów	137. 180	Ćwiklice	137. 162
Chwałęcice	„ 179	Cynkownia	171
Chełm	138, 162	Czarny Las	131. 151, 152.
Czechło Stare	141. 175	—	154. 163. 168
Czechło Nowe	141	Czerwionka	134. 180
Chwostek	142. 149	Czuchów	„ „
Chybi	144. 201	Czyżowice	„ „
Chodoba	149. 181	Czernica	136 „
Chełmek	162	Czarków	137. 162
Chmielniki	164	Czarnuchowice	„ 163
Chrobok	171	Czechowice	144. 191
Chaty Zgońskie	„	Czekaj Nowy	157
Chuchulka	172	Czeckaj	158
Chałupy	194	Czerniny	162
Chałupki	181, 182. 184	Czarne Doły	169
Chocholug	189	Czulów	176
Cisówka	136. 180	Czarna Huta	175
Cielmice	138. 162	Czorny	192
Cieszowa	• 146. 150	Czantorja	„

D.

Daniela kop.	174	Dębic	183
Dąb	127. 137	Diomże	152
Dąbrówka	127. 158. 132. 149	Diablina	175
Dąbrowice	149	Dickeverwandschaft	186
Dąbrowa	150. 152. 159. 163	Dolny Pawłów	128
—	167. 168. 187. 188	Dolny Niewiadom	135
Dębieńsko Wielk. i St.	136	Dolne Rydułtowy	135
—	180	Dolne Radoszowy	136
Dębieńsk kop.	180	Dolne Świerklany	136
Dębowa Góra	142. 150	Dolna Wilcza	136
Dębowiec	146. 195	Dolne Goczałkowice	138
Dębina	149. 167. 169. 182	Dolne Bzic	138
Dębicz kol.	178	Dolne Łaziska	138

	str.		str.
Dolna Borynia	139	Drobocki	156
Dolne Międzyrzecze	145	Dubielec	182
Dolne Kozakowice	146	Dworzec Król.-Huta	130
Doły Pszowskie	135	Dworzec Bytom	131
Doły	150. 171. 178	Dwór Wielki	163
Doły Czarne	169	Dwór Zamkowy	163
Dobrej Nadzieji huta	155	Dwór Dolny	163. 168
Dołki	156. 179. 181. 188	Dwór Nowy	165. 167. 168
Dorotki szyb	160	—	169. 171. 183. 186
Domki	166	Dwór Mały	166
Domy Dolne	172	Dwór Stary	169. 181
Donnersmark kop	180	Dworzysko	164
Dofanek	186	Dyrdy	150
Dobka	192	Dzwonowice	134
Drzymały kol.	131	Dzimierz	135. 181
Droniowiczki	141. 142	Dzieckowice	138. 163
Drutarnia	142. 150	Dziedzice	144. 199
Droniowice	142. 149	Dzięgielów	146. 194
Dralin	142. 149	Dziuba młyn	149
Drogomyśl	144. 200	Dziewcza Góra	149
Drapacz	149. 152	Dziechcin	192
Drogobyt	151		

E

Elżbieta szyb	155. 158. 133	Eksp. P P Bielsko	145
Eksp. Śled. Katowice	128	Eksp. „ „ Cieszyn	147
Ekspozytura P. P. „ „		Emmahof	170
Eksp. Śled. Król. Huta	130	Emmy kop.	179. 183
Eksp. P. P. „ „ „ „		Emilka kop.	179
Eksp. „ „ Świętochł.	134	Eminenc kop.	217
Eksp. „ „ Rybnik	137	Ernest Augustyn kop.	159
Eksp. „ „ Tarn. Góry	141	Erbreich szyb	180
Eksp. „ „ Lubliniec	143		

F

Fanny szyb	155. 157	Ferrum huta	216
Fabian	174	Ficinus kop.	157
Fajfrowiec	175	Floryntyna	153
Falwa huta	153	Flachwerk kol.	160
Ferdynanda folwark	167	Folwarki	136 181
Ferdynanda kop.	213	Folwark Górny	162

	str		str.
Folwark Dolny	162	Frydek	140. 163
Folwarczek	193	Frelichów	144. 201
Foch szyb	183	Fryderyka kop.	161. 175. 181
Franciszek Hrabia kop.	133	Furmaniec	162
—	155	Fudalowiec	167
Franciszka huta	160	Fürstengrube	166

G

Gaszowiec	134. 181	Gorzyny	187
Gać	138. 163	Goje	192
Gardawice	„	Górny Pawłów	128
Gabor młyn	149	Górny Niewiadom	135
Gaborowice	„	Górne Radoszowy	135
Gasinka	152	Górne Rydułtowy	136
Gamrot	162	Górne Swierklany	„
Gać Stara i Nowa	173	Górna Wilcza	„
Garnica	163	Górne Bzie	138
Gajówka	169	Górne Łaziska	139
Giszowiec	127. 159	Górna Borynia	„
Gierałtowice	136. 181	Górne Międzyrzecze	145
Gilowice	140. 163	Górna Leszna	146
Glinica	142. 152	Górne Bładnice	„
Glinka	150	Górne Kozakowice	„
Głomby	149	Górny Sadów	152
Głazówka	151	Góra	139. 163
Giębocz	181	Górki	140. 164
Godula	133. 155	Górki Wielkie	146. 195
Golejów	134. 181	Górki Małe	„ „
Gołkowice	„ „	Góreczko Stare	154
Godów	„ „	Góra św. Wawrzyńca	167
Gorzyce	„ „	Grabówka	135. 169. 188
Gorzycki	„ „	Grzawa	139. 164
Gogołów	„ „	Grodziec	144. 200
Gotartowice	136. „	Grabowice	„ 199
Goczałkowice	138. 163	Grabina	149
Golasowice	„ „	Grojec	150
Goławiec	„ „	Graniczna	155
Gostyń	140. 164	Grobel Sucha	166
Goleszów	146. 191	Granica	167
Godziszów	146	Gregor leś.	174
Gorole	151	Grodzisko	178. 184
Gothardt	155	Grabownia	181
Golasowska Kol.	163	Grabie	180
Goj	166	Gniotek	168. 172

	str.		str.
Gumna	147. 193	Gutsza leś.	174
Gudlina	152	Guldowy	193
Guidotto huta	155	Gutszeiber	179
Gòra Dębowa	142	Gzel	179. 187

H

Halemba	128. 158	Huta Pokoju	154
Hałda Załęska	128	„ Kunegundy	216
Hajduki Wielkie	131. 153	„ Ferrum	216
Hajduki Nowe	132. 155	„ Baildon	217
Hadra	142. 150	„ Rozamunda	154
Harbułowice	143, 146, 152, 196	„ Hubertus	154
Haźlach	147. 154	„ Berty	155
Herby Śląskie	143. 152	„ Dobrej Nadzieji	155
Helena Nowa	154	„ Giudotto	155
Henryka folw.	165	„ Szclera	157, 161
Henryka kop.	165, 168	„ Teresy	157
Heincego kol.	178	„ Pawła	158, 178
Heinrichhof	179	„ Arnolda	159
Hermanice	146	„ Miłości i Nadzieji	160
Hildebrandt kop.	160	„ Franciszka	160
Hindenburga szyb	182	„ Recke	160
Hołdynów Stary	140. 164	„ Bernard	160
Hołdynów Nowy	140. 164	„ Licres	160
Hofrichtera kol.	155	„ Uteman	161
Hoym kop.	179, 185	„ Wilhelma	161
Huta Laury	126, 180, 157	„ Agnieszki	161
„ Jerzego	128. 157	Huta	166
„ Królewska	129	„ Marja	167, 164
„ Zgoda	131	„ Paprocka	167
Hugona kol.	131, 159, 153	„ Łazarza	174
Hucisko	150, 166	Huta Karsten	184
Huta Szklanna	150	Hutnicza kol.	153
„ Karola	151	Hugozwang kop.	159
„ Falwa	153	Huchułka	172
„ Bismarka	153	Hübnera kol.	155
„ Silesia	153		

I

Ignacy szyb	136, 180	Irki	149
Iłownica	145, 202	Iskrzyczyn	146, 195
Imielin	138, 164	Istebna	146, 193

J.

	str.		str.
Janów	126, 159	Jaromin	171
Janów I. i II.	127	Jamna	172
Jankowice	134, 137, 164, 181	Jabłonka leś.	174
Jastrzębie Górne, dol- ne i Zdrój	134, 182	Jagielnia	178
Jajosty	138, 161	Jasionki	186
Jarząbkowice	138, 164	Jawornik	192
Jaroszowice	140, 164	Jaszowice	192
Jawornica	141, 148	Jerzego Huta	128, 157
Jaworze	144, 202	Jerzego kop.	158
Jasienica	145, 200	Jejkowice	134, 182
Jaworzynka	146, 193	Jedłownik	136, 182
Jania Góra	152	Jedlina	138, 164
Janina	153	Jędrysek	141, 174
Janika kol.	155	Jęczowskie	149
Janów Miejski	157	Jenniotto	154
Janów Stary	159	Jędrysko leśn,	165
Jakóba kop.	159	Jeden Dom	179
Jana kol.	162	Jeziorowice	171
Jazd	163, 164	Jonczyk	152
Jastrzębiec	164	Józefka kol,	156
Jamnice	164	Józefowiec	161, 189
Jaśkowice	167, 171. 175	Józefiny huta	179

K

Katowice	124, 125, 156	Kalwarja	186
Kamień	132, 135, 156, 182, 183	Karola kolonja	188
Karol Emanuel	133, 155	Kaszyce	171
Kamionka	139, 164, 158, 168	Kałwia	172
	— 169, 171	Kamieniec	194
Karłuszowiec	141, 173, 176	Karkoszki	182
Kamienica	142, 144, 151, 202	Karsten huta	184
Kalety	142, 150	Kamionki	„
Kalina	143, 152	Kąty	158. 162. 167. 168. 169.
Kalembice	145, 191	—	170. 171. 181. 186.
Kaczyce	147, 193	Kępa dwór	172. 187
Kanus	149	Kędra	182
Karola huta	151. 155. kop. 165	Kiczyce	146. 195
Karoliny szyb	153	Kij	150
Karnał szyb	154	Kieszki	152
Kamionka Stara	158. 168	Kieltyka	172
Karmer kop.	159	Kisielów	147

Kilisztwo	194	Kochcice	142, 151
Kielowiec	180	Kochanowice	143. 152
Kisielec	187	Kośmidry	142. 149
Klimzowiec	130	Koszęcin	143. „
Kleszczów	136. 183	Komorowice	144. 199
Klachowiec	170	Kowale	146. 196
Kleszczówka	178	Koniaków	140. 146. 193
Kleofas kop.	217	Kozakowice Dolne	„ 192
Kłodnica	128. 159	„ Górne	„ „
Kłokocin	136. 182	Kopce	148. 152
Knurów	134. 183	Kotara młyn	150
Knoff kop.	157	Kosmyk	152
Konny Oddział Katowice	126	Kocie-Górki dwór	156
Kochłowice	127. 159	Koszutka	181
Kończyce	128. 147. 159	Koras	161
Konny Post. Siemianowice	128	Kopań	„
Konny Post. Król. Huta	130	Kopanina	166. 168. 170, 171. 194
Kolonja Hugona	131	Konrada folwark	166
„ Drzymały	„	Kopalina	„
„ Ruda	133	Kokociniec	167
„ Poręba	133	Kowolki	175
„ Piaskowska	151	Kostkowice	147. 193
„ Kamińska	„	Kotusz kolonja	178
„ Kolejowa	153	Kotlarnia kolonja	179
„ Hutnicza	„	Kołty	„
Konny Post. Hajduki W.	133	Kozikowiec	„
„ „ Bielsko	145	Kozia Góra	180
Kopalnia Lytandra	131	Kopiec	181
„ Wolfgang	133	Kondziotowiec	182
„ Charlotte	136	Kościelec	189
„ Leon	„	Kopydło	192
„ Matyldy	157	Kościejów	„
Kop. Hrabia Franc.	133. 134. 182	Król. Huta	129. 203. 130
Kornowacz	134, 182	Krywałd	135. 150. 165. 183
Kokoszyce	135, 183	Krostoszowice	135. 183
Kopciowice	138, 165	Krzyszkwice	„ „
Kosztowy	„ „	Krasowy	163. 138
Kobiór	„ „	Kryry	139
Kostuchna	138. 168, 171	Krzyżowice	139. 165
Kobielice	139. 164	Królówka	140, 165. 171
Kozłowa Góra	141. 175	Krasna	147. 193
Kokotek	142. 152	Krzesówka	151
		Król. kopalnia	154. 156

	str.		str.
Krze	158	Kuźnica Pusta	142, 149
Krcmpiec	162	Kuczków	150
Królewicz kop,	166	Kurzychowe	151
Kraskowiec	181, 189	Kuny młyn	154
Książenice	136	Kurusowiec	162
Książę kopalnia	136	Kurpasówka	164
Kuźnia Rudzka	133	Kudrowiec	165
Kucharzówka	136, 183	Kunegundy huta	216
Kuźnia Stara	140, 169		

L

Laura huta	126, 180, 157	Lipie	152
Las Czarny	131	Litandra	154, 131
Lasowice	141, 175	Lipka	156
Landek	144, 201	Lieres huta	160
Las Woźnicki	150	Ligocka Kuźnia	184
Laura kop.	158	Ligotka	179
Lasoki	162	Lipie kolonja	190
Laszyce	165	Lubliniec	141, 148
Lalok	171	Lubsza	142, 151
Lazarówka	175	Lubecko	„ 152
Laryszów	176	Lubockie	143, 151
Las Rudnicki	194	Lustrzaniec	148
Laryszówka	200	Ludwikówka	170
Lasoki I. i II. kolonja	183	Lukasyna	178
Labajów	192	Łagiewniki	131, 142, 149, 154
Leszczyń	134, 183	Łańce	134, 185
Leon kop.	136, 180, 187	Łaziska	134, 138, 139, 183, 166
Leszna Górna	146, 195, 179	Ławki	138, 165, 170
Leśniczówka	151	Łany	143, 151
Leszcze	176	Ławy	145, 150, 151, 174, 200
Leśnica	194	Łazarza Huta	174
Lędziny	140, 165	Łapacz	187
Ligota	145, 128, 157, 183, 184	Łąka	140, 165
Lipiny	131, 153	Łąki Książęce	170
Ligota Tworkowska	135	Łączka	147, 193
Ligota Rybnicka	„	Łęga	149
Ligota Woźnicka	143, 151	Łęg	152
Lisów	142, 149	Łęgów	187
Lisowice	„	Łuków	136, 184
Lipowiec	146, 192	Łuk Biały	151
Lisowska kolonja	149	Łyski	135, 184
Lisówka	149, 160	Łysa Góra	150
Lipowice	149	Łyskowiec	165

M

Mała Dąbrówka	127	Mizerów	159, 166
Maciejkowice	127, 159	Mleczek	165
Makoszowy	128, „	Młynki	148
Markłowice	136, 146, 184, 192	Młyn Szomb.	133, 155
Marusz	„ „	Młyn Gabor	149
Mazańcowice	145, 201	Młyn Pluta	„
Małe Górki	146	„ Dziuba	„
Małe Kończyce	147	„ Kotara	150
Majchrowo	151	„ Psarski	151
Marcin szyb	153	„ Kuny	154
Matylda kop.	„	„ Dąbrówka	155
Maksymiljan	155, 160	„ Opara	„
Maks kop.	„	„ Wilk	161
Mała Strona	163, 164	„ Piotra	165
Mała Kolonja	„	„ Pędzich	180
Mażankowice	167	„ Spędlowiec	„
Marja huta	„	„ Ruda	189
Marjanów folw.	170	Młynie	149
Mazankowice	179	Młynek	151, 152
Marjanny ceg.	180	Młyny	151
Maczydła	182	Młynisko	179
Malenia	183	Mnich	144, 201
Malesiewiczze	184	Mnisztwo	146, 194
Malinka	192	Moszczenice	136, 184
Mąkołowiec	170	Mokre	139, 166
Mendozic	182	Mokrus	150
Michałkowice	127, 159	Mochała	150
Minerwa szyb	133, 155	Morgi	158
Mikołów	137, 172	Mościska	163, 165, 171
Miedzna	139, 166	Mokierska	166
Mizerów	„ 147	Mośnik	187
Międzyrzecze	140, 145, 166, 201	Mrówcza Górka	159
Miasteczko	141, 174	Mszana	135, 185
Mikoleska	„ 177	Murcki	139, 167
Mikuszowice	144, 201	Mundus	145
Międzyświec	146, 196	Mysłowice	126, 157
Miotek	150	Myrczek	169, 179
Mikołaj	155	Mzyki	151

N

Nakło	141, 175	Nadziei i Mikości huta	160
Napłatki	149	Nacyna	190

	str.		str.
Nawocicy kol.	197	Nowy Bieruń	138
Neuhof	179	Nowe Bojszowy	138,
Nikisz	126, 159	Nowe Chechło	141
Niebozowy	135, 185	Nowe Repty	141
Niedobczyce	135, 185	Nowy Brusiek	150
Niewiadom Dol. i G.	135, 185	Nowa Helena kop.	154
Nierodzim,	146, 192	Nowy Czckaj	157
Niwy	150	Nowa Przemsza kop.	157
Niemcy kop.	153	Nowy Dwór	165, 167, 179
Niedźwiedzieniec	159	Nowy świat	172
Nowa Wieś	126, 135, 160,	Nowe kop.	166
	185 189,	Nowa kolonja	180
Nowy Bytom	131, 154	Norma	158
Nowe Hajduki,	132, 155	Nowak leśniczówka	174
Nowa Ruda	133, 155		

O

Obszary	189	Opatowice	141 174
Ochojec	134, 168, 185	Opara młyn	155
Ochaby	147, 194	Opusta	168
Oczków	167	Opolany	170
Oddział Konny Kat.	126	Orzegów	132, 155
Odra	135, 186	Orzepowice	134, 185
Odnóżka	194	Orzesze	139, 164
Ogrodzona	147, 193	Ornontowice	136, 167
Ogrodowa	181	Orzech	141, 175
Okraglik	151	Osiny	136, 185
Olszynica	134, 189	Ostrów	152, 171
Olza	137, 185	Ostrożnica	174
Olszyna	143, 152, 189	Osieniec	176
Olszynka	181	Osiny	181, 189
Oleksiki	149	Otrząsie	149
Olszówka	202	Otręby	193
Olszowiec	181	Owczarnie	169, 171

P

Pawłów Gór. i Dol.	128 160	Park Pszczelnik	167
	186	Paruszowiec	184
Palowice	136, 186	Paprotny folw.	184
Paniówki	137, 186	Praga	184
Pakuły	151	Paulshof	186
Pawełki	151	Panewniki	139, 167
Paryż	151	Pawłowice	139, 167, 186
Paweł kop.	155	Paprocany	139, 167
Paweł huta	158	Paniowy	140, 167

	str.		str.
Pawonków	142, 148	Pniówki	130, 157
Pastwiska	145, 191	Pniówka	139, 165, 168
Paceras	149	Pniowiec	141, 179, 179
Parszywiec	149	Pniowiec Mały	176
Paprocka Huta	162, 167	Posterunek Konny Siem.	128
Pasieczka	164	Poster. Król. Huta dw.	130
Pańdówka folw.	164	Post. Konny Król-Huta	130
Pazurowiec	164	Poster., Konny Bielsko	145
Paszkówka	165	Powietrzny szyb	133, 155
Pasieki	174, 192	Post. Konny Hajd. W.	133
Parchów	193	Pogrzebień	134, 185
Pawła huta	178	Popielów	134, 186
Papierek staw	179	Podbucze	134, 186
Pędzich młyn	180	Połomia	135, 186
Peking	166	Potempa	149
Piaśniki	132	Położczo	150
Piekary	132, 155	Pokoju huta	154
Piece	136, 186	Podzamcze	157
Pietrzkowice	136, 186	Podlarysz	158
Piasiek 137, 142, 151, 165	168	Podkościele	182
Piosek	142	Pochwacie	182
Piłka	149, 152	Potoki	185
Piaskowska kol.	151	Podgrabina	188
Piast szyb	155	Podlesie 138, 149, 162	168
Piaski 158, 159,	184	180, 181, 182, 184	186, 188
Pienki kol.	180	Poręba	133, 168
Piotr Pawła szyb	183	Pogórz	146, 195
Pieterzec	183	Pogwizdów 147, 178, 181,	193
Pielgrzymowice	138, 168	Podgroblany	149
Piotrowice	139, 168	Potaśnia	149
Piekary Rudne	141	Podłęże	162
Piaseczna	146, 176	Podhelmica	162
Piersciec	146, 195	Podgórek	167
Pietraszowice	148	Podstarzyniec	172
Pietruchowe	149	Poniewiec	192
Piła	149	Podleśniowiec	190
Piła Stara	171	Przełajka	128 160
Piaskowiec	163	Przyszowice	136, 186
Piotrowa	164,	Prądy	150
Pinoli kop.	166	Pritwitz kop.	161
Pluta młyn	149	Przedewsie	181
Planeta	176	Pruchna	147
Placówka	179	Pruszyzna	149
Płaszczymonki	151	Promieniec	171

	str.		str.
Przemsza Nowa kop.	158	Psary	142, 151
Przegędza	134, 185	Pszczyński las	169
Pstrązna	135, 186	Pustki dwór	181
Pszów	135, 186	Pusta Kuźnica	142
Pszowskie Doły	135, 186	Puńców	146, 194
Pszczyna	137, 172	Puwerki	175
Psarski Młyn	151		

R

Radoszowy Dolne,	135, 155	Rówień	136, 187
Radoszowy Górne	185	Równia	191
Radoszowy Wielkie		Równica	192
Raszczyce	135, 187	Rogowiec	187
Radlin	35, 187	Ruda	131
Radostowice	139, 168	Rudzka Kuźnia	133, 155
Radzionków	140, 173	Ruda Nowa	133
Rajndówka	163	Ruptawa	136, 187
Ratusz	165	Ruptawiec	136, 188
Raczków dwór	167	Rudołowice	138, 169
Radlok	175	Rudziczka	139, 169
Radzieówka	178, 189	Rudne Piekary	141, 176
Raszowiec kolonja	179, 184	Rusinowice	143
Radziejów	187	Rudzica	145, 200
Radlikowice	188	Ruda Poręba	155
Repty Stare i Nowe	141, 176	Ruhberg	158
Renardowice	144, 199	Rusinów folwark	167
Reden szyb i kop.	154, 179, 187	Rudawka	169
Recke huta	160	Rupik leźniczówka	174
Renten	167	Rudów	193
Reta Śmiłowska	169, 172	Rybnik	133, 177
Reich leźniczówka	174	Rydułtowy Górne	
Richter kop.	157	„ Dolne	136, 187
Richthofen	159	Rybna	141, 176
Roździeń	126, 160	Rychółd	141, 201
Rogów	135, 178	Rygówka	171
Rogoźna	136, 188	Rygułowice	172
Rostropice	145, 200	Rymer kopalnia	185
Rozalja szyb	155	Rybnicka Kuźnia	189
Rozamunda huta	155	Rzuchów	134, 187
Rogi	164	Rzyce	150
Rojca kolonja	174	Rzcepecko	176
Rój	156, 186	Rzędówka	183

S

Sapoka kol.	151	Sośnia Góra	166
Sadów Górnn	152	Sowice	175
Sadów	143, 152	Sówków	149
Sadzawki	157	Spikłowe	148
Sambów	193	Spędłowiec młyn	182
Ściernie	138, 169	Śpiewolki	151
Schönhof	151	Srokowiec	157
Schreibera szyb	188	Średniok	151
Seget dwór	175, 176	Średnie Łaziska	138
Siemianowice	126, 157	Średni Dwór	163, 167
„ post. konny	128	Stanowice	134, 188
Siedlec	137, 172	Stare Dębieńsko	136
Siągarnia	137, 168, 169	Stara Wieś	137, 169
Sielec	150	Studzienice	134, 169
Silesia huta kop.	153, 199	Strzebin	151
Simoradz	146, 196	Stare Góreczko	154
Siedm Domów	163	Styczyńskiego kol.	155
Siedm Hobów	163	Stawiska	157, 161
Sikowiec	166, 169	Stary Bieruń	138
Siwcowa	177	Studzionka	139, 169
Siedliska	181	Stara Kuźnia	140, 169
Skrbeńsko	134, 188	Stare Chechło	141, 175
Skrzyszów	135, 189	„ Tarnowice	141, 176
Skrzeczkwice	136, 189	„ Repty	141
Skoczów	146, 195	„ Bielsko	144
Skarboferm	157	Stara Kamionka	158
Skrbenia	162	Stary Janów	159
Skotnica	168	Stare Panewniki	167
Skowronia Góra	182	Stara Przegędza	185
Śliwa	151	Strzybnica	141
Śląskowe	151	Strzebińska kol.	142, 151
Śląsk kop.	155	Stebłów	142, 152
Śląskie Herby	143	Strumień	144, 200
Słupna	158	Strona Mała	163
Słomionka	176	Stencla folw,	170
Smolarna Buda	151	Stawowy	171
Smiłowice	139, 169	Stara Piła	171
Smardzowice	149, 169	Strzelnica	172
Śmieszek	178, 183	Strosek leśnictwo	174
Solarnia	142, 143, 149, 151	Stawowa	184
—	167, 177, 188	Stawiska	185
Sośnica	150	Stronkowiec	189
Sompy	150	Sumina	135, 188, 137
Sosnowice	165	Sułów	151

	str.		str.
Suszec	139, 169	Szczotkowiec	184
Suszec Stary	169	Szklanna Huta	150
Sucha Góra	141, 176	Szelerka Huta	157, 161
Sucha Grobel	166	Szeroka	139, 169
Suble	170	Szmela	149
Suwacz	158	Szerówka	162
Świętochłowice	130, 153	Szweda	165, 166
Świerklany Górne		Szklarnia	167, 170, 171, 139,
— i Dolne	136, 189		— 151, 189
Swacok	151	Sznelowiec	165, 172
Świerczyniec	138, 169	Sześć Chałup	189
Świerklaniec	141, 174	Szindrosz	174
Świętoszówka	145, 200	Szyb Minerwa	133
Święta Trójca	149	„ Elżbiety	133, 155
Świniów	169	„ Powietrzny	133
Świerki	182	„ Ignacy	136,
Świercze	187	„ Karoliny	153
Syrynia	135, 188	„ Marcina	„
Syrynka	187	„ Szwerin	154
Szarlej	154, 131	„ Reden	„
Szarlociciniec	132, 153	„ Karnał	„
Szarlej Biały	155	„ Wyzwolenie	„
Szabelnia	157, 161	„ Rozalja	155
Szarlotte	180, 188	„ Maksymiljan	„
Szarowice	189	„ Fanny	„
Szombierski młyn	133, 155	„ Piast	„
Szopienice	126, 161	„ Styczyńskiego	158,
Szosów	179	„ Jul. Ligonja	„
Szczygłowice	136, 188	„ Pawła	„
Szczerbice	134, 188	„ Leśny	„
Szczejkowice	136, 189	„ Bederowski	„
Szczęście Boże	155, 166	„ Dorotki	160,
Szczęście Antoniego kop.	167	„ Alfreda	161
Szczęście Henryka	171	„ Vera	190
Szczurowiec	170	Szytek	150
Szczotki	183, 185		

T

Tarnowskie Góry	140, 173	Tizerowiec	183
Tarnowice Stare	141, 176	Tłuczykąt	179,
Tanina	149	Tokarnia	192
Tama dwór	162	Toboły	158
Teresy Huta	156	Truszczyce	141, 174
Teichhof	181	Trawniki	185.

Trójca Święta	149		Tworkowska Ligota	175
Turza	134, 149, 159, 189		Tychy	139, 170

U

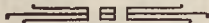
Uchylsko	134, 189		Ustroń	146, 192
Ulrichhof	180		Utaman huta	161
Urbanowice	138, 170			

W

Warszowice	139, 170		Wiślica	146, 196
Wapienica	144, 202		Wilamowice	146, 196
Wanda kop.	158		Wilkowe	149
Waleska kop.	166		Wilhelmina	161
Wapniaki	168		Wilhelma huta	161
Wartogłowiec	170		Wit	161
Warszawskie Borki	170		Widoki	162, 166
Wawok kolonja	175		Wiktor kol.	174
Węlnowiec	127, 161		Wiśniowski leśn.	174
Wesoła	139, 148, 170		Wolfgang kop.	153, 154
Węzłowiec	158		Wodzisław	136, 178
Werona osada	176		Woszczyce	140, 171
Wirek	120		Wola	140, 171
Wielkie Hajduki	131		Woźniki	143, 150
Wielka Dąbrówka	132		Woźnicka kol.	150
Wielkie Piekary	..		Woźnicki Las	150
Wielkie Dębieńsko	136		Wolności kol.	173
„ Łągiwniki	142		Wrzosey	189, 190
„ Górk	146		Wujek kop.	218
„ Kończyce	147		Wytrząsów	187
Wielopole	134, 189		Wygoda	187
Wielkie Radoszowy	135		Wyspa	185
Wierzbie	143, 152		Wyględów	184
Wieszcząt	144, 200		Wygony	184
Więckowski dwór	162		Wypandów	179
Wiąskowe	166		Wysoka	179
Wioski	164		Wymyślanka	172
Wilchwa	135, 189		Wygodziorz	170
Wilcza Górna i Dolna	136		Wygorzele	164
—	189, 190		Wygoda kol	161, 167
Wilkowyje	139, 170		Wymyśłów	159, 167
Wisła Wielka	140, 146		Wyzwolenie szyb	154
—	170, 192		Wymyślacz	141, 149
Wisła Mała	140, 170		Wyry	140, 171

Z

Zawodzie	156, 168, 172	Zabórz	200
Załęże	126, 157	Zastawa	178, 179
Załęska Hałda	128	Zamoście	181
Zamysłów	135, 190	Żabik	167, 187
Zawada	135, 190	Żabków	181
Zawada szyb	178, 196	Zbytków	144, 200
Zabrzeg	138, 145, 161, 202	Zdzieradowiec	151
Zameckie Bzie	138.	Żebrzydowice	134, 146, 190
Zarzecze	138, 144, 171, 201	Żebłowiec	172
Zawadka	139, 171	Żebracze	144, 199
Zawada	139, 149, 171	Zgońskie Haty	171
Zawiść	139, 170, 171	Zgorzelec	154
Zazdrość	140, 171	Zogłówek	141
Zaborze	144	Zofjówka	134, 190
Zabłocie	144, 200	Żory	136
Zamarski	147, 193	Zuzanna kopalnia	159
Zarach	152, 174	Zwonowice	190
Zabrzeg	161, 202	Żwaków	170
Zamecka kol.	162	Żwaka	178, 189
Zamość	165	Żytnia	134, 190
Zamkowa	167	Żyglin	140, 174
Zadole	168	Żyglinek	" "
Zarzyna	169, 171	Żydów	" 191
Zapadliska 1 op.	172	Zygmunta kop.	159

PONIATÓWKA
 Hurtownia Piwa i Wina
 Królewska Kuchnia

* * Pierwsza Król. Huczka * *
Fabryka Parowa Likierów

Meisner, Poniecki & Cie.

T. z. o. p.

GŁÓWNY KANTOR:

Rynek 5

Tel. 28--1261

FABRYKA:

ul. 3-go maja 21. i 15.

Tel. 615.

Souvenir

L

I

K

I

E

R

Y

I

K

D

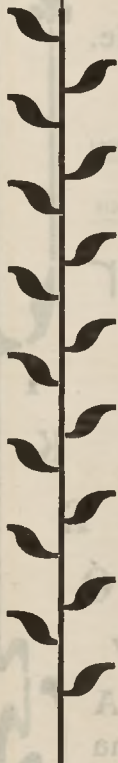
Ó

W

PONIA TÓ K WA

Hurtownia Piwa i Wina

Królewska Huta.

Ządajcie tylko
pierwszorządne
piwo szlachetne
Browaru
Książęcego
W TYCHACH
G. Śląsk.

Kompletna wyprawa dla nowożeńców

Magazyn Mebli „Słask„

Wielki wybór kompletnych i pojedynczych, oraz mebli wyścielanych po tanich cenach i dogodnych * * * * * warunkach * * * * *

RZETELNA OBSŁUGA
* OGLĄDANIE BEZ *
PRZYMUSU KUPNA

Szelenc i Spałek
Roździeń — Szopienice
ul. Rawy № 4.

Kompletna wyprawa dla nowożeńców

APTEKA pod „ŚW. BARBARĄ“

Właściciel:

Mr. Antoni Wilczek

Łagiewniki Śl. — Nr. tel. 7 — (Hohenlinde)

Skład sbecyfików krajowych i zagranicznych wody mineralne, wina lecznicze, opatrunki, środki toaletowe oraz laboratorium chemiczno — farmaceutyczne. — Urzędnicy oraz funkcjonariusze Policji Wojew. otrzymują 10%
* opustu przy zakupach gotówkowych. **

J. KONCZAKOWSKI

* * * * * **CIESZYN** * * * * *

Towary żelazne, metalowe i ślusarskie, narzędzia, okucia budowlane i do mebli, sprzęty kuchenne, rekwizyty potrzebne do polowania i do podróży, i wielki skład broni
_____ i amunicji. _____

Tylko co dobre zostaje
* * **naśladowane!!!** * *

BACZNOŚĆ!

Nie żądajcie wyłącznie tylko cieszyńskich wyrobów waflowych, ale zważajcie na prawdziwość wyrobów marki

„TIP-TOP“

znanych z niedoścignionej dobroci z pierwszorzędnego
_____ fabryki specjalnych wyrobów waflowych _____

BRACIA SCHRAMEK

* * * * * **CIESZYN** * * * * *

* * * * *
Czy znacie już nasze wafle śmietankowe, orzechowe,
* czekoladowe, kawowe, waniljowe i mieszane? *

Prosimy spróbować;

DOM
TOWAROWY

A. Wałach

CIESZYN

składy pierwszorzędných
fabryk sukna towarów
* * modnych i podszewek * *

Henryk
Grünfeld

* * * CIESZYN * * *

Skład porcelany, szkła i lamp

Założony 1879 r.

RESTAURACJA

* * * pod Gambrynem * * *

właściciel

F. KUKOWKA

TARN.-GÓRY, ul. Dworcowa l. 5.

Pierwszorzędna restauracja.

Śniadania, obiady i kolacje po

* * * cenach przystępnych. * * *

Likiery i wina pierwszorzędnych

* * * * * firm. * * * * *

Feliks Rutkowski

TARN.-GÓRY, Rynek L. 18. (podsienie)

Hurtownia wódek i destylacja. Fabryka najwyborniejszych likierów i wódek.

Wina krajowe i zagraniczne. Na wesela, chrzciny i inne uroczystości rodzinne dostarczam wszelkie trunki po wyjątkowo

* * * * * niskich cenach. * * * * *

Rudolf Fleischer

ul. Piastowska L.1. Tarn.-Góry ul. Piastowska L.1.

właściciel

Maks Fleischer

Rzeźnictwo i fabryka kielbas.

Pierwszorzędne gatunki wędlin

* * i wyrobów mięsnych, * *

Restauracja, winiarnia

Hotel „Polonia”

Krakowska 10. Tarn. Góry Krakowska 10.

Codziennie Koncert artystyczny

Dyr. RYSZARD REH,

Kuchnia polsko-francuska pod fachowem
* * * * kierownictwem. * * * *

Specjał: wyszynk okocimskiego piwa.

* * * Zamówienia poza domem. * * *

Każdą środę, sobotę, niedzielę i święta

* * * o godz. 5 herbatka z tańcem. * * *

Józef Turczyk

WODZISŁAW

Telefon Nr. 75. — — Telefon Nr. 75.

Skład obuwia
∴∴∴ i skór ∴∴∴

Paweł Pabich

KATOWICE

ul. Andrzeja L. 1.

ul. Lubeckiego 2.

Poleca swoje warsztaty
obuwia na miarę

Największa parowa fabryka wódek,
Skalla i Ska, Katowice, ul. Wawel-
ska Nr. 10, ul. 3-go Maja Nr. 29,

i rozlewnia skażonego spirytusu
ul. Dworcowa Nr. 11, ul. Mikołow-
w Hajdukach, w Lipinach i w Rudzie.

Wyrób krajowy

Złota Perła

Do produkowania tej szlachetnej
wypalanki używa się tylko pier-
woszorzędny i najlepszy spirytus,
stary winny destylat i aqua desti-
lata i dopiero po długim prze-
chowaniu jest rozlewana.

SKALLA i SKA

PAROWA FABRYKA LIKIERÓW
KATOWICE

likierów, koniaków i rumów na
ska Nr. 1, tel. Nr. 1229. Detaliczna
Załęże, ul. Mickiewicza, Zawodzie

G. Śląsku oraz hurtowny skład win
sprzedają: ul. Pocztowa Nr. 10/12,
ul. Krakowska, Tarn. Góry Rynek,

JERZY BÜTTNER

Parowa Fabryka
najwytworniejszych
likierów, oraz
rosolisów i wódek

* * * * *

KATOWICE

UL. STAWOWA 9 — TEL. 1165.

* * * * *

”TIVOLI” ETABLISSEMENT
WIELKI
OGRÓD KON-
CERTOWY * * * *
W KATOWICACH.

w pobliżu parku Kościuszki ul. Kościuszki
(Beatestrasse) wchód od ulicy Jordana.

W porze letniej dziennie koncert od godz.
16. do godz. 23. wykonuje orkiestra Po-
licji Wojew. Śląskiego oraz orkiestra Huty
kap. Biskup.

Restauracja otwarta do godziny 1. w nocy
— pierwszorzędna kuchnia — ciepłe potrawy,
obiady i kolacje, oraz przekąski wszelkiego
rodzaju po cenach dostępnych.

Piwa i wódki dobrze pielęgnowane. — Ob-
sługa rzetelna

Poleca się jako właściciel

Jan Noras.

RESTAURACJA
DŁUGAJCZYKA

Wielki Ogród Koncertowy

(Plac Miarki) największe etablissement ogro-
dowe Katowice, poleca swoje nowoczesnie
odnowione ubikacje restauracyjne nadające
się znakomicie jako lokale rodzinne.

Również polecam swój nowo przebudowany
ogród koncertowy z werandami i parkową
salką taneczną, otwarty w porze letniej i zim-
nowej. Niemal codziennie koncert.

Tak samo polecam swoją wyborną kuchnię
czynną do godziny 2. w nocy.

Pierwszorzędne likiery, wina francuskie,
włoskie i węgierskie, oraz dobrze pielęgno-
wane piwa

Lokal otwarty do godziny 1. w nocy —
Telefon 1626.

Poleca się jako właściciel

Jan Długajczyk.

„UNICAR”

Spółka Akcyjna Zjednoczone Fabryki Przetworów Mięsa i Tłuszczów.
Zarząd Centralny: Katowice, ul. Stawowa 3., tel. 2254.

WŁASNE FABRYKI:

Mikolów G. Śl.: Świece mięso, wędliny i konserwy mięsne wszelkiego rodzaju.
Puszki blaszane — Ruda G. Śl.: Margaryna
i tłuszcz kokosowy „Coprina”. — Czernie-
wice Woj. Warszawskie: Bekoniana ek-
sportowa — Puck na Pomorzu: Ryby
wędzone i konserwy rybne wszelkiego ro-
dzaju

Spółka Akcyjna

CONCORDIA-IMPORT-EKSPORT

Hurtownia towarów aptecznych i drogeryjnych

Telefony :
205, 566 i 2075.

|| **KATOWICE** ||
|| ul. Sokolska 4. ||

Adres telegraf.:
Concordat.

Poznańsko-Warszawski Bank Ubezpieczeń Spółka Akcyjna

Towarzystwo przyjmuje ubezpieczenia od ognia, kradzieży z włamaniem, szkód wodociagowych, odpowiedzialności prawno cywilnej, następstwa nieszczęśliwych wypadków i autobusów. Instytucja nasza została założona przez Bank Związku Spółek Zarobkowych, który też jest jej głównym akcjonariuszem. Rozwój instytucji był bardzo korzystnym i tak prócz znacznych rezerw w papierach wartościowych jest Bank nasz właścicielem 10 wielkich nieruchomości w Poznaniu, Warszawie, Grudziądzu i w Katowicach. Poza tem stosunek z pierwszorzędnymi reasekuracyjnymi Towarzystwami z zagranicą dają wszelką gwarancję, że instytucja nasza zawsze sprawnie się może wywiązać z wszystkich swoich zobowiązań.

Poza majątkiem, również i skład osób, które tworzą Radę Nadzorczą wpływa na zaufanie, z jakim społeczeństwo odnosi się do naszego Towarzystwa.

Na czele Rady Nadzorczej stoi Małopolezanin Ks. Andrzej Lubomirski właściciel cukrowni i ordynat na Przeworsku, w jej skład zaś wchodzi wybitne jednostki ze sfer bankowych i przemysłowych.

„TRITON”

PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWLANE

— — — ZAOPATRYWANIE — — —

— ORAZ CZYSZCZENIE WODY —

właściciel inż. Roman Walczuch

Wokowanie robót podziemnych budowa dróg, szos, oraz torów kolejowych—instalacja wodociągów urządzenia studzienne, filtrowe.

Katowice, ul. Wawelska Nr. 1. — Telefon 660.

PSIK i WARZYC

TARNOWSKIE GÓRY

ul. Gliwicka № 10 — ul. Gliwicka № 10

Rzeźnictwo, fabryka kielbas

* * * i jadłodajnia. * * *

Juljusz Nowa

Rynek (Ratusz) TARN.-GÓRY Telef. Nr. 1145.

Parfumerja i salon fryzjerski

++ dla Pań i Panów. ++

Pierwszorzędny zakład

++ na miejscu. ++

Założony w roku 1908.

Hotel
POD LIPAMI
TARNOWSKIE GÓRY
Rynek 13. — — Rynek 13.

właściciel:

Juljusz Kapuściok

Ciepłe i zimne potrawy
o każdej godzinie dnia i nocy.
Wyborowe trunki.

HOTEL

„Wolne miasto Górnice”
TARN. GÓRY
ul. Lubliniecka 1. — Telefon 1148.

WŁAŚCICIEL:

Maksymiljan Jany

Hotel pierwszorzędny,
ogrzewanie centralne.
Garaż samochodowy
i wyprząd.

Altmajster- Destillerie

Roździeń -- Szopienice (G. Śl.)

Katowice.

Telef. 571.

założona w r. 1897.

FABRYKA najlepszych
likierów stołowych i wódek

Specjalność:

ORYGINALNY BONEKAMP

prawnie chroniony

A. Panofsky

Telef. 30.

Tarnowskie Góry

Telef. 30

Hurtownia towarów kolonial-
nych. Elektryczna, palarnia

* * * * * kawy * * * * *

Sprzedaż

hurtowna i detaliczna wódek

* * * * * i likierów * * * * *

H. Sedlaczek

Sp. z ogr. odp.

Telef. Król. Huta 459.

Telef. Tarn. Góry 44.

Hurtownia win

* * Destylacja * *

i Fabryka likierów

Rok założenia 1786

TARNOWSKIE GÓRY

Filia

KRÓLEWSKA HUTA

LUNA PARK

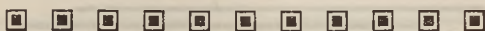
KRÓL. — HUTA

ul. Wolności Nr. 74.

Telef. 1057.

Kawiarnia, gospoda, i bufety w parku
właściciel: **ADAM JONCZYK**
plac cyrkowy i dla różnych wystaw. Zimową porą wielka ślizgawka przy elektrycznym oświetleniu. Lokal otwarty do godz. 3-ciej w nocy.

**Dziennie artystyczne występy
z połączeniem koncertu.**

Restaurecja i Winiarnia

„Pelikan”

Rynek 7. KRÓL-HUTA Telef. 1427.

Właściciel Reichenbach

Doborowa kuchnia, dobrze
pielęgnowane wina i piwa,
==== codziennie Menu. ====

=== Ceny umiarkowane ===

RESTAURACJA
I WINIARNIA

R. FRICKE

PSZCZYNA (Rynek).

Skład kolonialny, delikatesów,
win, likierów i sprzedaż towa-
-+- rów tytoniowych. -+-

RZEŹNIK * * * *
PAWEŁ * * * * C A
* * * * K U B I C A
ulica
Kolejowa 12/13
w Świętochłowicach

Specjalny wyrób wędlin
wszelkiego gatunku — trwałych
* * * * * i smacznych. * * * * *

* * „ROLNIK“ * *

Spółka Akcyjna

* * * W LUBLIŃCU * * *

posiada stale na składzie: węgiel, smołę, papę dachową, konwie i wirówki do mleka, artykuły spożywcze jak mąkę, cukier, smalec i t. d., makuch lniany, nawozy sztuczne i maszyny rolnicze.

Zakup i sprzedaż wszelkiego rodzaju zboża.

**Lubliniecka fabryka
likierów i wódek
St. Breliński**

Telef. Nr. 1. **LUBLINIEC** Telef. Nr. 1.

Poleca swoje wyroby doborowej

* * * * * jakości. * * * * *

JAN KOSIENIAK

Restauracja kolejowa

* * **W DZIEDZICACH** * *

otwarta dla wygody gości przez całą
dobę, kuchnia otwarta do 12 w nocy.

L. Krzysztoforski

DZIEDZICE

Śląsk Cieszyński

naprzeciw dworca kolejowego

Telefon № 7.

— — — — — P K O. 302,79)

Parowa fabryka najprzedniejszych wódek pols-
kich, koniaku, rumu, likierów, nalewek i praw-
dziwych soków owocowych. Hurtowna sprzedaż
dohorowych win owocowych i zagranicznych po-
leca swoje słynne z dobroci wyroby po cenach
konkurencyjnych.

A. ZŁEIS

następca właściciel G. LORENC
W MAŁEJ DĄBRÓWCE

Skład towarów kolonialnych,
szkła, porcelany, fajansu,
* * * żelaza i sprzętów * * *

Fabryka okien, drzwi,
mebli i tartak parowy

JAN SKŘIVÁNEK

CIESZYN, Śląsk Polski
ROK ZAŁOŻENIA 1875.

Największa i najstarsza fabryka mebli
* * * * * w Województwie Śląsk. * * * * *

Przeszło 120 robotników, własna centrala elektryczna sily
i światła o przeszło 1.0 K. W. — Nowoczesne urządzenia
dla suszenia drzewa. — Własne biuro do rysowania.

Stała wystawa gotowych eleganckich urządzeń mieszka-
niowych, mebli wyściełanych, modnych urządzeń biurowych
we wszystkich stylach i wykonaniach o najlepszej jakości.

KUPUJCIE
MYDŁO MŁOTEK I PERLIK.

Drukarnia i Introligatorka
przy Główniej Komendzie Policji Wojew. Śl.
... .. W KATOWICACH ... ..

wykonuje wszelkie druki i oprawy książek
urzędowych dla urzędów Policji
* * * * * Wojewódzkiej. * * * * *

L. Altmann

Hurtownia żelaza

założ. w r. 1865

Beagid

NARZĘDZIA I PRZYBORY

dla kopalń, hut warsztatów,
maszynowych i elektrycznych.
Żelazo, blacha, —|—| dźwigary,
rury. Metale, artykuły budo-
wlane. — Przybory do gazu,
wodociągów i kanalizacji —
żarówki „Osram“ — Okucia
budowlane.

Skład naczyń i narzędzi domowych i kuchennych.
Telef. Nr. 24, 25, 26 RUDOLF MOSSE-CODE

Karol Korn

budowlana S. A.,
Bielsko ul. Mickiewicza 21.

Filja: Katowice ul. Kościuszki 42.

Telef. centralnego biura Nr. 179 i 221.

Telef. tartaku parowego Nr 169. * * *

Telef. filji Nr. 2396. * * * * *

Wykonuje wszelkie roboty
budowlane i żelbetonowe
w zakresie budownictwa.

Posiada własną cegielnię, tartak, stolarnię
* * * parową i kamieniołomy. * * *

AUGUSTYN
: NIESLER :
WODZISŁAW

RYNEK — — TEL. 16.

HURTOWNY SKŁAD
— TOWARÓW —
KOLONJALNYCH
— I MĄKI —

EMANUEL

·: LIPPOK :·

WODZISŁAW

RYNEK — TEL. 87.

Skład manufaktury, bielizny
i wszelkich artykułów krotkich.

·: Tanie ceny :·

Obsługa rzetelna

Fabryka
BRACIA DEUTSCH

* * * w Bielsku Cieszyńskim * * *

Centralne biuro sprzedaży:
WARSZAWA Moniuszki 4.

Biuro sprzedaży dla Górnego Śląska:
KATOWICE Plac Marjacki 12.

Poleca swoje wyroby:

szpagat konopny — sznury przędzę konopną
liny transmisyjne i wszelkie wyroby powroźnicze.
Płótno jutowe, worki jutowe, worki konopne i płótno
konopne, serwety filtracyjne, sienniki, taśmy
izolacyjne. Pasy popędowe z sierści wielbłądziej
i bawełny, gurdy dla elewatorów, gurdy jutowe dla
tapicerów. Węże konopne — ścierki do szorowania
i czyszczenia.

**TARNOGÓRSKI
Handel Żelaza**

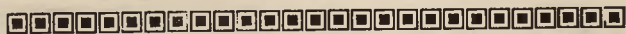
Sp. z ogr. por.

d a w n. A. B A U M

PAPA I SMOŁA DACHOWA
BELKI ŻELAZNE, CEMENT i t. d.

Wszelkie towary i wyroby żelazne.

Tarnowskie-Góry Zamkowa 4.

Karol Sojecki

Rzeźnik i Masarz

w Bielsku.

OSKAR EINHORN
OPTYK SPECJALISTA-
SOSNOWIEC, Tel. 248 i 515.
OPTYKA,..... FOTOGRAFIA,
RADIOTECHNICA,
ELECTROMEDYCYNĄ,
POMOC NAUKOWA,

Jan Wieroński

kuśnierz i czapkarz

ul. Stefanii 58. **CIESZYN** ul. Stefanii 58.

Zakład kuśnierski i własny
wyrób czapek, jako: oficer-
skich, dla straży pożarnej,
dla Policji Województwa
Śląsk., i dla stowarzyszeń.

H. Holzmann

KATOWICE

ul. Teatralna 2.

TELEFON 801.

ARTYKUŁY dla lekarzy i szpitali
LAMPY kwarcowe, mikroskopy,
MEBLE operacyjne, sterylizatory

* * * * * i opatrunki. * * * * *

Warsztat ortopedyczny.

SZYMON WEISS.

BIELSKO — generalny zastępca

Browarów: Jana Gótza w Okocimie
i Arcyksiążęcego w Żywcu

poleca:

pierwszorzędne piwa z powyższych
* * * * * browarów, a to: * * * * *

Okocimskie: marcowe, eksportowe i porter

Żywieckie: „Żywiecki zdroj”, marcowe, porter
i specjalne piwo „Ale“

JAN MAŁY

BIELSKO

Krawiec cywilny

:- i wojskowy :-

Czy znasz? już proszek
* * do * *
prania

i

przekonaj się
o dobroci i wy-
dajności proszku
Mewa i Blask,
a innego więcej
nie kupisz.

* Skład *
fabryczny
Król. - Huta
ul. 3-go Maja 19.
Telef. Nr. 1148.
Żądać wszędzie!

Pierwszorzędny Hotel Savoy

w **Katowicach**, ul. Marjacka Nr. 6
Obok Dworca — — Telefon Nr. 474 i 475

Przy hotelu pierwszorzędna
restauracja i winiarnia.
Sale do zebrań towarzyskich.

L. Hausdorff

KATOWICE

Telefon 262, 176, 1528.

Hurtownia Towarów
:· Kolonjalnych ·:

:: HERMANN ::
SCHALSCHA

Telefon Nr. 692. — — Telefon Nr. 692.

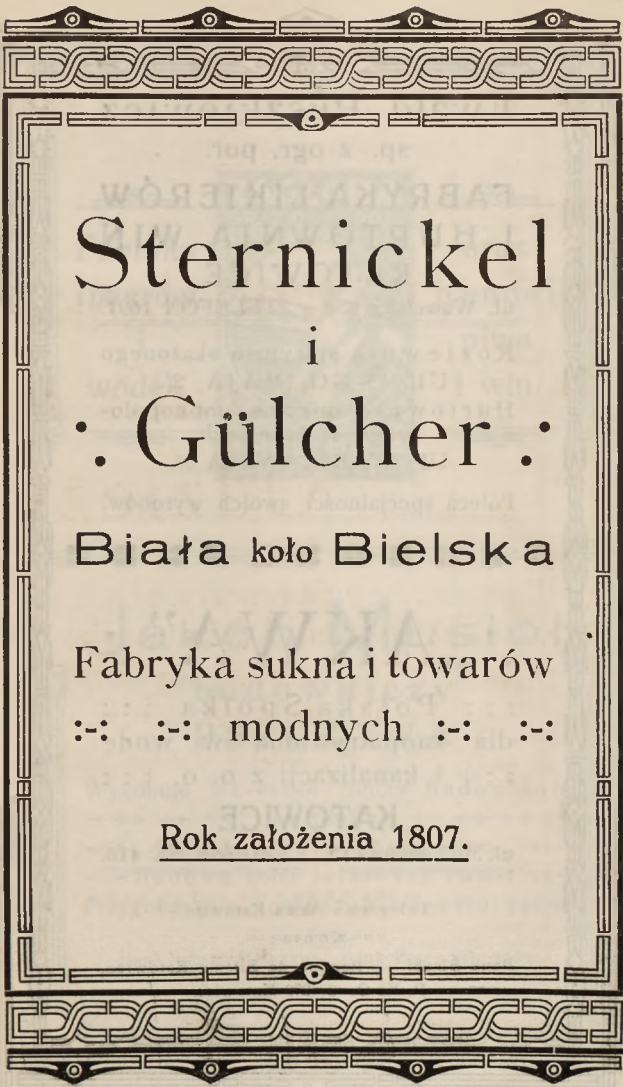
:: Przedsiębiorstwo ::
dla robót ziemnych toro-
:: wych, drogowych, ::
kanalizacyjnych, wodnych
:: :: i betonowych :: ::

Górnośląska
Centrala :-
:- Odzieży

* * Stowarzyszenie * *
Komandytowe dla wykona-
* nia odzieży cywilnej *
* i wszelkiego rodzaju *
* * * mundurów. * * *

Józef Połomski
RYDUŁTOWY.

Sternickel

i

· Gülcher ·

Biała koło Bielska

Fabryka sukna i towarów

:: :: modnych :: ::

Rok założenia 1807.

Ewald Puszkiewicz

sp. z ogr. por.

FABRYKA LIKIERÓW
I HURTOWNIA WIN
KATOWICE

ul. Wawelska 3. — TELEFON 1691.

Rozlewnia spirytusu skażonego
UL. 3-GO MAJA 2.

Hurtownia spirytusu monopolowego
w butelkach

UL. WARSZAWSKA 63.

Poleca specjalności swoich wyrobów.

· „AKWA” ·

::: Polska Spółka :::
dla zaopatrywania w wodę
::: i kanalizacji z o. o. :::

KATOWICE

ul. Mickiewicza 12. Telefon Nr. 416.

Telegram : Akwa Katowice

Konta :

Bank Śląski — Banque de Silésie Katowice,
P. K. O. 334279 Katowice

Fabryka
likierów
i
wódek

oraz
handel
piwa
i win

Jakób Musioł

budowniczy

PSZCZYNA

Wykonuje wszelkie roboty budowlane

+++++ i ziemne +++++

++ Roboty żelazo - betonowe ++

--- Budowa kolei żelaznych i szos ---

Przygotowania projektów i kosztorysów

Konto bankowe:

Bank Ludowy Pszczyzna. Bank Przemysłowców.

Fabryki sukna
i wyrobów wełnianych
* * W KĘTACH * *

F. & E. Zajączek i Lankosz

CENTRALA HANDLOWA
KRAKÓW, RYNEK A—B 45

Reprezentacje: Warszawa—Lwów

Polecają sukna i kamgarny na uniformy
dla funkcjonariuszy Policji Państwowej,
materjały modne, koce na łóżka, pledy
===== podróżne itp. =====

Pierwszorządny Zakład
krawiecki cywilny i uniformowy

Paweł Kabiesz i wspólnicy

przedtem

Asocja Krawców
W CIESZYNIE

rok założenia 1874.

Telef. L. 212-VIII.

Poleca wyrób umundurowania dla P. P. Oficerów,
Urzędników Państwowych, Policji Państwowej, Straży
skarbowej, Straży ogniowej, w najlepszym przepi-
sowem wykonaniu. Oraz ubrania cywilne jako :
salonowe towarzyskie, spacerowe, sportowe. Wyko-
nanie najmodniejsze. Pierwszorządne materjały do-
borowe do umundurowania i do ubrań cywilnych
===== zawsze w wielkim wyborze na składzie. =====

Rafinerja OLEJÓW MINERALNYCH

* * * „IDAWEICHE“ * * *

* * * Sp. z ogr. odp. * * *

w Ligocie Pszczyńskiej

Dostarcza:

Wszelkie oleje, tłuszcz do wózków
kopalnianych, smary, benzynę oraz

* * * * * naftę * * * * *

Dom obuwia WINCENTY MODLICH

Tel. 1056

RYBNIK

Tel. 1056

Wykonuje obuwie na miarę.

** Zakład Konsumowy **

Jan Wietrzniok

*** NIKISZOWIEC ***

Polecam mój dobrze sortowany skład
w towarach manufakturyjnych, krótkich
płóciennych, trykoty i trzewiki różnego
***** rodzaju. *****

Pierwszorzędna obsługa
Bardzo tanie ceny

Pierwszorzędna
fabryka czapek

Edward

Franoszek

**** WIREK ****

Poleca czapki policyjne, wojskowe, kole-
jarskie i sportowe. Dzienna fabrykacja prze-
szło 300 sztuk. Czapki policyjne 7.00 złotych.

JEDYNY
polsko-chrześcijański
warsztat szklarski

i wykonywanie robót w tem zakresie.
Skład obrazów, listew i oprawa
obrazów

Szczepan Gil

Katowice ul. Warszawska L. 43

* * * * * Telefon Nr. 748. * * * * *

Tel. 1253 **WYBRANIEC** Tel. 1253
Fabryka papy dachowej i asfaltu
KATOWICE, ul. Ks. Damrota l. 10
wykonuje wszelkie roboty asfaltowe.

Tel. 1253 **WYBRANIEC i Ska.** Tel. 1253
KATOWICE, ul. Ks. Damrota l. 10
dostarcza wszelkie materiały budowlane
szlakę wielkopieczową kamienie etc.

nowość — specjalność

* * * * * buduje drogi * * * * *
nowym systemem tak zwane „drogi
* * * * * smołowcowe“. * * * * *

FABRYKA CHEMICZNA dawn. Carol Scharff & Co.

Spółka Akcyjna

BOGUCICE, pow. Katowicki (Śląsk)

dostarcza:

Superfosfaty z zawartością od 16 do 20 proc. rozpuszczalnego w wodzie kwasu fosforowego. * * *

Superfosfat amoniakalny

* * * **Superfosfaty** * * *

potasowo - amoniakalne

* * * * * **Kainit.** * * * * *

Sole potasowe. Chlorek potasu.

Ceny na żądanie.

Przedstawiciel na Kongresówkę:

Przemysłowo-handlowe Zakłady Chemiczne Ludwik
Spięś i Syn, Sp. Akc. Warszawa.

Przedstawiciel na Małopolskę:

Marjan Szyf, Kraków—Podgórze

Papy dachowe
Kit asfaltowy
Asfaltowe papy izolacyjne
Smoła z węgla kamiennego
Kit do muf
Smoła naftowa Goudron
Carbolineum
Klej drzewny

— Masa włóknista
Papier asfaltowy
Zaprawy asfaltowe
Posadzki asfaltowe
Pokrycia smołowe
Ruberoid
Włókno do rur
" do przepierzeń
" do drutowki
Gips sztukateryjny
Portland Cement

dostarcza:

Juliusz Dollmann

Tel. 52 i 160 Katowice-Załęże Tel. 52 i 160

K. Kaczmarczyk
TARNOWSKIE-GÓRY

ul. Krakowska

Telef. Nr. 1155.

Materiały bławatne.

F. KRECZMER
TARNOWSKIE-GÓRY

ul. Krakowska

Telef. Nr. 1082.

kawiarnia i cukiernia,
wyborowe trunki

* * i pieczywa. **

RESTAURACJA

z ogrodem i salą teatralną,
oraz pierwszorzędną
kuchnią

Rudolf Białas
W P S Z C Z Y N I E.

HOTEL PSZCZYŃSKI

poleca swe zupełnie odno-
wione pokoje, restaurację
z doborową kuchnią. Sala
dla zabaw, przedstawień
* * * * i zebrań. * * * *

właściciel

Wendelin Losert
w P s z c z y n i e (G. Śl.)

Telef. Nr. 11.

— — —

Telef Nr. 11.

*****
Myśliwiec Wincenty

HOTEL POLSKI

Te 1.14. — — **RYBNIK** — — Rynek

Poleca pokoje dla podróżnych, salę na zabawy i zebrania, najlepsza kuchnia polska, dobrze pielęgnowane, piwa, wódki i likiery z pierwszorzędných firm. Wina francuskie, węgierskie i t. d. Garaż dla samochodów.

OKAZJA TANIEGO NABYCIA!

Z powodu rozszerzenia interesu przez
* budowę magazynów poleca P. P. *

MEBLE I WYROBY TAPICERSKO-
** DEKORACYJNE **

z własnych warsztatów kompletne i pojedyncze

Pokoje SYPIALNE — kuchnie — kanapy
STOŁOWE — łóżka — leżanki
KLUBOWE — stoły — poduszki
MĘSKIE — krzesła — meble wyściełane
meble biurowe, stoły i krzesła
ogrodowe.

Dla członków Związku znaczny rabat. Dogodne warunki spłaty. Dostarczam własnymi wozami loco dom. Proszę o zwiedzenie moich składnic bez przymusu zakupu, zanim się chce nabyć meble

EMIL WINKLER,

Górnośl. składnica mebli i wyrobów tapicersko-
ul Św. Jana 2. dekoracyjnych, RYBNIK ul. Kościelna 8.
Tel. 1044. Poleca także swoją restaurację. Tel. 1044.

*****

Hotel Polski

* * * * KRÓL. HUTA * * * *

** * * * * ul. Wolności 27. * * * * *

Pierwszorządna
restauracja—Dancing

Pokój dla śniadań — Sala na ze-
brania. wieczorki, rauty i wesela.
Lokal otwarty do godz 2. w nocy.

właściciel:

* * * **Tow. Akc.** * * *
„Gastronomja“ Poznań
filja KRÓL. HUTA.

PIERWSZORZĘDNA
restauracja Imieniem

„GENERAL
HALLER”

Kuchnia wyborowa z wszelkimi
usługami.

ADOLF NANKO

Pszczyna (G. Śl).

Poleca i ma stale w wielkiem wyborze na składzie:

Konfekcję damską:
* płaszcze, kostjomy, *
suknie, bluski, płaszczyki
* dziecięce i sukienki *

Konfekcję męską:
płaszcze męskie, ubrania,
spodnie i t. p. płaszczyki
i ubranka dla chłopców.

Materiały męskie i damskie. Gabardyny

— Popeliny — Płótna

— Plusze

Tanie źródło zakupu!! Dom Towarowy
CZESŁAW BEYGA

ul. Sobieskiego 18.

Telefon 71.

Bielizna:

damska i męska —

firany — dywany, kołdry watawane, puchowe, pończochy
— skarpetki — chodniki — walizki — rękawiczki.

Uwaga: P. P. urzędnikom udzielam 5 procent rabatu i do-
godne warunki spłaty.

Rzetelna obsługa.

** WIELKI SKŁAD SUKNA **
I PRZYBORÓW KRAWIECKICH

Podszewki etc. dla P. P. krawców po cenach umiarkowanych.

Wykonuje ubrania,
na miarę podług naj-
* nowszej mody *

Gwarancje za sta-
ranną pracę i solidne
** wykonanie **

Wielki skład czapek.
Na składzie czapki
sokole, Harcerzy, Po-
licji, Straży Ogniowej
**** etc. ****
Przybory i odznaki woj-
skowe, urzędnicze i dla
** towarzystw. **

// ST. KURZAWA //

RYBNIK, ul. Sobieskiego 13.

Pierwszy tego rodzaju interes na miejscu.

ZOREMBA ZEGARMISTRZ

Tel. Nr. 1076 RYBNIK Tel. Nr. 1076

ul. Mikołaja Reja

Skład i sprzedaż towarów złotych i srebrnych, oraz instytut optyczny, własny warsztat i szlifiernia

Rybnicka Centrala Mebli
i Wyrobów Tapicerskich

** Zakład pogrzebowy **

Sollorz Antoni

***** Rybnik *****

Plac Wolności 11. Tel. Nr. 1104

Fabryka margaryny i tłuszczów

„HERBA“

== KRÓLEWSKA HUTA ==

Rynek Nr. 3. — — Tel.Nr. 538.

Hurtownia towarów kolo-
njalnych i skład detaliczny

ul, Rynkowa Nr. 3. — — Telefon Nr. 559.

WŁAŚCICIEL

Augustyn Bartel

Pierwszorządny lokal rozrywkowy

„URANIA”

KRÓL. HUTA, ul. Sienkiewicza Nr. 4.

Pod osobistą dyrekcją K. WETZOWEJ.

Dziennie arystyczne występy

*** pierwszorzędných sil ***

Podczas występów jak i po,

* przygrywa doborowa kapela *

Kuchnia czynna do godz. 3 wnoey.

Znakomite wina, likiery i zakąski

* po cenach nader przystępnych. *

=== Obsługa pilna ===

Friedländer

KATOWICE

ul. Francuska — — ul. Francuska

Skład towarów kolonialnych

Karol Gogołok

KATOWICE

ul. Andrzeja L. 6. — — ul. Andrzeja L. 6.

Kawiarnia, Cukiernia, Piekarnia.

PAROWA FABRYKA
WÓDEK I LIKIERÓW

Karola Benkiego

* * * W CHORZOWIE * * *

* * * Telefon Król-Huta Nr. 15. * * *

Poleca swe wykwintne specjalności

Górnośląska
Fabryka Farb

Sp. z ogr. odp.

w Ligocie pszczyńskiej

wyrabia i dostarcza:

Litopon * * * * *

* Salmijak * * * * *

* * * Kwas solny * * * * *

* * * * * Sól glauberska * * * * *

* * * * * Ług, chlorek cynku

Gustaw * * *

* * Culmann

Katowice, ul. Francuska L. 4
magazyn ul. Francuska L. 10

Specjalność

odlewy żelazne do pieców, Transp.
kaflowych i kominków, naczynia
kuchenne.

H. Hommel

Sp. z ogr. odp.

KATOWICE, ul. św. Jacka 13.
przy Województwie

**Pierwszorzędne
narzędzia i maszyny
do obróbki metalu
i drzewa.**

Fabryka mebli

Gustaw BERGER

* * **NOWA - WIEŚ** * *

* ul. Karola-Miarki Nr. 10 *

Największy skład mebli Woj. Śl. poleca sypialnie, jadalnie, kuchnie, pojedyncze szafy, bieliźniarki, meble politerowane
* * * w najlepszym wykonaniu. * * *

Fabryka mebli

Erhard Goretzki

* * **NOWA - WIEŚ** * *

* ul. Karola-Miarki Nr. 12 *

Skład mebli: poleca sypialnie, jadalnie, kuchnie, pojedyncze szafy, bieliźniarki, meble politurowane w naj-
* * * * lepszym wykonaniu. * * * *

SIMON

I

WIECZOREK

Warsztaty samochodowe

* * * * * i garaż * * * * *

* * * * * **RYBNIK** * * * * *

ul. Rudzka 9.

— — — Tel. Nr. 133.

Juljusz Malik

ZAKŁAD KRAWIECKI

* * * * * **RYBNIK** * * * * *

Żorska 17.

— — — Tel. 1047.

Poleca wykonanie ubrań, mundurów wszelkiego

* * * * * rodzaju, oraz garderoby damskiej. * * * * *

Pierwszorządne wykonanie pod gwarancją do-

* * * * * brego kroju. * * * * *

* * Stale wielki wybór materiałów na składzie. * *

Ceny przystępne

Rzetelna obsługa

Biblioteka Śląska w Katowicach

Id: 0030000977193

I 210028/0/1926

SL